CAMERA DE MONTAJ

ROBERT ROSENBERG

AUTORUL ROMANULUI TEROARE LA IERUSALIM

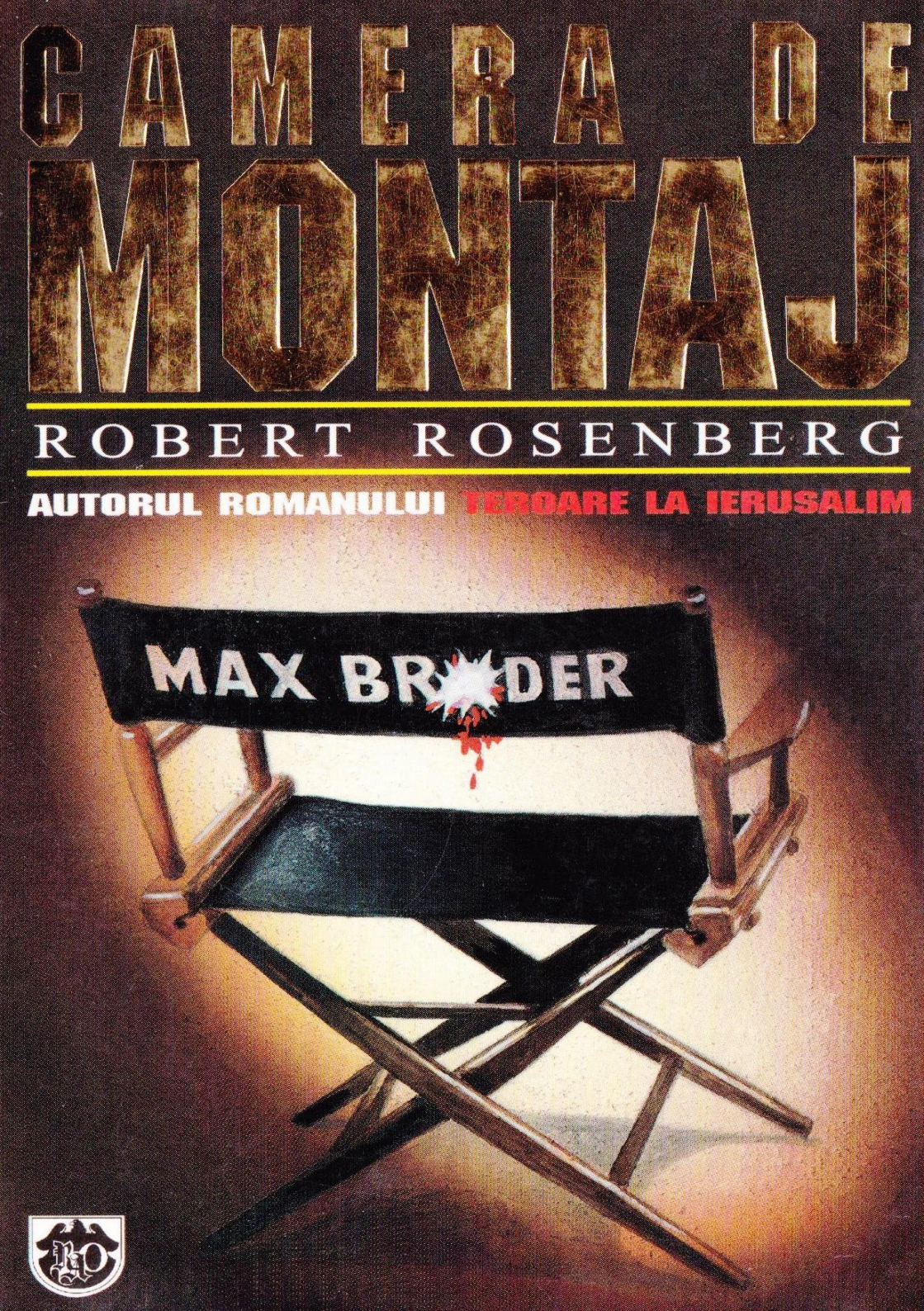

Philip Shelby

PRINTRE ŞACALI

V.1.0

Traducere din limba engleza
CĂTĂLIN GHEORGHE
DIANA DOSPINESCU

Robert Rosenberg
The Cutting Room
EDITURA RAO
1997

Pentru Silvia, ca de obicei
şi pentru Amber, mereu.

MULŢUMIRI

MULŢUMIRI DEOSEBITE lui Barry Rubin, Michael Eilan, Dado Kessler şi Naomi Landau. Toţi au contribuit în felul lor propriu la scrierea acestei a doua cărţi despre Avram Cohen.

Fără devotamentul, generozitatea şi ospitalitatea lui Shirley „Dolly” Rosenberg, ale lui Arthur şi Nimi Rosenberg, şi ale lui Sarah Stem de la Cafe Tamar, mi-ar fi fost imposibil să scriu această carte.

Şi, firește, mulţumirile mele lui George Hodgman şi Lisei DiMona, pentru că i-au rămas credincioşi lui Cohen.

1

ÎN TIMPUL ÎNDELUNGATEI SALE CARIERE de detectiv-şef în Ierusalim, Avram Cohen glumea uneori spunând că ar fi preferat să fi fost şef de investigaţii al regelui Solomon. Dar îi era dat să trăiască coşmarul secolului al douăzecilea şi să locuiască în Oraşul Sfânt din clipa naşterii ţării sale până la sfârşitul mileniului. Credea că văzuse tot ce se putea vedea.

Turiştii şi credincioşii puteau să se îmbete cu retorica politicienilor şi a conducătorilor religioşi, spunând că văd lumina divină reflectata de bastioanele de calcar ale Ierusalimului, dar Cohen nu îşi făcea iluzii cu privire la ce s-ar fi putut ascunde în spatele acelor ziduri. Ca şef al Departamentului Districtual de Criminalistică ştia că existau crime care se puteau petrece numai în Ierusalim.

Urmărise autorităţi bisericeşti corupte şi politicieni, terorişti de diverse confesiuni şi cu diferite opţiuni politice şi tot felul de extremişti care profitau de temerile legate de viitor ale celorlalţi. Alergase după suspecţi de-a lungul celor mai întunecoase alei ale vechiului oraş, fugise contra cronometru pe aglomerata promenadă Ben Yehuda pentru a dezamorsa bombe şi îi demascase pe cei corupţi în birourile Knessetului. Nu deţinuse niciodată cea mai importantă funcţie în poliţia din Ierusalim, dar după un timp îndelungat în care fusese şef de investigaţii era în mod sigur cel mai bine informat.

Riscurile creşteau odată cu trecerea anilor. Colaboratorii se temeau pentru el, iar duşmanii îl pândeau. Făcuse greşeala de a se fi îngrijit mai mult de oraş decât de propria persoană şi simţise acest lucru în luminile strălucitoare ale camerelor de televiziune îndreptate spre el şi politicieni, la sfârşitul ultimului caz. Dintr-odată fusese pus pe liber.

Niciodată capabil de a acţiona mai mult decât îl solicitau cazurile, nu-şi făcuse planuri de viitor. Rămas pe drumuri, nu ştia ce să facă. Pentru prima oară în viaţă, de când alesese supravieţuirea în locul capitulării în lagărul de la Dachau, se simţea neajutorat.

Acesta era motivul prezenţei sale în holul aeroportului din Ben-Gurion, bându-şi tacticos cel de-al doilea coniac în timp ce aştepta anunţul pentru îmbarcare în cursa de Los Angeles şi

încercând să se hotărască să o sune pe Ahuva.

Ultima lor discuţie fusese un dezastru şi el ştia că era singurul vinovat. Ea era un judecător faimos în Ierusalim, în special printre victime, pentru corectitudinea deciziilor sale. Pe cât de cunoscută îi era scrupulozitatea în Ierusalim, pe atât de secretă era iubirea lor. Ea era preocupată de opinii, transmiţând hotărârile bine gândite şi foarte nuanţate. El se ocupa cu faptele brute.

Însă în refugiul lor din apartamentul lui Cohen aflat în cartierul german, în timpul cinelor de vineri la lumina lumânărilor şi mai târziu în pat, îşi împărtăşeau acele sentimente pe care nu şi le puteau exterioriza la serviciu. De zece ani, ea era fiinţa pragmatică ce îndemna la precauţie şi realism. Cohen, mai în vârstă cu douăzeci de ani, folosea oaza lor secretă pentru a-şi manifesta idealismul ascuns, credinţa sa în scopul sisific căruia îi e credincios orice poliţist îndrăgostit de meseria lui.

Dar, odată ce fusese dat afară, sanctuarul se transformă într-un fel de închisoare. Rămas pe drumuri, se simţea bătrân. Îşi petrecu timpul în singurătate cercetând cazurile incomplet rezolvate, căutând în arhivele nescrise ale memoriei. Se gândi la condamnaţii care s-ar fi putut să fi fost nevinovaţi, la morţile care ar fi putut fi evitate. Îşi frământă mintea cu o mulţime de posibilităţi, pierzându-se în întrebări despre sine pe care înainte nu trebuise nici măcar să şi le pună. Autocompătimirea şi neputinţa, amărăciunea şi disperarea se strecurau în viaţa lui în tăcere, la fel ca Suspect, pisoiul lui. Dar, spre deosebire de bătrânul motan, aceşti oaspeţi nu ţineau cont de tabieturile lui şi nici de legătura lui cu Ahuva.

Faptul că ea avea succes în carieră nu îl consola, nu că n-ar fi dorit acest lucru, dar când auzise zvonul că ea se afla pe lista celor propuşi pentru promovarea din anul care urma la tribunalul districtual fusese şocat din cauză că, instinctiv, se simţea mânios în loc să fie mândru. Strânsese în mână paharul ieftin şi gros de coniac pe care obişnuia să-l bea la cafeneaua Atara, până când chiar colportorul cufundat în gânduri îi observase încordarea şi îl întrebase în semn de simpatie, cum mai stă cu sănătatea.

Timp de aproape şase luni, Cohen tăcuse cu stoicism în timp ce „şacalii” se hrăneau cu ceea ce credeau că ştiu. Refuzase să se amestece în dezbaterile obişnuiţilor cafenelei care încercau să stabilească dacă e martir sau ţap ispăşitor. După aflarea zvonului în legătură cu Ahuva renunţă să mai meargă la cafenea şi răspândi el însuşi un zvon: cum că lucra la un memoriu şi nu voia

să fie deranjat.

Deşi îşi cumpărase hârtie şi îşi ascuţise creioanele, cuvintele refuzaseră să vină. Zvonul în legătură cu promovarea îi stăruia în minte. În loc să-i spună imediat Ahuvei, îşi inventă scuze pentru a-şi explica tăcerea. Ea insistase întotdeauna să o lase să-şi susţină propriile cauze, aşa că hotărî că, dacă i-ar fi spus, ar fi încălcat acest principiu. Ar trebui să fie privilegiul ei să-i anunţe vestea, îşi spuse. Dar el ştia că ceea ce îl deranja era invidia pentru tinereţea ei şi pentru perspectivele care i se ofereau. Lucrul acesta îl făcea să se simtă şi mai bătrân.

Încercă timp de câteva săptămâni să-i ascundă acest lucru, dar era o cauză pierdută. Ca orice închisoare în care toţi se autoacuză, refugiul lor se transformase într-un infern. Ea voia să vorbească despre viitor, iar el nu voia să se gândească decât la trecut. În cele din urmă, în ultima lor discuţie ea îi propuse să facă un copil. Doctorii o preveniseră că s-ar putea să-i fie greu să păstreze sarcina, dar fuseseră de acord că nu era imposibil. Susceptibilitatea lui exagerată îl făcu să creadă că încerca astfel să vadă cât de mult ţine la ea. Glumi că nu va trăi destul pentru a vedea copilul om în toată firea. Pretinse cu mai multă seriozitate că n-ar vrea să o ştie împovărată de această responsabilitate atunci când el nu va mai fi. Ea îl acuză de egoism, încăpăţânare şi infantilism, iar el nu avea chef de ceartă.

Astfel că pentru prima oară după zece ani ea transformă, în cele din urmă, sanctuarul într-un tribunal, acuzându-l cu dezamăgirea cuiva care crezuse în el.

— Când vei şti ce vrei, anunţă-mă şi pe mine, spuse ea.

Era o frază formală, dar la asta te puteai aştepta din partea judecătorului Ahuva Meyerson.

Suspect îi sărise în poală, mirat de zgomotul produs de uşă la miezul nopţii şi mieunase încetişor de parcă ar fi regretat plecarea femeii.

— Nu ştiai că îi avertizează întotdeauna pe cei care pierd în legătură cu ceea ce se va întâmpla data viitoare, când vor apărea în faţa tribunalului? îşi întrebă Cohen motanul.

Cohen se încruntă auzind freamătul din sala de aşteptare tapetată, din spatele său. Se uită spre oglinda dindărătul sticlelor. Era americanca cu tenul neted care te făcea să te gândeşti la ultraviolete şi la chirurgie plastică.

Puţin mai devreme ea se plânsese de faptul că până şi pasagerii de la clasa întâi trebuie să respecte regulile de

securitate, care cereau prezenţa lor în aeroport cu două ore înainte de decolare. Nu fusese impresionat deloc de numele de generali şi miniştri pomenite de ea în gura mare şi cu care pretindea că e prietenă. Vocea ei îi amintea de aceea a vânzătorului ambulant de ziare de origine marocană de pe promenada Ben Yehuda, atunci când îşi striga strident marfa prin mulţimea aflată la cumpărături într-o dimineaţă de vineri. Observase şi cât de mult îi plăcea acesteia să se dea în spectacol şi că avea totuşi calmul unui actor aflat pe scenă. Bătrânul yemenit de pe Ben Yehuda avea o atitudine sarcastică în legătură cu titlurile pe care le striga, însă ea părea să creeze scandaluri pentru propria plăcere, fiind convinsă că îi distrează pe cei din preajmă.

Acum se plângea de preţul şi calitatea băuturii pe care o cumpărase, strigând după barman pe când se îndrepta cu paşi mari înspre bar.

— Asta e poşircă! ţipă în engleză, ţinând paharul de parcă ar fi fost o probă de laborator. Crezi că nu ştiu ce gust ar trebui să aibă? bombăni ea, asigurându-se că fusese bine înţeleasă, pe când i-l înmâna barmanului supărat.

Cohen se uită la ceas. Mai erau cincisprezece minute până la îmbarcare. Privi telefonul aflat pe tejgheaua de stejar, chiar lângă cotul lui. Avea încă timp să o sune pe Ahuva. Ce ar fi putut să-i spună? Că ştia că e pe cale să o piardă? I-o spusese de atâtea ori în trecut şi şi-o spusese în sinea sa de multe ori. Dar faptul că era conştient de acest lucru nu-l făcea să-i fie mai uşor să meargă la ea şi să rămână acolo ca un tânăr fără trecut, dar cu speranţe de viitor. Dezgustat de sine, îşi goli paharul de coniac. Pe când îl aşeza pe tejghea îşi întâlni privirea în oglinda cu cea a americancei, iar aceasta îi zâmbi în timp ce-şi aprinse o ţigară. Gesturile ei mici şi foarte feminine erau înşelătoare.

Luă telefonul şi formă, preocupat, numărul de acasă al Ahuvei. Îl lăsă să sune de trei-patru ori, apoi, pe când suna a cincea oară, puse receptorul în furcă. Simţindu-se uşurat, îi făcu semn barmanului să-i umple paharul, dar înainte ca acesta să pună mâna pe sticla de pe raftul de sub oglindă, americanca se şi instalase pe scaunul înalt de lângă el. O privi cu coada ochiului. Era îmbrăcată ca pentru a merge în Vest, de la geaca de blugi cu ştrasuri şi până la cizmele de cowboy cu vârfurile de argint.

— Goldie, Goldie Stein, se prezentă ea. Nu vă sfătuiesc *deloc* să luaţi martini, zise şi făcu cu ochiul în oglindă, obligându-l să se întoarcă spre ea.

Lumina slabă a holului îl făcuse să creadă că era de vârsta Ahuvei. Acum, când se apropiase, îi dădu mult mai mult, înţelegând că acel costum mulat pe corp făcea reclamă unei clinici sau unui chirurg, şi nu era dovada tinereţii autentice. Ochii ei îi trădară vârsta pe când încerca să-şi ascundă sentimentele. El observase că ochii ei migdalaţi se îngustaseră în semn de suspiciune atunci când chelneriţa îi prezentase nota de plată. Acum îl priveau cu atenţie, de parcă ar fi fost ai unui politician care încerca să-i reţină chipul.

Parfumul ei îl surprinse. Se gândi din nou la Ahuva, încercând să-şi amintească dacă o întrebase vreodată cum se numea al ei. Tresări ruşinat şi aruncă o privire înspre telefon. Sâmbătă seara, era ora nouă. Ea urmărea întotdeauna ştirile de la ora nouă. Se întrebă unde se afla la ora aceea.

— Bună idee, spuse Goldie, uitându-se la sticla de Martell pe când barmanul îi umplea paharul lui Cohen. Băutura pură nu poate fi contrafăcută. Toarnă-mi şi *mie* unul, comandă ea.

Cohen zâmbi tăcut şi apoi goli jumătate din cantitatea infimă turnată de către barman în paharul mic de apă în care ceruse Cohen să bea.

— Dar pe-al meu pune-l într-un pahar *de coniac,* strigă ea dând din cap înspre paharul lui Cohen, apoi îi zâmbi din nou fostului poliţist. Cum spuneam, mă numesc Goldie. Când văzu că numele ei nu-i spune nimic, pe faţă îi apăra o uşoară dezamăgire. Goldie Stein, cea mai bârfitoare persoană din oraş, adăugă cu o voce melodioasă şi un zâmbet dispreţuitor, de parcă l-ar fi întrebat din nou dacă auzise de ea şi ar fi vrut în acelaşi timp să fie contrazisă.

— Cohen, Avram Cohen, zise el simplu, privind-o dintr-o parte, apoi îşi întoarse din nou privirea înspre băutură, dorind ca femeia să plece.

— Şi sunteţi...? întrebă ea. Când văzu că el nu completează propoziţia, încercă să afle ce o interesa pe altă cale. Eu lucrez în presă. Colaborez la ziare, la televiziune, se lăudă.

Îşi ridică ochii de la lichidul maroniu şi privi înspre oglindă. Fiind din ce în ce mai enervat de insistenţele ei, spera că tăcerea o va determina în cele din urmă să renunţe.

— E un mod de a-ţi câştiga existenţa, se dezvinovăţi ea, ghicindu-i gândurile. Dar sunt *făcuta* pentru aşa ceva, şi *asta* contează. N-am dreptate?

Îl privi prin oglindă, aşteptându-i răspunsul.

Felul ei de a accentua cuvintele îi aminti de un informator care

lucrase cândva pentru el. Amintirea acelui *împuţit* făcu să-i devină şi mai nesuferită.

Tăcerea lui nu avu efectul scontat.

— E rândul dumneavoastră, spuse ea.

El ridică din sprâncene.

— Sunteţi îmbrăcat prea simplu ca să fiţi om de afaceri, iar politician sigur nu sunteţi, politicienii sunt nişte *scârboşi.*

Arătă discret cu o unghie roşie şi lungă înspre sala; aproape goală. Mâna ei era foarte bronzată, dar pielea arăta ca o foiţă şi era flască, îmbătrânită şi pătată.

Cohen îl recunoscu pe politician şi nu îi fu greu să-l deosebească pe omul de afaceri datorită servietei deschise a acestuia. Pe un colţ al canapelei se cuibăriseră doi tineri aflaţi în luna de miere. Personalul bârfea lângă uşă. Se întreba de ce nu se legase Goldie de jucătorul de baschet din echipa naţională care bea singur într-un colţ.

— Nu trebuie să vă jucaţi cu mine în felul ăsta; suntem *amândoi* mult prea bătrâni pentru asta.

Se aplecă spre el având zâmbetul acela dispreţuitor pe chip. El îşi trecu distrat degetele printr-o şuviţă rebelă de păr care îi căzuse pe frunte; era mai mult alb decât negru. Ea îşi strânse buzele, aşteptând.

În loc să-i răspundă, el îşi întoarse privirea în altă parte. Cu şase luni în urmă, se gândi, ar fi trimis-o la plimbare cu cinism. Dar cu şase luni în urmă nu ar fi stat în aeroport aşteptând un zbor în jurul lumii.

— Arătaţi de parcă v-aţi afla în închisoare şi nu aşteptând să călătoriţi cu clasa întâi, continuă ea, atingându-şi brăţările de tejghea. Ce-i cu *atitudinea* asta? Împinse uşor telefonul cu cotul. El tresări de parcă atingând aparatul îl atinsese pe el. Aveţi o expresie gânditoare, rosti în cele din urma, fără să-i observe mişcarea. Sunteţi, poate, savant? Se uită la cartea aflată în faţa lui pe tejghea. Moshe Dayan? Doamne! O lectură uşoară?

— O biografie, spuse Cohen, supărat de faptul că picase în cursă.

— Punct ochit, punct lovit, exclamă sarcastic. Începeam să cred că sunteţi un ticălos. Luă o înghiţitură de alcool, apucă apoi cartea şi, deschizând-o la mijloc, se încruntă. Ar fi trebuit să fiu mai atentă la şcoală, zise, vorbind parcă pentru sine, dar nu numai. Apoi întrebă cu o seriozitate surprinzătoare: E bună de ceva?

— Nu ştiu până nu termin de citit.

— L-am *cunoscut,* se lăudă ea.

Faţa lui rămase neclintită; nu îl interesa insinuarea ei.

— Sper că n-o să mă înţelegeţi greşit, zise. Când văzu că el nu spuse nimic, se hotărî: Profesor de istorie, asta sunteţi.

Râsul lui neaşteptat îl surprinse şi pe el la fel de mult. Cohen îşi dădu seama că era stânjenit de plăcerea de moment pe care o simţea datorită cuvintelor ei, pe care le considera menite să-l flateze.

— Aşa-i?

— Nu contează, zise el.

Sorbi din băutură pentru a ascunde adevărul şi îşi dădu seama că ea era prima persoană cu adevărat străină cu care vorbise în mai mult de o lună.

— Vă lăsaţi greu! Mai încerc o *singură* dată să ghicesc, zise Goldie, apoi nu mă voi mai purta cu mânuşi, îl ameninţa râzând. Se uită din nou la ochii lui, iar el o privi, provocând-o să încerce. Pe chipul ei apăru un zâmbet. Crezu că n-o să ghicească. Poliţist. Sunteţi poliţist.

El îşi pierdu, fără să vrea, expresia de jucător de pocher, făcând-o din nou să râdă.

— Poliţist, chicoti ea. Trebuie să recunosc, asta da surpriză. *Nu* m-aş fi aşteptat să fiţi poliţist.

Cohen întinse mâna după pachetul de ţigări Noblesse aşezate lângă carte, întrebându-se ce l-a dat de gol. Înainte ca el să ia o ţigară din pachet, ea întinse o brichetă de aur. Îşi aprinse ţigara, apoi se întoarse într-o parte să sufle fumul cenuşiu. După aceea tuşi. Ea îl aşteptă să-şi revină. Cel puţin nu i-a spus că ţigările îi fac rău, se gândi pe când ea continua:

— Aş fi avut nevoie de serviciile dumneavoastră. Mi s-a furat aparatul de fotografiat.

Povestea ei începu cu o cină cu un star de cinema căruia îi lua un interviu într-un restaurant din inima ţării intifadei. Cohen se întrebă pentru o clipă care nebun i-l putuse recomanda, indiferent de celebritatea participanţilor. Dar apoi, privind-o prin oglinda din spatele barului, înţelese că ea le-ar fi putut ţine piept atât adolescenţilor arabi mascaţi din Ierusalimul de Est, cât şi trapelor de poliţie venite să intervină împotriva lor.

Era mult mai puţin atent la cuvintele ei, îi urmărea în schimb variatele expresii de pe chip. Sprâncenele i se ridicau şi coborau în funcţie de ceea ce voia să accentueze, buzele fardate cu roz învârteau frazele, şi din când în când nasul i se încreţea, scoţând la iveală mici cicatrice pe care nu le putuseră ascunde nici cei

mai bine plătiţi chirurgi. Se gândi la pielea palidă a Ahuvei şi la ridurile şi mai palide, şi îşi aminti că îşi păstrase silueta, dar pielea îi devenise mai catifelată de-a lungul anilor. Aruncă o privire înspre telefon.

— Pentru a-mi încasa asigurarea aveam nevoie de un raport al poliţiei. Trebuie să vă spun că la circa aceea de poliţie… suspina ea. Vorbim despre distribuirea centralizată a rolurilor. Aveau acolo de toate, numai capre nu aveau.

Vorbele ei îl făcură să-şi amintească de biroul său de la etajul al doilea al clădirii acoperite cu iederă. Se gândi la lumina magică a înserării care pătrundea prin fereastra înaltă şi îngustă chiar în spatele biroului de care se folosise mai mult de un deceniu. Se refugie în amintiri la fel cum se cuibărea în vechiul scaun de birou, refuzând să-i asculte vocea, aşa cum închidea uşa care dădea înspre podeaua de piatră şi spre tavanul boltit al culoarului. Trecuse o jumătate de an de când stătuse ultima oară în spatele uşii închise, ascultând o poveste cu mult mai nebunească.

— O adevărata nebunie, ţipă Goldie, întrerupându-i şirul gândurilor. N-am nevoie de astfel de *meshugas,* zise. M-au trimis de colo-colo. Ultimul lucru de care aveam nevoie săptămâna trecută era încă o dramă. Pentru numele lui Dumnezeu, aveam *exclusivitatea* interviurilor lui Jenny Garson pentru o săptămână întreagă, rezumă ea, admirându-şi unghiile demonstrativ.

Dar, pe când îi observa gestul, el se gândea că habar n-are cine e Jenny Garson şi că nu-i pasă. Îl văzu cu coada ochiului pe însoţitorul de la sol împingând uşa dinspre pistă şi pe una dintre stewardese luând un microfon dintr-un birou. Cohen se aplecă cu o mişcare rapidă să-şi ia bagajul de pe podea. Stând drept, îşi vârî cartea în geanta de voiaj, singurul său bagaj.

— Hei, ce-am spus? se plânse Goldie. N-am vrut să te înfurii, zise pe un ton care voia să spună că ea era cea care fusese insultată. În plus, încă nu mi-ai spus cum poate un poliţist să-şi permită un bilet de clasa întâi până la Los Angeles.

Cohen îşi încheiase deja geanta de voiaj şi şi-o puse pe umăr. Făcu un mic gest cu mâna liberă, arătând cu un deget în sus de parcă s-ar fi referit la cineva aflat acolo. Goldie se încruntă deoarece nu înţelegea. Din difuzor se auzi un clopoţel, iar engleza cu accent a stewardesei îi informa pe pasageri că începuse îmbarcarea pentru zborul de la Tel Aviv până la Montreal şi Los Angeles.

— E timpul să mergem, zise Cohen simplu, adresându-i lui

Goldie un zâmbet scurt şi lipsit de veselie înainte de a se întoarce înspre uşa deschisă spre pistă.

Doi bărbaţi se mişcă repede printr-o casă întunecată. Poartă măşti negre şi îşi fac semn cu pistoalele. Înconjoară cu precauţie o scară interioară, pregătindu-se să pătrundă în forţă prin uşa deschisă de la etaj unde face dragoste un cuplu. Femeia e deasupra. Spatele i se răsuceşte. Intră bărbaţii înarmaţi. Bărbatul se ridică atunci când primul glonte o face pe femeie să se desprindă de el. Al doilea glonte îl loveşte în frunte.

Cohen se făcu mai mic în scaun. Ura violenţa ca distracţie. Când mâna plină de sânge a femeii începu să se târască de-a latul ecranului înspre telefonul căzut pe covor, în dormitorul ciuruit de gloanţe, Cohen îşi scoase căştile de la urechi. Lăsându-le pe locul liber de lângă el, privi încruntat înspre filmul devenit dintr-odată mut. În realitate, se gândi el, sângele e negru atunci când se scurge, nu roşu.

Se gârbovi pentru a suta oară ca să găsească un punct din care să se uite, printre jaluzelele de plastic pe jumătate desfăcute, la un strat de noroi semănând cu un pat răvăşit. Soarele era undeva în faţa avionului. Privi concentrat la centrul strălucitor al soarelui care se împurpura, încercând să-şi imagineze cum ar arăta Der Bruder[1] cu cincizeci de kilograme mai slab decât fusese cu numai patru ani înainte, când se întâlniseră ultima oară.

Maximilian Broder, bărbatul pe care Cohen îl numea „fratele”, era făcut pentru a crea filme. Tatăl acestuia lucrase cu Fritz Lang, iar mama lui dansase pentru Ziegfeld. Spre deosebire de persoanele cu nume atât de cunoscute, părinţii lui Broder – ca şi cei ai lui Cohen – nu părăsiseră Germania la timp. Prietenia lui Cohen cu Max Broder nu avea nici o legătură cu show-business-ul.

Aveau în comun trei zile în care fugiseră împreună, anii de detenţie la Dachau şi încă un an ca *nokmim,* răzbunători urmărindu-i pe nazişti în ceea ce mai rămăsese din Germania. Trecuseră patruzeci de ani de când Cohen părăsise Europa şi „echipa de intervenţie” în favoarea războiului de independenţă din Palestina, dorind să aibă un viitor, în loc să vâneze trecutul.

Trecuseră cinci ani până să se întâlnească din nou, tot din

[1] Fratele *(germ.).*

întâmplare ca şi prima dată, când amândoi erau nişte tineri care încercau să treacă graniţa Elveţiei.

O echipă americană făcea un film despre războiul de independenţă. Cohen era o patrulă tânără din poliţia din Ierusalim cu misiunea de a controla oamenii în timp ce echipa din Hollywood ocupase un cartier pentru trei zile de filmări. Starul american care juca rolul unui erou de război israelian le oferise spectatorilor senzaţii tari şi autografe. Dar Cohen nu avea ochi decât pentru bărbatul înalt şi bine legat care transpira din belşug în timp ce le repeta figuranţilor ordinele regizoralul.

Amintirile lui Cohen i se vedeau pe chip ca praful *sharav* din aer. Der Bruder reuşise să ajungă în America. Dar la reîntâlnirea emoţionantă din Ierusalimul divizat, la colţul străzii aflate doar la o aruncătură de băţ de graniţa iordaniană, nici Cohen, nici Broder nu pomeniseră de ultima dată când fuseseră împreună, atunci când Cohen nu îl ascultase în cele din urmă pe Der Bruder, alegând viaţa în locul morţii.

Întâlnirea de la Ierusalim se încheiase cu promisiunea de a menţine legătura. Broder îi scrisese trei scrisori. Cohen îi răspunsese cu două cărţi poştale, spunându-şi iniţial că nu-i răspunsese la ultima scrisoare pentru că era ocupat.

Dar adevărul era altul. Mai mult decât orice altceva voia să uite. Hotărâse deja că nu va mai vorbi niciodată germana şi, folosind voinţa pe care o deprinsese de la Der Bruder, îşi lăsase trecutul la o parte, hotărât să-l uite. Pentru un timp, îşi răsuci mânecile cămăşii doar o singură dată peste încheietura mâinii pentru a ascunde numărul tatuat pe braţ. Îşi creă un nou eu, devenind un israelian fără trecut, având doar viitor. Îşi schimba până şi accentul, înlocuind tonul aspru provenit din germană cu tonalitatea melodioasă a ebraicii vorbite. Era întotdeauna plăcut impresionat atunci când o nouă cunoştinţă, care observa numărul din întâmplare, nu putea să-şi ascundă surpriza că Cohen nu era un *sabra,* adică un om născut în acel loc.

Dar Broder nu-l lăsase să uite. Durase patru ani până când Broder se întorsese în Israel; era deja realizatorul propriilor sale filme. Şi el devenise cu totul altfel: era un american, un om din ce în ce mai cunoscut la Hollywood, destul de bogat pentru a fi în graţiile noului stat evreiesc în căutare de donaţii.

— Întoarce-te cu mine, spusese Broder pe când se aflau în apartamentul cu o singură cameră de oaspeţi al lui Cohen, din cartierul german. Vei trăi mai bine decât aici, zisese dispreţuitor Vom face un film despre noi. Povestea noastră, adăugase,

şoptind cuvintele cu un aer conspirativ.

Dar Cohen îl refuzase; era înscris la un curs pentru poliţişti şi avea speranţe de viitor. Terminase cu trecutul.

De atunci, Broder venise în Israel după fiecare război, petrecând de fiecare dată cel puţin o oră împreună cu Cohen. Broder vorbea în cea mai mare parte a timpului, dar pe Cohen nu-l interesa Hollywoodul, iar despre trecut nu-i plăcea să vorbească. Nici măcar cu Der Bruder. Astfel că vizitele erau mai mult nişte pauze între discursurile lui Max, timp în care invitaţia de a-l însoţi la Hollywood nu era niciodată repetată, dar persista ca toate celelalte dileme ale lor.

Cohen se mişcă în scaun, amintindu-şi. În timpul ultimei sale vizite în Israel, cu patru ani în urmă, regizorul îl anunţase mândru că era, în sfârşit, pe cale să realizeze filmul despre anii petrecuţi împreună. Acest lucru se întâmpla într-un anotimp pe care Cohen, pe atunci şef al departamentului de investigaţii al poliţiei din Ierusalim, şi-l amintea ca pe prima vară lungă şi fierbinte a intifadei, când nu avea prea mult timp la dispoziţie pentru a-l petrece împreună cu vechiul său prieten.

— Îl voi numi *Secretele supravieţuitorului,* spusese Broder.

Se aflau pe aleea de lângă apartamentul lui Cohen într-o vineri spre seară. Graurii din Africa se îndreptau spre nord, căutând vara europeană şi se îngrămădeau în bătrânul chiparos ce îşi arunca umbra peste taxiul care îl aştepta pe Broder.

— Vei veni. Nu trebuie decât să fii acolo. Spune-mi în cine trebuie să am încredere şi pe cine să cred. Graurii erau mai zgomotoşi decât maşinile de pe Emek Refaim care se grăbeau spre casă pentru Sabat. Broder trebui să-şi ridice vocea pentru a adăuga: Pe cine trebuie să iau la întrebări.

Cohen privise spre vârful copacului. În întunericul care se lăsa repede avusese nevoie de câteva secunde pentru a zări păsările printre ramurile întunecate ale copacului uriaş. Ştia că un zgomot brusc putea să le facă să înceteze să cânte şi că frunzele groase s-ar fi înfiorat când stolul şi-ar fi luat dintr-odată zborul spre cer. Ar fi înconjurat o dată copacul şi apoi s-ar fi aşezat din nou pe crengi, până când ar fi fost cu adevărat timpul să părăsească Ierusalimul.

— Tu te ocupi de filme, nu eu, zisese Cohen. Un film nu putea fi mai important decât Ierusalimul. Nu sunt interesat de propunerea ta, spusese încet, deschizând uşa din spate a taxiului.

Broder se încruntase, ridicase din umeri şi oftase, după care

se suise în maşină. Cohen închisese uşa cu o lovitură puternică ce păruse să determine stolul de păsări să se pregătească să-şi ia zborul pe când taxiul o lua la dreapta pe Emek Refaim, întorcându-se la hotelul „Regele David”. Cohen rămăsese în drum, privind cum păsările se ridicau într-o volută pentru a reveni apoi brusc în vârful copacului.

Dar Broder nu se dăduse bătut. Îi telefonase pentru a-i spune cum mergeau lucrurile. Nu foarte des, însă de-a lungul timpului Cohen află că studiourile Epica fuseseră de acord să realizeze filmul. Începuse distribuirea rolurilor. Se programaseră filmările. De fiecare dată Broder făcea câte o aluzie la faptul că se simţea lipsa lui Cohen, fără să-i spună deschis acest lucru. Avea mereu câte o întrebare de pus. „Doar un singur lucru”, spunea, „un mic detaliu” pe care trebuia să şi-l reamintească. Glonţul fusese în piciorul drept al lui Bernard Levine sau în stângul? Nuanţa de albastru a ochilor lui Mannheim. Care era numele adevărat al caporalului pe care îl porecliseră „Bestia”?

Cohen spunea întotdeauna că nu-şi aminteşte, iar Broder îi zicea în glumă că e un mincinos.

Dar la telefonul primit la câteva zile după plecarea Ahuvei, primul după înlăturarea lui din poliţie, Cohen răspunsese altfel. Un articol din *Los Angeles Times* pomenise de cazul lui Cohen în legătură cu influenţa politicienilor asupra investigaţiilor poliţiei din Ierusalim.

Cohen fusese mai puţin şocat de telefonul primit înainte de ivirea zorilor decât de scrisoarea de la departamentul poliţiei în care era întrebat în ce cont din bancă dorea să-i fie depusă pensia.

— Nu mai ai nici o scuză, frate, îi strigase Max prin telefon la ora trei noaptea. E timpul să vii. Am terminat filmul. Sunt la ultimul montaj. Murmurul lui gutural păruse şi mai aspru din cauza uşorului ecou al liniei pentru convorbiri internaţionale. Dar dacă nu vrei, nu trebuie să-l vezi, spuse, luându-l prin surprindere pe fostul poliţist. Vino doar. O să ne distrăm. În douăzeci de ani nu ţi-ai luat niciodată concediu. E timpul să-ţi trăieşti viaţa. Haide, mişcă-ţi *tuchus*-ul până aici.

Pentru prima oară Cohen nu putuse să spună cu sinceritate „Dar îmi place viaţa pe care o trăiesc”. Broder ştia acest lucru.

Cohen strânsese tare receptorul, ascultându-şi respiraţia. Dacă ar fi mers, se gândea, nu ar fi trebuit să se angajeze la nimic, să se simtă vinovat pentru că suferea, şi nu i s-ar fi reamintit tot timpul că nu mai are nici un rost pe lume. Dar

Broder îi oferea din nou o cale de salvare, de parcă nu trecuseră atâţia ani.

Broder spusese acelaşi lucru de care îl acuzase şi Ahuva cu câteva zile înainte. „Nu mai ai nici o scuză, Avram”, spusese ea. Dar, spre deosebire de Ahuva, Der Broder îl convinsese.

Îi chiorăiau maţele de foame. Cohen se apucă de stratul moale de grăsime de pe burtă de parcă ar fi încercat să îl tragă peste muşchi pentru a-şi ascunde foamea. Ca toţi cei care supravieţuiseră înfometării, Cohen devenise obsedat de mâncare sau, în orice caz, îşi făcea în permanenţă provizii, asigurându-se mereu că are din belşug. Existenţa a două sau trei frigidere pline nu era un lucru neobişnuit în locuinţele supravieţuitorilor.

Pentru Cohen conta calitatea mâncării. Putea să suporte mai uşor foamea decât o mâncare necunoscută. Rămăsese din lagăr cu o adevărata ură pentru ceea ce nu era comestibil. Anii de burlăcie îi transformaseră aversiunea într-o pasiune pentru delicatese. Refuzase mâncarea din avion gândindu-se la promisiunea pe care i-o făcuse Broder când îi spusese că-l va duce la cele mai bune restaurante din Los Angeles. Cohen protestase, spunând că nu-şi putea permite un astfel de lux. Broder insistase că face el cinste, dar Cohen se gândise la scrisoarea de la „personal” şi la plata pensiei, mărturii ale vârstei sale. Cei în vârstă, gândi cu amărăciune, trebuie să se gândească tot timpul la banii lor. Apoi râse cinic în sinea lui, gândindu-se la Der Broder, care cântărea abia treizeci de kilograme în ziua în care sosiseră americanii în lagăr, şi se îngrăşase ajungând la mai mult de o sută cincizeci în timpul anilor petrecuţi la Hollywood. Curând după ce Broder începuse să lucreze la *Secretele supravieţuitorului* îi spusese la telefon că intenţionează să slăbească cincizeci de kilograme.

Cohen se mişcă din nou stânjenit în scaun. Nu-i plăcea să călătorească cu avionul. Îşi dorea ca motoarele să îl legene şi să-l adoarmă, să aibă un somn fără vise, în loc să îl sâcâie făcându-l să caute cel mai mic zgomot care să-l determine să creadă că ceva nu e în regulă şi că avionul e pe cale să se prăbuşească. Lucrul acesta îl necăjea ca şi întrebarea dacă ar trebui să-i fie recunoscător lui Der Bruder pentru că-i dăduse ocazia să plece din Ierusalim sau să-l condamne pentru că nu putuse să-l refuze. Un bărbat mai curajos i-ar fi spus „da” Ahuvei, gândi el. Un bărbat mai puternic i-ar fi spus „nu” lui Broder. Îşi aminti de vremurile când fusese atât de puternic şi se întrebă dacă va mai

fi vreodată atât de îndrăzneţ. Tocmai îşi cântărea şansele când simţi că cineva ia loc pe fotoliul liber de lângă el. Deschise ochii. Era Goldie. O ocolise în Montreal, ignorându-i zâmbetele şi semnele pe care i le făcea cu ochiul din cealaltă parte a sălii de aşteptare, sperând că lipsa lui de politeţe o va ţine la distanţă pentru restul călătoriei. Însă ea era incorigibilă.

— Urmează o scenă interesantă, spuse ea cu înflăcărare, luând căştile pe care Cohen şi le dăduse jos şi aşezându-se confortabil pe scaun. Poftim, îi spuse, întinzându-i-le. Pentru mine nu contează, zise când el dădu din cap a refuz. Ştiu replica.

Într-adevăr, cu ziarista de la rubrica mondenă lângă el, Cohen nu avea nevoie de căşti şi nici nu trebuia să urmărească buzele actorilor. Goldie spunea replicile pe dinafară în timp ce siluetele se mişcau pe ecran.

— Ralston, ticălosule, şuieră Goldie când o brunetă cu tocuri cui îi aruncă o privire fioroasă unui om de afaceri lipsit de scrupule, aşezat în spatele unui birou. Crezi că, dacă te descotoroseşti de mine, vei scăpa? Greşeşti. Ştiu cine eşti de fapt. Şi te voi demasca. Ştii de ce?

Bărbatul de pe ecran care se uita chiorâş se lăsă pe speteaza scaunului şi îi făcu câteva propuneri indecente.

— Nu, de ce?

Goldie şoptea cu o voce guturala în timp ce interpreta personajul Ralston. Urmă o pauză, apoi îşi schimbă glasul pentru a spune replicile brunetei.

— Pentru că eşti infect, Ralston, infect.

Cohen nu se putu abţine să nu râdă de entuziasmul ziaristei, iar ea îi luă râsul drept un fel de încurajare, chicotind.

— Îmi place la nebunie. „Infect!” strigă ea. Dumnezeule, ador filmele, vreau să spun că ştiu că sunt nişte prostii, spuse încet, cerându-şi scuze în glumă. Dar ţie? Să facă din PI o damă. Grozavă idee. Au primit mai mult de treisprezece milioane în primul weekend când au deschis. Se aplecă spre Cohen şi, schimbându-şi complet tonul, şopti enervant şi, totuşi, seducător: Deci?

— Deci, ce? întreba el.

— Ai de gând să-mi *spui?*

— Ce să-ţi spun?

— Cum de are un poliţist israelian bani suficienţi pentru a-şi cumpăra un bilet la clasa întâi pentru L.A.?

— Am fost invitat de un vechi prieten. Pentru vacanţă.

— Serios? Cine te subvenţionează?

— Poftim? întreba el deoarece nu cunoştea expresia.

— Cine e prietenul bogat care îţi apreciază compania?

El ridică uşor din umeri.

— Lasă-mă să ghicesc, se oferi ea. Se lovi uşor cu unghia pe buzele ţuguiate şi, înainte ca el să poată protesta, ochii i se măriră de plăcere. M-am prins. Cu mulţi ani în urmă te-ai îndrăgostit de o suspectă, o femeie frumoasă, şi acum te duci să o vezi pentru că era atât de frumoasă şi de deşteaptă. Nu era o stricată ca mine. Am dreptate?

Se aplecă şi mai aproape de el, folosindu-şi bluza pe jumătate descheiată aşa cum un poliţist care ia un interogatoriu îi oferă o ţigară unui suspect.

Era adevărat că Der Bruder îl sedusese. Şi îl salvase. Poate chiar se iubiseră, gândi el. Dar şi fraţii au uneori neînţelegeri. Clipi uşor.

Anticipându-i răspunsul, ea îl privi sugestiv cu coada ochiului şi spuse:

— Sau *poate* prietenul tău e un „client" vechi. Mafia israeliană, şopti ea, ignorând repulsia lui. *Erai* urmăritorul, iar *acum* eşti *fugarul.*

Cu şase luni mai devreme, ar fi izbucnit. Epuizat de călătoria cu avionul, în timpul căreia nu dormise, obosit de săptămâni întregi de autocompătimire, nu putea decât să o privească posomorit şi să se uite apoi la ecran, dând mâhnit din cap.

— Glumeam, protesta ea. Haide, insistă. De ce e un secret atât de mare? Îţi aminteşti ce ţi-am spus? Suntem amândoi prea bătrâni ca să ne jucăm de-a ghicitul.

Cohen oftă. Din momentul în care ea îi spusese că scrie la rubrica mondenă din Hollywood, ştiuse că va recunoaşte numele lui Max Broder. Ultimul lucru de care avea chef era ca ea să pălăvrăgească despre Der Bruder. Dar ea nu-i dăduse nici o şansă.

— Max Broder, mărturisi el în cele din urmă, simţindu-se stânjenit că amânase atâta să-i spună.

— Max Broder? Regizorul? întrebă ea. *Acel* Max Broder? întrebă plăcut surprinsă când tăcerea lui îi confirmă că aşa era. E prieten cu un poliţist?

— Un poliţist ieşit la pensie, protestă Cohen.

Pronunţa cuvântul ca pe cuvântul din limba idiş pentru cap, *kop,* în timp ce se întoarse ca să nu-i mai vadă reacţia.

Pe ecran începuse o urmărire. Cohen deschise biografia pe care o ţinea în poală, sperând că astfel o va determina să plece.

Dar, deşi ea rămase tăcută alături de el, cu coada ochiului putea vedea cum ziarista îşi freca cu nervozitate două unghii roşii de la mâna dreaptă. Bâzâitul motoarelor turboreactoare acoperea zgomotul, dar ritmul persistent îl făcu în curând să-şi închipuie ticul ei enervant. Când îşi dădu seama că se concentrează mai mult asupra zgomotului produs de degetele ei decât asupra vieţii ascunse a lui Dayan, privi în sus. Dar înainte de a o putea ruga să înceteze, ea îşi sfârşise deliberarea.

— Şi de ce are Der Bruder un prieten care e *fost* poliţist? întrebă ea suspicioasă, apucându-l de antebraţul stâng pentru a-i atrage atenţia.

El se întoarse încet pentru a se uita la mâna aşezată pe braţul său. Ochii ei se plecară stânjeniţi asupra unghiilor de pe încheietura lui groasă. Arătau ca nişte stropi de sânge alături de numărul tatuat pe musculosul lui antebraţ stâng, la jumătatea distanţei dintre cot şi palmă.

— Dumnezeule, îmi pare atât de rău, izbucni ea, privindu-l mirată. Nu ştiam. Vreau să spun, ştiam că *el* a fost. Adică, toată lumea ştie că *el* a fost… îmi pare rău, nu mi-am dat seama…

— Nu e nici o problemă, spuse Cohen pe un ton liniştitor, aproape patern. Privirea ei insistentă îl intimida, şi îşi aşeză din nou o şuviţă rebelă care îi căzuse pe frunte, întrebându-se dacă aşteptase deliberat ca ea să-i observe numărul pe care îl avusese în lagăr. Nu e nevoie să te scuzi, zise, şi adăugă pe un ton aproape oficial: Sunt într-o vacanţă pe care trebuia să mi-o iau de mult. El mă tot invită de mulţi ani, dar nu m-am dus niciodată. Acum am ieşit la pensie, aşa că am acceptat.

Vorbele îi ieşeau din gură ca alimentele dintr-un sac rupt, surprinzându-l.

— Tocmai la timp, zise Goldie cu înflăcărare. După toate *necazurile* pe care le are…

— Necazuri?

— Da, faptul că studioul a renunţat la proiect, zise ea.

— Nu discutăm niciodată despre afacerile lui, spuse Cohen fără menajamente.

— Da, da. Ia mai lasă-mă. Despre ce vorbiţi? Despre Lakers? Nu încerca să mă prosteşti.

Privirea i se îndreptă, din reflex, pentru o secundă spre propriul antebraţ, apoi din nou spre ea.

— Bine, îmi cer scuze. Cred că aveţi şi alte subiecte de discuţie. Dar totuşi îmi închipui că ştii ce se petrece cu el. Vreau să spun cu filmul, insistă ea.

El clătină din cap în semn de negaţie. Ea îi studia chipul.

— Prima oară la Hollywood?

El încuviinţă din cap.

— Nu ştii nimic despre asta?

— Nu merg prea des la film şi nu cred tot ce citesc în ziare.

— Bine faci, spuse ea, surprinzându-l cu sinceritatea ei.

Tăcură amândoi. Ea se bătea uşor pe obraz, cu ochii spre ecran, dar cu mintea în altă parte. El aştepta răbdător. Ea avea să-i spună o mulţime de lucruri, iar el ştia deja că va afla tot ce ştia sau credea că ştie.

— *Cineva* trebuie să-i spună că există nişte limite, zise ea în cele din urmă, parcă pentru sine. Apoi se întoarse supărată spre Cohen, împungându-l în piept cu o unghie lungă, roşie. Să-ţi spun un lucru. Nu am scris nici jumătate din ce am aflat despre el în ultimul timp. Şi ştii de ce?

Cohen o asculta cu tot scepticismul de care era capabil. Bârfa generează zvonuri, cea mai ieftină marfă din bazar. Oricine putea inventa unul, numai să-l povestească cu destulă convingere.

— Pentru că eu *înţeleg,* şopti ea teatral, dând din cap cu convingere. N-a putut să scape de obsesia acestei provocări Capodopera lui, se spune, dar eu ştiu că e vorba de ceva mult mai profund. Înapoi în… în…

Încercă să-şi termine propoziţia, dar aruncă din nou o privire furişă spre tatuaj.

— În trecut, o completa Cohen.

— Exact, zise ea uşurată. Dar acum, când se presupune că l-a *terminat,* parcă face tot posibilul să nu-l proiecteze. Nu că aş condamna studioul pentru că nu vrea să-l scoată pe piaţă. Cine mai ştie azi de *Shoah?* întrebă ea retoric, folosind cuvântul din ebraică pentru holocaust. Adică, cine *în afară de* noi, evreii?

De la început, de când îl anunţase Broder că va face filmul, Cohen îşi arătase completa lipsă de interes. Acum vorbele acestei femei îl făceau să se simtă vinovat că refuzase să discute despre film. Vinovăţia îl făcu să-l apere pe Broder.

— N-ar face nimic care să pună filmul în pericol, zise.

— Aşa? Dar săptămâna trecută ce s-a întâmplat? A încercat să îl ucidă pe Andy. Nu mă privi aşa; a avut şi martori.

Îi pieri cheful de râs. Ea vorbea serios.

— Pe Andy?

— Andy Blakely. Şeful studioului Epica.

— A reuşit?

— Bineînţeles că nu, zise ea, uimită de întrebare.

— Aşa deci, zise Cohen fără să încerce să-şi ascundă un zâmbet condescendent, Max a fost arestat pentru tentativă de omor.

— Nu fi caraghios, zise ea fără să vrea.

— Vezi? spuse el aspru.

— Ascultă-mă, spuse ea stând ţeapănă, încercând să fie şi mai serioasă decât el. Prietenul tău a făcut o adevărată scenă. Şi tocmai la Ma Maison, care, trebuie să recunoşti, *nu e* locul potrivit să ataci un şef de studio. A încercat să-l ucidă pe Andy cu un *cuţit de tăiat friptura.* Da, da, zise ea, privindu-i ochii neîncrezători. Şi-a ieşit din sărite. Din câte am auzit, a fost o prăbuşire de unsprezece grade pe scara Richter.

Satisfăcută de ceea ce spusese, se instală şi mai confortabil pe fotoliu şi îi zâmbi triumfătoare lui Cohen.

El nici măcar nu clipi.

— Când?

— Marţi seara.

Broder îl sunase la Ierusalim pe Cohen în noaptea următoare, întrebându-l ce actriţă de la Hollywood vrea să cunoască. Cohen fusese rezervat, dar Broder insistase până ce îi spusese, în cele din urmă, un nume. Broder chicotise, spunându-i că nu era deloc la curent: actriţa murise de un deceniu. Cohen îşi aminti ca prietenul său părea puţin exaltat pe când îi prezenta planul de a cina la cele mai bune restaurante din oraş şi de a organiza cel puţin o petrecere pe cinste. Cohen protestase când venise vorba despre petreceri, dar Broder insistase.

— Ce rost mai are să vii la Hollywood, dacă nu pot să organizez o petrecere?

Cohen se legă de această amintire, de parcă ar fi fost o unică amprentă de pe arma crimei, şi o mustră pe Goldie.

— Nu ştii ce s-a întâmplat cu adevărat. N-ai fost acolo.

Autoritatea din vocea lui o zăpăci.

— Bineînţeles că nu. Eram prea tânără.

— Nu, nu despre asta e vorba. Vreau să spun că erai în Ierusalim săptămâna trecută. Nu ştii ce s-a întâmplat, cu adevărat, la restaurant.

— Ascultă, zise ea poruncitor. Sunt plătită foarte bine ca să ştiu exact ce se întâmplă în *fiecare* seară la Ma Maison.

— Zvonuri, o sfidă Cohen.

— De obicei, nu fac asta, replică ea. Dar, în acest caz, şi *numai* din cauza împrejurărilor – ochii ei se îndreptară din nou spre

braţul lui – şi pentru că eşti un vechi prieten de-al lui Max, o să-ţi mărturisesc cine mi-a spus. Îşi strânse buzele, de parcă şi-ar fi pregătit muşchii pentru efortul de a dezvălui numele celui de la care ştia. Leo Hirsh, zise ea în cele din urmă, de parcă ar fi fost un atu într-un joc de cărţi.

— Cine? întrebă Cohen.

Îşi dădu ochii peste cap, văzând cât era de neştiutor.

— Leo Hirsh, membru în consiliul de conducere al studioului Epica *şi* producătorul executiv al lui Max pentru acest proiect. La naiba, Leo colaborează cu Max de la *Tango în doi.* De aproape treizeci de ani. De fapt, până să te întâlnesc, credeam că Leo e cel mai vechi prieten al lui Max.

— Hirsh a fost la restaurant? întrebă Cohen.

— Da, era chiar la masă, exclamă ea.

— Şi ţi-a telefonat la Ierusalim să-ţi spună despre asta?

— Chiar aşa, zise ea cu mândrie.

Pe ecran, femeia-detectiv se ascundea în spatele unui ziar, aşteptând pe cineva în holul unui hotel. Cohen îşi acoperi ochii cu palma cărnoasă, înjurând încet. Ştiuse că nu-i vor plăcea prietenii lui Broder.

— Copiii ştiu un joc numit telefonul fără fir, zise el în cele din urmă. Stau în cerc, şi primul îi şopteşte ceva celui de-al doilea, cel de-al doilea celui de-al treilea, şi aşa mai departe. Mesajul se deformează. Făcu o pauză înainte de a adăuga: în cazul copiilor e un lucru inofensiv.

— Ascultă, şuieră ea. Nu fi atât de ticălos. *Încerc* să-ţi spun ceva. E o adevărată *sinucidere* pentru Max faptul că l-a atacat astfel pe Andy Blakely.

— De ce? întrebă Cohen.

— Pentru că, începu ea, oftând că nu înţelegea ceva atât de evident, Andy trebuie să pună din nou studioul Epica pe picioare, iar un film despre holocaust nu poate fi un succes estival şi nici nu face săli pline de Crăciun. Aşa că Andy a renunţat la treaba cu distribuţia. Ultimul lucru de care are nevoie acum e un insucces. Concurenţa îl va distruge.

— Şi?

Ea dădu din nou din cap, intrigată de faptul că nu înţelegea.

— Epica deţine toate drepturile asupra filmului. Dacă ei nu îl scot pe piaţă, atunci *nimeni* nu-l va vedea.

El strâmbă din nas. Broder avea, de obicei, cel puţin alte două posibilităţi pentru fiecare obstacol care ar fi putut interveni în calea îndeplinirii scopului pe care şi-l propusese. Der Bruder

făcuse o artă din planurile pentru întâmplări neprevăzute. Putea deja să-şi închipuie râsul nebun al lui Broder când va auzi ce-i spusese ziarista lui Cohen.

— Ridicol, murmură el, îndepărtându-se de ea cât putu, rămânând totuşi pe scaun şi gândindu-se la toate modurile în care ştia Der Bruder să ucidă. Nici unul dintre ele nu presupunea folosirea unui cuţit de tăiat friptura, peste o masă, într-un restaurant aglomerat. Ridicol, repetă, dând un pumn în perniţa tare şi incomodă aflată între locul său şi fereastră.

Goldie îl privi câteva clipe, apoi îi atinse încetişor braţul. El deschise ochii.

— Chiar aşa a fost, spuse ea.

El nu putu să nu observe mila din glasul ei şi, pentru o clipă, se întreba dacă era pentru el, pentru Broder sau pentru ea însăşi. Dădu din cap.

— Mă îndoiesc.

— Spui că nu l-ai mai întâlnit de mult timp. Poate s-a schimbat. Se opri. Hollywoodul face astfel de lucruri; schimbă oamenii. Nu ştii cum e acolo. *Eu* însă ştiu.

Suna de parcă ar fi încercat să facă noutăţile mai uşor de suportat.

— Iar tu nu-l cunoşti pe Max, îi răspunse Cohen, fără să ştie pe cine apăra, pe prietenul său sau pe sine.

Supărat îşi strânse braţele în jurul pieptului, întorcându-şi faţa de la ea.

— Îmi pare rău că eu sunt cea care îţi dă astfel de veşti, zise ea şi-l bătu plină de înţelegere pe braţ. Încercam să te ajut.

El refuză să ia în seamă încercarea ei de a fi delicată.

— Poate că *de asta* te-a invitat, zise ea, dintr-odată gânditoare.

Dar el nu făcu decât să se afunde şi mai mult în fotoliu, refuzând să-i mai asculte bârfele.

— Oricum, se dădu ea bătută, dacă stai la el, sunt sigură că ne vom întâlni din nou. Frecventează *toate* localurile selecte.

El aşteptă până ce parfumul ei nu se mai simţi înainte de a deschide ochii spre cerul întunecat de dincolo de fereastra ovală. Din cauza ei pierduse apusul. Puse deoparte lampa de carte, îşi potrivi perna şi trase de pătura prea scurtă care se strânsese sub el, aşezându-şi-o pe umeri pentru a se feri de răcoare.

Fu brusc conştient de faptul că îşi strânsese Ierusalimul în jur ca pe un *tallit.* Fiecare nod al şalului cu franjuri reprezenta una dintre poruncile Bibliei. Însă pentru Cohen el se rosese de-a

lungul anilor, nodurile credinţei se desfăcuseră dintr-o singură lovitură.

Moţăi cu întreruperi tot restul drumului, trezindu-se în cele din urmă din cauza zgomotului făcut de motoarele turboreactoare ale avionului care se pregătea de aterizare. Timp de o secundă nu ştiu unde se află, apoi teama îi trecu şi se hotărî. O să stea câteva zile. Poate că o să vadă şi blestematul ăla de film. Dar se va întoarce acasă.

Motoarele ţipară. Pe când muşchii stomacului i se contractau sub centura de siguranţă, iar roţile scârţâiau pe pistă, el se întreba dacă Goldie avea dreptate când spunea că Hollywoodul îl schimbase pe Max Broder într-un fel în care Cohen nu şi l-ar fi putut închipui niciodată. Dar odată cu uşurarea pe care o simţi când cursa rapidă a avionului pe pistă se transformă într-un fel de mers uşor înspre terminal, îşi dădu seama că el, cel puţin, îl cunoştea pe Der Bruder.

2

PILOTUL LE MULŢUMI vânturilor pentru că îi ajutaseră să ajungă la L. A. la timp şi pasagerilor pentru că îi încredinţaseră vieţile lor.

— Aici sunt treizeci şi patru de grade virgulă şase. Temperatura corpului, glumi el în difuzor pe când avionul pătrundea în terminal.

Cohen fu primul pasager care se ridică din scaun şi primul care ieşi din avion. Vameşul se uită intrigat la călătorul de la clasa întâi care avea o singură geantă de voiaj cu haine. Însă ofiţerul nu-l întrebă de formă „Călătorie de afaceri sau de plăcere?” când observă care era profesiunea lui Cohen pe paşaportul israelian albastru şi nou-nouţ, având o singură viză pusă de consulatul american din Ierusalim.

— Din motive personale, zise Cohen, adăugind, sunt pensionar, pe un ton aproape de scuză, jenat de faptul că spusele lui sunaseră ca o confesiune.

— Norocul dumneavoastră, spuse vameşul cu părul grizonat, zâmbindu-i larg pe când îi înapoia paşaportul.

Cohen nu-i zâmbi. Urmă semnele spre ieşirea principală. Prin uşile de sticlă de la capătul unui coridor lung văzu chipurile nerăbdătoare ale oamenilor care aşteptau sosirea călătorilor, iar când trecu prin uşi căuta deja cu privirea faţa lui Der Bruder. Realizarea de planuri în avans era una dintre calităţile cele mai subtile ale lui Der Bruder, o încercare de a prevedea cele mai mici detalii. Numai cei care fac planuri sunt capabili să improvizeze, obişnuia să spună Der Bruder.

Avionul ajunsese la timp. Broder ar fi venit cu cinci minute mai devreme, aşa că în câteva minute Cohen înţelese că prietenul său nu era la aeroport. Privi cu atenţie tăbliţele şi pancartele pe care le ţineau un şir de şoferi ce aşteptau şi ei sosirea pasagerilor. Chiar şi Broder ar fi putut avea o obligaţie de ultimă oră, dar ar li putut trimite un şofer în loc să vină personal să îl întâmpine pe Cohen, aşa cum promisese. Dar nici o pancartă nu purta numele lui.

Întinse mâna liberă după sticluţă şi simţi pe limbă arsura dulce a coniacului. Străduindu-se să-şi alunge din urechi poveştile lui Goldie Stein, se duse la un şir de aparate telefonice aflate în

cealaltă parte a vastului coridor. După ce căută, un moment, o fisă, formă numărul. Îi răspunse o voce morocănoasă şi nerăbdătoare. Nu era glasul lui Der Bruder.

Cohen se prezentă şi îl ceru pe Max Bruder.

— Avram Cohen spuneţi că vă numiţi? întrebă bărbatul.

— Da.

— Staţi puţin.

Cohen auzea slab, urechile îi ţiuiau încă din cauza presiunii. Putea să perceapă voci îndepărtate.

— Sunteţi prietenul din Israel? Poliţistul? întreba bărbatul.

— Max e acolo? se interesă Cohen nerăbdător.

— V-am întrebat ceva, insistă bărbatul.

— Da, da. Din Ierusalim, da.

— Mă tem că trebuie să vă dau o veste proastă, spuse străinul.

Cohen strânse receptorul în mână.

— Da?

— Prietenul dumneavoastră a murit. S-a spânzurat cu puţin timp în urmă. Îmi pare rău.

Instalaţia de aer condiţionat din terminal era puternică, însă palma lui Cohen, cu care ţinea receptorul, se umezi de sudoare.

— Poftim? întrebă, sperând că înţelesese greşit. Îşi duse receptorul la cealaltă ureche. Puteţi să repetaţi, vă rog?

— S-a spânzurat, repetă bărbatul. Îmi pare rău.

Cohen simţi că se prăbuşeşte şi se apucă cu o mână de peretele cabinei telefonice.

— Imposibil, spuse gânditor.

— Din păcate, aşa stau lucrurile, zise necunoscutul de la celălalt capăt al firului.

— Cine sunteţi? întreba Cohen şocat.

— Madden, sergent detectiv Mike Madden, de la poliţia din Beverly Hills.

— Vin spre dumneavoastră.

Cohen puse receptorul în furcă, fără să mai aştepte răspunsul poliţistului american. Îşi înşfacă geanta de voiaj de pe podea şi ieşi orbeşte din cabină.

Prin minte îi treceau o mulţime de lucruri, şi el alerga, mergând de două ori mai repede decât toţi ceilalţi din jurul lui, impulsionând circulaţia pietonilor, ca un alergător care fuge în fruntea plutonului. Claustrofobia pe care o simţise în avion se transformă într-o nevoie de a ieşi din clădirea terminalului. Mâhnirea îl făcea să înainteze orbeşte. Der Bruder. Mort.

Sinucidere. Era atât de lipsit de logică, atât de absurd, atât de imposibil, încât îngheţă dintr-odată, paralizat de contradicţie.

Cineva se izbi în el din spate. Cohen se întoarse, gata să lovească.

— Îmi pare rău, nu-i nici o problema, zise tânărul, ridicând o cutie de chitară pentru a se apăra şi dând înapoi în faţa furiei care se citea pe chipul lui Cohen.

Îl privi ciudat pe Cohen, apoi, mormăind ceva despre nebunii de pe coastă, trecu pe lângă poliţistul uimit, îndepărtându-se în grabă.

Într-o intersecţie, unde se întâlneau patru culoare intens luminate şi unde existau o mulţime de semne care indicau terminalele şi bulevardele, ieşirile şi parcările, Cohen privi în întunecimea din sufletul lui. Forfota aeroportului se auzea difuz. Chipuri treceau pe lângă el, voci îl înconjurau. Dar el nu auzea şi nu vedea nimic.

Avea un bilet de întoarcere în Israel. Să plece de aici. Să plece, se gândi. Să se întoarcă acasă. Privi în sus, înspre indicatoare, dar nu vedea decât litere înceţoşate şi săgeţi boante. Avea gura la fel de uscată ca Ierusalimul în septembrie. Îşi dădu scama că tremura şi că o sudoare rece îi acoperise fruntea. Inima îi bătea neregulat. Se simţi ameţit şi încercă să-şi ţină cumpătul, privind în jur pentru a găsi un loc unde să se aşeze. Lângă zidul din apropiere erau aliniate scaune de plastic. Se forţă să-şi mişte, întâi, un picior, apoi pe celălalt. Nu avea de făcut decât câţiva paşi. I se înmuiară genunchii şi se prăbuşi pe scaun. Îi venea în minte o imagine a lui Max Broder, tânăr, şoptindu-i cu asprime: „Vrei să te sinucizi? O să-ţi spun eu cum.”

Din cauza ameţelii i se făcuse şi greaţă. Chipul lui Max Broder fu înlocuit dintr-odată de faţa altui tânăr: poate a doctorului care îl tratase cu mai puţin de un an în urmă de rănile din stomac provocate prin înjunghiere. Văzând câte ţigări fuma Cohen, îi făcuse câteva teste. Vocea doctorului îi răsuna în minte: „Încercaţi să vă sinucideţi.” Cohen îl convinsese să nu comunice rezultatele comisiei medicale din cadrul poliţiei. Nu că ar fi contat. O lună mai târziu, însuşi primul-ministru hotărî că se încheiase cariera lui Cohen.

— Domnule, domnule, auzi o voce de femeie. Nu vă simţiţi bine?

Deschise ochii şi trebui să se concentreze pentru a vedea. Ea purta o bonetă a companiei aeriene peste părul blond şi buclat. I se vedeau ochii îngrijoraţi prin ochelarii sobri.

El clipi. Simţea un gust rău în gură şi, deşi nu mai era ameţit, nu se simţea în apele lui. Îşi dădu seama că alunecase peste braţul scaunului în locul alăturat. Încercă să se ridice iar ea îl ajută, ridicându-i braţul cu al ei, pentru a-l determina să stea drept. Durerea, sporită de autocompătimire, i se citi pe chip.

— Voi chema un doctor, spuse stewardesa.

— Nu, răspunse el răguşit. Mă simt bine.

— Dar aţi leşinat, zise ea. Bărbatul acela v-a văzut.

Arătă spre un bărbat platinat care stătea lângă o cabină telefonică din cealaltă parte a coridorului. Purta o geacă neagră, o cămaşă albă fără cravată şi pantaloni negri. Dacă nu ar fi avut capul descoperit, ar fi putut fi unul dintre cei mai ortodocşi bărbaţi din Ierusalim.

— Mă simt bine, insistă Cohen.

Simţea că-l doare gâtul, ca şi cum tocmai ar fi ţipat. Îşi drese glasul, apoi repetă mai tare ceea ce spusese, abţinându-se să nu strige la ea.

— Să vă aduc ceva? Apă?

— Mi s-a mai întâmplat şi înainte, minţi el. În avion nu prea am mâncat, adăugă.

De data asta, spunea adevărul.

— Da, înţeleg ce vreţi să spuneţi, şopti ea pe un ton conspirativ. Nici eu nu pot mânca. Poate aveţi nevoie de ceva proaspăt şi sănătos, sugeră ea.

El îşi frecă fruntea lipicioasă.

— Unde găsesc o toaletă? întrebă, iar ea îi indică cu degetul de-a lungul coridorului vast. Mulţumesc, zise el; inspiră şi se ridică, mirat de cât de ameţit se simţea.

Ea se ridică odată cu el.

— Sunteţi sigur ca vă simţiţi mai bine? întrebă cu seriozitate, atingându-i cotul ca să-l ajute.

Ameţeala trecuse.

— Avem un doctor al aeroportului, îi propuse ea din nou, ridicându-i bagajul.

— Nu vreau să mă vadă nici un doctor, rosti el scurt, înşfăcându-şi geanta. Expresia de pe chipul ei îl făcu să-şi ceară scuze. Îmi pare rău. Sunt doar obosit, atâta tot. Începu să se retragă. Obosit. Mulţumesc. Mulţumesc, repetă, apoi se întoarse spre uşa toaletei din cealaltă parte a coridorului.

Stătea în faţa coridorului, la prima chiuvetă dintr-un şir lung, şi se uita mirat la faţa lui suptă. Pungile de sub ochi erau mari şi întunecate. Deschise robinetul de apă rece şi îşi făcu mâinile

căuş sub şuvoi, apoi îşi dădu cu apa îngheţată peste faţă, de parcă şi-ar fi putut schimba astfel vârsta şi ar fi putut face să înceteze durerea care îi deformase chipul, făcându-l să arate ca un măslin bătrân. Nu era destul. Astupă chiuveta cu un prosop şi o umplu cu apă. Îşi cufundă capul o dată, de două ori, de trei ori, şi fiecare mişcare îndepărta alt strat de ceaţă care îi acoperise mintea. În cele din urmă, scoase un prosop din geantă pentru a-şi şterge faţa şi se privi din nou în oglindă.

Dar, în locul propriului chip, îl văzu pe cel al lui Max Broder. Era prelung şi îngust, cu ochii afundaţi în orbite şi chinuiţi, prefăcuţi şi plini de secrete chiar şi atunci când zâmbea. Cohen se sprijini de chiuveta de porţelan, închizând ochii strâns. În întuneric văzu ceva şi mai rău decât faţa zâmbitoare a lui Broder.

Văzu victimele spânzurate. Cohen văzuse multe. Şi ştia că şi Broder văzuse.

Clipi în lumina lămpii fluorescente până când nu mai zări decât propria privire, cu oboseala permanentă a ochilor. Der Broder se sinucisese. Imposibil, gândi. Dar nu exista decât o singură cale de a afla adevărul. Îşi luă geanta şi ieşi din toaletă pentru a căuta un taxi.

Tocmai ieşise pe uşă când îl zări pe cetăţeanul grijuliu care îi atrăsese stewardesei atenţia asupra lui. Cohen zâmbi, aplecând uşor capul pentru a-i mulţumi. Dar bărbatul nu păru să observe, dispărând pe lângă un şir de călători care se îndepărtau.

Şoferul studie un ghid la fel de gros ca o carte de telefoane din Ierusalim înainte de a-i spune că pentru a merge până în Beverly Hills, la adresa indicată, va trebui să plătească şaptezeci de dolari. Poate din cauza privirii lui Cohen ori poate fiindcă avusese o noapte uşoară, şoferul nu protestă atunci când fostul poliţist deschise uşa din spate şi spuse: „Cincizeci de dolari şi fără conversaţie.”

Bancheta era zgrunţuroasă, iar aerul condiţionat îl făcu să-şi caute apărătoarea de vânt în geanta de voiaj. Mergeau spre nord pe o şosea principală plină de maşini. Se sprijini de geam, iar răcoarea lui îi aminti de transpiraţia rece care însoţise leşinul din aeroport.

Nu-i mai era greaţă, însă mintea continua să îi fie confuză. Maşina îl ducea de parcă ar fi fost un pachet neînsufleţit, şi acest lucru, ca şi foamea pe care o simţea, îi amintea de alte vremuri, cu mult înainte, când fusese sigur că va muri. Dar Broder fusese atunci alături de el. Calm şi calculat, atunci era deja Der Bruder

pentru Cohen. Abia mişcându-şi buzele, Cohen înjură încet. Se înjura întâi pe sine, pentru că făcea această călătorie. Apoi pe Der Bruder.

Priveliştea de dincolo de geamul maşinii, care mergea cu viteză, era alcătuită dintr-o mulţime de faruri şi de alei comerciale, reclame de neon şi zgârie-nori, toate la fel de necunoscute şi de lipsite de înţeles pentru el, ca şi stelele. Pe buze simţea un gust sărat. Se gândi cât de departe călătorise, făcuse aproape jumătate din înconjurul lumii până la ţărmul acestui continent şi ştia că la vest, acolo unde „stelele" pământene ale oraşului se opreau brusc, era oceanul. Îşi spuse că gustul sărat era ori briza oceanului, ori propria lui transpiraţie, şi se concentră asupra instinctului care îi dictase să-l roage pe poliţistul de la celălalt capăt al firului să aştepte.

Ani de zile le spusese tinerilor ofiţeri acelaşi lucru. Căută în adâncul sufletului sentimentele care nu se manifestaseră de şase luni. Neîncrederea se amesteca cu instinctele dobândite în timpul atâtor ani de experienţă. O să vadă singur. Asta era tot ce putea face. Îi datora acest lucru lui Der Bruder. Cel puţin, se hotărî el, va sta la înmormântare. Şi va merge până la ocean. Asta era ceea ce voia să vadă.

Îşi închise ochii şi încercă să-şi forţeze mintea să pătrundă în întunericul de dincolo de tumultul de la suprafaţă. Pe când se afunda tot mai în adânc, îşi dădu seama că încerca să se gândească la orice altceva, numai la Broder nu. Dar, chiar înainte de a atinge pragul negru al somnului înţelese că, de fapt, încerca să se gândească la orice altceva, numai la el însuşi nu.

Păru că trecuse numai o clipă când un viraj strâns îi izbi puternic obrazul de geam, trezindu-l dintr-un coşmar familiar care se termina întotdeauna înainte ca el să considere că îi înţelesese, în sfârşit, semnificaţia.

Ieşiseră de pe şoseaua principală. Se uită la ceas. Dacă şoferul îi spusese adevărul, călătoria se apropia de sfârşit. Fu surprins când văzu că în Beverly Hills erau, într-adevăr, dealuri. Crezuse că în Hollywood totul era doar o închipuire. Poate că poliţistul de la telefon fusese doar o mască. Poate că sinuciderea nu fusese decât o înscenare.

Maşina gonea pe un drum de pe culmea unui deal, iar el zări dintr-odată oraşul aflat dedesubt. Străzi şi zone comerciale, zgârie-nori şi câmpuri întinse cu drumuri şi autostrăzi, toate pulsând de lumini şi culori. Se împotrivi pasivităţii care îl cuprinsese cu câteva luni înainte. Se pregătise pentru întâlnirea

cu Der Bruder, dar nu şi pentru cea cu oraşul însuşi. Chiar înainte ca taxiul să pătrundă într-o porţiune scurtă de ceaţă deasă, privi în jos spre lumini, întrebându-se unde era Hollywoodul şi amintindu-şi de amabilitatea lui Goldie. „Nu cunoşti Hollywoodul”, spusese, de parcă oraşul ar fi fost o stare de spirit pe care nu putea s-o reprezinte nici o hartă. Iar când el răspunsese „Nu-l cunoşti pe Max Broder”, exact asta voise să spună.

Maşina coborî de pe un povârniş, iar el se apucă de mânerul uşii când taxiul făcu brusc la stânga. Farurile luminară mii de obiecte mici şi albe aflate pe drumul negru care se întindea în faţa lor. Încordându-se pentru a privi prin geamul din spate, Cohen îşi dădu seama că erau flori rupte dintr-un şir de oleandrii care mărgineau şoseaua. Petalele se agitau în urma maşinii, şi pentru prima oară, pe când se răsucea la loc pe banchetă, Cohen începu să fie atent la zona în care stătea Broder. Treceau pe lângă porţi de fier forjat şi alei lungi şi circulare care duceau la reşedinţe albe, vile cenuşii şi stranii experimente arhitecturale, toate iluminate de reflectoare aflate în grădini. Fiecare proprietate era înconjurată de ziduri, de garduri vii sau de piatră, de lemn sau de stuc cu cioburi de sticlă deasupra.

Se gândea la curţile ascunse din Ierusalim, când şoferul vorbi pentru prima oară de când el se aşezase pe locul din spate.

— Eşti cu poliţaii? întreba, uimindu-l pe Cohen, când intrară pe o alee circulară, în faţa unei clădiri din piatră cenuşie care era mai mult un castel decât o casă, cu câte un turn în fiecare parte şi cu un portal cu foişor.

O maşină de poliţie şi patru limuzine scumpe erau parcate pe alee. Taxiul trecu încet pe lângă maşini. Cohen nu recunoscu nici o marcă, în afară de un Mercedes ca cel condus de un politician pe care îl suspectase adesea, dar nu îl prinsese niciodată. Se încrunta când taxiul opri în faţa uşii mari de lemn. În curtea interioară, cu trei trepte mai sus de aleea pietruită, o poliţistă scundă, cu fălcile pătrate, stătea atentă în faţa uşii boltite. Îşi desfăcu braţele pe care le ţinuse încrucişate şi-şi le puse în şolduri.

— Ciudat, murmură şoferul.

Cohen oftă când scoase o bancnotă de cincizeci de dolari din portofel şi i-o înmână şoferului. Apucă brusc geanta de voiaj şi deschise uşa.

— Aveţi treabă aici? rosti tărăgănat şi cu glas aspru poliţista când Cohen ieşi din maşină.

— Avram Cohen. Pentru Madden, zise el.

Poliţista îşi ridică pe şold tocul greu al pistolului.

— Aşteptaţi aici, zise ea, apoi deschise uşa casei şi dispăru înăuntru.

Cohen se îndepărtă de taxi, iar şoferul acceleră brusc. Taxiul galben împroşcă cu nisip, derapând pe aleea circulară. Stopurile roşii licăriră o dată la capătul drumului, apoi maşina dispăru. Cohen se întoarse spre casă. Broder fusese mândru de ea, căci îi adusese fotografii ale ei la Ierusalim în vara anului 1967, la un an după ce o cumpărase.

Din prag îl privea un bărbat solid, o siluetă în luminile strălucitoare care veneau dinspre portal.

Cohen oftă. Se simţea murdar. Simţea nevoia să mănânce, să facă un duş, să doarmă. Avea nevoie de Der Bruder ca să-i explice unde se afla. Avea nevoie să-şi primească viaţa înapoi, îi făcu semn din cap bărbatului înalt.

— Eu sunt Madden, zise acesta, retrăgându-se din prag ca pentru a-l invita înăuntru.

Cohen îşi ridică geanta, îi zâmbi vag poliţistei, apoi trecu pragul şi accepta fără vlagă strângerea de mână a detectivului american.

Se aflau într-un foaier luminat de un candelabru uriaş. Lumina strălucitoare scotea în evidenţă chipul colţuros al lui Madden şi se reflecta în chelia ce se întrezărea prin părul roşcat cu fire albe. Hainele atârnau pe el la fel de lălâi ca şi părul care se rărea. Le purtase mai mult decât ar fi trebuit ca ele să mai poată pretinde că ascund burta proeminentă sau că-i scot în evidenţă înălţimea. Pantofii erau făcuţi dintr-o piele prelucrată în aşa fel, încât nu mai aveau nevoie să fie daţi cu cremă, cu tălpi de cauciuc la fel de silenţioase ca şi bascheţii lui Cohen pe pardoseala de marmură.

— Vă aşteptam, zise Madden, închizând uşa care îi despărţea de poliţista de afară.

Erau singuri în răcoarea asigurată de aerul condiţionat. Marmura reflecta sutele de lumini ale candelabrului care atârna deasupra capetelor lor. Chiar în faţa lui Cohen se afla o scară largă care ducea spre palierul de la etaj. La stânga lui era o intrare vastă a unei camere de zi. Un tavan boltit îşi arăta bârnele ca dinţii unui câine furios. La dreapta se afla o sufragerie dominată de o masă lungă şi lustruită, cu scaune cu spătare înalte pentru douăzeci de oaspeţi.

— Din nou, îmi pare rău pentru prietenul dumneavoastră, zise

Madden din spatele lui. Am aflat că îl cunoşteaţi de mult timp, adăugă cu înţelegere.

Cohen privea o tapiserie aflată pe peretele îndepărtat al sufrageriei. Broder o cumpărase în *shuk-ul* din oraşul vechi la două săptămâni după Războiul de Şase Zile, în aceeaşi călătorie în care îi spusese lui Cohen despre casă. Tapiseria avea o vechime mai mare de patru sute de ani şi îl înfăţişa pe Sfântul Gheorghe omorând balaurul pentru a elibera fecioara de pe stânca din Jaffa. Trecuse un sfert de secol de când puteai descoperi astfel de lucruri în piaţa din Ierusalim, gândi Cohen, oftând.

— Da, de foarte mult timp, spuse el încet, cu o voce răguşită.

Tuşi o dată din toate puterile, simţind o durere în coaste.

— Puteţi vorbi mai tare, vă rog, spuse Madden din spatele lui.

— Din timpul războiului, zise Cohen mai tare. Îşi auzea propriile cuvinte, de parcă ar fi venit de undeva din afara trupului lui. Îşi dădu seama că avea încă urechile înfundate din cauza presiunii din avion. Înghiţi, încercând să şi le desfunde. Îi aruncă o privire lui Madden. Americanul era cel puţin cu zece ani mai tânăr decât el, hotărî. Îşi aminti că era sergent. Aşa că mai adăugă un amănunt: Cel de-al Doilea Război Mondial.

— Da, mi-au spus. În vocea lui Madden se simţea admiraţia. Când l-aţi văzut ultima oară? întreba, scoţând din buzunarul interior al jachetei un pix şi un blocnotes.

Deschise carnetul, ţinând pixul în echilibra.

— Cu patru ani în urmă, zise Cohen. Americanul era cu un cap mai înalt decât el. În lumina puternică a candelabrului, putea vedea capilarele roşii şi sparte de pe nasul borcănat al celuilalt. La Ierusalim, explică Cohen. Dar în ultimele zile am vorbit de câteva ori cu el, spuse, privind din nou spre tapiserie. Durerea îi umplu pieptul în timp ce socotea în minte câte telefoane fuseseră. De şase ori, spuse, de parcă ar fi vorbit cu Sfântul Gheorghe.

Auzi în spate cum Madden închide carnetul, apoi zgomotul făcut de aprinderea unui chibrit. Se întoarse tocmai când Madden îşi lăsa capul pe spate pentru a sufla un norişor compact de fum albăstrui de trabuc înspre candelabru.

Cohen tremura, deşi purta încă haina pe care şi-o pusese în timpul călătoriei cu taxiul. În puţinele momente în care aşteptase afară în arşiţă începuse să transpire. Acum îi era din nou frig. Trupul îi era la fel de confuz ca şi mintea. Îşi scoase din buzunar flaconul de argint şi luă o înghiţitură bună. Madden zâmbi

superior. Cohen privi înspre flaconul pe care-l ţinea în mână şi apoi i-l întinse, oferindu-i o duşcă.

Madden se gândi o clipă ce să facă, uitându-se de la ochii lui Cohen la recipientul strălucitor.

— La naiba, zise, întinzând mâna.

Mirosi conţinutul, apoi îi zâmbi lui Cohen înainte de a-şi turna puţin coniac în gura deschisă. Plescăi din buze şi se încrunta simţind gustul în timp ce îi înapoia flaconul lui Cohen.

— Vreau să văd cadavrul, spuse Cohen.

— La naiba, murmură americanul.

Însă, înainte să mai poată spune ceva, din sufragerie se auzi o voce ascuţită.

— Domnule comandant Cohen! zbieră bărbatul cu vocea ascuţită.

— Drace, mormăi Madden, dar Cohen nu era sigur dacă din cauza vocii sau fiindcă îi fusese pomenit gradul.

Cohen se întoarse să vadă cine vorbise. În alte împrejurări ar fi râs de costumul de trening cu fir Lycra care nu făcea decât să scoată în evidenţă că bărbatul mic de statură era dolofan. Treningul ar fi fost mai potrivit pe un sportiv cu treizeci de ani mai tânăr decât bărbatul scund cu şolduri ca nişte butoiaşe, cu burta mare şi cu pieptul slab. Micii lui ochelari rotunzi îi aminteau lui Cohen de afişele cu cântăreţi de rock-and-roll de pe pereţii studiourilor pe care le frecventa în Ierusalim. Bărbatul trecu cu grijă pe lângă Madden, de parcă detectivul ar fi fost mai mult decât o mobilă, dar mai puţin decât o persoană. Madden îl privi la rândul lui cu aversiune, suflând fumul în spatele bărbatului care venise, şi cu un zâmbet arogant îl provocă pe Cohen să protesteze.

— Leo, Leo Hirsh, anunţă micuţul aflat cu câteva trepte mai departe, întinzându-şi braţele de parcă ar fi vrut să îl îmbrăţişeze pe fostul poliţist ca pe un frate pe care nu-l mai văzuse de mult.

Cohen nu-i răspunse cu acelaşi gest. Însă producătorul nu se simţi stânjenit. Îi înşfăcă mâna şi i-o scutură pe când vorbea.

— Habar n-am avut că veniţi. Deloc, zise, ridicându-se pe vârfuri pentru a privi drept în ochii lui Cohen. Dacă mi-ar fi spus Max, aş fi trimis o limuzină să vă ia. Dar ce spun? Dacă Max mi-ar fi spus, strigă brusc, revenind la înălţimea lui obişnuită. Băgă mâna în buzunarul pantalonilor şi scoase un şerveţel mototolit. Îşi suflă zgomotos nasul şi inspiră profund. Era pe cald să continue, când se întoarse spre Madden. Chiar trebuie să-l umezi? întrebă scurt.

Dar detectivul american privea foarte atent ceva aflat dincolo de fereastra îngustă de lângă uşa din faţă. Din locul în care se afla Cohen, el nu putea vedea decât partea din spate a unei limuzine decapotabile de culoare roşie care oprea în faţa casei. Când Hirsh i se alătură lui Madden la fereastră, Cohen observă că producătorul avea părul albit prins într-o mică coadă de cal, care nu făcea decât să accentueze absurditatea încercării de a-şi ascunde vârsta. Cohen îşi trecu în mod inconştient o mână prin păr, intuind că el şi cu Hirsh erau cam de aceeaşi vârstă.

— Rahat, şopti Madden.

— O, Dumnezeule, cum o fi aflat? ţipă Hirsh. Fă ce ştii numai n-o lăsa să intre, spuse, retrăgându-se spre sufragerie. Cel puţin, până o scot pe Vicki pe uşa din spate. Vicki mă omoară dacă o găseşte aici, zise vorbind atât pentru sine, cât şi pentru cei din jur, iar *ea mă va* ucide dacă află că Vicki a fost aici şi nu i-am spus.

Se întoarse şi pătrunse prin holul pentru banchete în partea din spate a casei, în timp ce Madden deschidea uşa din faţă. Cohen se apropie de el.

— Nu-mi spune, îi strigă veselă Goldie Stein lui Cohen, şi tocurile înalte îi scârţâiau pe pietriş pe când ocolea maşina. Se schimbase într-un costum roz, cu fermoarul desfăcut atât cât să pună în valoare un lanţ gros de aur pe care îl avea înnodat în jurul gâtului, cu nodul neglijent atârnat în decolteu. Ai fost escortat de poliţie de la aeroport. Deci? întrebă ea, apropiindu-se de ei. Unde e Max? Cum a mers *reîntâlnirea!* adăugă. M-am gândit că e o chestie importantă şi nu vreau s-o pierd, aşa că…

Poliţista păşi în faţa lui Goldie când ziarista ajunse la prima treaptă.

— Îmi pare rău, doamnă, dar trebuie să vă opriţi acolo unde sunteţi.

— Nu fi absurda, zise Goldie dispreţuitoare şi încercă să mai urce o treaptă. Poliţista îşi ridică braţele ca s-o oprească. Avram, spune-i acestei *persoane* că am voie să intru, îi porunci Goldie peste capul poliţistei. Dar înainte ca el sau Madden să poată spune ceva, expresia de pe chipul ziaristei se schimbă în bucurie, căci privea pe cineva care se apropia din spatele celor doi bărbaţi. Phylhs, strigă ea cu uşurare în glas, Slavă Domnului, cel puţin există *cineva* care să-mi spună ce se întâmplă.

Cohen se întoarse. Ca şi Leo Hirsh, femeia era îmbrăcată într-un costum sportiv profesionist. Dar în timp ce treningul strâmt al producătorului nu făcea decât să scoată în evidenţă forma

grotescă a trupului acestuia, al ei transforma toate curbele într-o siluetă foarte elegantă. Regimul şi exerciţiile îi menţineau supleţea corpului. Era aproape la fel de înaltă ca şi Madden, şi avea umerii uşor lăsaţi, de parcă în tinereţe ar fi fost stânjenită de propria înălţime. Avea părul strâns la spate într-un coc, ceea ce îi întindea pielea, care era ciupită de vărsat, dar bronzată la fel de tare ca şi cea a lui Goldie. Are mai mult de treizeci de ani, gândi Cohen, întrebându-se cât de aproape era de cincizeci.

Arătând de parcă s-ar fi simţit mult mai bine într-un costum, îi strânse mâna lui Cohen, ignorând-o pe ziaristă.

— Domnule, zise ea, întinzându-i o mână mare. Mă numesc Phyllis Fine şi sunt avocatul lui Max.

Cohen acceptă strângerea rece a mâinii aproape automat, observând că, spre deosebire de Hirsh, ea nu avea ochii roşii.

— Îmi pare atât de rău, bolborosi ea. Nu am ştiut că veniţi şi că sosiţi tocmai într-un astfel de moment.

Lăsă un oftat să termine propoziţia.

— Phyllis! scânci Goldie de pe alee.

— Iartă-mă. Goldie, ţi-l prezint pe comandantul Cohen. E…

— Ştiu cine e, la naiba. Am petrecut împreună în avion optsprezece ore. Vreau să ştiu ce se petrece aici.

Avocatul îi spuse fără menajamente:

— Max a murit.

Cohen observă că femeia îşi înălţă capul imediat după ce rosti cuvintele, de parcă ar fi vrut să vadă reacţia lui Goldie.

— Da, normal. Cine a făcut-o? glumi Goldie, nevenindu-i să creadă. Andy Blakely? Ia mai lasă-mă. Ce se petrece aici? Făcu un pas înainte, Max! strigă în casa spaţioasă. Max, eşti acolo? Sunt Goldie!

Înapoi nu veni decât ecoul. Îi privi uimita pe Fine, Cohen şi Madden.

— S-a prăpădit, spuse Fine cu solemnitate. L-au luat acum o oră.

Cohen îl privi aspru pe Madden, dar americanul se uita la Goldie. Ea înghiţi în sec şi îşi duse mâna la gât. Ochii ei îi cercetară pe toţi, oprindu-se asupra lui Cohen. Părea că are nevoie de o confirmare pentru a crede. Îşi atinse sternul plină de pocăinţă, cu întrebarea în ochi. Cohen încuviinţă grav din cap, observând că Madden şi Fine se uitau unul la celălalt. În cele din urmă, Madden ridică o sprânceană, lăsând-o pe Fine să-i spună adevărul.

— S-a sinucis, zise aceasta încet.

Privirea lui Goldie ezită între Fine şi Cohen, apoi se îndreptă din nou spre Cohen pentru confirmare. Dar chipul lui râmase împietrit, în timp ce încuviinţă uşor din cap.

— Cred că poliţistul pe care îl aştepta a ajuns prea târziu, zise ea. Dintr-odată faţa ei căpătă o expresie îngrijorată. Şi Sophie? întrebă neliniştită. Ce e cu Sophie?

Numele îl surprinse pe Cohen. Nu se mai gândise la Sophie Levine de când îi spusese Broder că fiica lui Bernard Levine era, în sfârşit, în siguranţă. Se simţi de parcă ar fi fost înconjurat de stafii. Încercă să-şi aducă aminte când spusese Der Bruder că răzbunase, în cele din urmă, moartea lui Bernard, luând la el fata. Cu doi ani în urmă? Cu trei? Se întrebă dacă mintea nu începea cumva să-i înşele aşteptările, aşa cum făcuse trupul. Dar observând uşorul zâmbet dispreţuitor care apăru pe chipul lui Fine când Goldie pomeni de Sophie Levine, se strădui să fie atent.

— Ea l-a găsit, ţipă Hirsh din spatele lui Cohen, făcându-i pe toţi să tresară. Producătorul îşi pierduse respiraţia. Bună, Goldie, adăugă el.

— Sărmana fată. A rămas a doua oară orfană, se lamentă Goldie, adăugind hotărâtă: *Trebuie* s-o văd.

Hirsh se încruntă la auzul vorbelor ei.

— Nu acum, Goldie, te rog! Medicul legist i-a administrat un sedativ. Şi mai avem de dat o mulţime de telefoane. Ca să anunţăm lumea. Goldie încercă să-l întrerupă, dar Hirsh ghici ce voia să spună. Am telefonat la hotelul tău din Ierusalim. N-am ştiut că te-ai întors.

— La naiba, zise scurt Goldie.

— Dar încă nu i-a spus lui Chucky, preciză Fine.

— Aşa e, zise Hirsh şi dădu din cap cu entuziasm. Deci, ai ştirea înaintea lui. Acum e a ta.

— Îi mulţumesc lui *Dumnezeu* că există micile favoruri, zise Goldie cu cinism.

— Haide, spuse Hirsh, păşind în hol pe lângă Cohen, Madden şi Fine. Luând-o pe Goldie de braţ, o îndepărtă de poliţistă, ducând-o spre maşină. O să-ţi spun ce a zis Andy.

— De parcă *eu* nu ţi-aş fi putut spune, rosti Goldie dispreţuitoare, oprindu-se din mers. E o adevărată tragedie – îşi coborî vocea pe acelaşi ton de bas pe care îl folosise pentru a-l imita pe afaceristul şmecher din filmul pe care îl văzuseră în avion – o pierdere pentru studio şi pentru întreaga industrie a filmului. La naiba, Leo, adăugă brusc cu adevărata ei voce

stridentă. Nu m-aş mira dacă ticălosul ar spune că habar n-a avut că Max a fost atât de… atât de „strâmtorat”. Da, chiar aşa ar spune. Strâmtorat pe dracu’, spuse cu dispreţ. Hai, Leo, spune-mi ceva ce nu ştiu, îi ceru ea. Spune-mi despre film. Max a murit. Acum nu mai are secrete. Începe cu ceva simplu. Cum ar fi titlul. Sau intriga. Ştiu că e vorba despre Holocaust, dar vreau sa aflu mai mult. De ce i-a determinat pe toţi să semneze clauzele cu privire la păstrarea secretului? De ce nu mi-a spus şi mie?

— Nu eşti singura, protestă Hirsh. Nici lui Chucky nu i-a spus. Ştii asta. Nu că ar fi avut ceva cu tine, asta era politica lui.

Cohen tremura, dar nu din cauza frigului. Unele secrete ale lui Max Broder erau şi ale sale.

— Leo, de ce nu-i spui ce-a zis Laszlo Katz? sugeră Fine.

— *Acum* vorbeşti, interveni Goldie, zâmbindu-i insolentă lui Fine. Ce a avut de spus Maiestatea sa?

Hirsh era pe cale să înceapă, când interveni Cohen, uimindu-i pe toţi. Numele îi era cunoscut.

— Ce contează ce-a spus Laszlo Katz? mormăi el.

— E proprietarul studioului Epica, îi replică Hirsh, întorcându-se spre el. De fapt, e preşedintele lui Oceanic, iar această companie are în proprietate studioul Epica. A fost de la început interesat de film. Max a vrut să îl proiecteze ca să aibă un profit. Pentru HEI, preciză. Lui Cohen i se păru că spusese *chai,* cuvântul care în ebraică înseamnă „viaţă”. Adică Institutul de Educaţie cu privire la Holocaust. Ar fi trebuit la sfârşitul săptămânii viitoare, sâmbătă seara, acasă la Katz. Max intenţiona să vă aibă ca invitat de onoare, adăugă Hirsh, simţind un nod în gât la pronunţarea numelui lui Broder.

Cohen îl înjură din nou pe Der Bruder, apoi se înjură pe el pentru că putuse să creadă în promisiunile lui Broder. Numele lui Katz se afla scris pe plăci de marmură şi de bronz peste tot în Israel. Unele erau în spitale, altele în universităţi. Dar studiile despre Holocaust şi memorialele profitau cel mai mult de generozitatea lui Katz. O adevărată corporaţie Shoah, gândi Cohen cu amărăciune, chiar acasă la Laszlo Katz. Broder nu-i pomenise niciodată de asta. Lui Cohen nu-i plăceau evenimentele de acest fel, şi Broder ştia acest lucru. Cohen se întrebă dacă ar fi putut să i se împotrivească lui Der Bruder şi să nu meargă, şi îşi dădu seama că se simţea dezgustat numai la gândul celorlalte posibile capcane pe care le-ar fi putut pregăti Der Bruder. Posibilitatea ca însăşi sinuciderea să fie una dintre surprizele pe care voia să i le facă Broder încerca să-şi facă loc în

mintea lui Cohen. Dar nu se lăsă tentat de această idee, iar ea îi dădu pace.

— Max se gândise că Blakely putea fi ignorat de către Katz, zicea Hirsh. Am încercat să-i explic, dar n-a vrut să mă asculte. Blakely a luat o hotărâre când a interzis filmul. Asta e. Afaceri. Laszlo a trebuit să fie alături de omul lui.

— Laszlo, zise Goldie cu dispreţ. Vorbeşti de parcă ar fi *egalul* tău. Pun pariu că nici măcar nu-ţi vorbeşte. Sunt sigură, adăugă încântată, că ştii de la una din *secretarele* lui.

— Nu-i adevărat, protestă Hirsh. Am vorbit personal cu el, adăugă cu mândrie.

— Deci? Ce mai aştepţi? îl întrebă Goldie. Ce-a spus?

Îl înşfăcă pe Hirsh de braţ şi îl trase la o parte. Cohen o auzi pe Fine suspinând uşurată înainte să iasă din hol, pentru a li se alătura celor doi. Manevre, gândi dezgustat. Atinse braţul lui Madden, făcându-i astfel semn să intre din nou în casă ca să poată vorbi.

— Încercau s-a convingă pe Vicki Strong să meargă la înmormântare, zise încet Madden pe când intrau în casă. Locuieşte alături şi a venit când s-a auzit prima sirenă. Şi toţi ştiu că Vicki n-o poate suferi pe Goldie.

Chiar şi Cohen auzise de Vicki Strong. Dar şi-o scoase din minte, mormăind:

— Ştia că vin. Poate că ei n-au ştiut, dar el *da.* Mi-a trimis biletele. N-ar fi avut nici un rost să facă asta în ziua venirii mele.

Madden îşi aprinse din nou trabucul, gândindu-se la ceea ce spusese Cohen.

— Ca să-ţi spun drept, zise el, suflând un nor de fum, venirea ta aici i-a afectat mai mult chiar decât ceea ce a făcut el.

Pufăi din nou, privindu-l pe Cohen peste capătul aprins al trabucului, de parcă ar fi vrut să-l întrebe de ce Broder nu spusese nimănui din Hollywood despre venirea lui.

Cohen se întrebase acelaşi lucru din clipa în care îl cunoscuse pe Hirsh. Cântărea posibilităţile în minte. Cui voia Der Bruder să-i facă o surpriză?

Dar Madden se hotărâse deja.

— Măi să fie, un tip se omoară, şi cine ştie de ce face ceea ce face?

Cohen oftă.

— Te rog, trebuie să stau jos.

Merse la masa din sufragerie şi îşi trecu mâna peste lemnul lustruit, întrebându-se dacă e de mahon. Când îşi trase unul din

scaunele cu spătar înalt, văzu, la extremitatea cealaltă a camerei, nişte uşi batante care, gândi el, dădeau în bucătărie. Dar foamea trebuia să mai aştepte.

— Din câte spun ei, se pare că prietenul tău avea mari necazuri, zise Madden în spatele lui. Ei lucrau zilnic cu el. Adică, dacă poţi numi asta muncă. În vocea lui se ghicea un uşor resentiment. L-ai văzut… când?

— Cu patru ani în urmă, recunoscu Cohen.

— Şi ai vorbit de câteva ori cu el la telefon, zise Madden cu un aer superior. Trebuie să recunoşti că ei îl cunoşteau mai bine.

— De şase ori, şopti Cohen încet, mai mult pentru sine.

— Ce-ai spus?

— O însemnare? O scrisoare? întrebă Cohen mai tare.

— Nu, îmi pare rău.

Cohen îşi dădu seama că americanul devenea din ce în ce mai nerăbdător, şi ceva din tonul lui îi spori suspiciunea.

— Aţi căutat? întrebă, studiind obrajii rumeni ai detectivului.

Întrebarea îl surprinse pe Madden.

— M-am uitat pe-aici, răspunse.

— Te-ai uitat, repetă încet Cohen.

Oricare dintre foştii săi subordonaţi ar fi simţit mustrarea din glasul lui. Şi Madden o simţi.

— Ziceau că eşti un fel de Dick Tracy acolo în Israel, spuse scurt americanul. Ei bine, aici nu suntem în Israel, la naiba, uneori mă întreb dacă suntem chiar şi în America, zise, uitându-se în jur la camera vastă. Cei care se află afară spun că tipul s-a sinucis, şi n-am nici un motiv să-i contrazic.

Cohen încercă să-l întrerupă, însă Madden nu îl lăsă.

— Acesta e Hollywoodul, continuă el. Aici oamenii fac tot felul de lucruri nostime, cum ar fi să-şi ia viaţa din cauza unui film. Capodopera tipului s-a dus pe apa sâmbetei. Folosi termenul, de parcă nu-i înţelegea pe artişti, dar ştia de ce sunt în stare dacă le era distrusă munca. Asta spune Leo Hirsh. Să-ţi spun drept, am intuiţie… aşa şi trebuie dacă vreau să ţin pasul în oraşul ăsta. Aşa că ştiu cine e Leo Hirsh *şi* cine e Phyllis Fine. Dar tu? adăugă, de parcă s-ar fi poticnit tocmai la sfârşit. Tu cine eşti? Nu te cunosc. Şi nu ştiu de ce eşti aici.

Încerca să folosească acuzaţia ca pe un punct de sprijin.

Dar Cohen nu-i dădu nici o atenţie. Era cufundat în amintiri. Der Bruder îi salvase de multe ori viaţa. O dată îl împiedicase chiar să se sinucidă. Cohen dădu din cap că nu, exasperându-l pe Madden.

— Bine, ţipă americanul. Uite ceva care o să-ţi dea de gândit. Îşi scoase notesul din buzunarul interior. Barbara Nu-ştiu-cum, murmură pentru sine. Da, Damaby. Barbara Damaby. Ai auzit vreodată de ea?

Cohen se aplecă peste masă, lăsându-şi fruntea în palme. Şi el se simţea frustrat.

— Sergent, până azi nu am auzit de Goldie Stein, Leo Hirsh sau Phyllis Fine. De Vicki Strong ştiam, spuse oftând.

— O târfă din Anglia, zise Madden, ridicându-şi privirea din carneţel. A lucrat pentru Broder ca producător asociat. Asta e varianta oficială. Dar cealaltă? Probabil că fusese mai mult decât o relaţie strict profesională. Asta mi se dădea de înţeles când îşi dădea aere doamna avocat. Iar săptămâna trecută târfa l-a părăsit. Pentru Blakely. Fine spune că atunci când Damaby a apărut la un dejun de afaceri cu Blakely, Broder a fost negru de supărare. El era bătrân, ea era tânără. Am mai văzut aşa ceva de un milion de ori. Asta îmi aminteşte de o femeie uşoară din Germania. Sophie Levine. Da, asta te poate face, într-adevăr, să-ţi zbori creierii.

Cohen se uită printre degete la expresia de lăcomie de pe chipul lui Madden. Simţi pentru o clipă că-l urăşte, dar nu se putea plânge de el. Pentru el asta nu era decât o zi obişnuită de muncă. Fruntea lui Madden purta semnele celor treizeci de ani în care soarele îl arsese. Cohen se întrebă cât mai avea până la pensie.

Nu mult, gândi, ridicându-se. Îşi adunase toate forţele, pentru că voia să-i arate lui Madden că greşeşte. El recunoştea că nu ştia şi nici nu voia să ştie nimic despre Hollywood, şi că, în mod cert, nu ştia despre viaţa pe care o ducea Max Broder aici. Invocă singura dovadă pe care o avea deocamdată, privindu-l cu o oarecare şiretenie pe Madden.

Sergentul stătea la capătul mesei, admirându-şi chipul oglindit în luciul suprafeţei lustruite.

— Nu putea să se sinucidă, zise Cohen încet, căutându-i privirea lui Madden cu ochii lui gri-cenuşii. Nu din cauza unui film, şi nici pentru o femeie. Vorbea cu arătătorul ridicat. Voia să spună că ar fi putut enumera şi alte motive care în Beverly Hills ar fi putut părea plauzibile, dar care nu ar fi putut constitui motivul morţii lui Max. Nu a supravieţuit lagărului de la Dachau ca să se sinucidă, mormăi Cohen, încercând să-şi ţină firea în timp ce explica ceva ce lui i se părea foarte clar.

— Nu ştiu dacă e aşa, admise neîncrezător Madden, dar

cunosc locul ăsta, adăugă cu mai multă convingere. Ştii câte sinucideri sunt în oraşul ăsta? Se omoară cu frânghii, droguri, pistoale, lame de ras. Sau cu maşina. Şi ştii de ce? Acum se omoară chiar făcând dragoste. La naiba, aici sinuciderea e un mod de viaţă. Numai că nu toţi află despre asta. Asta-i tot. Şi mai ştii ce? Se aplecă în faţă, aproape conspirativ şi dădu tot el răspunsul când Cohen rămase tăcut. Banii. Sinuciderile sunt ceva extrem de neplăcut pentru fraierii care rămân. I-ai văzut, zise Madden cu amărăciune, dând din cap spre locul unde Goldie stătea încă împreună cu Hirsh şi Fine. Ştiu că nu pot să muşamalizeze ce s-a întâmplat, aşa că vorbesc despre Vicki Strong, şi Dumnezeu ştie despre mai ce, încercând să vadă cum pot să profite de situaţia creată. Dumnezeule, mormăi el. Nu ştiu de ce trebuie să-ţi spun toate astea. Ei sunt oamenii tăi. Ar trebui să ştii mai bine decât mine despre ce vorbesc.

Cohen îşi micşoră ochii când înţelese ce voia să zică. Dar, înainte să poată spune ceva, celălalt continuă.

— N-aş vrea să mă înţelegi greşit, zise Madden. Nu am nimic cu tine. La naiba, uneori aş vrea ca America să reacţioneze la fel ca voi. Amândoi suntem poliţişti, nu-i aşa? Deci, dacă vrei să-mi asculţi părerea, cred că laşi sentimentele să-ţi influenţeze judecata. Pentru că îţi spun, ăsta e un caz tipic de sinucidere, nici mai mult, nici mai puţin.

După ce termină de vorbit, Madden îşi aprinse din nou trabucul şi, deoarece prin preajmă nu exista nici o scrumieră, îşi puse chibritul ars în buzunarul hainei. Scuipă o bucăţică de tutun care îi rămăsese pe vârful limbii. Între ei plutea un nor albastra de fum.

— Tot mai vrei să vezi unde l-a găsit?

Goldie îi spusese lui Cohen că nu ştia nimic despre Hollywood, şi acum Madden îi spunea acelaşi lucru. Condescendenţa lor era enervantă, însă Cohen ştia că au dreptate. Nu cunoştea Hollywoodul. Aici proporţiile erau altele, gândi, amintindu-şi întinderea nesfârşită a oraşului pe care îl văzuse din taxi. Ierusalimul putea încăpea în depresiune, şi ar mai rămâne loc şi pentru restul Israelului. Dar adevărurile erau întotdeauna la fel. Madden avusese dreptate şi în legătură cu altceva, ştia. Un poliţist n-ar trebui să se implice afectiv într-o anchetă. Totuşi, această implicare îl făcea să fie sigur. Pentru prima dată după şase luni, simţi înăuntrul lui ceva familiar. Îşi ridică privirea. Dincolo de Madden, pe aleea aflată în faţa ferestrei de la sufragerie, le văzu pe Phyllis Fine şi pe Goldie, care stăteau

rezemate de maşină, şi pe Hirsh fâţâindu-se de colo-colo în faţa lor, potolind foamea de informaţii a lui Goldie. Avocatul privea peste umărul ziaristei care scria într-un carneţel roz.

— Arată-mi, zise Cohen încet, îndepărtându-se de masă.

— Pe aici se ajunge la dormitoare, spuse Madden, arătând spre dreapta când ajunseră în capătul scării largi. Însă el o luă în direcţie opusă. Fata lui Levine zice că l-a văzut vineri seara când a plecat, iar azi dimineaţă când s-a întors s-a gândit că încă doarme.

— A fost singur tot weekend-ul? întrebă Cohen, mergând după Madden.

Poliţistul îl conducea pe un coridor uşor curbat care, din această cauză, părea că nu are sfârşit.

— Fine spune că mama menajerei a murit acum două săptămâni, aşa că Broder i-a cumpărat bilete de avion ca să meargă la înmormântare. Ajunse în dreptul ultimei uşi de pe coridor. Fata a început să-l caute abia la ora prânzului. În cele din urmă, l-a găsit aici, zise, deschizând uşa unei camere imense.

Ferestrele aflate de jur împrejurul camerei confirmară presupunerea lui Cohen că se aflau într-unul din cele două turnuri ale casei. Lămpile cu neon de pe grinzile dispuse asimetric iluminau rafturile întinse de la podea până în tavan, pline de cărţi şi de premii, de fotografii şi pliante. În cealaltă parte a camerei, între două dintre rafturile asemănătoare cu cele din bibliotecă, se aflau uşi franţuzeşti care dădeau într-un mic balcon orientat spre sud. Privi cu atenţie şi restul camerei. Un birou imens din lemn, aşezat în faţa unei pânze mari de Degas – două balerine – atârnate deasupra unui cămin, domina încăperea. Pe un postament alăturat se afla un computer.

Privirile lui Cohen căzură pe o miniatură mată a Statuii Libertăţii aşezată pe monitorul computerului. Der Bruder iubise întotdeauna America, gândi Cohen, desprinzându-şi în cele din urmă privirea de pe statuetă pentru a căuta prin cameră semne ale sinuciderii.

— Aici s-a întâmplat, spuse Madden, trecând repede pe lângă birou înspre unul dintre rafturile înalte. Era întors ciudat spre zid, lăsând să se vadă o uşă secretă. Pe vremuri era un fel de trecere secretă, cred, continuă Madden, trăgând de biblioteca ce se dădu uşor la o parte. A transformat-o în cameră de montaj.

Sergentul se dădu la o parte, arătându-i lui Cohen că poate să intre. Cohen trecu pe lângă biroul plin de topuri de hârtie şi cărţi,

fotografii publicitare şi pliante albastre prinse cu agrafe de aramă. Un pliant era aşezat separat. Era negru, cu litere aurii. Se aplecă peste birou. Era obişnuit să aibă grijă să nu atingă nimic. *Secretele supravieţuitorului,* scria pe el. Cuvântul *Scenariu* apărea dedesubt cu litere mai mici.

— M-am gândit că vrei să vezi asta, mormăi Madden.

Cohen îşi ridică privirea spre locul unde stătea Madden lângă intrarea în camera strimtă. Tot acolo se afla o maşină cu aspect ciudat, cu un ecran negru, role, butoane şi mânere. Se uită la Madden. Se numeşte Steenbeck şi cu ea se montează filmele, zise, ca un ghid.

Cohen se încruntă, ştiind că nu va fi în stare niciodată să descopere singur cum funcţionează. El putea folosi, cu succes, foarte puţine invenţii ale tehnicii. Cele mai multe dintre ele se foloseau la bucătărie. Dar îşi dădu seama că simplul fapt că era preocupat să ştie cum merge maşina însemna că revenea la meseria lui. Nu putea nega faptul ca la acest gând simţea o mare plăcere.

Privi prin camera lungă şi îngustă. De la un capăt la altul al acesteia atârnau sute de clişee de film prinse cu agrafe de sârmă la nivelul ochilor. Unele nu cuprindeau decât câteva cadre, altele aproape ajungeau la podea.

La început asta îi aminti de un abator şi de carcasele care atârnă acolo în şiruri. Se simţea chiar şi răcoarea aerului condiţionat. Apoi îi veni în minte altă amintire, care se năpusti asupra lui din unul dintre cele mai întunecate colţuri ale memoriei. Trupuri în întuneric.

Alungă amintirea şi întinse cu băgare de seamă mâna spre unul dintre filme. Când îl atinse, toate celelalte bucăţi de pe sârmă tremurară şi se clătinară de parcă ar fi căpătat viaţă. Trupuri convulsionate în întuneric. Se cutremură, fără să fie sigur dacă din cauza amintirii, a aerului condiţionat sau a febrei care îl scutură când ridică bucata de film spre lumina strălucitoare ce venea de la intrare.

Nu văzu decât imaginea repetată la nesfârşit a unui copac solitar înconjurat de zăpadă. Scena îi părea ciudat de familiară şi îşi încordă ochii încercând să recunoască locul. În fundal se zăreau turnurile şi acoperişurile îndepărtate ale unui oraş din Europa Centrală.

— E mai jos, spuse Madden, şi mâna lui opri trecerea luminii când arătă spre coridor.

Cohen lăsă filmul acolo unde îl găsise. Benzile care se mişcau

îl însoţiră când pătrunse mai adânc în întuneric, ajungând la o draperie de muselină neagră care acoperea peretele din fundul camerei. Trase de materialul gros şi lumina din grădină îi izbi chipul prin sticlă. Fu surprins văzând geamul atât de curat, dar apoi îşi dădu seama că montarea filmelor trebuia să se facă într-o cameră cât mai lipsită de praf. Se aplecă pentru a privi în afară şi în jos, pe alee.

Maşina de poliţie plecase. Goldie mai stătea încă lângă a ei. Dar în loc de Hirsh şi Fine, în faţa ei se afla o tânără brunetă îmbrăcată într-o rochie albastru deschis. Mâinile ziaristei se întinseră brusc spre faţa tinerei, trăgând-o spre ea. Goldie îşi apăsă buzele pe gura celeilalte femei, însă aceasta nu-şi modifică ţinuta, rămânând foarte indiferenta la izbucnirea de pasiune a cărei ţintă era.

— La stânga, îi strigă Madden din spate, făcându-l să scape draperia şi să se tragă înspre perdeaua orientală de benzi de film.

Pătrunse într-un mic alcov, aproape o celulă, cu ziduri înalte şi strimte. Chiar lângă capătul unei scări de lemn cu cinci trepte, lipite de perete, era o bucată de material de culoare închisă, identic cu cel care acoperea fereastra aflată doi paşi mai încolo. Trase bucata la o parte, strângându-şi pleoapele din cauza luminii care venea dinspre o deschizătură cam de dimensiunile unei găuri de cheie. Se aplecă mai mult pentru a privi în camera mare care se vedea dedesubt. Mobila impunătoare de lemn greu şi întunecat, canapelele, ca şi scaunele tapisate, se potriveau cu decorul sufrageriei. Era ca o cameră dintr-un castel al unui nobil legendar, gândi, şi pentru o clipă îi reveni în minte una dintre poveştile lui Grimm pe care o ştia din copilărie. Madden tuşi în spatele lui în chip de scuză, iar Cohen îndepărta amintirea, ca pe o pânză de păianjen, lăsă perdeaua la loc şi se întoarse spre el. Aproape că se atingeau.

Dar Madden se uita în sus spre tavanul înalt. Cohen îi urmări privirea. De o grindă, situată cam la trei metri deasupra podelei, atârna o sfoară albă tăiată chiar sub nod.

— Ce naiba, oftă Madden, uitându-se din nou la Cohen. Fiecare îşi alege propria moarte, iar tipul era deja terminat, zise, de parcă s-ar fi scuzat pentru faptul că Broder alesese micul alcov drept loc în care să se sinucidă.

Inima lui Cohen bătea ca un metronom dat din ce în ce mai repede. Încercă să îi încetinească ritmul. Nu exista nici un semn care să dovedească munca judiciară. Ori poliţiştii din Los Angeles

ştiau să acţioneze fără să lase urme, ori Madden nu îşi făcuse datoria. Continua să se uite în sus, conştient de faptul că americanul cu un cap mai înalt decât el îl privea.

— Unde e acum cadavrul? mormăi Cohen, încercând să-şi ţină cumpătul.

— La morgă, răspunse Madden indiferent. Asta e legea în cazul sinuciderii.

— Cel puţin atât, murmură Cohen.

— Ce-ai zis?

Cohen nu făcu decât să dea din cap.

— Ştia cum să facă nodul, asta-i sigur, aprecie Madden. Am frânghia în maşină, dacă vrei s-o vezi.

O anumită ironie din tonul lui îl făcu pe Cohen să-şi desprindă, în sfârşit, privirea de pe frânghia tăiată şi să şi-o îndrepte spre poliţist.

— Da, aprobă Cohen, ştiind foarte bine de unde învăţase Broder să facă un astfel de nod. Se întrebă dacă nu cumva ironia lui Madden era menită să-l pună la încercare. Dacă aşa era, nu avea cum să răspundă decât într-un singur fel. *Trebuie* s-o văd, adăugă, pentru a se asigura că Madden a înţeles, apoi se uită din nou prin cameră, ţinându-se de scara sprijinită de perete.

— Aşa am găsit-o, spuse Madden, trecând pe lângă Cohen ca să-i arate.

— Opreşte-te! îi porunci Cohen.

Madden încremeni aşa cum era, apoi se îndreptă şi îl privi pe Cohen. În încăperea mică, Cohen simţi mirosul propriului său coniac în respiraţia lui Madden.

— Jos am ştreangul, repetă Madden. Hirsh şi cu doamna avocat afirmă că ţinea întotdeauna unul pe birou. Îi plăcea să-l înnoade şi să-l deznoade.

— N-ai făcut nimic, constată Cohen, fără să vrea să audă ce-i spunea celălalt. N-ai făcut investigaţii. Nu ai luat mărturii. Nimic.

— Nu aveam ce face, mormăi Madden.

Cohen inspiră profund, dar nu putu să-şi ascundă mânia, la fel cum casa lui Broder putuse să ascundă camera de montaj.

— Nici măcar n-ai încercat, nu-i aşa? îl întrebă cu amărăciune. Ai primit un telefon, cei de aici ţi-au spus că e sinucidere, şi tu ai crezut.

Îşi stăpâni mânia, şi dinspre micul alcov veni doar un fel de şoaptă răguşită.

— Ei, naiba să te ia, îi răspunse Madden. Cine te crezi? Ce ştii tu? Aici eşti un simplu turist, asta-i tot, un turist, înţelegi?

Trecu brusc pe lângă Cohen, croindu-şi drum printre clişee. O bucată de film căzu de pe sârmă, iar celelalte foşniră în urma lui.

Cohen se forţă să se abţină. Ar fi vrut să găsească ceva care să explice totul, să clarifice lucrurile astfel, ca el să poată pleca cât mai repede, să se întoarcă la Ierusalim, la ceea ce cunoştea. Ştia foarte bine cum e să lucrezi într-un oraş în care politica putea influenţa procedurile. Luptase împotriva acestei stări de fapt, dar, cel puţin, în Ierusalim ştia cine joacă şi care sunt regulile şi avea atât aliaţi, cât şi duşmani.

Dintr-odată îşi dădu seama că nu mai fusese atât de singur din noaptea în care îl întâlnise pe Broder, un alt tânăr evreu care voia să treacă graniţa Elveţiei. Casa de vacanţă a familiei lui Cohen era în Bavaria, şi el respectase indicaţiile mamei sale, luând trenul până la Munchen şi îndreptându-se apoi spre locul unde îşi petrecuse vacanţa în fiecare vară până la vârsta de doisprezece ani. Însă naziştii le expropriaseră casa. Cohen rătăcise două zile singur pe munte, înfometat şi obosit, lipsit de speranţa de a ajunge la graniţă, când Broder ieşise din pădure întrebându-l: „Încerci să ajungi acolo? arătând înspre Elveţia. Tu ai o busolă. Eu am mâncare. Haide să împărţim.”

Cohen oftă dureros, apoi se aplecă după bucata de film care căzuse, înainte de a părăsi încăperea unde atârnase trupul lui Broder.

În semiîntunericul alcovului nu putu să vadă imaginea repetată obsesiv pe filmul lung de un metru. Dezamăgit, trase de draperia care acoperea fereastra. Tânăra fugea cu graţie peste pajiştea ovală din centrul aleii, apoi dispăru din raza lui vizuală.

Tocmai era pe punctul de a pleca de la fereastră când Madden apăru jos, cu Hirsh şi Fine alături. Madden gesticula supărat în timp ce le vorbea, iar Hirsh dădea din cap, vădit înspăimântat. Cohen îl văzu pe poliţist mergând spre camioneta lui, vârând o cheie în broască, rămânând pe moment ascuns de portiera deschisă. Când apăru din nou ducea în mână o pungă transparenta de plastic.

Repulsia de pe chipul lui Fine fu evidentă când femeia se uită la pungă în timp ce Madden trecu pe lângă ea ca o furtună, dispărând din nou din câmpul lui vizual. Crezând că în curând îl va auzi pe poliţistul american cum se întoarce în camera de montaj, continuă să îi privească pe Hirsh şi pe Fine. Ea era cu spatele la Cohen, dar reuşi totuşi să vadă că îl ameninţa cu degetul pe Hirsh. Acesta spuse ceva, şi ea se întoarse. Madden apăru din nou, de data asta fără punga de plastic. Fine se

năpusti asupra lui, dar el mârâi ceva drept răspuns la vorbele avocatei, trecând pe lângă ea şi pe lângă maşina de poliţie fără însemne.

Buzele lui Cohen se încreţiră într-un uşor surâs. Prin geam auzi zgomotul făcut de portiera maşinii lui Madden şi de pornirea motorului. O clipă mai târziu, stopurile licăriră de la capătul aleii, înainte de a se pierde în noapte. Hirsh şi Fine mai schimbară câteva cuvinte, apoi ieşiră unul după altul de pe alee. Mercedesul era al lui Fine, observă el. Dar marca maşinii lui Hirsh o ghici doar… să fi fost o limuzină de fabricaţie italiană?

Aşteptă până când ultimul stop dispăru în întunericul de la capătul aleii înainte de a ieşi încet din camera de montaj, ţinând absent filmul în mână. Gândurile i se învălmăşeau în minte.

Dar ştia destule pentru a se opri la biroul lui Broder şi a lua de acolo scenariul filmului *Secretele supravieţuitorului.* Strângându-l gânditor la piept, ca o persoană religioasă care ştie rugăciunile pe de rost, dar ţine totuşi cartea lângă inimă, ieşi pe hol.

Pe masa din sufragerie se aflau trei obiecte: cartea de vizită a lui Goldie, un bilet de la Hirsh, în care scria că poate fi contactat pentru pregătirea înmormântării, şi punga de plastic lăsată de Madden.

Sfântul Gheorghe părea că îl priveşte cu milă pe Cohen pe când acesta se uita la ştreang. Ca un şarpe albinos, foarte otrăvitor, frânghia aflată în pungă îl provocă să pună mâna pe ea. Mâna îi tremură uşor când se întinse spre ştreang. Dar nu fuse nevoie să deschidă punga curată pentru a vedea ceea ce căuta: ultima răsucire a frânghiei, acolo unde nodul fusese strâns de mâna unui expert. Banda de la capătul ei, care trebuia să o protejeze pentru a nu se roade, ieşea dintre cea de-a şasea şi a şaptea răsucire a frânghiei şi era prinsă între cea de-a doua şi a patra. Pentru Cohen asta era echivalentul semnăturii lui Broder. Broder învăţase să facă nodul când lucru în atelierul de tâmplărie al lagărului. Aproape zilnic erau spânzuraţi oameni. Spânzurătorile trebuia să fie solide. Broder învăţase bine această meserie.

Dar mâinile lui Cohen nu tremurau din această cauză. Îşi aminti brusc copacul singuratic ce i se păruse familiar în filmul din camera de montaj. Îl văzuse pentru prima oară pe o păşune, la periferia unui oraş aflat la sud de Munchen. Levine îl observase pe pajişte. La urma urmelor, după cum precizase Bernard Lavine, măcelarul fusese întotdeauna foarte interesat de efectele

spânzurării. Atât Cohen, cât şi Broder râseseră de o asemenea năstruşnicie. Dar fusese ideea lui Cohen să ia şi băiatul nazistului.

Dădu drumul pungii de plastic, de parcă şarpele ar fi înviat brusc. Nazistul nu crezuse că evreii vor avea curajul să omoare copilul. Când băiatul încetă să mai dea din picioare, tiranul le dăduse deja informaţia pe care o voiau, şi Cohen se hotărâse. Gata cu *nokmim,* vânătorii de nazişti.

Îşi ridică privirea de la ştreang şi se uită la fecioara din tapiserie, care stătea pe o stâncă. Capul îl durea şi stomacul la fel, din cauza foamei, se pregătise să pătrundă în compartimentul amintirilor cu Der Bruder şi să le pună în ordine. Dar acum era singur. Ca un somnambul, se îndreptă spre uşile batante de la capătul sufrageriei, concentrându-se asupra senzaţiei de foame, de teamă ca mintea să nu alunece în întunericul de care se temea.

Lumina lunii strălucea pe uşa de inox a frigiderului şi scânteia pe oalele lustruite de aramă care atârnau de un suport circular deasupra unei mese de măcelărie, în mijlocul camerei întunecate. Lăsă scenariul pe masă şi se îndreptă spre frigider, când auzi clipocitul apei dincolo de uşa glisantă de sticlă, deschisă spre partea din spate a casei.

Când trecu pragul uşii, fu învăluit de noaptea fierbinte. Îşi aprinse o ţigară şi porni pe o cărare pavată cu dale de piatră care cobora de pe un deal, pe lângă un zid terasat, şi pătrundea într-o curte interioară ce înconjura un bazin pătrat, luminat de reflectoare de sub apă.

Ea înota cu mişcările precise şi graţioase ale unei atlete experimentate şi cu îndârjirea cuiva care încearcă să bată un record personal. El rămase la capătul lungului bazin, aşteptând-o. Pe când se apropia îşi dădu seama că era goală. Apa era atât de limpede şi felul ei de a înota atât de firesc, încât îi putea vedea muşchii spatelui mişcându-se. Parcurse ultimii câţiva metri dintr-odată. Braţele strânse pe lângă corp şi părul lung şi negru care i se revărsa pe spate îi scoteau în evidenţă frumuseţea siluetei.

Veni spre el şi se prinse cu mâinile de marginea bazinului, zâmbindu-i de parcă el i-ar fi fost antrenor, iar ea ar fi aşteptat să o laude. Semăna la chip cu Bernard, având o faţă cu trăsături slave care părea aproape de asiatic. Moştenise pometii înalţi şi largi, părul ca pana corbului şi ochii albastru-deschis care străluceau ca apa în lumina reflectoarelor.

— Tu eşti Avram, zise, şi îşi şterse cu limba apa de pe buza de sus. Eu sunt Sophie, fiica lui Bernard, adăugă.

Ea era o altă supravieţuitoare a *nokmim-ului.* Îi zâmbea lasciv îndepărtându-se de marginea bazinului, fără însă să-i dea drumul. În loc să-şi ascundă trupul, şi-l arăta şi mai mult, mişcându-se încet în apă înainte şi înapoi. El privi stânjenit în altă parte. Hirsh spusese ceva despre un sedativ. De dragul amintirii lui Bernard se hotărî să considere că lipsa ei de pudoare e un efect al drogului şi se uită în jur după ceva cu care s-o acopere.

La celălalt capăt al piscinei era mototolită rochia albastră. Porni spre ea, şi în minte îi veni în mod straniu ceva ce spusese odată Bernard Levine despre Max Broder. „Chiar când îţi salvează viaţa, Broder n-o face de dragul tău.” Se întrebă de ce îşi amintea de asta acum, când ridică rochia, întrebându-se şi cât de mult ştia ea.

Era prea tânără ca să-şi fi putut cunoaşte tatăl, un politician arestat de propriii lui oameni din serviciul secret est german după invazia sovietică în Cehoslovacia. Broder venise în Israel când auzise acest lucru, încercând să convingă Mossadul să îl salveze pe Levine. Dar israelienii nu voiau să ajute un activist est-german care nu îi sprijinise niciodată, mai ales că era evreu şi supravieţuise lagărului de concentrare pentru a se dedica apoi cauzei comunismului antisionist.

Aşa că Broder îl rugase pe Cohen să îl ajute să reînfiinţeze *nokmim*-ul, alcătuind un plan pentru răpirea unui ministru al culturii din Germania de Est, aşteptat la Cannes, la festivalul de film, şi intenţionând să-l ţină ostatic în schimbul eliberării lui Levine. Cohen îşi petrecu trei nopţi interminabile şi trei zile discutând cu Broder şi încercând să-l convingă să renunţe la plan. Dar Broder era bogat şi avea inocenţa bogaţilor care cred că banii pot cumpăra totul. Părăsi Ierusalimul, promiţând că va cheltui oricât pentru a-l elibera pe Lavine.

Dar nu mai fusese cazul. O lună mai târziu, de dincolo de zidul Berlinului sosi vestea că Levine murise. Broder făcuse câteva eforturi pentru a lua văduva şi copilul de la cei din Germania de Est. Dar, întrucât Bernard murise, entuziasmul lui scăzu. Văduva muri un an mai târziu, lăsând-o din nou orfană pe Sophie. Entuziasmul lui Broder dispăruse complet.

Cohen nu mai auzise nimic despre Bernard până când Broder îi spusese că apărase Sophie. Când fusese asta? Încercă el să-şi amintească. Cu doi ani în urmă? Cu trei? Broder îl înnebunise cu telefoanele, dar pe atunci avea o mulţime de lucruri mai

importante pe cap. Membrii organizaţiei paramilitare acţionaseră răzbunându-se pe arabi, iar politicienii se amestecau în investigaţii. Cohen nu avusese chef atunci de povestea lăudăroasă a lui Broder despre generozitatea lui faţă de fiica lui Bernard Levine.

Rochia era uşoară şi fină, făcută dintr-un material scump, iar ea o aruncase pe terasa de piatră a grădinii, ca pe un prosop murdar. I-o întinse întors cu spatele, mişcând-o ca s-o vadă. Auzi un plescăit când fata ieşi din piscină şi veni încet spre el chicotind uşor. În timp ce se îmbrăca în spatele lui, el luă o gură din flaconul de argint în timp ce privirile îi rătăceau de la valea plină de lumini de sub el la cerul înnorat.

— Mie nu-mi dai? întrebă ea.

El se întoarse. Rochia îi atârna pe sâni, umedă şi întunecată. Ea arătă spre flacon. I-l întinse. Închină în sănătatea lui, ridicând recipientul înainte de a-şi lăsa capul pe spate pentru a-şi turna puţin coniac în gură. Un strop se prelinse alături, iar ea oftă de plăcere când îl luă cu limba de pe buza de sus.

— L-ai cunoscut bine, zise neclar.

— Pe cine? întreba el în cele din urmă, dându-şi seama că, de fapt, fata îi pusese o întrebare. Pe Max sau pe tatăl tău?

Întinse mâna după flacon.

Ea zâmbi din nou cu şiretenie.

— Pentru fraţi, zise ea, toastând din nou în sănătatea lui şi luând o duşcă de coniac. Am văzut filmul, spuse, întinzându-i flaconul. E atât de romantic…

— Romantic? întrebă el surprins.

— Bine, îi făcu ea o concesie. Dramatic. Nu-şi ascundea sarcasmul. Acesta era stilul lui Max Broder, nu? Nu era decât o întrebare retorică. Îşi formase deja o părere. Mai real decât viaţa, spuse aproape cu ură. Şi tata. El era omul din umbră. Greu. Ochii îi scânteiară, iar lui i se păru că citeşte în ei atât mândrie, cât şi durere. Iar tu? În film eşti inocentul. Un erou inocent.

Îi zâmbi, încercând ori să-l provoace să nege, ori să-l tachineze.

Cohen ridica o sprânceană, gândindu-se cum e el.

— Nu, nu cred, se hotărî el.

Nu era modest. Asta era realitatea.

Ea se încruntă.

— Nici unul dintre noi nu a fost erou, spuse încet Cohen.

Fetei îi plăcu răspunsul şi zâmbi cu toată gura. Apoi deveni brusc aprigă şi caustică.

— Dacă eşti aşa de înţelept, spune-mi de ce-a făcut-o?

Un hohot de plâns îi zgudui trupul. Umerii i se mişcau. Smiorcăindu-se, se uită la el, sperând să o ia în braţe.

Îşi strânse pumnii cu putere, încercând să-şi ţină cumpătul. Dintre toţi cei pe care îi cunoscuse, ea ar fi trebuit să creadă cel mai puţin în aşa-zisa lui sinucidere. Un copil care supravieţuise ar trebui să ştie mai bine, voia el să creadă, sperând că aşa e. Dădu încet din cap, sfredelind-o cu ochii lui gri deschis.

— Ce să facă? întrebă el încet.

Hohotele ei încetară la fel de brusc.

— Să se sinucidă, desigur, zise, vorbind despre ceva care i se părea evident, pe un ton uşor surprins.

El clătină din cap în semn de negaţie.

— Dar a făcut-o, insista ea.

Însă negarea tăcută a acestei presupuneri o făcu să dea puţin înapoi. Ochii îi căpătară dintr-odată o expresie de şoc şi de neîncredere. Apoi chipul i se destinse, şi ea îşi schimbă din nou tonul.

— Înţeleg, zise încet. Nici mie nu mi-a venit să cred, nici chiar atunci când am văzut cu ochii mei.

— Nu, spuse Cohen blând.

— Ce spui? şopti alarmată.

— Vreau să aflu ce s-a întâmplat, nu ceea ce cred ei că s-a petrecut.

— A fost sinucidere, insistă ea cu nervozitate. Toată lumea spune lucrul acesta.

El dădu din nou din cap. O vedea cum gândeşte: o uşoară tresărire a sprincenei drepte, buza de sus uşor încordată.

— Eşti la fel ca el, zise ea în cele din urmă, fără să-şi ascundă amărăciunea. Adăugă dând dezamăgită din cap: N-o să te dai bătut.

Părul îi fu luminat de lună. Aşteptă ca el să-i răspundă, privindu-l supărată.

— Eram cel mai tânăr, rosti el într-un târziu. Tatăl tău era cel mai mare, iar Max mijlociul. M-au salvat. M-au ajutat să rămân în viaţă. M-au învăţat. Am învăţat multe de la ei.

Se opri, încercând să se hotărască ce să spună în continuare. Dar ea nu-l lăsă să continue.

— Acum eu sunt cea mai tânără, spuse printre dinţi. Şi m-am săturat să tot fiu salvată. Să fiu învăţată. Pentru că până la urmă asta te costă. Acum plătesc pentru tot: am plătit pentru tatăl meu, am plătit pentru Der Bruder, dar nu vreau să plătesc şi

pentru tine.

Gâfâia.

El îşi auzea inima bătând cu putere şi îşi simţea adrenalina stimulata de supărare şi durere, şi din cauză că nu înţelesese ce voise ea să spună. Însă nu se putea abţine să se întrebe dacă bruştele ei schimbări de dispoziţie nu erau cumva calculate.

Probabil că ea îi văzu durerea din ochi sau poate înţelese că a mers prea departe, căci supărarea îi trecu într-o clipă şi, în loc să-i aştepte răspunsul, îşi schimbă tonul pentru ultima oară, şoptind:

— Nu te încrede în nimeni. Pentru o fracţiune de secundă lui Cohen i se păru că-l aude pe însuşi Bernard Levine avertizându-l că există informatori. În absolut nimeni, repetă, apoi se întoarse şi începu să alerge în sus pe potecă, înapoi spre casă, lăsându-l singur lângă bazinul iluminat din interior, cu mâinile întinse prea târziu ca s-o mai poată prinde, strigând-o în noaptea pustie.

3

UN BĂRBAT ÎMPLETEŞTE o zdreanţă transformând-o într-o funie. Dincolo de chipul său hotărât se zăresc nişte trupuri atârnate de grinzile cazărmii. Bărbatul urcă pe priciuri ca pe o scară, până la cel de-al şaselea nivel, ţinând strâns funia. Plângând, o leagă neîndemânatic de traversa de lemn. În jurul lui se aud plânsete şi înjurături. Un far luminează brusc camera la intervale scurte, scoţând la iveală chipurile mirate ale celor aflaţi pe priciurile de lemn aliniate ca nişte rafturi. De grinzile coridorului îngust din cazarmă atârnau cel puţin douăsprezece trupuri. Chipul celui care hotărâse să se sinucidă se schimonoseşte pentru o clipă, apoi acesta sare în gol. Obiectivul trece pe lângă corpul care se zvârcoleşte, oprindu-se în faţa tinerilor Avram şi Max aflaţi pe unul dintre paturile etajate. Avram rupe o pânză.

— Ei chiar asta vor să faci, spune Max pe un ton indiferent.

Celălalt se opreşte, dar nu priveşte spre el.

— Ar fi mai bine să omorâm pe unul dintre ei, zice Max. În colţul gurii îi înfloreşte un uşor zâmbet. Avram îşi fereşte chipul. Va fi uşor, îi promite în şoaptă. Îl muşti. Avram se uită la el. De aici, spune Max, bătându-se uşor cu mâna pe gât. El o să moară. Şi tu o să mori.

Degetele lui Avram ating propriul gât.

— Bineînţeles, de ce să omori un singur om când poţi omorî mai mulţi? continuă Max, conştient deja că la convins. Vrei să-ţi spun cum?

Avram dă încet din cap în semn de aprobare.

— Supravieţuind, îi răspunde Max.

Farul îi luminează zâmbetul strâmb.

Cohen se trezi cu senzaţia dureroasă că nu ştie unde se află. Faţa îi era scăldată de lumină. Se ridică brusc. Scenariul filmului lui Broder căzu de pe pat pe podea, alături de punga de plastic în care se afla funia. Se uită în jos şi îl trecu un fior.

Tocmai de asta se temuse. Visurile şi coşmarele luaseră de mult locul amintirilor. Filmul lui Broder deschidea cutiile închise aflate în cele mai ascunse unghere ale minţii lui Cohen. Imaginea impurilor spânzurate, de pe prima pagină a pliantului, era scoasă

din întunericul în care o cufundase cu atât de mulţi ani în urmă. Cel puţin, nu-şi începuse filmul cu prinderea lor, de care Cohen se simţea încă vinovat. Astfel că dădu din cap înspre scenariu şi se întinse din nou în pat, cu mâinile sub cap, în timp ce se gândea.

Derulă în minte filmul celor întâmplate, trecând de la înflăcărarea absurdă a lui Hirsh la strângerea rece de mână a lui Fine, până la supărarea lui Madden. Sărutul lui Goldie. Sophie. O urmase încet şi obosit pe cărare, oprindu-se în bucătărie să-şi facă un sandviş şi să ia scenariul înainte de a urca scările, după indicaţiile lui Madden, ca să ajungă la dormitoare.

Ghicise că aceea era camera ei când trecuse prin dreptul primei uşi de pe partea dreaptă a coridorului arcuit. Se oprise ascultând sporovăială înăbuşită a unui disc-jockey de la radio, gândindu-se că trebuie să-i spună ceva. Dar nu ştiuse ce. Încă nu. Aşa că mersese mai departe pe coridor, trecând pe lângă uşile închise ale unor încăperi pe care se gândise că le va putea cerceta dimineaţă, şi ajunsese la capătul acestuia, unde îl aştepta deschisă o cameră plină de lumină.

Ca şi biroul din partea cealaltă a casei, camera de oaspeţi se afla într-unul dintre cele două turnuri. Însă, spre deosebire de acesta, unde pereţii erau acoperiţi de sus până jos de cărţi, camera de oaspeţi avea geamuri imense care dădeau în afară, şi dacă exista un alcov ascuns, cum era camera de montaj, Cohen nu fu în stare să-l găsească. Găsi însă un bilet prins de unul dintre stâlpii patului dublu. „Îmi pare rău”, scria, şi era semnat simplu cu un S. Îl strecură în scenariu ca pe un semn de carte şi, dând o regurgitaţie cu gust de ceapă, salată, muştar, pateu din ficat de gâscă şi coniac, se întinse ca să citească scenariul. Epuizarea îl copleşise. Nu terminase de citit prima pagină când somnul îl salvase de amintiri, atrăgându-l în coşmarurile familiare.

Cohen tremură simţind aerul condiţionat şi se uită la ceas. Pentru el opt ore de somn însemna că dormise foarte mult. De obicei, era prea surescitat ca să se odihnească atât. Timp pierdut, hotărî el, încercând să nu se gândească la faptul că leşinase la aeroport. Trăgându-şi cearşaful pe lângă el ca pe o togă, pentru a se încălzi, se dădu jos din pat. Încheieturile îl dureau din cauza reumatismului. Îşi rosti numele cu glas tare şi fu uşurat când descoperi că i se desfundaseră urechile.

Merse la una dintre ferestrele dinspre sud şi se chinui cu o manetă până reuşi, în cele din urmă, să ridice oblonul. Afară era

cald. Peste oraş plutea o uşoară ceaţă care se aduna peste canioanele scumpe de dedesubt. Vilele păreau amarate în smog ca nişte vapoare mari în pâclă. Dinspre autostradă se auzea un zgomot îndepărtat. Un sunet familiar îl făcu să tresară, şi el privi în sus. Un moment mai târziu, un elicopter îi trecu prin faţa ochilor la o sută de metri depărtare, destul de aproape ca să sperie un stol de păsări dintr-o uriaşă salcie plângătoare, situată la extremitatea pajiştei din spatele casei. Bazinul de dedesubt nu era decât o reflectare a cerului plin de ceaţă.

Oftă din toate puterile. Îi veni să tuşească, aşa cum păţea de obicei dimineaţa, şi se duse la baie, începând să se spele cu apă fierbinte, să se bărbierească sub duş, apoi un duş rece pentru a face să dispară durerile matinale. Îmbrăcat în obişnuita cămaşă albă de bumbac şi pantaloni gri, porni pe coridor, gândindu-se la o ceaşcă de cafea. Bascheţii abia se auzeau pe dale, când trecu pe lângă uşile închise şi ajunse în dreptul camerei lui Sophie. Radioul se auzea încă în surdină. Va avea destul timp mai târziu să-i pună întrebări, se gândi. Mai bine să aştepte să dispară efectul drogurilor.

În seara precedentă observase o maşină pentru cafea espresso în bucătărie. Găsi cafea în frigider, apoi merse la maşina italiană, sperând că va fi în stare să o pună în funcţiune fără prea multă bătaie de cap. Pe când încerca s-o pornească, tânjea după o cafea turcească simplă şi dulce, fiarta într-un *finjan.* Trebui să încerce de două ori până să reuşească să facă o ceaşcă de cafea. Şi când începu, în sfârşit, să curgă, porţia era mică şi apa călduţă. Locul lui era în Ierusalim, gândi el, nu într-un castel cu piscină şi cu o drăcovenie de maşină espresso, fără să aibă în preajmă pe nimeni în care să se încreadă.

Supărat, deschise grăbit uşile dulăpioarelor până găsi un borcănel de ness american. Puse pe foc un ibric cu apă şi, încruntându-se, luă trei linguri de ness într-o cană, le amestecă cu puţin zahăr şi o lingură de apă. Când începu să fiarbă apa din ibric, nessul era un sos gros şi întunecat care făcu spumă când turnă peste el apa fierbinte. Adăugă lapte, luă o înghiţitură, apoi îşi aprinse prima ţigară din ziua aceea, înainte de a se întoarce sus, în birou.

Stând în cadrul uşii, bău din cafea şi trase din ţigară, gândindu-se de unde să înceapă. Uşa deschisă a camerei de montaj îl atrăgea cel mai mult, dar ştia că nu e încă pregătit să pătrundă din nou în locul acela întunecat. Voia să se uite pe scară după amprente, dar asta mai târziu. Atenţia îi fu atrasă de

birou. Manuscrise şi documente, tăieturi din ziare şi din reviste, totul părea pus în ordine. Accesoriile erau aliniate ca nişte soldaţi: aparat de capsat, coupe papier, stilouri şi creioane, bandă corectoare, o lupă, agrafe pentru hârtie. Terminalul computerului îl sperie. Nu învăţase cum să-l folosească şi acum era complet neîncrezător în capacitatea lui de a utiliza un calculator. Nu învăţase niciodată nici măcar să bată la maşină altfel decât cu un deget, şi chiar şi atunci era asistat de secretare.

Depinsese întotdeauna de alţii când fusese vorba despre astfel de lucruri, şi acum simţea lipsa cuiva care să-l ajute. De obicei, la sosirea la locul unei crime era însoţit de un tânăr ofiţer, care scria după dictare în timp ce Cohen îşi rostea părerile cu voce tare după ce cercetase camera în linii mari. Numai după aceea se concentra asupra amănuntelor. Dar astăzi nu era nimeni cu el, nimeni care să-i noteze impresiile. Se simţea incapabil să gândească, de parcă mintea i-ar fi fost cuprinsa de reumatism.

Privi de jur împrejurul camerei, bând cafea şi fumând în timp ce se gândea.

Numai după ce termină ţigara şi aruncă chiştocul fumegând în cafeaua din farfurioară, pătrunse fără grabă în cameră, începând cu părţile laterale, intenţionând să înainteze treptat spre camera de montaj. Începu cu rafturile de cărţi din dreapta lui.

Pe rafturi, în faţa cărţilor, erau aliniate şiruri de fotografii înrămate. În cele mai multe dintre ele era imaginea lui Max Broder însoţit de stele de cinema, şi chiar şi Cohen putu să le recunoască pe unele dintre ele. Multe erau femei frumoase. Cohen renunţă repede să studieze expresiile acestora. Unele păreau să privească cu admiraţie la faţa prelungă şi tristă a marelui regizor. Altele, cu afecţiune. Toate erau actriţe, se gândi Cohen, aşa că poate toate se prefăceau. Dar în atitudinea lor exista ceva anume, ca şi în felul în care ţineau braţul lui Broder aproape de sâni sau cel în care îl atingeau cu şoldul. Bărbatul solid din poze le zâmbea mândru tuturor, de parcă ar fi fost premii câştigate de el.

Cohen făcu încet înconjurul camerei, luând în mână fiecare fotografie şi întorcându-se pentru a o privi la lumină. După un timp începu să întindă mâna automat, luând pozele înrămate de pe raft, scrutând chipurile şi punându-le la loc, totul cu o singură mişcare. Max zâmbea strâmb în toate, cu obişnuita lui suficienţă. Nici una dintre ele nu putea să-i spună nimic despre cauza morţii lui.

Puse pe raft o fotografie a lui Broder împreună cu Vicki Strong şi întinse mâna după următoarea. Când o privi, mâna începu să-i tremure şi se trase instinctiv înapoi.

Totul fusese atât de emoţionant când sosiseră americanii, mai ales că primii care ajunseseră la Dachau făceau parte dintr-un regiment de japonezi de cetăţenie americană.

Unul dintre soldaţi căzuse în genunchi cu lacrimi în ochi în timp ce făcea neîncetat plecăciuni în faţa lui Cohen şi a lui Broder, înfometaţi şi scheletici, pe jumătate sprijiniţi de zidul cazarmei. Erau siguri că sunt pe moarte. În cele din urmă, soldatul japonez, care vorbea engleza americană, îi acoperise cu grijă cu pătura lui. Acest gest amabil îi făcuse să înţeleagă că totul se terminase.

În ziua următoare Cohen şi Broder se duseseră la poarta principală. Cohen ezitase chiar înaintea ultimei bariere de sârmă ghimpată. Broder îl trăsese încet şi, punându-şi braţul osos în jurul umărului la fel de atrofiat al lui Cohen, îl ajutase să meargă. „Uite, zisese Broder, avem lumea întreagă la dispoziţie. Acum putem merge cât de departe vrem.” Cohen nu văzuse decât drumul prin pădure şi şinele care-l împărţeau în două. Dar era o zi însorită de primăvară, şi când îşi ridicase chipul spre soare, un soldat american le făcuse o pozã.

Cohen nu-şi desprinse privirea de pe fotografie când se îndreptă spre unul dintre cele două scaune de piele roşie aşezate cu faţa la cămin. Habar nu avea cum făcuse Broder rost de fotografie. După aceea soldatul se apropiase stânjenit de ei, cu boneta în mână. Amintirea îl făcu pe Cohen să se simtă ameţit. Se lăsă pe spate în scaun, cuprins de amintiri mai îndepărtate chiar decât acelea legate de lagăr.

Pentru prima dată, după mai bine de patruzeci de ani, Cohen se gândi la ziua în care se întorsese de la şcoală şi-şi văzuse părinţii urcându-se într-un camion, văzuse soldaţii râzând când mama lui alunecase, şi rochia i se rupsese, dând la iveală coapsele groase şi palide. Se gândi la tatăl său, care ridicase mâna s-o acopere, şi la soldatul care îl lovise cu arma atât de tare, încât îi dăduse sângele. Îşi aminti că se ascunsese în grădină, privind totul până ce soldaţii plecaseră, şi că aşteptase până se înserase ca apoi să se strecoare în casă printr-o fereastră de la subsol. Pentru prima dată, după mai bine de patru decenii, îşi aminti cum se mişcase prin casă ca un automat, făcând toate mişcările pe care le deprinsese de la mama sa pentru astfel de cazuri critice. Găsise hainele şi raniţa pe care le

pregătise ea, exact acolo unde-i arătase că le va ascunde. Şi aşa cum îi promisese de atâtea ori, începuse să urmeze instrucţiunile pe care părinţii le repetaseră timp de mai multe luni împreună cu el.

Apoi străbătuse pentru ultima oară casa în care copilărise. Trecuseră trei săptămâni de la confirmare. Când se strecurase afară în noapte, purtând pantaloni din piele şi arătând ca oricare tânăr nazist lipsit de griji, copilăria lui se încheiase.

Cohen avea multe cicatrice. Unele îl dureau când se schimba vremea, altele când se mişca într-un anume fel. Pe spate avea urme de când fusese biciuit în lagăr, şi cicatricele lăsate de trei gloanţe primite în momente diferite ale vieţii. Prima, cea de pe bicepsul drept, semăna cu un al doilea vaccin. Focul fusese tras de un neamţ care încercase să se împotrivească *nokmim*-ului. Cel de-al doilea pornise din puşca unui soldat iordanian. Îi lăsase o gaură destul de mare pe coapsă, de unde un medic de campanie extrăsese glonţul pe când Cohen zăcea în valea Latrum în timpul luptei contra asediatorilor Ierusalimului. Cea de-a treia rană era mult mai recenta, o cicatrice pe care o avea doar de zece ani şi pe care i-o făcuse un asasin din lumea interlopă care dăduse greş. Mai avea şi altele, cea mai recentă fiind făcută de piciorul unui pahar spart, un fragment de cristal pe care un nebun i-l înfipsese în stomac atunci când încercase să-l aresteze.

Dar nici un leac, nici un medicament şi nici sărurile din Marea Moartă ori pilulele homeopatice nu puteau alina rănile interioare făcute de compromisurile fatale necesare pentru supravieţuire. Astfel că încercase să-şi alunge din minte aceste cicatrice, căci fiecare era o amintire insuportabilă.

Ca toţi ceilalţi supravieţuitori, nu putea să-şi explice de ce el trăise în timp ce alţii muriseră. Broder pretinsese întotdeauna că acest lucru se întâmplase pentru că avuseseră un scop: supravieţuirea şi răzbunarea. Dar toţi cei care trăiseră măcar o singură zi în locul acela voiau să se răzbune. Levine, comunistul, spusese întotdeauna că aceasta se datora faptului că tot ce aveau foloseau în comun, dar Cohen ştia că şi alţii împărţeau ceea ce trecea acolo drept mâncare – cartofii stricaţi, melcii fierţi în apă la fel de tulbure ca cerul toamnei pe care îl vedeau din lagăr. Dar aceştia nu supravieţuiseră. Cohen îi privise în ochi când mureau şi întorsese capul în altă parte când fuseseră ucişi. Pe când încerca să-şi înăbuşe sentimentul de vinovăţie care voia să-l cuprindă, inima care îi bătea cu putere creă imaginea ce i se forma în minte, aşa cum se adună norii de furtună. Închise ochii,

amintindu-şi-l pe Max Broder.

El priveşte spre o pajişte acoperită de zăpadă care duce spre munţi. E o privelişte familiară şi liniştitoare pe care o zăreşte din casa de vacanţă a bunicului său. Însă casa e goală, şi în ea e frig. El e îngheţat şi nu se poate mişca decât foarte încet şi cu mari dureri pe când se îndreaptă spre uşă. Max Broder se află pe pajiştea plină de zăpadă, la jumătatea drumului spre pădure. Poartă o haină soldăţească din Primul Război Mondial, iar capul şi gâtul îi sunt înfăşurate într-o eşarfă lungă de lână ca într-un fular. Avram iese din casă.

— Frate, strigă Broder.

Avram priveşte înapoi spre casă. Prin uşa deschisă vede nişte necunoscuţi. Se uită din nou la Max.

— Nu e departe, strigă acesta. Putem să reuşim.

Avram întinde mina spre el. Zăpada cade din ce în ce mai repede, iar el încearcă, în zadar, să prindă fulgi de zăpadă în mâinile îngheţate.

Sunetul profund al unui clopot îl trezi din vis. Fotografia îi scăpă din mână. Se uită la ceas, dându-şi seama că amintirile se transformaseră din nou într-un fel de beţie şi apoi în vise. Era aproape nouă dimineaţa. Trecuse aproape o oră. Se ridică de pe scaun şi coborî scările, oprindu-se pe palier chiar în faţa uşii lui Sophie, crezând că sunetul clopotului ar fi putut s-o trezească şi pe ea.

Dar uşa era închisă, iar radioul se auzea şi acum. Lucrul acesta îl tulbură. De la capătul scărilor privi prin fereastra înaltă şi îngustă dintr-o parte a uşii. Zări siluetele vagi ale unor bărbaţi. Se încrunta când se gândi că unul dintre ei putea fi Leo Hirsh.

Hotărî că Hirsh putea să mai aştepte şi bătu la uşa lui Sophie. Nu auzi nici un răspuns. O strigă pe nume, bătând mai tare de astă dată. Radioul continua să funcţioneze, dar de după uşa închisă nu se auzea nimic altceva. Uşile unui dulap care se întindea pe un perete întreg erau deschise. Hainele erau împrăştiate peste tot – pe podea, pe pat, pe scaune. Privirea îi alunecă spre uşa deschisă a băii.

— Sophie? strigă el.

În locul vocii ei, se auzi din nou clopotul oriental. Se repezi spre baie. Era goală. Se întoarse să se uite cu atenţie prin cameră, în cealaltă parte a camerei, în faţa patului ei, se afla o uşă închisă. Merse grăbit la ea, înjurând cu respiraţia tăiata, când

clopotul de jos sună din nou. O deschise brusc.

În faţa lui se întindea vastul dormitor al lui Broder, iar patul imens îl făcu să presupună că înţelesese rostul uşii de trecere între cele două camere.

Cohen îi deschise plictisit uşa lui Leo Hirsh, care stătea alături de un bărbat ce purta o pălărie închisă la culoare şi avea o barbă îngrijită înspicată cu alb.

— Avram! începu Hirsh, pătrunzând în casă pe lângă Cohen. Am vrut să-ţi fac cunoştinţă cu rabinul Gould. Joe, adăugă producătorul, acesta e Avram Cohen.

Şuviţele albe din barba rabinului contrastau foarte puternic cu pielea bărbatului tânăr şi cu ochii lui fără riduri. Nu poate avea mai mult de treizeci şi cinci de ani, gândi Cohen, e tânăr. În Ierusalim rabinii erau mult mai bătrâni. Pentru o clipă, prin minte îi trecu un gând absurd: poate că rabinul îşi vopsise barba pentru efect.

— Îmi pare foarte rău pentru prietenul dumneavoastră... prietenul nostru, zise Gould cu solemnitate profesională, urmându-l pe Hirsh care intra în casă, şi întinzând mâna.

Cohen dădu din cap, desprinzându-şi repede mâna din strânsoarea lipsită de vlagă a rabinului.

— M-am gândit că ar fi bine să ne întâlnim pentru a discuta despre ceremonial, spuse Hirsh, dând din cap, de parcă ar fi păstrat un ritm pe care îl auzea în minte.

— Ceremonial? se miră Cohen.

— Înmormântarea, îi răspunse Gould. Max a fost un prieten devotat al HEI, institutul nostru. Leo a spus că dumneavoastră ar trebui să spuneţi Kaddishul.

Privirea lui Cohen trecu de la unul la celălalt. Producătorul zâmbi mândru, aşteptând să fie lăudat. Cohen negă încet din cap.

— El n-ar fi vrut acest lucru, mormăi drept răspuns.

— Ce vrei să spui, nici o rugăciune? protestă Hirsh.

— Dacă vrei rugăciuni, spui rugăciuni, bombăni Cohen.

— Dumnezeule, vorbim despre Kaddish, nu despre un întreg megillah[2].

— Nu, zise Cohen.

— Nu pot să cred, ţipă Hirsh. Acesta să fie omul căruia îi

[2] Pergament conținând în special Ecleziastul sau Cartea Esterei, Cântecul lui Solomon şi Cartea lui Ruth (n. trad.).

spunea Broder frate? întrebă retoric. Coborî ţopăind, câteva trepte, departe de Cohen, şi mocasinii lui părură că bat un ritm de step pe pardoseala de piatră. Vocea i se ridică cu o jumătate de octavă. Asculta, îl apostrofă pe Cohen. De douăzeci de ani mi-a tot povestit Max despre tine. Îmi spunea mereu ce tip grozav eşti. Porni înapoi spre foaier. Drept. Cinstit. Unul dintre ultimii oameni corecţi de pe lumea asta. Deci, zise, schimbându-şi tonul într-unul de implorare, te rog, în numele lui, să spui Kaddishul.

Îşi întinse braţele cu gestul unui cerşetor care îşi arată sărăcia.

Cohen dădu negativ din cap, încruntându-se.

— Nu pot face acest lucru.

— Era evreu. Fiecare evreu are nevoie de cineva care să-i spună Kaddishul când e îngropat, spuse Gould cu blândeţe.

— Da, era evreu. Dar nu credea în Dumnezeu. Nu s-a rugat niciodată.

— Ce tot spui acolo? ţipă Hirsh şi vocea i se mai ridică cu o jumătate de octavă. Îl vom înmormânta. Întregul oraş va participa la funeralii. Va veni până şi consulul general. Pentru numele lui Dumnezeu, cred că pot s-o conving şi pe Vicki Strong să vină. Ce vrei să faci, să ne stânjeneşti pe toţi?

— De ce i-ar păsa cuiva dacă spun rugăciunea sau nu? întreba Cohen sincer nedumerit.

— Pentru că toţi din oraşul ăsta ştiu cine eşti, de-aceea!

Hirsh aproape că ţipă.

Cohen nu ştia ce să creadă.

— Ce tot spui? Nimeni nu ştie cine sunt, cu excepţia voastră, fireşte.

Hirsh se uită perplex la Gould, cu gura căscată. Gould abordă la rândul lui problema.

— N-aţi văzut ziarul de dimineaţă?

Cohen dădu din cap în semn că nu. Hirsh clătină dezgustat din cap.

— Cred că nu înţelegi. Începând cu această dimineaţă, eşti în centrul atenţiei întregului oraş. Bineînţeles că nu va dura decât câteva zile, dar, în mod sigur, va fi valabil şi la înmormântare. Sinuciderea lui Max e o pierdere importantă. Şi e vorba şi despre tine. Atât în film, cât şi în articol. Nu mă crezi? O să-ţi dovedesc. Joe, adu-mi ziarul, te rog; l-am uitat în maşină.

Supunându-se rugăminţii lui Hirsh fără să protesteze, Gould porni spre uşa deschisă.

— Nu contează, zise Cohen. Poţi spune că sunt un adevărat Cohen. Că nici măcar nu am voie să intru în cimitir.

Gould se opri în uşă.

— Ce naiba vrea să spună? întrebă Hirsh.

Gould îi explică.

— Cohenii sunt înalţii preoţi. Ei nu au voie să fie atinşi de impuritatea celor morţi. E o practică ortodoxă.

— Tu nu eşti ortodox, protestă Hirsh, uitându-se la Gould. Eu nu sunt ortodox. Nici Max nu era. Iar tu – producătorul supărat se întoarse spre Cohen – tu nu eşti nici măcar reformat. Aşa că mai lasă-mă cu tâmpeniile.

Dar Cohen tăcea mâlc.

— Nu-mi vine să cred, să nu vrea să spună Kaddishul, mormăi Hirsh. Te rog, Joe, vorbeşte-i tu. Arată-i ziarul. Convinge-l. Eu mă duc să mă uşurez, îi anunţă el, şi o luă pe coridorul dintre scară şi living. Când ajunse la mijlocul acestuia, deschise brusc o uşă şi, exact înainte s-o închidă după el, strigă: Vorbeşte-i!

Cohen îşi scoase o ţigară din buzunarul cămăşii şi, fără să-şi ia ochii de la Gould, îl provocă pe rabin să pună în aplicare ordinul celuilalt. Gould îşi mângâie barba, în timp ce în colţul gurii îi apăru un uşor zâmbet.

— Îţi spui Avram, nu Avraham, zise el în cele din urmă. Cohen oftă. Mai avusese discuţii din această cauză şi cu alţi rabini. La fel ca Patriarhul înainte ca Dumnezeu să-i dea un nume, rosti Gould cu solemnitate.

Cohen aprobă din cap. Gould îşi înălţă capul, curios.

— Părinţii tăi ţi-au pus numele acesta? îl întrebă.

Cohen negă uşor din cap.

— Poate că, totuşi, ar trebui să vezi ziarul, zise rabinul.

Fostul poliţist ridică din umeri şi trase din ţigară când Gould ieşi pe alee unde limuzina lui Hirsh era scăldată în soare. O clipă mai târziu, Gould se întoarse cu ziarul. Sinuciderea lui Broder era subiectul articolului de pe prima pagină, iar necrologul umplea jumătate dintr-o altă pagină. Editorialul lui Goldie începea tot pe prima pagină. În el era vorba despre felul în care realizarea filmului îi dăduse prilejul autorului său să îşi rememoreze autobiografia şi despre modul în care obsesia provocată de o tragedie istorică se transformase într-o tragedie personală. Ea dădea amănunte despre hotărârea studioului Epica de a nu proiecta filmul, şi Cohen nu se putu abţine să nu zâmbească la vederea citatului din Andrew Blakely, folosind exact aceleaşi cuvinte pe care le inventase cu cinism în noaptea precedentă. „Surse din industria filmului” precizau că Laszlo Katz era „distrus” de vestea sinuciderii lui Broder. Aceleaşi surse afirmau

că, în ciuda interesului deosebit al lui Katz pentru Holocaust, metodele lui tradiţionale de conducere făceau improbabilă orice intervenţie a preşedintelui de la Oceanic în hotărârea lui Blakely în legătură cu filmul.

Când Cohen termină de citit prima pagină, trebui să se aşeze. Se duse în sufragerie şi luă primul scaun înainte de a continua articolul, vag conştient de întoarcerea lui Hirsh şi de semnul pe care i-l făcu Gould producătorului ca să tacă.

În avion, Goldie îi făcuse lui Cohen impresia că nici măcar nu ştia titlul filmului. Îşi aminti că ea spusese că toţi cei care participau la realizarea proiectului făcuseră un legământ să păstreze secretul. Acum, că Broder murise, adevărul ieşea la suprafaţă. *Secretele supravieţuitorului,* scria aceasta, nu era doar un film despre Holocaust. Era autobiografic, spunea, citând din interviul în exclusivitate pe care i-l acordase „comandantul poliţiei din Ierusalim, prietenul cel mai vechi şi mai apropiat al lui Max Broder, Abraham Cohen". Cohen se încruntă văzând cum îi ortografiase Goldie numele. Dar cel mai mult îl deranjă faptul că ziarista îl descria drept un „detectiv as în meserie, care a venit din Ierusalim pentru a-l ajuta pe Broder la nevoie, dar a sosit cu câteva ore prea târziu". Presupunând că înmormântarea va avea loc într-un cerc închis, îşi încheia articolul cu întrebările: „Ce va face Andy Blakely cu capodopera lui Max Broder? Îşi va da acordul să fie proiectat? Sau îl va îngropa odată cu supravieţuitorul Holocaustului? Va accepta detectivul din Ierusalim, el însuşi un supravieţuitor şi personaj principal prezentat în film, sinuciderea drept cauză a morţii tragice a lui Max Broder?"

Cohen lăsă ziarul în jos, încercând să nu se înfurie, amintindu-şi cum Hirsh îi satisfăcea vesel foamea de bârfă a lui Goldie în seara precedenta. Însă şi mai tulburătoare erau dispariţia lui Sophie şi rostul uşii de trecere dintre camera ei şi cea a lui Broder. Producătorul şi rabinul, impresionaţi de articolele de ziar, puteau să se preocupe de ceremonii. Cohen avea alte griji. Erau foarte multe lucruri de făcut. Trebuia să se întoarcă în birou şi în camera de montaj, şi în straniul alcov unde fusese găsit cadavrul. Voia să ia amprentele de pe scară. Va trebui să percheziţioneze dormitorul lui, dar şi pe cel al lui Sophie. Trebuia să vorbească cu Phyllis Fine despre avere, dar asta era o treabă foarte delicată. Madden, Hirsh şi Goldie erau deja suspicioşi, deoarece sosirea lui coincidea cu moartea lui Broder. Dacă ar fi început să întrebe despre testament, i-ar fi făcut şi mai bănuitori.

Clocotind de mânie, Hirsh plecase cu rabinul, lăsându-l pe Cohen în prag, privind cum maşina de un albastru metalizat ieşea de pe aleea circulară.

— Politica, murmură cu jumătate de glas în timp ce numele lui Andy Blakely îi venea mereu în minte. Politica ţi-a mâncat şi ţie capul, spuse tare înspre aleea goală.

Când privi în jur, deveni conştient de bogăţia lui Max. Casa lui Broder, cu turnuleţele acoperite cu ardezie la fiecare capăt al clădirii, era un adevărat castel.

Se încruntă la vederea luxului exagerat, dar îşi aminti mândria lui Broder când îşi cumpărase casa. Imediat după Războiul de Şapte Zile, în Israel, Broder îi spusese povestea acestui castel, care fusese realizat după unul din poveste, construit iniţial din lemn şi mortar pentru un film. Tatăl lui Broder lucrase odată cu fostul proprietar, un regizor care reuşise să plece din Germania imediat după alegerea lui Hitler, şi murise în casă sărac lipit, după o carieră mai mult decât mediocră la Hollywood.

— Acum sunt bogat, spusese Broder cu mândrie. Spune-mi, cine e mai aproape de rai... tu în micul tău apartament din Ierusalim sau eu în castelul meu din Hollywood?

Sarcasmul prietenului său îi stăruia încă în urechi când privea în jur, foarte conştient că viaţa lui Max Broder îi era la fel de străină ca şi bogăţia pe care o vedea.

O pasăre mare şi întunecată îl privi de pe turnul vestic al castelului, în timp ce traversa cercul perfect de iarbă înconjurat de alee. Prin umbra subţire a ficuşilor şi în josul drumului mărginit de eucalipţi care mergea drept înainte zări o fundătură mare şi o intrare ce semăna cu cea a casei lui Broder, încadrată de două şiruri de copaci. Porni pe drum, iar pasărea îşi luă zborul, umbra ei trecând repede peste şosea şi peste pietrişul alb încălzit de soare.

Reşedinţa de culoarea nisipului aflată acolo avea un acoperiş ciudat, alcătuit din trei bolţi, trei pante de ţigle roşii şi arcuri maure încadrând două terase pe acoperiş. Pe una dintre ele se aflau două umbrele cu dungi albe şi roşii, închise, ţepene, iar vegetaţia luxuriantă a unei grădini suspendate se ivea dintre arcadele celeilalte. O parcare mare şi pătrată, închisă de un zid jos de stuc, transforma capătul drumului strălucitor de zgură într-un fel de ţarc cu o deschizătură care avea de două ori lăţimea uşilor duble de lemn din faţa casei. Dar pe alee nu se afla nici o maşină, şi nu era nici un semn de viaţă. Sună la uşă, auzind ecoul soneriei în întreaga casă. Linişte. Poate mai târziu, se gândi

el, privind în jur.

În cealaltă parte a ţarcului se afla o grădină luxuriantă de copaci şi arbuşti, iar dincolo de ea, cel de-al doilea etaj a ceea ce părea o vilă italiană. Merse prin grădină. Casa avea o terasă spaţioasă de la care porneau două şiruri de trepte ce se întâlneau formând trei trepte largi. De dinapoia ei şi de lângă verandă se vedeau două aripi asemănătoare tortului de nunta. Porni pe scări spre dreapta, urcând câte două treptele de marmură care erau enervant de dese. Trecând pe lângă o masă de fier forjat şi marmură destul de mare pentru douăsprezece persoane, traversă grădina înspre uşile de sticlă ale casei şi, punându-şi mâna streaşină la ochi, se uită înăuntru. Lumina soarelui strălucea pe un elegant scaun aurit, exact în faţa lui.

Bătu, destul de tare, patru bătăi scurte în sticlă. La o masă din centrul camerei şedea un bărbat tânăr cu nasul ascuţit. Purta un pulover greu din cardigan şi o eşarfă şi lustruia un vas de argint. Cohen bătu din nou. Omul dădu uşor din cap, însă în ritmul muzicii pe care îl auzea în căştile unui Walkman. Numai când Cohen bătu cu degetele în fereastră, bărbatul îşi ridică privirea cu un gest scurt ca de pasăre. Văzându-l pe Cohen, lăsă de o parte vasul de argint, de parcă ar fi fost făcut din cristal, apoi se ridică de la masă.

— Trebuie să fii cel cu aerul condiţionat, ciripi el când deschise uşa. Repede, intră până nu iese răcoarea. În cameră era foarte frig. Nu-mi amintesc să mai fi fost un asemenea val de căldură, se văită el, închizând repede uşa după el. Ar fi trebuit să intri prin uşa laterală, adăugă, întorcându-se cu faţa spre el. Sper că poţi să repari instalaţia. S-a stricat de tot. Cald, frig... e ceva insuportabil. Şi acum chiar că trebuie să menţinem în casă o temperatură potrivită. Îi zâmbi stins lui Cohen, care îşi ridică mâinile într-o încercare de a opri torentul de vorbe al celuilalt. Dar, înainte să-i poată explica ceva, servitorul se dădu un pas înapoi, iar în glas i se simţi neîncrederea. Stai puţin, unde-ţi sunt uneltele? întrebă dintr-odată îngrijorat.

Cohen îi zâmbi cu sinceritate. Simţea aproape cum i se usucă sudoarea de pe frunte.

— Îmi pare rău, nu sunt cel cu aerul condiţionat, zise, şi tremură în răcoarea camerei.

— Dumnezeule! bolborosi servitorul dându-se înapoi. Prostul ăla de la poartă. E un pachet de muşchi, dar n-are pic de creier, zise el fluturând cârpa de lustruit, de parcă ar fi fost gata, dacă ar fi fost nevoie, să folosească materialul pătat ca pe o armă

împotriva lui Cohen, care îşi ridicase mâinile în sus în semn că era inofensiv.

— Mă numesc Cohen, zise el. Sunt…

— Poţi să fii şi Moise, tot nu-mi pasă, îl întrerupse răutăcios celălalt. Nu ai ce căuta aici.

Se retrase şi mai mult, privind cu coada ochiului spre un telefon ornamentat de pe o măsuţă pe care Cohen o vedea întruna din oglinzile din cameră.

— Eram prieten cu Max Broder, încercă din nou Cohen să se facă auzit.

Bărbatul se opri. Pe chip îi apăru o expresie melodramatică de suferinţă. Îşi duse la gură mâna cu care ţinea cârpa.

— Dumneavoastră sunteţi! exclamă. Bietul de dumneavoastră. Oftă, dând din cap. L-am cunoscut pe Max. Toţi îl ştiam. E o adevărată tragedie. Şi sărmana Vicki, adăugă, dând din cap şi mai îndurerat, în şoaptă.

— Speram să pot vorbi cu ea despre asta, spuse Cohen. Am înţeles că noaptea trecută a fost acolo şi…

Tocmai se pregătea să continue, când din spatele lui se auzi o voce de femeie.

— Mulţumesc, Matthew, asta-i tot.

Era acelaşi glas, răguşit din cauza whiskyului şi a ţigărilor, care parcă îţi făcea promisiuni de senzualitate, cunoscut de întreaga lume de aproape patruzeci de ani ca fiind al lui Vicki Strong. Ca şi dealurile din Beverly Hills, şoapta ei îl surprinse pe Cohen, deoarece era reală, nu ceva creat special pentru filme. Chiar dacă se pregătise s-o întâlnească, trebui să-şi adune toate puterile ca să se întoarcă.

Ea stătea în celălalt capăt al camerei, în cadrul uşii, şi era îmbrăcată cu blugi şi o bluză albă, cu un capot multicolor aruncat pe umeri ca o capă. Strângându-şi-l cu o mână în jurul gâtului, mai curând îl inspecta pe Cohen decât îl privea. Se întâlnise şi cu primul-ministru, dar faptul că se afla faţă în faţă cu Vicki Strong îl făcea chiar şi pe Cohen să se simtă stângaci şi neîndemânatic.

— Te rog să iei loc, zise ea după ce plecase servitorul. Îi indică un scaun de la masă. Şi scuză-mă că e aşa de frig. Mă tem că instalaţia de aer condiţionat s-a defectat.

În timp ce femeia se apropia, Cohen nu avea nici o îndoiala că ea nu vorbea doar despre casă, ci şi despre propriul trup. Avea un corp care fusese odată faimos, dar acum nu mai arăta la fel, era ofilit şi împuţinat, tot ce-i mai amintea lui Cohen de actriţa pe care o văzuse în filme erau ochii acesteia şi vocea. Dar vârsta nu

făcuse decât să transforme frumuseţea în ceva mult mai eteric, chinuit şi profund.

Când începu să vorbească, nu-şi putea găsi cuvintele.

— Domnişoară… Strong, zise el, mă numesc… Avram Cohen. Sunt…

Ea îl întrerupse, dând din cap, aşezându-se pe scaunul din capul mesei şi punându-şi în faţă un pahar plin cu o licoare arămie. Cohen era şocat. Fiind atât de aproape, văzu că fragilitatea ei nu se datora numai vârstei; femeia care fusese un vis de voluptate pe ecran timp de aproape patruzeci de ani era acum bolnavă. Vedea ravagiile făcute de boală pe pielea ei cenuşie. Îşi amintea vag de un articol de ziar despre retragerea ei. Acesta o pusese pe seama vârstei şi făcuse aluzie la o boală nervoasă care îi afectase mintea.

— Prietenul lui *Max,* spuse ea, de parcă s-ar mai fi întâlnit, şi acum nu ar fi făcut decât să-şi amintească.

— Îmi pare rău că trebuie să vă deranjez, începu el, dar aş vrea foarte mult să vă pun câteva întrebări. Când a venit poliţia aţi mers acasă la Max şi…

— *Prietenul* lui Max, repetă ea, schimbând accentul. Am citit astăzi despre tine, comandante, zise şi rosti gradul de parcă ar fi impresionat-o. Matthew, strigă fără să-şi ia privirea de la Cohen, şi când apăru servitorul îi spuse: Adu-i te rog ceva de băut domnului comandant Cohen. Ţinând seama de împrejurări, n-ai vrea ceva cald? îl întrebă pe fostul poliţist. Sau poate crezi că e destul de târziu ca să iei ceva mai tare?

Îşi ridică paharul. În lumina soarelui, lichiorul semăna perfect la culoare cu părul ei.

— Coniac, te rog, îi spuse Cohen servitorului, care clipi o dată din ochi înainte de a părăsi camera.

— Şi Matthew, îl strigă ea pe servitor înainte ca acesta să plece. Adu-mi pastilele. O să le iau acum. Apoi aşteptă ca acesta să părăsească încăperea înainte de a continua. Asul detectiv din Israel, spuse, citând din articolul lui Goldie. Din Ierusalim. Ce mai e prin Oraşul Sfânt? Am fost acolo odată.

Tremură uşor. O picătură minusculă de sudoare de pe frunte străluci în lumina soarelui care pătrundea prin ferestrele mari.

El îşi aminti de vizita ei de trei zile în oraş cu aproape douăzeci de ani în urmă. Henry Kissinger făcea naveta între Golda Meir şi regele Hussein. Şederea lui necesitase luarea unor complicate măsuri de securitate, îngreunate şi mai mult de insistenţele lui Vicki Strong de a nu fi evacuată din hotelul Regele David,

indiferent de ceea ce spunea serviciul secret american. Pe atunci Cohen era şef de operaţiuni al poliţiei din Israel, totuşi mai mic în grad decât gărzile de corp ale celebrităţilor din ambele ţâri. Dar avea un rol destul de important ca aparatul lui de emisie-recepţie să intre pe frecvenţele acestora. „Croitorul” – numele codificat al lui Kissinger în excursia respectivă – hotărâse că actriţa putea rămâne la hotel, şi se pusese la cale o cină intimă, astfel ca nici cântăreaţa, nici croitorul să nu părăsească hotelul în noaptea aceea.

— Da, ştiu, spuse Cohen.

Asta îi făcu plăcere.

— Deci? Va fi pace la voi?

— În cele din urmă, confirmă el.

Nu mai adăugă că nu era sigur dacă va mai trăi până atunci.

— Mă bucur să aud acest lucru, îi răspunse ea, zâmbindu-i. Ar fi trebuit să ghicesc că tu vei fi altfel. La urma urmelor, eşti un prieten de-al lui Max Broder. Sau cel puţin aşa mi-a spus Leo. Şi oricine e prieten cu Max... Bău cu delicateţe din pahar. Ziceai ceva de nişte întrebări.

— De ce v-aţi dus acolo noaptea trecută? o întreba Cohen.

În zâmbetul ei era ceva autoironie, de parcă ar fi ştiut că i se face o farsă.

— A fost lucrul cel mai straniu care se putea întâmpla. Am auzit sirenele, am mers la fereastră şi am văzut că ei erau la Max. Îmi era prieten, ştii. Am lucrat împreună cu mult timp în urmă. Vocea îi era melancolică. Cu mult timp în urmă, repetă, privind gânditoare spre lumina soarelui. Era de parcă sirenele m-ar fi chemat, de parcă m-ar fi strigat Max însuşi. Vocea i se pierdu, şi ea dădu din cap. A fost prima dată când am ieşit din casă după ce m-am întors din spital, şopti, cu privirea îndreptată undeva în depărtare. Pentru Max.

Oftă din toate puterile şi mai luă o înghiţitură din pahar, iar apoi, privind în el, dădu din cap, amintindu-şi ceva înainte să se uite din nou la Cohen. El se întrebă dacă nu cumva era beată.

— Înţeleg că s-ar putea să veniţi la înmormântare, zise Cohen, încercând să ţină situaţia sub control, dar ştiind deja că lupta pentru o cauză pierdută.

— Da, răspunse ea gânditoare, mă gândesc s-o fac. Leo are dreptate. Îi datorez acest lucru lui Max. Inspiră profund şi îşi ridică privirea înspre Cohen. Se pare că am trecut de vârsta la care le puteam spune „nu” producătorilor, adăugă cu un zâmbet trist. Am fost faimoasa pentru asta. Dar cam atât despre mine. Ai

spus că ai nevoie de ajutor. Tristeţea dispăruse din zâmbetul ei. Când ţi-am oferit ceva de băut ai vrut coniac. Poliţiştii nu trebuie să facă asta. Deci presupun că tu eşti altfel.

El îi zâmbi, înţelegând că îl flatase.

— Voiam să ştiu dacă aţi observat ceva în noaptea precedenta. Musafiri?

Dar ştia deja că ea nu avea nici un răspuns pentru el.

Ea râse din nou cu binecunoscutul ei râset ca un clinchet de clopoţei, care contrastase întotdeauna cu vocea ei răguşită.

— Pe aici nu stăm în pragul uşii să ne uităm cine vine şi cine pleacă. Nu-i aşa, Matthew? îl întrebă ea pe servitor, uimindu-l pe Cohen.

Se întoarse înspre servitorul care venea cu o tavă de argint pe care se aflau o sticlă de coniac, o frapiera cu cuburi de gheaţă, două pahare şi vreo şase cutii de medicamente. Îi dădu lui Cohen sticla şi un pahar, zâmbindu-i mieros când aşeză tava în faţa actriţei.

— Bineînţeles că nu, spuse el.

Se retrase câţiva paşi în spatele stăpânei, făcându-i din nou semn din ochi lui Cohen, care îşi schimbase repede privirea înspre sticla de coniac. Steaua de cinema îl aştepta.

— Te rog să îţi torni, spuse ea.

El îşi puse câţiva stropi în pahar, apoi se opri.

— Aveţi dreptate, se scuză el. A fost o întrebare prostească. Se ridică de la masă. Acum trebuie să plec.

— Eram foarte apropiaţi, zise ea brusc cu o voce blândă. Adică Max şi cu mine. Întotdeauna mi-au plăcut oamenii ca el. Mari, puternici, creatori, autoritari. Când jucam în filme regizate de el era… era… Căută cuvântul potrivit. Da, realizam o adevărată simbioză.

Ţinea o mână la gât, de parcă ar fi încercat să-şi reţină plânsul. Cealaltă mână o avea pe masă, lângă cea a lui Cohen. Pe un deget îi sclipea un inel mare cu smarald de aceeaşi culoare cu ochii ei. Îi privi faţa. Pe frunte i se prelingea o picătură de sudoare.

— După aceea – oftă, contemplând ceva pe care numai ea putea să vadă în pahar – după aceea n-a mai vrut să ştie de mine. Încă unul care a vrut să mă încerce. Am corespuns un timp. Dar a apărut altcineva, aşa cum se întâmplă întotdeauna, de obicei cineva mai tânăr. Dar şi eu terminasem cu el. Îi zâmbi lui Cohen. Pentru că de la el am învăţat un lucru, şi anume că aş putea să mă folosesc de bărbaţi, aşa cum se folosesc ei de femei

pe aici. Pentru asta i-am fost foarte recunoscătoare... până anul trecut.

Zâmbetul de pe buzele ei vopsite era lipsit de veselie, provocându-l pe Cohen să o întrebe de ce. Înţelese că era bolnavă de SIDA. Era o boală despre care mai mult citise decât o întâlnise în Ierusalim. Spera că nu se vede că e stânjenit.

— Dacă nu vă simţiţi bine, sugeră el în chip de scuză, n-ar trebui să vă mai deranjez.

Se ridică.

Dar ea nu-l băgă în seamă, începând să deschidă cutiile cu medicamente din faţa ei.

— Nu mă deranjezi, dacă nici eu nu te deranjez pe tine, zise cu hotărâre, atentă, dar fără a-i spune să se aşeze. Ar fi trebuit să le iau acum o oră. Trebuie să recuperez timpul pierdut. Alcătui o adevărată grămăjoară de tablete şi de pilule pe masă, lângă pahar. Nu că ar avea vreo importanţă, fireşte.

— Haide, Vicki, o întrerupse Matthew, ştii că are mare importanţă atitudinea pe care o adopţi.

Se întoarse să-l privească pe servitor şi îi zâmbi lui Cohen în chip de scuză.

— El încearcă.

— N-am ştiut că sunteţi bolnavă, îi mărturisi Cohen, incapabil să-şi ia privirile de la ea. Habar n-am avut. Dacă aş fi ştiut, nu v-aş fi deranjat.

Ea dădu din cap, fără să ţină seama de declaraţiile lui.

— A fost secret. Am păstrat secretul timp de un an întreg. Îşi turnă apă din frapieră în pahar, diluând whiskyul până când acesta căpătă culoarea aurie a soarelui care se reflecta pe suprafaţa lustruită de lemn. Dar Leo a avut dreptate, zise gânditoare. Mi-a spus că nu mai pot ţine secretul. Aşa că am făcut o declaraţie. O declaraţie publică. Zâmbi stins. Leo spune că, în felul meu, sunt la fel de mare ca jucătorul acela de baschet. Cum îi zice? Magicianul?

— Magic Johnson, şopti el.

— Aşa, asta a spus Leo. Şi apoi m-a implorat. Leo are tendinţa să te ridice în slăvi şi să-ţi facă declaraţii sau să se roage de tine şi să încerce să te convingă, adăugă cu un surâs ciudat. Dar pe tine nu te interesează Leo. Tu vrei să afli despre Max.

— Avea duşmani? întrebă Cohen încet.

Ea râse, un râs îndurerat, plin de mânie, dar totodată amuzată şi cinică.

— Aşa e la Hollywood, dragul meu. *Toată lumea* are duşmani,

exclamă.

— Care ar fi în stare de crimă?

Femeia îşi cobori privirea. El nu se putu abţine să nu se uite la rândul lui la capsulele viu colorate şi la tabletele pale. Erau cel puţin douăsprezece.

— În ziar scria că nu crezi că a fost sinucidere, spuse gânditoare.

El aprobă, dând din cap.

— În oraşul acesta există o mulţime de moduri de a omori pe cineva, zise încet, de parcă urma să-i ţină o lecţie importanta. De exemplu… Dădu din cap înspre pastile. Înainte ca el să înţeleagă ce voia să spună, ea le luă cu o mână, ca pe nişte jetoane de jocuri de noroc, şi cu cealaltă ridică paharul ca să toasteze. El ezită, iar ea îl îndemnă, ridicând paharul şi mai sus. Haide, fă-te auzit. Era un ordin, dar, în cazul în care el totuşi ar fi refuzat, adăugă: Pentru Max.

El îşi ridică paharul. Ea îşi dădu capul pe spate, azvârlindu-şi pastilele în gură şi înghiţindu-le cu băutură. El îşi lăsă încet paharul jos, aşteptând ca de pe chipul ei răvăşit să dispară expresia încruntată. Terminase de pus întrebări şi îi era foarte milă. Ştia că nu are nici un rost să caute să afle ceva de la ea.

— Vă mulţumesc pentru că mi-aţi acordat din timpul dumneavoastră, spuse el. Îmi pare rău că v-am deranjat.

Dezamăgirea se putea citi pe chipul actriţei.

— Asta-i tot? întrebă uimită de sfârşitul brusc al interogatoriului.

El aprobă, dând din cap, şi porni spre uşă.

— De ce? întreba ea. De ce pui întrebările acestea?

Cohen nu-i răspunse nimic, continuând să meargă spre uşă.

— Răspunde-mi, insistă, încercând să invoce autoritatea din rolurile de regină pe care le jucase în trecut.

Cohen se întoarse cu faţa spre ea, abia abţinându-se să nu se încline.

— Pentru că cei de la poliţie n-au făcut-o, spuse, închizând uşa pe când ea izbucnea în râs cu întârziere.

Simţea gudronul fierbinte lipindu-i-se de tălpile de cauciuc ale bascheţilor când traversă piaţa luminată de soare din fundătură. Valurile de căldură deformau imaginile. Se simţea trist şi pierdut. Atât de cald, încât crezu că o să-i explodeze capul.

La început crezu că maşina care se apropia era un miraj. Dar când ajunse lângă el, aceasta se opri în scârţâitul pneurilor.

Portiera se deschise.

— Urcă naibii! tipă Madden. Scurta ezitare a lui Cohen îl enervă şi mai tare. Urcă naibii în maşină în clipa asta, tâmpitule. Acum! Cohen se supuse, iar Madden parcurse în trombă suta de metri care îi despărţea de uşa din faţă a casei lui Broder. Ai un noroc porcesc! latră Madden. Fruntea şi nasul îi erau roşii de furie. Le-am spus celor care asigură securitatea locală să mă anunţe dacă se întâmplă ceva prin împrejurimi.

— Dar ce-am făcut? întrebă Cohen.

— În Beverly Hills nu ai voie să mergi pe stradă. Ronald Reagan locuieşte în susul străzii. Ai putea să-l trezeşti.

— Întâi trag şi după aceea pun întrebările? izbucni Cohen. Ca în filmele voastre?

Madden dădu dezgustat din cap.

— Ţi-ar fi pus cătuşe şi te-ar fi reţinut până când ar fi apărut ceva scris. Poate, dar poate, te-ar fi eliberat după vreo douăsprezece ore în care ar fi plimbat hârtiile de colo-colo, zise, apoi mai adăugă un „poate” de necaz.

— Şi poate că, dacă ţi-ai fi făcut treaba, n-ar mai fi trebuit să mă plimb pe străzi, replică fostul poliţist.

— Uite ce, spuse Madden exasperat. Ţi-am spus că, dacă ai de pus vreo întrebare, trebuie să vii la mine. Nu-i mai deranja pe alţii punându-le întrebări la care nu pot să răspundă. Bătrânul s-a sinucis. M-au sunat de la cabinetul medicului legist. Gât fracturat. Din cauza strangulării provocate de spânzurare. Ai găsit pachetul pe care ţi l-am lăsat? Ai spus că vrei să-l vezi.

— Da, zise Cohen încet.

— Şi?

— El l-a făcut, admise Cohen.

— Mă bucur că ne-am înţeles, spuse Madden satisfăcut.

Urmă o scurtă tăcere, pe care o întrerupse Cohen.

— Cine a reclamat?

— Nu-i treaba ta, zbieră Madden, mai supărat ca oricând. Lasă-i pe oamenii ăştia în pace. Dacă le faci neplăceri, îmi produci şi mie necazuri. Iar mie nu-mi plac necazurile.

— Am văzut asta încă de la început, spuse Cohen, coborând din maşină. Se aplecă înăuntru prin uşa deschisă. Spune-mi un lucru, când ieşi la pensie?

Întrebarea îl lăsă perplex pe detectivul american.

— Nu te priveşte, mârâi acesta.

— Asta explică o mulţime de lucruri, replică Cohen cu calm, îndepărtându-se de maşină.

Americanul îi mai strigă o dată:

— Lasă-i în pace pe oamenii ăştia, apoi ambală motorul, întorcând şi împroşcând cu pietriş.

Portiera se închise datorită forţei centrifuge în timp ce maşina ieşea de pe aleea circulară. Cohen aşteptă ca aceasta să dispară, apoi, fără să ţină seama de ordinele lui Madden, traversă strada, ştiind deja cine reclamase.

Întorcându-se în ţarcul gol cu pietriş negru, care strălucea în soare, îşi ridică braţele de parcă ar fi propus un armistiţiu.

— Sunt un prieten de-al lui Max Broder, ţipă el. De peste drum. Arătă cu degetul. Nu vreau să vă deranjez. Vreau doar să vă pun câteva întrebări.

Un minut mai târziu, uşa se deschise cu şovăială. O femeie încărunţită prematur îl privi de după ea. Avea obrajii supţi şi îl privea întrebătoare. El făcu un pas înainte, iar ea începu să închidă uşa.

— Aşteptaţi, vă rog! strigă el.

Uşa rămase întredeschisă, însă chipul femeii nu se mai vedea. O întrebă tare dacă auzise sau văzuse ceva vineri sau sâmbătă noaptea.

Ea stătea tăcută în spatele uşii parţial închise. Cohen repetă întrebarea de trei ori, modificând-o de fiecare dată, făcând câte un pas înainte, cu voce din ce în ce mai scăzută, astfel că, după ce făcu acest lucru şi după ce se scuzase a treia oară că o deranjase, se afla pe scări, vorbind aproape în şoaptă. Când spuse:

— Asta e tot ce vreau să ştiu, vă rog să mă credeţi, puse mâna pe clanţă şi deschise uşa.

Ea se afla la câţiva paşi mai încolo, holbându-se la el. Avea ochii injectaţi. Îi amintea de o toxicomană din Ierusalim, fostă soţie de doctor, care începuse să se drogheze după moartea bărbatului, când nu o mai supraveghea nimeni să vadă câtă morfină lua.

— Doamnă, spuse cu toată curtoazia de care era capabil, mă numesc Avram Cohen. Sunt un prieten de-al lui Max Broder. Poate aţi auzit... Ea inspiră profund, iar Cohen înţelese acest lucru ca pe o confirmare a faptului că ştia. Încerc să aflu dacă vineri seara sau sâmbătă dimineaţa n-aţi fost trezită cumva de un zgomot neobişnuit sau dacă aţi văzut musafiri... Ea dădu din cap înainte şi înapoi, de parcă ar fi vrut să-i permită întrebării să treacă dintr-o parte a minţii în alta în timp ce-l privea. Doamnă, vă simţiţi bine? o întreba, îngrijorat de înfăţişarea ei şi de felul în

care reacţiona. Vreţi să chem un doctor?

Râsul ei îl făcu pe Cohen să îngheţe.

— Îmi pare rău, zise ea după ce se opri, începând să tuşească. Doctorii sunt ultimii oameni de care aş avea nevoie.

— Max Broder? întrebă el din nou.

— S-a spânzurat, îi spuse, de parcă el n-ar fi ştiut. Am spus întotdeauna că era curajos. La urma urmei, a încercat să mă lovească în timp ce Charles era încă aici.

În vocea ei se simţea mai mult dispreţ faţă de sine decât faţă de Broder.

— Poate aţi văzut ceva. Vineri noaptea? Sâmbătă?

Ea aprobă încet din cap.

— O maşină, spuse. Cohen se aplecă în faţă ca să audă mai bine. Stăteam sus pe terasă. De acolo se vad bine împrejurimile. Casa prietenului dumneavoastră cel mai bine, desigur. Ne-a invitat o dată la el, spuse gânditoare, amintindu-şi de vremuri mai bune. Fireşte, aproape că a câştigat un Oscar, aşa că presupun că îl merita. Eu n-am reuşit să câştig decât pensie alimentară.

Cohen simţea amărăciunea în fiecare silabă.

— Maşină? insistă el.

— Am crezut că e Charles. Întotdeauna cred asta, zise cu tristeţe. Dar bineînţeles că nu era el. A intrat pe aleea prietenului tău.

— Cine era în maşină? Aţi văzut?

— Nu. Când am văzut că nu e Charles, nu m-am mai uitat.

— Pe la ce oră s-a întâmplat asta?

— După Letterman.

— Poftim?

— Letterman, Letterman, spuse, enervata de neştiinţa lui. Spectacolul. Spectacolul televizat.

— Îmi pare rău, nu sunt american.

— Cam pe la unu. Poate puţin mai târziu.

El insista din nou.

— Ce fel de maşină era?

Femeia se gândi o clipă şi apoi se hotărî.

— O limuzină. De culoare închisă.

— Ce vă face să credeţi asta? întreba el răbdător.

— Nu aşa se circulă în zilele noastre? îl întrebă, cu privirea pierdută, cu voce slabă.

O pierdea, şi mai trebuia să-i pună câteva întrebări.

— De ce nu le-aţi spus poliţiştilor? întrebă Cohen.

Ea se holbă la el.

— E zăpuşeală, rosti ea brusc, privind în jur. Privirea i se pierdu ciudat în zare, dincolo de Cohen. Foarte cald, adăugă şi-l surprinse păşind înainte. El se dădu, instinctiv, câţiva paşi înapoi, temându-se că i se va spune să plece, iar ea puse mâna pe uşă. Cred că ar fi bine să pleci, spuse ea încet, dar cu încordare în glas.

— Vă rog, încă o întrebare, încercă el.

Dar se afla deja în faţa mânerului de aramă al uşii mari de lemn.

Traversă supărat spaţiul scăldat în soare, iar întrebările îi stăruiau în minte şi durerea ascunsă se lupta să iasă la iveală. Lătratul îndepărtat al câinilor îi părea o batjocură la adresa încercărilor lui de a pătrunde în lumea lui Broder.

Ecourile nebuneşti ale vorbelor lui Mannheim peste capetele tunse chilug. Ghetele lui scârţâie ritmic pe pietrişul pe care calcă. Soarele e o lumină dureroasă ascunsă de fum. Vocea lui Mannheim e acum aproape. Cuvintele sunt simple. „Câini. Rahat. Insecte.” Dar ura se dezlănţuie. Uneori ţipătul încetează, apoi începe din nou, o şoaptă care se transformă în urlet. Uneori ţipătul e precedat de un hohot de râs. Mannheim apare cu două rânduri mai în faţă. E mic şi subţire. Într-o mână ţine un pistol. În cealaltă are o cravaşă cu mânerul de fildeş. La un pas în spatele ofiţerului se află un bărbat într-o haină albă. Lentilele groase montate în ramele elegante din aur şi argint ale doctorului îi măresc ochii atât de mult, încât nebunia din ei nu mai poate fi ascunsă. Se uită cu atenţie, inspectând fără să atingă vreodată. Se opreşte, dă din cap şi continuă. Alege făcând semn cu capul. Mannheim pliveşte atent cu ochii lui albaştri şi reci. Din spate e imposibil să-l recunoşti pe cel ales. Toţi – cu excepţia lui Mannheim, care poartă uniformă neagră, şi a doctorului îmbrăcat în alb – sunt cenuşii. Vocea lui Der Bruder, atât de apropiată, încât se aude chiar şi atunci când nu e decât un murmur, îl identifică prima pe cel sortit pieirii. „Anarhistul”, şopteşte el.

— Oare va vorbi? murmură Cohen drept răspuns.

— Tu ai face-o? îi răspunde Broder.

*

Cohen se trezi speriat în casa tăcută. Perdelele din fereastra deschisă erau roşii din cauza apusului. Se întorsese în casă ca să cerceteze camerele lui Sophie şi Broder, apoi să continue în birou

şi în camera de montaj. Făcuse un duş pentru a scăpa de mirosul neplăcut al transpiraţiei. Luase scenariul de pe podea, acolo unde îl lăsase de dimineaţă, şi se aşezase gol în pat, fără să-şi poată stăvili curiozitatea de a şti cum continuă filmul. Dar din nou îl năpădiseră amintirile, şi căzuse într-un somn uşor şi îndelungat în care amintirile şi visul se contopeau cu povestea din scenariul lui Broder.

Lagărul îl făcu să se gândească la Ierusalim şi la Ahuva, dar asta îi aminti de un telefon mai urgent pe care trebuia să i-l dea lui Goldie Stein. Căută, în buzunarul pantalonilor, carneţelul în care vârâse cartea ei de vizită. Robotul îi spuse că domnişoara Stein va afla că a sunat-o. Se hotărî să mănânce înainte de a o suna pe Ahuva. Câteva minute mai târziu era îmbrăcat şi mergea prin casa întunecata, căutând în drum comutatoarele electrice. Se opri în dreptul camerei lui Sophie. Nu se schimbase nimic. Prin uşa deschisă din camera ei văzu dormitorul lui Broder.

Oftând, coborî la bucătărie. În ciuda maşinii de făcut espresso, de dimineaţă se îndrăgostise de bucătărie. Frigiderul era de două ori mai mare decât al lui şi foarte aprovizionat. Ustensilele gospodăreşti erau uşor de găsit, fiind plasate în sertare care se aflau între aragaz şi chiuvetă. Deasupra mesei erau atârnate de cârlige oalele şi cratiţele. Pe ea era pus un set de cuţite finlandeze înfipte într-un butuc de lemn. Încercă din nou să-şi facă un espresso, învăţând din greşelile făcute de dimineaţă, şi fu surprins când reuşi să facă unul dublu, pe care îl sorbi în timp ce tăia mărunt o roşie, o ceapă şi un castravete, după care le aruncă într-un castron. Adăugă sare şi piper, puţin suc de lămâie şi un strop de ulei de măsline. Trebui să facă experienţe cu două cotlete şi cu cuptorul cu microunde înainte să reuşească să decongeleze unul aşa cum trebuie, apoi, punând într-o tigaie, un strop de ulei de măsline, sare, piper, puţin muştar şi coniac, prăji carnea. Timp de câteva minute, pregătirea mâncării îi distrase atenţia de la toate lucrurile neplăcute.

Când se aşeză la masă ca să mănânce, observă lumina intermitentă a robotului telefonic de pe biroul din colţ.

Primul mesaj era de la consulul general israelian, a cărui secretară îl ruga pe Cohen să sune. Cel de-al doilea, de la secretara lui Andrew Blakely, care îi transmise condoleanţe din partea studioului şi îl întreba dacă are nevoie de ceva. Amândouă îşi lăsară numerele de telefon, pe care Cohen le notă într-o doară în carneţel.

Corespondentul din Los Angeles al lui *Hadashot,* un cotidian

din Tel Aviv, urmă, cerându-i să-i acorde un interviu. Cohen se încruntă spre aparat. Acest scurt mesaj fu urmat de un telefon dat de un bărbat care se prezentă spunând că se numeşte Chuck Grant şi îl întrebă pe Cohen dacă n-ar vrea să apară în emisiunea lui. Cohen râse zgomotos, gândindu-se la Goldie. Urmă Hirsh, care îi comunică ora şi locul unde avea să aibă loc înmormântarea: în dimineaţa următoare la ora zece, într-un cimitir numit Shaarei Eden, Porţile Raiului. Cohen îşi notă numele în ebraică în timp ce vocea lui Hirsh înregistrată de robot îi transmitea că la ora nouă, pe Sophie şi pe el urma să-i ia o limuzină. „După aceea va fi o *shiva* la mine acasă, mai zise Hirsh, terminându-şi mesajul cu o rugăminte: Şi te rog, Adam, nu ne face probleme.”

Se auzi un declic, apoi zgomotele unui carnaval. Cohen auzi clar un fel de orgă şi o muzică cu un ritm mai săltăreţ. Bătăi de tobă. Era un lucru atât de neaşteptat, încât pentru o clipă uită că venea de pe banda robotului şi i se adresă celui care stătea tăcut la celălalt capăt al firului:

— Alo?

— Der Bruder a spus că vei veni, îi răspunse robotul cu o voce care încerca să acopere zgomotul petrecerii. Mă găseşti pe dig la Santa Monica, de-abia aştept să te revăd.

Era o voce de bărbat, care vorbea germana cu un accent familiar, iar posesorul ei părea să nu fie obişnuit să lase mesaje robotului. Muzica continuă încă trei măsuri, apoi ţăcăni şi ţiui, după care se opri.

Cohen bâjbâi după butoanele aparatului, încercând să dea banda înapoi ca să asculte încă o dată ultimul mesaj. Îl ascultă încă de două ori, dar nu putu să-şi amintească despre cine era vorba. Pentru prima dată îşi dădu seama că avea nevoie de o hartă a oraşului. Contase pe Broder ca să-i fie ghid. Nu se gândise nici măcar o clipă că va trebui să se descurce singur.

Oftă, întrebându-se unde se afla digul Santa Monica, apoi, terminându-şi cotletul, se gândi la tactică şi înţelese. De asta aveau nevoie de Goldie. Spălă vasele, apoi se duse la telefon, vrând să-i telefoneze Ahuvei. Când întinse mâna să ia receptorul, îşi dădu seama că, de fapt, răspundea la telefon.

— Cohen, spuse el.

— Era şi *timpul* să vorbesc cu tine, începu Goldie, iar vocea i se auzea prin zgomotul unei mulţimi. Prin receptor se auzi un râset mult prea delicat ca să fie al ei, iar ea îl reprimă cu o înjurătură. Ai găsit criminalul? întrebă, fără să-şi ascundă

sarcasmul.

— N-am spus că e vorba despre o crimă, mormăi Cohen.

— Ce anume? ţipă ea. Ascultă, dacă vrei să vorbeşti cu mine, trebuie să vorbeşti mai tare. Aici e multă gălăgie.

El ţinu receptorul ca pe un microfon, aproape uitându-se la el, imaginându-şi că Goldie se află în faţa lui.

— Goldie, spuse el tare, am nevoie de ajutorul tău. Speră că spusele lui nu sunaseră ca o rugăminte. Urmă o scurtă pauză. Se întrebă dacă ea îl auzise şi se temu că îi închisese telefonul. Goldie? întrebă.

— Vezi, ţi-am spus eu. Ce te-a făcut să te răzgândeşti?

— Cât de repede poţi ajunge aici? o întrebă, fără să-i răspundă.

— Ei, cine crezi că sunt eu? Unul dintre poliţiştii tăi? Nu primesc *ordine* de la nimeni. Ai înţeles?

— Îmi pare rău, zise el, observând expresia grimasei sale în sticla întunecată a uşii cuptorului cu microunde. Te rog!

— Aşa e mai bine. În regulă. Voi fi acolo într-o ora. Poate mai repede.

— Mulţumesc, răspunse el sincer.

— Şi atunci îmi vei spune ce te-a făcut să te răzgândeşti, insistă ea.

Nu putea să-i spună deschis că se răzgândise deoarece interesele ei erau singurele pe care le înţelesese. Pe ale ei şi pe ale lui Madden. Nu ştia cu ce se ocupă un producător, şi putea doar să intuiască activitatea avocaţilor într-un oraş în care oamenii îşi vindeau propriile fotografii. Nu avea încredere în ziarişti, dar ştia cum să-i folosească. Aşa că încercă cu linguşirea.

— Puterea presei scrise, îi răspunse, dând din cap în timp ce lăsa jos receptorul, auzind cum ea râdea din toată inima.

La Ahuva nu răspunse nimeni. La Ierusalim era aproape timpul când oamenii erau la serviciu. Îşi dădu seama că era îngrijorat pentru ea, înainte să-şi amintească de ce. Cu o săptămână înainte ca el să plece din Ierusalim, ea trimisese din nou în închisoare un rabin pentru încă o săptămână. Rabinul cu ochi sălbatici pretinsese că fusese în legitimă apărare. Un băiat arab de unsprezece ani se afla în spital. Faptul că era timpul alegerilor şi că cei care-i urmăreau pe rabini erau răzbunători nu-l ajuta pe Cohen să se liniştească. Când nici la birou nu-i răspunse nimeni fu şi mai rău. Nu era treaba lui să ştie unde ar fi putut fi. Dar când începu să se întrebe dacă nu cumva dispariţia ei avea legătură cu el, îşi dădu seama că exagerase. O să încerce mai

târziu, se gândi. Între timp îşi va continua cercetările.

Dezordinea din camera lui Sophie era compensată într-un fel de ordinea din cea a lui Broder. Costumele erau aşezate în funcţie de culoare, de la cele mai închise până la cele mai deschise, şi ocupau jumătate dintr-un perete. S-ar fi putut ca Broder să fi slăbit vreo cincizeci de kilograme, se gândi Cohen, dar hainele îi erau totuşi suficient de largi pentru a fi folosite drept păturи. Cămăşile erau aranjate la fel de meticulos, cele cu dungi într-o parte, cele simple în cealaltă. Cercetă şi pantofii, dar negăsind nimic, trecu la pat.

Cearceafurile de mătase roşu-argintii păreau că-l sfidează cu luciul lor de material scump şi felul cum erau aşezate. Trase de ele, apoi de perne şi, în cele din urmă de salteaua uriaşă, de parcă aceasta ar fi fost un beţiv nefericit, până o deplasă din locul în care stătea de obicei. Dar nici acolo nu găsi nici o ascunzătoare.

Privi în jur, hotărât, gata să se declare mulţumit cu o bucăţică de hârtie uitată, care să dovedească cum că lui Broder i-ar fi putut scăpa ceva.

Balerinele din schiţele în alb-negru ale lui Degas priveau sfioase într-o parte când Cohen le luă pe rând de pe perete. Dar desenele înrămate nu ascundeau nimic.

Încercă pardoseala dală cu dală, căutând un seif ascuns. Broder îi vorbise o dată despre el. „Acum sunt bogat, îi mărturisise, aşa că mi-am instalat un seif. Ghici ce cifru are?” Dar Cohen nu avusese chef să ghicească în vara aceea, prima de când era anchetator în Ierusalim şi la o lună după ce aflase că va fi tată. Broder fusese dezamăgit de starea de agitaţie a lui Cohen. „Am crezut că ar trebui să ştii, îi spusese el supărat. Numărul tău. Douăzeci şi patru unsprezece cincizeci şi unu. Cine altcineva din Los Angeles îl mai ştie? Râsese. Cu excepţia mea.” O lună mai târziu, Broder îi telefonase din nou, anunţându-l că Levine murise. Dar, din păcate, tânăra soţie a lui Cohen şi copilul încă nenăscut erau morţi.

Stătea pe pat, privind posac numărul pe care-l avea tatuat pe braţ, când sunetul soneriei de la uşa din faţă îl smulse din visare. Coborî scările, nu înainte de a închide atât uşa camerei lui Sophie, cât şi pe cea a lui Broder.

— Unde-i Sophie? întreba Goldie, intrând repede în hol pe lângă el. Maşina ei nu e aici.

Purta o rochie scurtă şi strimtă care semăna cu un costum de tenis şi lăsa să se vadă nişte coapse şi pulpe surprinzător de

musculoase.

— Am văzut-o aseară, îi explică Cohen pe un ton firesc. De atunci nu mai ştiu nimic de ea.

Surprinderea se ivi într-o clipă pe chipul lui Goldie. Se încruntă, apoi faţa i se lumină din nou când privi pe lângă el.

— N-am mai fost aici *înăuntru* de ani de zile, zise ea, strecurându-se în livingul uriaş.

Acesta era împărţit în trei separeuri mobilate regeşte. Se mai afla un cămin suficient de mare pentru a putea frige un viţel, iar în celălalt capăt un al doilea nivel ca un fel de scena. Dar în locul tapiseriilor medievale, ca cea reprezentându-l pe Sfântul Gheorghe, din sufragerie, pereţii întunecaţi erau decoraţi cu mai mult de douăsprezece tablouri în mărime naturală, originalele afişelor publicitare ale filmelor lui Broder.

— *Ultima* dată când am fost aici, spuse Goldie, aici se afla un bar. Arătă înspre palierul de la celălalt capăt al camerei vaste. Acum nu mai e, adăugă dezamăgita.

— Îmi pare rău, zise Cohen. Vrei ceva de băut?

Goldie îşi aranja un cârlionţ.

— Ce-i în *scumpa* aceea de sticlă a ta?

— Coniac, îi răspunse el, privind-o din intrarea boltită a camerei. În avion ai băut votcă.

— Ai *reţinut,* spuse plăcut surprinsă.

— E puţină în frigider, îi răspunse bărbatul.

— Perfect, aprecie ea, urmându-l când el ieşi din living.

Se aflau în bucătărie, şi Cohen stătea cu spatele la ea şi deschidea uşa frigiderului, când îl întrebă:

— Ai văzut deja filmul? Ea nu putu vedea grimasa de pe chipul lui când Cohen negă din cap. La naiba, murmură ca pentru sine. Dar îşi reveni repede. Când o să-l vezi, pot să vin şi eu?

— Nu sunt sigur că îl voi vedea.

— Prostii, declară încrezătoare, apoi se uită surprinsă la sticla pe care i-o dăduse.

El se duse la masă şi îşi scoase flaconul din buzunar înainte de a se aşeza.

— *O să-l vezi,* spuse Goldie, ducându-se spre chiuvetă să-şi ia un pahar.

El se juca cu capacul flaconului.

— Poate. Dar tu ai fost cea care a spus că, dacă cei de la Epica nu vor să-l proiecteze, nu-l va vedea nimeni.

Ea se sprijini în glumă de bufetul din bucătărie, gemând:

— Nu trebuie să-mi înţelegi cuvintele literal. Clipi înspre el ca o

vampă, dar văzând că nu reuşeşte să-l facă să râdă, se ridică. Sunt sigură că Leo poate să facă asta pentru tine. Luă o înghiţitură de apă. Nu *te* rog decât să mă laşi să-l văd şi eu împreună cu tine. Îi zâmbi. Nu-ţi cer prea mult, nu-i aşa?

— De ce? întreba el suspicios.

— Cum de ce? ţipă ea. Pentru că e un *subiect* extraordinar. Până acum m-am descurcat pe cont propriu. Sau cel puţin cu partea povestită de tine. Ticălosul ăla de Chuck Grant ar vrea el să pună mâna pe tine. Stai puţin, nu eşti homosexual, nu-i aşa?

— Ce-ai spus?

— Eşti homosexual? El dădu din cap în semn că nu, zâmbind uimit. Ea îl privi atentă o clipă, îi zâmbi la rândul ei, apoi îl întrebă: Crezi că găsim vreo lămâie pe aici? spuse arătând spre frigider.

— Ştiu unde e, o asigură Cohen, ridicându-se de la masă.

— În regulă, pot să-mi iau şi singură. Ea deschise uşa frigiderului. Ai nevoie de ajutorul meu? îl întrebă, zâmbindu-i înainte să dispară după uşa de inox. Când se aplecă să ia o lămâie din compartimentul fructelor, nu i se mai vedea decât fundul lat îmbrăcat în fusta strimtă. Se dădu o dată în spate, apoi se ridică, spunând: Eu, sigur, am nevoie de al tău.

Întorcându-se cu gestul unei stripteuze, închise frigiderul cu o mişcare a şoldului, apoi se undui sigură de ea, revenind la masă.

— Ce vrei? o întrebă Cohen când ea puse lămâia lângă sticlă şi pahar.

— Ţi-am spus. Filmul.

— Poate, zise el.

Nu-i plăcea să negocieze.

— Trebuie să-ţi schimbi atitudinea, dacă vrei *să colaborez* cu tine.

Scoase un cuţit din butucul de pe masă şi îl făcu să se înfioare când văzu cu câtă lipsă de îndemânare încerca să taie lămâia. Tocmai când era pe punctul să-i smulgă cuţitul din mână şi să facă el acest lucru, Goldie reuşi. Îi zâmbi şi stoarse jumătate din lămâie în pahar, apoi îşi turnă băutura.

— Vorbeşte-mi despre Max şi Sophie Levine, o rugă el. Ea încremeni tocmai când se pregătea să toasteze, cu paharul de votcă în mână. De ce nu mi-ai spus despre ei în avion?

Aşteptându-i răspunsul, el studia dopul pe care-l ţinea în mână.

Ea dădu votca peste cap, dar nu se hotărâse. El era pe punctul de a juca ultima carte, când femeia se hotărî.

— Sunt *singura* care ştie, sunt sigură de asta.

— E rândul meu să spun, „prostii? zise Cohen.

Luă o duşcă din flacon, văzând cum fruntea ei se încreţea uşor în timp ce gândea.

— Cu filmul cum rămâne? întreba ea în cele din urmă.

Cohen ridică din umeri. Goldie puse cu grijă paharul cu votcă şi se ridică de la masă. Tocurile înalte pocniră pe pardoseala de gresie când femeia ieşi din cameră.

— Poate, zise el. Dar ea nu se opri. Dacă pot aranja, adăugă.

Asta o făcu să se întoarcă la bufetul de bucătărie, de parcă el ar îi fost ţinta ei încă de la început. Deschise robinetul şi bău un pahar de apă rece înainte de a se undui din nou spre masă ca să-şi toarne încă un pahar de votcă.

— Relaţia? insistă Cohen.

— O folosea, răspunse Goldie. Când nu mai era nimeni, o avea pe ea. Credea că îi aparţine. Ea credea că îi e datoare. Presupun că nu poţi să-i acuzi. El a salvat-o din Germania de Est şi a adus-o aici, zise, arătând bucătăria, ca pentru a sugera luxul întregii case.

— Ştii unde e acum?

Goldie îl privi sfidătoare, încercând s-o protejeze pe Sophie.

— A plecat de aici, în orice caz, zise ziarista.

— Unde? vru el să ştie.

— Ce importanţă mai are? murmură Goldie. Max nu mai e. Acum e liberă. Vocea îi era puţin neclară. Asta îl făcu să se întrebe cât băuse ea înainte de a veni la casa de pe deal. Totuşi, când ea adăugă: Sau acum trebuie să-ţi fie recunoscătoare ţie? Îi veni s-o pocnească.

Îşi îndreptă atenţia asupra coniacului din sticlă, simţind cum îl pătrunde căldura lui. Voia să se întoarcă acasă. Arsura din gât şi din stomac dispăru.

— Goldie, te rog! Nu vreau să-i fac nici un rău. Nu trebuie să stea aici, acum e adultă. Dă-i un telefon.

Goldie negă încet din cap.

— Are o mulţime de cunoştinţe. Max a scos-o cu adevărat în lume. Ca pe un trofeu, ştii? Un timp a luat-o peste tot. Cunoaşte o mulţime de puşti.

— Cei de la poliţie spun că era plecată în weekend, zise Cohen. De vineri seara până sâmbătă dimineaţa.

Era, de fapt, o întrebare.

Goldie ridică din umeri, arătând dintr-odată îmbătrânită şi părăsită, de parcă ea ar fi fost cea rămasă singură.

— O petrecere începe într-un loc şi continuă într-altul. A petrecut. Dar n-a vrut să facă rău nimănui.

— Ei au spus ceva despre un bar de noapte.

— Ei spun că a fost sinucidere, îi replică ea, ca un soldat rănit care mai are destulă putere ca să mai tragă pentru ultima oară.

— Poate, spuse el, gândindu-se la ştreangul aflat sus.

Ea îl privi gânditoare.

— Există o mulţime de baruri, spuse în cele din urma.

Cohen scoase carnetul galben din buzunar şi îl răsfoi până găsi o pagină liberă, apoi se uită la ea, aşteptând.

Dar în loc să-i enumere locurile de distracţie nocturna din Los Angeles, ea întinse mâna pe deasupra mesei şi i-o apuca pe a lui.

— Avram, spuse, poate că Max *s-a sinucis.* Nu eşti de pe aici. Eşti străin faţă de el. Nu ştii cum era atunci. Poate când vom vedea filmul…

Zâmbi nevinovat, lăsând cuvintele în suspensie.

— Poate.

El îşi lăsă mâna acolo unde era ca s-o încurajeze să continue.

— Dar dă-mi voie să-ţi spun ceva, Max devenise un ticălos în ultimii ani. Putea fi atent şi de-a dreptul fermecător, şi a fost mereu gentleman. Dar se schimbase.

Ceva din spusele ei de mai înainte îi distrăsese atenţia lui Cohen.

— Spune-mi exact cine a văzut filmul.

— Nu ştiu, protesta ea surprinsă. Ei nu fac niciodată avanpremiere. Nici petreceri. Nu dau informaţii. Max avea clauze *suplimentare* de păstrare a secretului, şi asta a fost în Oregon. Am auzit că în Europa le-a impus *cu adevărat.*

— Cine ştie?

— Leo. El poate şti. Sau Blakely. Ştii ce? Întreab-o pe Barbara Damaby. Ea ştie probabil cel mai bine, escroaca, dacă l-a părăsit pe Max, aşa cum a făcut-o. Nu pot să cred că Leo a putut fi atât de prost, încât să nu-mi spună ca Max a înnebunit atunci când a intrat Barbara în restaurant. Dar dacă te poate ajuta cineva, ea e persoana cea mai indicată. Probabil ca poate să-ţi spună cine a văzut filmul, când şi cine l-a montat. E plătită pentru asta, şi-şi face bine meseria. Asta-i un lucru sigur în legătură cu Max, ştia să-şi aleagă oamenii.

4

ALT APEL NOMINAL. În zăpadă. Soldaţii sunt îmbrăcaţi cu mantale. Prizonierii strâng zdrenţele pe lângă ei în chip de pături. Singurele sunete care se aud sunt scârţâitul paşilor caporalilor care inspectează rândurile, sunetul surd produs de izbitura unei bâte sau cele la fel de şterse produse de vreun trup care se prăbuşeşte. E o adevărată furtună de zăpadă. Mannheim aşteaptă în maşina lui neagră lângă şirurile de prizonieri, lângă caporalii de aceeaşi culoare, înarmaţi cu bâte, şi lângă paznicii tot gri. Zăpada se înnegreşte acolo unde ajunge fumul albastru al ţevii de eşapament. Maşina se află în faţa spânzurătorii. Zăpada a acoperit capetele rase şi umerii cenuşii ai celor doisprezece spânzuraţi.

— Priveşte, îi şopteşte Der Bruder lui Cohen. Ochii tânărului Avram Cohen sclipesc. Un prizonier a ieşit din rând. Se îndepărtează de careu. Nu pot să-i înţeleg, spune Der Bruder. Ar putea fi ventriloc, atât de bine vorbeşte fără să-şi mişte buzele. Să păşească în felul ăsta spre moarte.

Dă încet din cap. Nu-l vede decât cu coada ochiului. Încep să se audă murmure. Caporalul observă numai când prizonierul a parcurs deja jumătatea distanţei până la gard şi când lasă să-i cadă pătura ca pe o lacrimă întunecată în zăpadă. Capul lui se întoarce de la prizonier la maşina lui Mannheim şi înapoi. În ochii lui holbaţi se citeşte nehotărârea. Ar putea să-l lase pe altul să raporteze nebunia celui care se apropie tot mai mult de gard. Respiraţia grea se transformă în şuieratul deprimant al furtunii, şi acesta la rândul lui în zgomotul unui tren. Totul e alb. Se aude o împuşcătură.

Cohen se trezi în zgomotul unei vaze care se spărgea, dărâmată de pe pervaz de o rafală de vânt fierbinte care transformă perdelele în aripi fluturânde. Se ridică brusc. Cearceafurile erau leoarcă de sudoare. Aurora apărea dinspre răsărit.

Pe capul gol i se prelinse o picătură de transpiraţie. O şterse şi se uită la ceas. La Ierusalim era dimineaţa devreme. Se uită după scenariu. Era pe podea. Se aplecă să-l ridice. Cartea de vizită a lui Goldie căzu. El fusese de faţă când ea dăduse telefoane,

încercând s-o găsească pe Sophie. Dar nici unul dintre ele nu dăduse nici un rezultat. Pe unii îi întrebase dacă nu cumva apăruse Sophie. Când vorbise cu alţii o numise „însoţitoarea lui Max Broder”. Dar nimeni nu spusese că ar fi ştiut ceva în legătură cu ea. În cele din urmă, Cohen o trimisese acasă, şi câteva minute mai târziu se aşezase în pat cu scenariul în mână.

Se trezi obosit, iar corpul îl durea într-o mulţime de locuri. După ce făcu un duş, se aşeză pe pat, lângă telefon. Era prea devreme să sune pe cineva din Los Angeles, se gândi. Dar la Ierusalim era sfârşitul programului. Încercă s-o găsească la birou.

Îi răspunse o secretară nouă. Ceru să vorbească cu judecătorul Ahuva. Când i se spuse că plecase deja, închise fără să se mai recomande. Apoi încercă şi acasă. Nici un răspuns. Trânti receptorul în furcă, supărat mai întâi pe ea şi apoi pe sine însuşi.

Avea lenjeria murdară de două zile. O luă şi începu să caute prin casă o spălătorie. Trecând pe lângă camera lui Sophie, lăsă jos mica boccea şi intră. Se uită în dulap, dar nu avea cum să ştie ce lipseşte. Merse în baia ei personală. Nu era nici o periuţă de dinţi. Căută acte. Un paşaport. Ceva care să-i spună că va trebui să se întoarcă acolo. Dar nu avea nici o şansa. Uşa dinspre camera lui Broder părea o farsă pregătită special pentru el.

Înjurând, merse cu paşi mari la telefonul de pe noptieră, se căută în buzunar şi scoase de acolo agenda lui galbenă. Nimeri din nou doar robotul lui Goldie şi îi lăsă un mesaj ca să-l sune. Apoi încercă la Leo Hirsh. Producătorul răspunse când telefonul abia începuse să sune.

— Ascultă, începu el înainte ca fostul poliţist să se poată prezenta. Scapă de rahatul ăla de la GM şi transferă-l la…

— Hirsh, sunt Cohen.

— O, spuse Hirsh, am crezut că e brokerul meu din New York. Deci, ai primit mesajul meu? Cel în legătură cu limuzina pentru înmormântare.

— Da.

— Să nu mai creezi probleme, îl rugă Hirsh. A fost de ajuns *tot na’arshkeiten-ul* ăla în legătură cu Kaddish-ul.

— Unde e Sophie? îl întrerupse Cohen.

— Ce vrei să spui cu asta? îl întrebă Hirsh surprins.

— N-am mai văzut-o din seara în care am sosit.

— Ei bine, nu ştiu unde e, spuse Hirsh pe ton autoritar. N-a lăsat nici un bilet? N-a telefonat?

— Nimic, răspunse Cohen. Cunoşti vreun prieten de-al ei? Cunoştinţe? Undeva unde ar putea sta?

— Fata asta, oftă Hirsh, de parcă n-ar fi fost prima dată când îi făcea necazuri.

— Prietenii ei? îi sugeră Cohen.

— Bună întrebare, spuse Hirsh. Să nu mă înţelegi greşit – era alături de Max ori de câte ori avea nevoie de ea, conducând casa, având grijă de lucrurile mărunte. Dar în ultimele luni se înhăitase cu nişte puşti sălbatici. L-am avertizat pe Max, dar el mi-a spus că se poate descurca şi singură.

— Sălbatici? Ce vrei să spui cu asta?

— Păi, nu sunt prietenii *mei,* zise Hirsh. Am terminat cu prostiile de genul ăsta cam cu treizeci de ani în urmă.

— Probabil ştii câteva nume, îl imploră Cohen.

— Puşti. Asta-i tot. Merg organizaţi în haite. Nu ştiu din care făcea ea parte. Dar de ce n-o întrebi pe Goldie? Ea trebuie să ştie.

Cohen îşi însemnă ceva în carneţel. Hirsh nu putu suporta golul tăcerii la telefon.

— Cum? Chiar eşti îngrijorat din cauza ei?

— Da.

— Săraca, spuse Hirsh surprins. Adevărul e că ea chiar a ţinut la Max. Ştii, a renunţat la tot pentru el. Ar fi putut face carieră de actriţă, cu înfăţişarea ei. Dar a renunţat la tot pentru el.

— Cum a găsit-o?

— Nu el a găsit-o. Ea l-a găsit pe el.

— Poftim?

— Cum ai auzit. Ea l-a găsit pe Max. Se afla în Suedia la un festival de film. Rula *Preţul supravieţuirii.* A devenit un film de referinţă. Ea s-a apropiat de el. Avea şi ea un rol în filmul acesta est-german, ceva în legătură cu o echipă de înot, cred că mi-a spus Max. Era una dintre înotătoare. Max făcea parte din juriu. Ea a venit la el şi s-a prezentat. Prost film, a spus Max, dar ea l-a contrazis. La început a crezut că încercau să-i influenţeze decizia cu ajutorul ei. Dar apoi ea i-a spus că e fiica lui Bernard şi…

— Ştii de Bernard?

— Păi sunt director executiv al filmului, spuse Hirsh, pe care întrebarea îl deranjase. Bineînţeles că ştiu cine a fost Bernard. Cum ştiu şi cine eşti tu. Din scenariu. Nu ţi-a spus nimic despre el? Am crezut că sunteţi apropiaţi ca nişte fraţi.

— Am fost, oftă Cohen. E mult de-atunci.

— Ştiu şi eu *cum e.* Am un frate în Est cu care n-am vorbit de ani de zile. Spune că banii mi s-au urcat la cap. Poate are dreptate, nu ştiu ce să zic. Dar am fost generos cu copiii lui când

au fost confirmaţi. Eu am plătit pentru... Stai o clipă, îl rugă. Pe cealaltă linie cred că e brokerul meu. Aşteaptă puţin. Nu închide, adăugă, înainte ca fostul poliţist să poată spune ceva Ţinu receptorul timp de un minut, apoi două. Când trecuse jumătate din cel de-al treilea minut şi era pe cale să închidă, Hirsh reveni pe linia lui. Te superi dacă te sun eu mai târziu? Trebuie să bat fierul cât e cald şi...

— O ultimă întrebare, zise Cohen. *Cine* a văzut filmul? Goldie mi-a spus că n-a fost nici o avanpremieră.

— Păi, încă nu e gata montajul, spuse Hirsh enervat. Nu-i aşa?

— Max mi-a spus că vrea să fiu lângă el când îl termină. Explică-mi şi mie ce e cu montajul ăsta, te rog?

— Versiunea finală a filmului. După toate pregătirile. Presupun că în forma în care se află l-au văzut cam cincizeci dintre noi. Producătorii şi conducerea.

— Mi s-a spus că poate domnişoara Damaby ştie exact cine l-a văzut, îi sugeră Cohen.

— Probabil. Dar tu? Presupun că tu şi cu Max voiaţi să-l vedeţi împreună. Acum, că el nu mai e...?

— Poţi să aranjezi asta?

— Vorbeşte cu Barbara, zise Hirsh. O s-o facă ea. Ai numărul ei? îl întrebă, apoi i-l spuse repede.

Cohen îl rugă să-l repete, ca să fie sigur că a înţeles bine, după care Hirsh închise şi Cohen se apucă din nou de treabă.

Cabina de proiecţie din camera de deasupra livingului îl intimida. Acolo se aflau rafturi pline de cutii cu filme şi casete video, ca şi o etajeră cu echipament electronic, şi un proiector de treizeci şi cinci de milimetri. Avu pentru o clipă senzaţia că Broder priveşte peste umărul lui, îngrijorat ca nu cumva să spargă ceva. Se mişcă cu băgare de seamă prin camera îngrijită.

Pe un mic birou se afla un catalog al filmelor din filmotecă, şi fiecare era numerotat. Urmări cu degetul cele trei rafturi, comparând lista cu arhiva. Singura discrepanţă pe care o găsi fuse în legătură cu cele trei casete cu *Naşul.* Partea a treia se afla înainte de partea a doua. Toate filmele lui Der Broder erau acolo, în afară de *Secretele supravieţuitorului.*

Camera de proiecţie conţinea douăzeci şi două de fotolii confortabile şi canapele aranjate pe podeaua acoperită de un covor. Ecranul, încadrat cu grijă, era încorporat în peretele îndepărtat. Se cufundă într-unul dintre fotolii. Pe servanta de lângă el era un telefon, şi el îl privi cu coada ochiului, întrebându-se dacă nu cumva era nebun.

— Cohen, nu fi *a'kshen,* murmură pentru sine.

Îi aminti brusc vocea mamei sale, atât de aproape de parcă s-ar fi aflat lângă el. Aproape că auzea cum îi admira îndărătnicia, dar simţea şi teama că singurul ei copil va avea necazuri. Şi ea îi spusese că e încăpăţânat, cu dragoste şi cu exasperare. Tremură simţind aerul condiţionat din camera fără geamuri, amintindu-şi că Broder îl prevenise în legătură cu acelaşi lucru, şi că Ahuva îl acuzase de acelaşi păcat.

Se ridică în picioare, şi câteva minute mai târziu ţinea o ceaşcă de cafea într-o mână, încercând să se hotărască de unde să înceapă să cerceteze livingul. Tablourile îi atrăseseră privirea, căci erau montate în perete, nu atârnate. Toate ramele erau din lemn masiv, lăcuite cu lac întunecat. O privi pe una dintre ele. Ochii verzi ai lui Vicki Strong îl priveau pe Jeremy Steele. Înapoia acestuia se ghicea silueta altei femei. Intuiţia îi spuse să lase jos din mână ceaşca de cafea. Îşi purtă mâinile de-a lungul ramei şi găsi un nod fals în lemn.

Apăsă pe el, dar nu se întâmplă nimic, până când îşi şi răsuci degetul. Se auzi un declic. Trase, şi rama se deschise. Văzu un cifru. Cohen nici nu-şi privi mâna. Uşa seifului se deschise.

Acolo găsi o copie a testamentului lui Broder, alături de trei teancuri de bancnote de o sută de dolari. Numără unul dintre ele, care conţinea cinci mii de dolari, şi presupuse că celelalte două conţineau aceeaşi sumă. Mai era acolo şi un plic gros, maro cu acţiuni, şi un săculeţ de catifea cu un pumn de diamante nemontate.

Ultimul lucru pe care îl găsi fu pistolul. Îl desfăcu, privind de-a lungul butoiaşului. Broder nu trăsese cu el. Cohen îşi folosi degetul mare pentru a scoate repede gloanţele. Primul tocmai se oprise când ultimul căzu. Îl reîncărcă încet, îi puse piedica, strecură nodul înapoi, închise rama cu o izbitură. Vârî pistolul după centură. Era incomod, dar senzaţia îi era familiară. Se întrebă dacă va avea prilejul să-l încerce înainte de a trebui să-l folosească.

Luă testamentul. Phyllis Fine întocmise documentul scurt şi clar. Lăsa sume mari câtorva instituţii de educaţie, dar cea mai mare parte a averii îi rămânea lui Sophie – „care a fost aproape copilul meu". Tot ea moştenea şi casa. Dacă ea avea copii, aceştia urmau să primească, încă de la naştere, şi în părţi egale, jumătate din drepturile de autor care i s-ar li cuvenit lui Broder. Cealaltă jumătate urma să se împartă între patru burse pentru film, două din America şi două din Israel. Dacă Sophie n-ar fi avut

copii, drepturile de autor s-ar fi transformat şi ele în burse. Dar ei îi rămâneau totuşi milionul de dolari şi casa.

Însă cele două codicile îl uimiră pe Cohen. El era numit executor, nu Fine. Fusese responsabil de un întreg oraş, trimisese o mulţime de oameni în situaţii de viaţă şi de moarte. Dar cu excepţia acelui unic an de căsătorie, nu fusese niciodată responsabil de viaţa altei persoane. Broder îi cerea lui Cohen să-i fie un fel de tată lui Sophie şi bunic copiilor ei. Se întrebă dacă ea cunoştea conţinutul testamentului, apoi citi codicilul final. Dacă primul îl uimise, acum fu şocat. Moştenirea lui Sophie depindea de ceea ce constata Cohen când verifica dacă ea era într-adevăr fiica lui Bernard Levine.

Întinse mâna după telefonul de pe măsuţă. La Green, Feldstein şi Fine îi răspunse doar robotul, rugându-l să lase un mesaj. Oftă, spuse că speră s-o întâlnească pe Phyllis Fine cât de repede posibil, şi, fără să-şi ia mâinile de pe telefon, se uită la ceas şi formă alt număr.

— Îmi pare rău că te deranjez în timpul ştirilor, spuse blând când ea îi răspunse plictisită alo, după ce telefonul sunase de trei ori.

— Tocmai citeam despre tine, spuse Ahuva la rândul ei, puţin surprinsă la auzul vocii lui.

— Poftim?

Fu rândul lui să fie surprins.

— În ziarul *Hadashot* de azi scrie că eşti în Los Angeles pentru că prietenul tău s-a sinucis. E adevărat?

— Nu tocmai, spuse el, strâmbându-se, când îşi dădu seama că uitase de telefonul reporterului. A murit în timp ce eu eram în avion.

— Îmi pare rău.

— În ultimele zile am încercat să te sun, spuse el.

— Javitz e în ţară, îi explică ea. A ţinut nişte cursuri. Am luat cina împreună într-o seară, şi noaptea trecută a fost o recepţie la Tel Aviv. Deci, e adevărat? Max Broder s-a sinucis?

— Mai fumează tutunul ăla groaznic de pipă? întrebă Cohen, incapabil să-şi ascundă invidia, iar energia pe care i-o conferea aceasta aproape că-i făcea plăcere.

— Nu e mai rău decât ţigările tale Noblesse, îl tachină ea.

Aproape că-i putea vedea surâsul, apoi dintr-odată, o dori la fel de mult ca atunci când o văzuse intrând pentru prima oară cu paşi mari pe banca magistraţilor din tribunalul în care lucra. Durase un an până să-şi facă curaj s-o invite la cină.

Ea întrerupse tăcerea.

— S-a sinucis? îl întrebă din nou.

— Nu ştiu, spuse el. Încerc să aflu.

— Ăsta-i un început bun, zise ea fără cinism.

— Da. E unul dintre motivele pentru care am vrut să vorbesc cu tine.

— De ce?

— Îmi pare rău, spuse. Se gândise că va fi mult mai greu. Îi auzea respiraţia. Îmi cer scuze. Devenea tot mai dificil. M-am pierdut.

— Şi Max Broder te-a găsit?

În vocea ei nu era nici o supărare, dar totuşi întrebarea îl duru.

— Mi-a ascuns o mulţime de lucruri, zise el cu blândeţe.

Ea îi alină durerea.

— Acel Max Broder pe care mi l-ai descris tu nu ar fi făcut-o niciodată. Dar desigur că asta s-a spus tot timpul, şi Cohen ştia că bârfele nu aveau ce căuta în tribunalul ei. Îmi pare rău. Mi-ai spus că pe vremuri îl idolatrizai.

— Asta a fost cu mult timp în urmă.

— Dar trebuie să fie dureros.

— Aşa e.

Tăcură, ascultându-şi respiraţiile şi sunetele, şi ecourile ciudate ale unei linii telefonice internaţionale.

— În ziar scrie că a făcut filmul, spuse ea în cele din urmă. Cel pe care n-ai vrut să-l vezi.

— Da.

— Ei bine, până la urmă te-a convins sa mergi la Los Angeles. Ai văzut deja filmul?

— Nu încă, recunoscu el. Dar l-am citit.

— Poftim?

— Manuscrisul. I se spune scenariu.

— Cred că nu te-ai uitat să vezi cum se termină?

— Nu, spuse el zâmbind.

Ea întotdeauna voia să ştie sfârşitul înainte.

— Nu-mi fac probleme, zise ea. E un film american, probabil se va termina bine. Se făcu din nou linişte, dar tăcerea scotea în evidenţă faptul că erau singuri, nu încordarea dintre ei. Din nou Ahuva fuse cea care rupse tăcerea. Îi greu.

— Da, recunoscu el.

— Probabil că nu stai prea bine cu somnul. Mă refer la vise.

— A ţinut secrete multe lucruri, recunoscu Cohen.

— Deci, ai treabă. Ea oftă. Când crezi că termini?

— Nu ştiu. Am câteva lucruri de făcut aici. Şi sunt singur.

— O să te descurci, zise ea încrezătoare. Ai mai fost singur şi înainte.

— Nu în ultimii zece ani.

Fuse cel mai aproape de a-i spune că o iubeşte.

Coborî din limuzină, se strâmbă la vederea zâmbetului slugarnic al şoferului cu părul strâns în coadă şi se uită cu ochii mijiţi la soarele matinal, încercând să-şi amintească unde îşi lăsase ochelarii de soare.

Spre răsărit se afla cimitirul care era un câmp imens plin de pietre de mormânt şi de statuete, plăci de granit aşezate în iarba verde şi copaci răzleţi cu umbra deasă. Pe Cohen totul îl miră atât de tare, încât până şi şoferul observă acest lucru, grăbindu-se să-i arate fostului poliţist, în direcţia opusă, unde se adunau participanţii la înmormântare, care se îndreptau spre vest.

Vreo doisprezece brazi uriaşi, cu ramurile de jos tăiate pentru a le permite oamenilor să stea la umbră, se înşirau pe creasta unei pante line. Înţelese că limuzina pe care i-o trimisese era doar una dintre multele, într-adevăr prea multe ca să mai conteze. Într-o margine îndepărtata a câmpului văzu şoferi în uniformă şi valeţi cu haine negre, cămăşi gri şi pantaloni negri, alergând de colo-colo şi mutând maşini scumpe ale căror mărci Cohen nu putu să le identifice.

În Ierusalim existau oameni care îşi rupeau hainele de pe ei în momentul în care aflau veştile tragice şi continuau să poarte aceste semne ale unei pierderi grele până la sfârşitul celor şapte zile de *shiva.* Aici, se gândi Cohen, recunoscând deja chipurile unor oameni faimoşi, participanţii la înmormântare se îmbrăcau cu ce aveau mai bun. El era singurul care nu purta cravată şi avea pe el haina numai ca să nu se observe pistolul înfipt în spatele centurii. Până şi grădinarii care priveau de lângă un mic tractor roşu din umbra ultimilor copaci de pe coastă, aveau haine mai scumpe decât ale lui.

Porni pe cărarea pavată cu dale de piatră care ducea sus pe deal. Dincolo de peluza întinsă spre est, văzu o zonă rezidenţială scumpă, partea din spate a unei alei comerciale la stânga, linii de cale ferată la vest şi o zonă comercială care cobora în pantă la nord. În depărtare, vârful cel mai înalt al unui şir de munţi era înconjurat de ceaţă. Îşi dădu seama pentru prima oară că se afla într-un deşert. În ciuda vegetaţiei, spaţiul deschis îi părea familiar. Trecuse mult timp de când nu mai plouase, ştia acest

lucru. Probabil că aspersoarele funcţionaseră întreaga noapte, dar sub soarele dimineţii, în căldura arzătoare a oraşului de pe versantul sudic al unui munte, simţi cum iarba deasă aproape că-i trosnea sub picioare, din cauza uscăciunii.

Pe cele patru laturi ale mormântului erau aşezate cinci rânduri de câte douăsprezece scaune, care se umpleau deja de oameni. Pe coastă, în depărtare, se afla un fel de cărucior pentru transportat scaune asemănător cu un cărucior de bagaje din aeroporturi, care aducea mai multe scaune pentru participanţii la înmormântare, al căror număr sporea mereu.

Cohen se instală la câţiva paşi de movila verde şi acoperită cu o prelata, de lângă mormântul deschis. Se afla sub una dintre ramurile mari şi mişcătoare ale brazilor ce se înşirau de-a lungul coastei dealului lung de un kilometru. O echipă de reporteri de la televiziune urca dealul. La începutul cărării, pe iarbă, era parcată o autocamionetă; pe un suport, lângă ea, era instalată o antenă parabolică. De unde se afla vedea patru poliţişti dirijând circulaţia pe artera principala din afara cimitirului.

Cei care veniseră la înmormântare se împrăştiaseră pe ambele părţi ale crestei şi ale mormântului, grupuri-grupuri, de parcă ar fi participat la un picnic. Dar în locul zgomotului făcut de ciocnirea paharelor, de mânuirea argintăriei şi de sporovăială, se auzeau şoapte şi discuţii calme, ca şi sunetele îndepărtate ale oraşului purtate de adierea dinspre răsărit. Era conştient de faptul că oamenii din jur şopteau în spatele lui, ştiind cine era. Privirile se îndreptau spre el, iar capetele se întorceau la vestea sosirii lui.

Regretă că nu avea ochelarii de soare şi, pentru o clipă, simţi un fel de trac, evitând toate privirile. Nu putea suferi ceremoniile, în special încercările publice de a înţelege moartea, căci ştia că acest lucru se petrecea în singurătate, chiar când era vorba de persoana cea mai dragă. Refuzase să-şi arate astfel durerea timp de mai mult de patruzeci de ani şi, în mod sigur nu avea s-o facă acum, de faţă cu aceşti străini.

Îşi plimbă privirea peste mulţime, de parcă ar fi fost o cameră stroboscopică, adunând imagini nemişcate de chipuri şi mici drame. Existau multe variante ale costumului de doliu, gândi el, privind un cuplu uşor ameţit în smochinguri asemănătoare, care se alătura unui grup de prieteni aflaţi pe peluză. Nu că n-ar mai fi văzut oameni beţi la înmormântări; era conştient de faptul că, deşi cei mai mulţi dintre ei şi-l arătau unul altuia cu degetul, nici unul nu îndrăznise să se apropie de el. Astfel că încercă să aibă

răbdare şi îşi stăpâni mânia, înţelegând că printre toţi acei străini ar mai putea fi încă unul sau chiar mai mulţi care să nutrească la rândul lor o mânie ascunsă.

Văzu oameni care doar se prefăceau că se sărată şi observă chipul vag familiar al unui bărbat cu barbă care era îmbrăţişat cu afecţiune şi care îi făcea semn din ochi unei femei cu pieptul proeminent. O femeie îmbrăcată mai mult în roşu decât în negru păru că priveşte spre el, căci la un moment dat îl aşteptă, trimiţându-i o bezea peste mormântul lui Broder. Dar nu era Sophie, aşa că o studie în continuare, ajungând – din ceea ce i se spusese despre Damaby – la concluzia că aceasta era mult prea manierată ca să poarte o rochie roşie la o înmormântare sau să trimită un sărat peste un mormânt deschis. Erau şi mulţi bărbaţi mai în vârstă care se sprijineau în tot felul de bastoane. Privi o infirmieră care însoţea un bărbat cu părul alb care era urcat la deal într-un scaun cu rotile, dar care apoi se ridică în picioare şi păru destul de sprinten când se mişcă prin mulţime, alături de tânăra în uniforma ei albă şi strimtă.

Cohen se simţea dărâmat. Muşchii îl dureau şi era ameţit Nu putea spune dacă din cauză că dormise prea mult sau prea puţin. Extravaganţa şi prefăcătoria din jurul lui îi făceau rău. Voia să meargă acasă. Privi înspre nord. Văzu, pentru prima dată, faimoasa pancartă pe care scria Hollywood. Era departe, dar se vedea clar.

Zâmbea ca pentru sine, gândindu-se că poate îi va trimite o vedere cu pancarta fostului lui secund, Nissim Levy, când auzi vocea lui Goldie.

— Bu-nă? cântă ea, dar, în loc de melodie, nu se auzi decât un fel de ţipăt. Pământul către Avram – vino, Avram, încercă ea din nou.

Zâmbetul lui vag se transformă într-o scurtă grimasă când ea îl făcu să se gândească din nou la înmormântare.

— Bună, Goldie, zise politicos, abia mişcându-şi buzele.

Se aplecă spre el, apoi îi şopti la ureche, prefăcându-se că-l sărută pe obraz:

— Grăbeşte-te, dragul meu, grăbeşte-te.

Apoi se retrase un pas în spate şi îi examină hainele. El nu ştia dacă costumul ei cenuşiu, bărbătesc, cu garoafa uriaşă şi aproape neagră prinsă deasupra unui scarabeu strălucitor, care părea că-i urcă pe rever, era respectabil sau caraghios.

Dădu din cap la vederea hainelor lui simple şi cloncăni cu dezaprobare „Amateur night”, apoi îl luă de braţ ca să înfrunte

mulţimea.

— Ai văzut-o pe Sophie? o întrebă din colţul gurii.

— Nu, îi răspunse ea, imitând modul lui de a vorbi. Dar uite-l pe Alvy Landy. Acum să vezi.

Tânărul care se apropia zâmbea foarte hotărât şi avea un nas de o forma ciudată, iar dinţii îi erau de un alb strălucitor. Gura crispată îi era încadrata de o barbă rară de patru zile. O fată cu părul blond-pai care purta un costum închis la culoare îl urma cu jumătate de pas mai în spate.

— El interpretează rolul tău în film, îi şopti Goldie la ureche, ceea ce îl determină pe Cohen să privească perplex înspre băiat.

— De trei ani aştept să vă cunosc, începu Alvy Landy solemn, dar nu m-am gândit niciodată că Fratele nu va fi de faţă.

Faptul că băiatul folosise numele secret îl uimi pe Cohen. Îşi dădu seama pentru prima oară că filmul ar putea conţine şi povestea *nokmim-ului.* Crezuse tot timpul că filmul va fi despre lagăr, despre nimic altceva.

Goldie avea dreptate: trebuia să vadă filmul. Cohen se uită în ochii lui Alvy Landy, întrebându-se cât de mult îi spusese Broder. Goldie îl trase brusc de braţ şi îi şopti la ureche:

— Aşteaptă să spui ceva.

— Nu m-am aşteptat niciodată să te întâlnesc, cu sau fără el, zise Cohen gânditor, strângând mâna pe care i-o întindea Alvy.

— Deci, nu eşti total lipsit de maniere, spuse Goldie cu voioşie, deşi era vizibil impresionată.

Dar Cohen n-o băgă în seamă, surprins de faptul că strângerea de mână a actorului îi amintea de felul în care dădea mâna Nissim Levy şi de încă ceva ce spusese Sophie despre film, ceea ce îl făcu să vrea s-o găsească şi mai repede. Privi mulţimea, ignorând chipul întrebător al lui Alvy şi curiozitatea lui Goldie.

Sophie se afla în spatele ultimului rând de scaune, în mijlocul mulţimii, purtând atât ochelari de soare, cât şi o pălărie neagră cu boruri largi şi voaletă. Cel puţin, gândi că ar putea să fie Sophie, dar apoi o pierdu din vedere o secundă, când ea trecu în spatele unui actor celebru de cinema despre care până şi Cohen ştia că nu este niciodată dublat de cascadori în scenele periculoase.

Cohen se uită înspre locul unde ea ar fi trebuit să apară din nou; acolo se aflau alte două femei înalte şi elegante, cu ochelari mari de soare şi rochii negre strălucitoare, care fuseseră făcute pentru seară, nu pentru înmormântare. Privirea lui trecu repede peste întreaga adunare, şi aproape că izbucni în râs, căci mai

erau cel puţin încă vreo douăzeci de femei îmbrăcate la fel.

— Ce-i aşa de amuzant? îl întrebă Goldie.

— Poate că nu vede asemănarea, Alvy, sugeră fata de lângă el. Bună, mă numesc Pam, îi spuse lui Goldie, întinzându-i mâna.

Cohen îi zâmbi şi îi scuturǎ scurt mâna.

— Pam, murmură Alvy, scuzându-se ruşinat faţă de Cohen.

Fata ridică uşor din umeri şi tăcu plină de căinţă.

Cohen îşi înclină capul, studiind chipul lui Alvy.

— E clar, spuse Goldie, dezgustată de ei toţi. Ochii.

Alvy surâse. Ca şi Cohen, avea ochi de un cenuşiu metalic. Dar Cohen îi observă dinţii, gândindu-se la dantura frumoasă pe care-o avusese înainte de Dachau. Cohen îi zâmbi actorului, apoi privi peste capul acestuia, încrezându-se în propriul instinct şi căutând din ochi prima femeie despre care crezuse că ar putea fi Sophie. Aceasta se retrăgea din faţa unui bărbat solid cu o coadă lungă pe spate.

Cohen îşi eliberă braţul de sub cel al lui Goldie, îl salută scurt pe Alvy, dând din cap, şi se îndepărtă tocmai când cineva îl fotografie împreună cu actorul.

Dar abia făcuse doi paşi, că îl luă în primire Leo Hirsh, care era însoţit de rabinul Gould. Peste capul lui Hirsh, Cohen vedea peluza. Bărbatul cu coadă îşi ridică mâinile, de parcă ar fi vrut să arate că nu are nimic de ascuns. Dar femeia – Cohen tot nu era sigur că era Sophie – se retrase, dispărând în mulţime acolo unde lumea dispărea de cealaltă parte a crestei.

— Deci, ţi-ai întâlnit alter-egoul, spuse Hirsh, trăgându-l pe Alvy înspre el cu o mână paternă aşezată pe umăr în timp ce o punea pe cealaltă prietenos pe umărul lui Cohen.

Cohen se trase într-o parte, iar Hirsh luă mâna de pe el. Alvy făcu acelaşi gest ca şi Cohen. Goldie zâmbi.

— Deci, Leo, când îl vedem pe Alvy în rolul lui Cohen?

— Goldie, se plânse Hirsh, nu e nici timpul, nici locul potrivit să discutăm despre afaceri. N-ai măcar puţină decenţă?

— Vrei să spui bun-simţ, spuse ea cu condescendenţă. Nu, trebuie să recunosc că probabil n-am. Şi Avram ar vrea să ştie, adăugă, uitându-se la Cohen. Adică, dacă am puţină decenţă.

Zâmbi. Cohen abia auzi. El încă scruta mulţimea.

— Ne-a oferit nouă filmul, pentru propriul nostru beneficiu, interveni Gould. Chiar s-a întâlnit şi cu Laszlo Katz în legătură cu asta. Dar eu n-am primit niciodată caseta. Nu cumva ai găsit-o din întâmplare în casă? îl întrebă rabinul cu naturaleţe.

Înainte ca el să poată răspunde, interveni Hirsh.

— Doar ţi-am spus, Joe, nu există nici o casetă.

Gould ridică din umeri.

— Eu nu ştiu decât ce mi-a spus Max. El a zis că va face o casetă pentru noi. Dacă am vrea-o. Şi o vrem.

Se uită la Cohen, aşteptând un răspuns. Faptul că acesta tăcea îi făcu pe toţi cinci să-l privească, aşteptându-i reacţia. Goldie încetă să mai caute un indiciu pe chipul lui.

— N-a găsit nici o casetă, îi anunţă ea. Pentru numele lui Dumnezeu, el ştie despre blestematul ăsta de film mai puţin decât oricare dintre noi.

— Chiar aşa? întrebă Alvy.

Hirsh îl privi plin de speranţă pe Cohen, dar fostul poliţist nu-şi dădu seama dacă voia ca el să fi găsit filmul sau nu. Cohen nu ştia încă în cine putea să aibă încredere. Îi privi pe toţi, apoi întrebă:

— A văzut-o vreunul dintre voi pe Sophie?

— Eu, zise Alvy. Pe acolo.

Arătă în altă parte decât acolo unde i se păruse lui Cohen că o văzuse, înspre mijlocul unei mulţimi, la jumătatea distanţei de următorul copac de pe culme. Acolo se aflau cel puţin douăsprezece femei în rochii scurte şi negre, cu pălării cu boruri largi şi cu ochelari de soare mari şi întunecaţi. Ca spionii dintr-un film prost, tinerele îmbrăcate elegant îţi săreau şi mai repede în ochi din cauza travestiului. Cohen încercă să-şi amintească ceva anume în legătură cu Sophie. Dar nu-i veni în minte decât corpul ei gol în apă şi ochii de un albastru deschis. Crezu din nou că a văzut-o. Dar femeia se întoarse, şi era o blondă, cu părul lung care i se revărsa pe spate de sub pălărie.

— O, Dumnezeule! exclamă Goldie, înşfăcând braţul lui Cohen plină de emoţie. Arătă înspre ceea ce se petrecea la poalele dealului, unde încă soseau limuzine, berline şi maşini sport cu participanţi la înmormântare. Nu-mi vine să cred, exclamă ea. Nu-mi vine să cred!

Un bărbat înalt cu părul argintiu o ajuta pe Vicki Strong să coboare dintr-o limuzină. Goldie se întoarse spre Hirsh.

— Cum ai făcut-o? S-o convingi pe Vicki să vină!

— Pentru asta poţi să-i mulţumeşti lui Avram, spuse Hirsh, făcând-o pe Goldie să ridice o sprânceană. Mi-a telefonat ieri şi mi-a spus că după vizita lui s-a hotărât, în sfârşit, să vină. Ce i-ai spus? îl întrebă Hirsh pe Cohen, care se uita la Goldie.

Ea se uita mereu de la el la rabin şi la actriţa care urca încet dealul însoţită de un grup de reporteri.

— Vă rog să mă scuzaţi, zise Goldie în cele din urmă, în chip de scuză, şi îşi scoase pantofii cu toc înalt, luând-o la fugă peste pajişte, pentru a o întâlni pe Vicki Strong pe la jumătatea dealului.

Alvy Landy încă voia să fie de folos.

— Sunt sigur că Sophie e aici, îi spuse el lui Cohen. Dacă vreţi, mă duc s-o caut.

— Da, chiar te rog, spuse Cohen recunoscător.

Alvy zâmbi şi ieşi din cerc, mergând spre un grup de oameni aflaţi mai aproape de mormânt. Cohen îl privi cum, urmat de prietena lui, se apropie de un bărbat solid cu barbă, care îi arătă în josul dealului. Actorul se îndreptă în direcţia respectivă.

— Uite coşciugul, îl anunţă Hirsh, arătând în josul dealului înspre dricul acoperit de flori. Părea să plutească în lungul dealului în depărtare, apropiindu-se din direcţia opusă celei din care veniseră spre cimitir toate celelalte maşini. Trebuie să văd ce e cu cioclii, anunţă producătorul. Dar, înainte de a pleca, i se adresă lui Gould. Joe, ţine-i companie comandantului pentru câteva minute înainte să începem.

— Vrea să fac o ultimă încercare de a vă convinge să spuneţi Kaddish-ul, zise acesta după plecarea lui Hirsh.

Cohen se gândi timp de o clipă.

— Nu l-am mai spus de aproape patruzeci şi cinci de ani, mormăi el.

— Poate că acum e timpul, încercă Gould.

Cohen nu făcu decât să-l privească pe tânărul rabin, apoi se întoarse, căutând-o încă pe Sophie.

Câţiva întoarseră capetele, urmărindu-i privirea. Alţii îl priviră îndureraţi, încercând să-i transmită compasiunea lor. Pe câţiva îi recunoscu datorită spectacolelor televizate, alţii îl făcură să se gândească la turiştii americani pe care îi văzuse la Ierusalim. Stând în spatele ultimelor scaune din partea vestică a dealului, îl văzu pe Madden, lângă două femei care vorbeau în şoaptă. Cei doi detectivi se salutară ursuzi, dând din cap.

Apoi privirile îi căzură asupra lui Phyllis Fine. Era în cealaltă parte a mulţimii şi stătea lângă un scaun gol de la capătul celui de-al patrulea rând.

Gould se afla încă lângă Cohen, aşteptându-i răspunsul.

— Nu-ţi face griji pentru mine, îl linişti el pe rabin. Faptul că trăiesc în Israel e destul ca să-mi asigure un loc în rai. Era tot atât de sarcastic pe cât fusese rabinul de mieros. Acum o să te rog să mă ierţi, spuse Cohen şi, fără să mai aştepte răspunsul

rabinului, o porni prin mulţime, îndreptându-se spre avocată, făcându-i semn lui Madden că vrea să-i vorbească şi căutând-o încă din ochi pe Sophie.

Oamenii îl priveau, îi strângeau mâna. Compasiunea era exprimată cu o familiaritate enervantă. Erau politicoşi, dar insistenţi, bazându-se pe faptul că el ştia cine sunt ei şi că ei ştiau cine e el. „Condoleanţe”. „Era un om minunat”. „Ce tragedie!” Cuvintele erau rostite de persoane cu zâmbete prefăcute, de bărbaţi în vârstă şi de doamne cu părul albastru, de tineri cărora cu greu le puteai ghici sexul şi de agenţi cu buzele strânse. Hirsh îşi ţinuse promisiunea de a aduna la înmormântare evreii şi pe cei care lucrau în industria filmului, iar Cohen era străin de ei, nu ştia cine sunt, în timp ce ei toţi credeau că îl cunosc bine. Lucrai acesta îl făcea să se simtă şi mai sigur.

Reporterul de la *Hadashot* se apropie împreună cu consulul general israelian. Cohen ştia că diplomatul era un politician cu mai multe relaţii în comitetul central al partidului de guvernământ decât ar fi putut el spera vreodată să-şi facă în Los Angeles ori în ministerul de externe. Le mulţumi amândurora pentru condoleanţe şi îl mustră pe reporter pentru că nu înţelesese exact ce se petrecuse, apoi porni mai departe, fără să mai dea vreo explicaţie.

— Domnule comandant, zise Phyllis Fine, întinzându-i mâna. Din nou condoleanţele mele. Vă rog să-mi permiteţi să vi-i prezint pe asociaţii mei, Lawrence Green şi Jerome Feldstein.

Se întoarse spre doi bărbaţi cu părul alb şi cu chipurile lipsite de păr. Amândoi erau cu un cap mai scunzi decât ea. Ar fi putut fi gemeni.

— Larry, spuse unul dintre ei, întinzându-i mâna. Îmi pare rău pentru prietenul dumneavoastră.

— Jerry, zise celălalt. Condoleanţe.

Expresiile îngrijorate ale chipurilor lor erau dezminţite de limbajul trapului care spunea că el era problema lui Phyllis Fine, nu a lor. Nu se simţiră ofensaţi când Cohen le spuse că dorea să vorbească între patru ochi cu Fine.

— Am citit testamentul, începu el încet, îndepărtând-o cu câţiva paşi de mulţime, în josul culmii.

— Aaa! spuse ea, codicele.

— Dacă credea că nu e ea, insistă Cohen, de ce a luat-o.

— *El* o credea, zise Fine. *Eu* am insistat asupra acestui lucru. Nu ca dumneavoastră să-i confirmaţi identitatea sau ca măcar

acest codicil să fie inclus în testament. Asta a fost ideea lui. Ideea mea a fost să o verificăm imediat după venirea ei.

— De ce? întrebă el, fără să înţeleagă.

— Din precauţie. Pentru că sarcina mea e să-l protejez. Adică, era să-l protejez. Şi mi s-a părut că se încredea prea mult într-o persoană pe care aproape că nu o cunoştea – în special când a fost clar că nu se ocupa de gospodărie.

Era incapabilă să-şi ascundă dezgustul din glas.

— Aţi făcut cercetări?

— Temeinic, spuse ea. Sophie Levine e, într-adevăr, cine pretinde a fi.

— Atunci de ce aţi mai pus codicele? voi el să ştie. De ce sunt încă pomenit în testament?

— Asta a fost ideea lui, protestă femeia. Am crezut că glumeşte. Dar el se hotărâse, a insistat asupra acestui lucru.

— De ce?

— Spunea că astfel va fi sigur de un lucru pe care-l voia mai mult decât aproape orice altceva.

— Care anume?

— Că vă va determina să veniţi în America. Spunea că nu crede să vă poată convinge vreodată în alt fel.

Cohen era copleşit de emoţie. Dar era hotărât să se concentreze asupra datoriei pe care-o avea de îndeplinit.

— Dar cu conflictul de interese cum e? întrebă el domol. Dacă dovedesc că ea e impostoare, iau eu moştenirea. Cum mă împiedicaţi să spun că nu e ea?

Ea dădu din cap, zâmbind strâmb, şi îl privi aproape cu inocenţă.

— Domnule comandant, păreţi să aveţi despre propria persoană o părere mai proastă chiar decât Max.

— I-aţi spus lui Madden că Max ţinea funia pe birou.

— A început când era la filmări. Ca un tic nervos, zise avocata. Ca pe nişte mătănii.

Cohen se frecă pe frunte, gândindu-se, în timp ce privi din nou prin mulţime, încercând să-şi ascundă emoţiile faţă de amândoi. În loc de Sophie, o zări pe Goldie, de cealaltă parte a scaunelor. Îi făcea semne cu mâna, în vreme ce-i indica cu mişcări exagerate ale capului un om din cercul ei. Bărbatul semăna vag cu George Bush, având aceeaşi bărbie ascuţită, gură cu buze subţiri şi frunte înaltă deasupra unui nas la fel de ascuţit, pe care era aşezată o pereche de ochelari de vedere cu rame de oţel.

— Acela e Andy Blakely, spuse Fine, urmărind privirea lui

Cohen.

Blakely stătea cu Leo Hirsh, care ţinea mâinile lui Vicki Strong şi radia de fericire. Un ţipăt brusc al unui feedback electronic sfâşie aerul. Cohen văzu cum Hirsh păli, apoi producătorul lăsă mâinile actriţei şi se grăbi spre Gould, care se lupta cu microfonul. Hirsh chemă un tânăr care îl reglă, iar Gould îl deschise din nou.

— Doamnelor şi domnilor, începu rabinul, iar vocea lui sonoră de bas se auzi peste capetele lor. Prieteni. Dacă aţi dori să vă aşezaţi, am putea începe.

— Aţi văzut-o pe Sophie? întreba Cohen când avocata începu să se îndepărteze.

— N-a venit cu dumneavoastră? replică Fine surprinsă.

El negă din cap.

— N-am mai văzut-o din seara în care am sosit.

— Păi, e pe undeva pe-aici. Sunt sigură c-am văzut-o.

— Aţi vorbit cu ea?

— Nu, recunoscu femeia.

— Sunteţi sigură că era ea?

Ea îl privi cu suspiciune.

— Bineînţeles. Acum aş vrea să mă duc la locul meu. Nu doriţi să vă aşezaţi? Leo se va supăra.

— Nu stau niciodată pe scaun la o înmormântare.

Ea ridică o sprânceană înainte de a-i lăsa o carte de vizită, pe care i-o strecură cu îndemânare în mână. El nu-l băgă în seamă pe Hirsh, care îi făcea semn să ocupe locul gol din primul rând. Exasperat de refuzul lui Cohen, producătorul îi îndemnă pe Landy şi pe alt tânăr să li se alăture celor patru actori mai bătrâni de lângă carul funebru.

Aceştia luară coşciugul de pe car, care intrase cu spatele până la câţiva metri de mormântul deschis, şi îl puseră pe un catafalc acţionat hidraulic. Fotografii se apropiară, făcând instantanee ca nişte ogari de deşert care aleargă după cămile. Gould anunţă că slujba va începe cu citirea Psalmului numărul douăzeci şi trei de către Vicki Strong şi Jeremy Steele. Când actorii se ridicară de la locurile lor din primul rând ca să meargă la microfon, se auziră câteva aplauze în surdină.

Cohen aproape că izbucni în râs. Broder nu invocase nici un domn numindu-l păstorul său. Abţinându-se, se uită la prima persoană pe care-o văzu aplaudând, în timp ce câteva voci cereau să fie linişte. Cohen privi dintr-o parte, gândindu-se la înmormântările din Ierusalim, unde mamele distruse se aruncau

pe mormânt şi bocitoare profesioniste recitau neîncetat psalmi, în timp ce prietenii şi familia acopereau mormântul cu pământ. Încercă să nu se gândească la Broder, care spusese că va merge în America, unde oamenii îşi puteau permite să moară în paturile lor. Cu excepţia cazului în care erau ucişi.

În tot acest timp continuă să scruteze mulţimea, căutând-o pe Sophie, întrebându-se despre testament şi înţelesul lui.

Actorii îşi terminară reprezentaţia. Din nou se auziră câteva aplauze de mâini înmănuşate, dezaprobate de aceleaşi şoapte şocate şi aproape mute. Gould luă microfonul, privi cu atenţie mulţimea, şi privirea i se opri asupra lui Cohen, care negă uşor din cap. Rabinul oftă şi începu să spună rugăciunile.

Cohen voia să arunce o mână de ţărână pe mormânt şi să o găsească pe Sophie. Însă Fine şi Goldie se repeziră la el imediat ce termină Gould.

— Uite-l pe Blakely, îi şopti Fine la ureche în timp ce preşedintele studioului se apropia în mijlocul unui grup, urmat de Hirsh.

— Cea de lângă el e Barbara, adăugă Goldie.

Cohen o privi pe tânăra cu obraji trandafirii de lângă Blakely. Avea părul de culoarea mierii şi un profil roman care se potrivea cu ochii ei negri. De sub costumul bleumarin se vedea o bluză de dantelă albă. Nu avea nevoie de tocuri înalte pentru a avea aproape aceeaşi înălţime ca Blakely, care purta un costum cenuşiu şi o cravată de culoarea vinului de Burgundia.

— Hei, Andy, spuse Goldie când Blakely se apropie. Ce ciudat să ne întâlnim aici.

Blakely nu o băgă în seamă.

— Suntem deosebit de întristaţi de aceasta tragedie, îi spuse lui Cohen cu o voce aspră care neutraliza toată compasiunea, transformând condoleanţele într-o tranzacţie ce nu costa nimic.

— Da, zise Cohen.

— Ştiţi, mi se pare că vă cunosc foarte bine, continuă Blakely. Când zâmbea i se vedeau dinţii tot atât de strălucitori ca şi manichiura îl măsură pe fostul poliţist din cap până-n picioare, apoi explică: din film.

— Tu întotdeauna ai fost foarte plin de tact, Andy, îl dojeni Goldie cu cinism pe şeful studioului.

Blakely se încruntă, dar nu-şi dezlipi privirea de la Cohen.

— Am auzit că nu vreţi să-l vadă nimeni, zise Cohen arţăgos.

Toate privirile se întoarseră spre el, unele mirate, altele suspicioase. Nu se dădu bătut, uitându-se la Blakely. Treptat,

spectatorii îşi îndreptară privirea spre preşedintele studioului.

Dură un moment până ce Blakely îşi recăpăta surâsul.

— Avram, continuă Blakely, dacă pot să-ţi spun astfel, aş vrea să discutăm ceva între patru ochi.

Îşi ridică un braţ, de parcă ar fi vrut să-l pună pe umărul lui Cohen ca să-l conducă în afara cercului. Cohen îi acceptă rugămintea. Blakely îl urmă.

Câţiva paşi mai încolo, participanţii la înmormântare se perindau pe lângă mormânt, acoperindu-l pe Broder cu flori. În Ierusalim, corpul alunecă de pe targă în braţele prăfuite ale groparilor care stau în groapa pe care o sapa. După aceea toată lumea ajută la înmormântarea celui mort, chiar dacă adaugă o singură piatră pe grămada de pământ. Aici, se gândi Cohen, nimeni nu vrea sa se murdărească pe mâini.

— Ştiu că ai auzit de neînţelegerile de la Ma Maison de săptămâna trecuta, spuse Blakely politicos, dar direct, când nu-i mai auzea nimeni.

— Şi? întreba Cohen.

— Max Broder putea trece peste acest şoc. Ştia că era o decizie de afaceri. Sau, cel puţin, ar fi trebuit să ştie.

— Nu credeţi că s-a sinucis? întreba Cohen surprins.

— Am citit în ziare că nu s-a găsit nici nu bilet în acest sens, spuse Blakely.

— Nu trebuie să crezi întotdeauna ce scrie în ziare, îi replică fostul poliţist.

Blakely îşi ridică o sprânceană, apoi încercă să-l abordeze altfel.

— Ştii, din ultimele luni petrecute la Epica mi-am dat seama că uneori oamenilor ca noi le e foarte greu să înţeleagă pasiunile unui artist. Tonul lui firesc părea să spună că şi el trata cu condescendenţă excentricităţile regizorului mort, dar încercarea lui de a avea aceeaşi părere cu Cohen avea şi ceva insultător, înmormântarea lui Max Broder nu e prima înmormântare a unui artist a cărui moarte a constituit un mesaj final în cadrul operei lui. Vorbea de parcă ar fi citit din ziar. Cohen rămase tăcut. Nu îmi dau seama cât de mult cunoşti munca noastră, zise Blakely încordat, încercând o a treia abordare. Cred că ar trebui să ştii că nu e decât o afacere. Max ştia lucrul acesta. Niciodată nu a fost nimic personal. Absolut nimic. Cel puţin, pentru mine nu. Şi nici pentru Max.

— De ce nu vreţi să distribuiţi filmul? întrebă Cohen.

— Cum am mai explicat de multe ori atât în mod oficial, cât şi

neoficial, spuse Blakely exagerat de amabil, Epica luptă pentru supravieţuire şi, deşi înţelegem importanţa proiectului lui Max, pur şi simplu, un film atât de puţin comercial cum e *Secretele supravieţuitorului* nu face parte dintre obiectivele noastre pe termen scurt.

— Dar cum rămâne cu promisiunea lui faţă de Institutul Holocaustului? Şeful dumneavoastră, adăugă Cohen, alegând special acest cuvânt, am înţeles că se aştepta să vadă filmul acolo…

— Domnul Katz m-a rugat să scot Epica din impas, îl întrerupse Blakely cu aroganţă. I-am explicat motivele financiare ale hotărârii mele şi, la fel ca în toate cazurile de când ocup acest post, el m-a sprijinit fără reţineri. Trebuie să adaug că el e cel mai necăjit din cauza acestui lucru. Dar ştie că hotărârea mea e spre binele afacerilor. Şi ultima. Apropo, adăugă el, Max nu a terminat nici măcar montajul. Barbara? îşi strigă secretara, care se strecură repede lângă el. Ce-am spus azi despre adevărata tragedie de aici?

Ea dădu din cap înspre Cohen.

— Adevărata tragedie, câtă ea, e faptul că interesul presei pentru moartea lui Max ne-ar putea determina să distribuim filmul, oricum.

— Într-un montaj mult mai scurt decât a vrut el, desigur, adăugă Blakely. Trei ore era, într-adevăr, puţin cam prea mult.

— Nu-mi pasă de montajul final, spuse Cohen. Vreau să văd filmul. Şi v-aş fi recunoscător dacă dumneavoastră, domnişoară Damaby, aţi putea să-mi acordaţi puţin timp… vreau să aflu care au fost preocupările lui Max în ultimele luni.

Ea se întoarse spre Blakely, care îl privi din nou pe Cohen din cap până-n picioare, de astă dată cu vădit dispreţ pentru întregul lui fel de a fi. Dar Cohen nu se dădu bătut nici de data aceasta, privindu-l şi el pe preşedintele studioului. Blakely dădu uşor din cap, iar Barbara deschise o mică poşetă strălucitoare, acoperită cu paiete negre.

— Cartea mea de vizită, spuse. Şi, fireşte, ştiu cum să ajung la casa lui Max.

— Acum sunt liber, îi sugeră Cohen.

— *Ea* nu e, îl întrerupse Blakely supărat, luând-o de braţ. Deja am rămas în urma planificării.

Cohen simţea şi el că e în întârziere. Cea mai mare parte a participanţilor la înmormântare plecaseră, şi el încă nu o văzuse pe Sophie. Ridică în sus cartea de vizită a lui Damaby în semn că

a înţeles.

— Vă voi da o întâlnire, zise, şi plecă fără să-şi ia rămas bun.

Căută în zadar prin iarba deasă o piatră sau măcar o pietricică pe care s-o pună pe mormânt. În cele din urmă, luă o mână de pământ din grămada de sub prelată şi o aruncă pe mormanul de flori care umpluseră deja groapa adâncă. Apoi se întoarse s-o caute din nou pe fată. Văzu părul lung şi negru revărsat pe umerii goi ai unei tinere femei în negru, care se îndrepta liniştită în josul potecii, înspre maşinile aliniate la poalele dealului.

Recunoscu mersul de atletă al lui Sophie. Păşind repede, Cohen o luă în josul peluzei pe lângă pietrele funerare, aproape fugind, şi fu cât pe ce să se izbească de o femeie mai în vârstă care-i apăru dintr-odată în faţă din spatele unei pietre funerare mari.

Când ajunse la şosea o pierduse din nou. Pe lângă el trecură trei limuzine, două Mercedesuri şi o maşină sport. Stătea aproape în mijlocul drumului, obligându-i pe şoferi să încetinească, astfel încât să se poată uita înăuntru. Geamurile întunecate îl împiedicară să vadă altceva în afară de reflectarea propriului chip. Dacă Sophie se afla cumva în spatele vreunui geam fumuriu, nu îl deschise.

Doar un simplu sedan opri în spatele lui. Era Madden, care coborî geamul.

— Frumoasă înmormântare, începu el.

Cohen se încruntă şi-şi ridică privirea, continuând s-o caute pe Sophie.

— Îmi pare rău pentru ieri, continuă Madden. Pentru că am ţipat la tine. Cohen îşi întoarse privirea spre el, arătându-i că acceptă scuzele şi că îi permite să continue. E oficial. Raportul lui Jack Wilson spune foarte clar că prietenul tău a murit din cauza fracturării gâtului şi a asfixierii provocate de spânzurare.

Băgă mâna în buzunarul interior al hainei şi scoase câteva pagini prinse cu agrafe, înmânându-i fotocopia raportului.

— Vineri seara, pe aleea lui Broder a fost o limuzină de culoare închisă, spuse Cohen încet. A văzut-o unul dintre vecini.

Madden dădu gânditor din cap, de parcă ar fi cântărit informaţia pe care tocmai i-o dăduse Cohen.

— Văd că te orientezi destul de bine, zise în cele din urmă. Spune-mi, ştii să ajungi la aeroport?

— Cred că da, răspunse acesta, încercând să nu pară prea înflăcărat.

— Bine. Du-te acolo, suie-te într-un avion şi pleacă acasă,

spuse Madden brutal. Aici nu suntem la Ierusalim, şi tu nu mai eşti poliţist. Du-te acasă, îi ordonă, apoi ambală motorul.

Maşina făcu un uşor viraj pentru a nu se lovi de o limuzină care se îndrepta spre Cohen. Fostul poliţist se mai uită pentru ultima dată la mormântul din vârful dealului. Tractorul roşu umplea groapa cu pământ. Înmormântările se termină întotdeauna mai repede decât încep, gândi. Nu era nici urmă de Sophie. Luase parte la ceremonie. Înţelese că *shiva* pregătită de Hirsh ar fi fost şi mai rea.

Limuzina care aproape îl lovise pe Cohen opri lângă el. Şoferul cu părul strâns în coadă coborî repede şi alergă de jur-împrejurul maşinii ca să-i deschidă uşa din spate. Dar Cohen deschise singur uşa şi îi spuse şoferului să-l ducă înapoi la casa lui Broder din vârful dealului, trecând pe digul Santa Monica.

— E-un ocol al naibii de mare, spuse acesta, privindu-l prin oglinda retrovizoare.

— Nu te grăbi, zise Cohen, deschizând uşa barului aflat în faţa banchetei din spate şi luând o sticlă de coniac şi un pahar. Se lăsă pe spate încântat de canapeaua din piele, privind prin geamurile fumurii pe când se îndepărtau încet de cimitir. Tocmai când vedea pentru ultima oară mormântul aflat în vârful dealului, îşi aminti ce îl uimise atât de mult când stătuse singur pe deal: moştenirea pe care i-o lăsa Der Bruder. Cohen era ultimul *nokmim.* Era o moştenire pe care n-o dorise niciodată.

În casă nu era nici urmă de Sophie, dar el îşi aminti de o legătură de chei de autoturism care se afla în bucătărie şi de partea din spate a unui Jaguar parcat în garajul pentru trei maşini care dădea înspre aleea de lângă casă.

Îi luă un minut până să dibuiască instalaţia de aer condiţionat, pe care o opri, preferind o fereastră deschisă. Apoi deschise torpedoul, căutând o hartă automobilistică. În loc de hartă, găsi două volume; îl luă pe cel de deasupra şi îl deschise. Sute de hărţi îl făcură să rămână uimit de imensitatea oraşului. Un index îl trimise la două pagini din cel de-al doilea volum. Puse volumul deschis pe locul de lângă el şi porni la drum, sperând că, ajutat de hartă şi reţinând drumul parcurs de limuzină de la dig înapoi acasă, se va descurca.

Ieşind de pe aleea cu pietriş, încercă frânele, oprindu-se brusc de două ori, înainte de a porni pe panta dealului mic, dar abrupt. Luând exagerat de tare curba spre stânga, ce dădea în drumul cu trei ramificaţii care şerpuia pe creasta dealului, trase repede

volanul spre dreapta şi spre stânga, verificând suspensiile şi aderenţa pneurilor la drum. Jaguarul se comporta mai bine decât orice altă maşină pe care o condusese vreodată, inclusiv maşinile folosite pentru antrenarea gărzilor de corp ale VIP-urilor pentru Mossad şi Shabak, Serviciul Secret Israelian. În ultimii cincisprezece ani, avusese parte de două ori de astfel de cursuri. Dar, ca întotdeauna, îşi învăţase bine lecţiile.

Neştiind exact unde se afla când ajunse la prima intersecţie, trase pe terasamentul acoperit de pietriş pentru a consulta din nou harta. Fu nevoie să caute de mai multe ori până să găsească pagina care trebuia, apoi urmă traiectoria drumului cu creionul până când acesta ajunse pe cvadrantul paginii următoare. Tocmai îşi întorcea capul ca să citească numele unei străzi, tipărit înclinat, când maşina se năpusti înainte, iar creionul sfâşie pagina.

— Ce nai… ţipă, răsucindu-şi capul în stânga şi în dreapta.

În oglinda retrovizoare văzu grilajul radiatorului şi jumătatea inferioară a scutului unei dube crem care împingea Jaguarul din spate.

Prin geamurile deschise ale maşinii auzea ţipete: „Îl omor pe Kikes, îl omor pe Kikes.” Erau răguşite, ritmice şi păreau să fie scoase de un om beat. Îi trebui o secundă să înţeleagă ce spunea, dar intenţiile le ghici imediat.

Cu ochii aţintiţi asupra imaginii din oglindă, schimbă viteza şi apăsă pe accelerator. Auzi cum roţile din spate împroşcară duba cu pietriş, şi maşina pătrunse pe asfalt, cu cauciucurile încinse.

Curbele şi sensurile giratorii de pe Mulholland cereau multă concentrare. Făcu maşina să meargă cu viteza maximă pe care o putea atinge, accelerând şi aproape zburând la curbe, sperând că nu vine nimic din direcţia opusă. Scârţâitul cauciucurilor pe asfalt însoţea virajele, în timp ce forţa centrifugă se făcea simţită. Dar Jaguarul era o maşină adevărată şi alerga mai repede decât duba care se pierdu în depărtare şi dispăru după un cot. Totuşi, de fiecare dată când Cohen credea că a lăsat-o în urmă, aceasta apărea din nou în zare. Depăşi maşini care mergeau mai încet, claxonându-le ca să se dea la o parte, dorindu-şi să fi avut o sirenă. Duba îl urmărea în continuare. Se aplecă pentru a putea să-şi ia pistolul pe care-l avea înfipt la spate, în centură.

Fu aproape sigur că lăsase duba în urmă, când văzu în faţă un camion imens care ieşea încet dintr-un viraj la stânga, ocupând tot drumul. Din ţeava de eşapament, aliată deasupra motorului

diesel, ieşeau norişori de fum gri. Cohen apăsă pe frâne. Camionul se mişca încet. Privi în oglinda retrovizoare. Duba se apropia repede.

Cohen frână brusc. Camionul lua încă curba, iar duba se afla chiar în spatele lui.

Prin oglindă văzu trei bărbaţi tineri pe bancheta din faţă. Aveau capetele rase, o ironie la adresa celor din lagăre. Se ciocniră din nou de partea din spate a Jaguarului, iar ţipetele şi cântecele lor se pierdură în zgomotul produs de izbirea metalului de metal. Cel care conducea duba apăsă pe frână şi botul acesteia lovi apărătoarea din spate a maşinii conduse de Cohen. Putu distinge vag chipul şoferului, care ţipa cu gura deschisă.

În cele din urmă, camionul ieşi din intersecţie, claxonând, deoarece şoferul acestuia era uimit de atacul dubei asupra Jaguarului. Imediat ce camionul se deplasase destul de mult pentru a-i permite lui Cohen să-l depăşească pe stânga, fostul poliţist apăsă pe accelerator. În partea opusă a curbei, trase volanul spre stânga, înclinându-se în curbă, sperând că maşina va rămâne pe drum, fără să alunece în râpa abruptă din dreapta. Cauciucurile fură pe cale să alunece de pe asfalt, dar acest lucru nu se întâmplă.

Nu ştia unde se află şi încerca să se orienteze, uitându-se după soare pe când drumul cobora brusc într-un canion. Pentru o clipă fu singur pe drum, alunecând în viteză pe caldarâmul sinuos.

Măslinii bătrâni cu frunze argintii şi arbuştii de muştar sălbatic şi de mentă îl făcură să se gândească la ţinuturile în care trăia. Prăpastia era o prezenţă ameninţătoare în dreapta, iar la intrarea în fiecare curbă încerca să aprecieze care trebuie să fie unghiul cu care să o abordeze, pentru a nu pătrunde pe terasamentul alunecos.

Dar faptul că se gândea la poziţie îl făcea sa încetinească. Duba se afla în spatele lui, iar şoferul acesteia claxona când izbea portbagajul Jaguarului. Cohen trase maşina într-o parte, intrând pe terasament.

Bara de protecţie zgârâie portiera, scoţând scântei. Trase de volan pentru a reveni pe drum şi acceleră din nou, încercând să nu piardă din ochi nici drumul şi nici oglinda retrovizoare. Voia să-i aibă în faţă, nu în spate.

Drumul era prea îngust pentru o întoarcere brusca în formă de U, şi la fiecare curbă spre stânga Cohen se temea că va întâlni o altă maşină venind din direcţie opusă.

„Când urmăreşti – mergi repede, când eşti urmărit – goneşte”, îşi aminti că-i spunea instructorul de la şcoala de şoferi. Ţinu mâna pe claxon, acoperind ţipetele care se auzeau ori de câte ori se apropia duba din spate, încercând să avertizeze astfel orice maşină s-ar fi apropiat. Nu mai putea continua în felul acesta. Luă o hotărâre.

Merse treptat spre mijlocul drumului, cu duba pe urme. Drumul se lărgea pătrunzând într-o curbă strânsă în formă de U, care mergea în sus, depărtându-se de fundul prăpastiei aflate la altă sută de metri dedesubt. Când pătrunse în curbă, era pe banda dreapta. Dar când aproape trecuse de ea, privi în oglinda retrovizoare şi se trase în stânga, apăsând pe frâne cu amândouă picioarele, lăsând volanul care se rotea să-i alunece în mâini până când o nouă frână întoarse maşina cu o sută optzeci de grade. Sperase că maşina e prea grea ca să se răstoarne. Avusese dreptate. Se opri în mijlocul curbei, derapând, în timp ce duba îl depăşi prin dreapta.

Pentru o fracţiune de secundă zări detalii ale înfăţişării pasagerilor. O ureche decorată cu cercei. Un pumn strâns şi o încheietură decorată cu tatuaje. Faţa unui mustăcios care ţipa. „Evreu nenorocit!” Cohen îl auzi înainte ca expresia şoferului să se schimbe din rânjet în panică. Trecură pe lângă el, lăsând în urmă miros de cauciucuri arse şi un nor care-i înţepa ochii.

Pe uşile din spate văzu desenat stângaci un pumn strâns şi sloganul NAŢIUNEA ARIANĂ scris cu graffitti negru. Şoferul încercă să oprească, şi la început alunecarea dubei păru că e ţinută sub control. Dar aceasta nu era la fel de grea ca Jaguarul, începu să se legene într-o parte şi în alta, scăpată de sub control, se răsturnă pe o parte, se răsuci şi se rostogoli, trecând de parapet şi dispărând în prăpastie.

Cohen deschise portiera şi alergă până la parapet. Duba cădea încă, zdrobind tufişurile. Se opri, izbindu-se de trunchiul unui măslin bătrân. Porni în jos după ea. Cam pe la jumătatea drumului simţi miros de benzină. Se opri şi el, apucându-se de o creangă. După o fracţiune de secunda duba exploda, iar unda de şoc îi suflă în faţă ca un vânt fierbinte.

Îi tremurau mâinile. Scoase o ţigară umedă din pachetul mototolit pe care îl avea în buzunarul cămăşii transpirate, apoi băgă mâna în buzunarul pantalonilor pentru a lua flaconul de argint, dându-şi seama prea târziu că nu îl umpluse. Se încruntă şi-şi aprinse ţigara, trăgând tare din ea în timp ce privea cum fumul negru al dubei care ardea ajungea la cerul plin de ceaţă.

Numai când îşi termină ţigara, începu să urce din nou dealul. Simţea miros de carne de om arsă, altă amintire din trecut. Era mulţumit că nu auzise ţipete.

Ajungând în vârf, se sui din nou în maşina. Telefonul mobil era identic cu cel pe care intenţionase să-l instaleze în maşina de serviciu de acasă. Dar în vremea aceea, bugetul nu era îndestulător pentru a-şi permite un asemenea lux.

Scoase din portofel cartea de vizită a lui Madden.

— La naiba, asta nu intră în jurisdicţia mea, înjură Madden după ce Cohen îi povesti cele întâmplate. Asta-i Sherman Oaks.

— Habar n-am ce intră în jurisdicţia ta, spuse Cohen liniştit. Dar dacă acest caz duce undeva, atunci trebuie sa vedem unde. Nu-i aşa?

— Mai spune-mi o dată, îi ceru Madden.

Cohen descrise din nou duba de culoare crem cu graffitti pe uşa din spate. Se învinuia de accidentul petrecut, spunând ca apreciase greşit îndemânarea şoferului şi posibilităţile maşinii.

— Dar n-a fost un accident, şi nici violenţa n-a fost întâmplătoare. Ştiau cine sunt.

Sirenele începură să se audă în canion.

— Or să vrea să vorbească cu tine, în mod sigur, spuse Madden în cele din urmă.

— N-o să am ce să le spun în afara de ce ţi-am spus ţie. Max Broder nu s-a sinucis, insistă Cohen.

Porni maşina şi urcă dealul, până într-un loc de unde putea vedea caroseria arzând în canion. Când parcase, două maşini de pompieri şi o maşina a poliţiei ajunseră acolo unde fusese el cu câteva minute mai înainte.

Cohen îl auzi pe Madden înjurând sirenele.

— Rahat, rahat, rahat, şopti Madden. Aşteaptă-mă. Ajung acolo în cincisprezece-douăzeci de minute.

Cohen surâse afectat înspre receptor, amintindu-şi cum îi închisese telefonul în nas lui Madden, de la aeroport, şi îl aşeză cu grijă în cutia lui de plastic.

Un elicopter se ridică încet din prăpastie. Cohen deschise portiera şi traversă drumul până la marginea malului abrupt. Era mult până jos. Elicopterul dispăru, iar curentul stârnit de el scăzu treptat pe când se îndrepta spre desişurile aprinse în jurul dubei care ardea dedesubt. Se simţi o adiere scurtă şi uşoară, de parcă elicopterul ar fi fost urmat de altceva. Dar nu dură decât un minut. Văzu fâşii de fum cenuşiu urcând încet din prăpastie la două curbe mai jos de creastă. Arăta ca o insectă uriaşă care ar

fi picurat argint topit în râpă.

Trecură douăzeci de minute până să se audă sirena lui Madden în curba de dedesubt. Şase furtunuri împrăştiară apă din cele două maşini, făcând curcubeie. Focul făcuse o pată neagră în galbenul auriu al ierbii uscate. Din dubă nu mai rămăsese decât o grămadă de fiare negre şi răsucite din care ieşeau aburi acolo unde era atinsă de apă. Cohen văzu de pe malul abrupt cum detectivul cobori din maşină şi vorbi cu poliţiştii îmbrăcaţi în uniformă din maşina de poliţie. Apoi acesta i se alătură lui Cohen pe malul abrupt.

Cohen îi arătă bara de protecţie din spate lovită a Jaguarului, iar Madden îl ragă să-i povestească din nou ce se întâmplase.

— Îmi strigau sloganuri antisemite. Erau fără păr. Capete bărbierite, nu? întrebă Cohen.

Doar citise despre asemenea specimene.

— Capete rase, zise Madden. De obicei, nu vin atât de departe în nord. Cel mai mult stau în teritoriul lor. Torrance, Huntington, San Pedro, cam pe-acolo. Dar uneori mai vin şi pe aici.

— Mă urmăreau anume pe mine, pretinse Cohen.

— Puştii ăştia aleargă mereu pe drumurile astea, zise Madden.

— Dar în maşini sport sau în cele ale părinţilor lor, probabil, îşi dădu Cohen cu părerea. Nu în dube. Şi nu urmăresc pe cineva atâta drum, adăugă, arătând înspre Mulholland – şi implicit spre casa lui Broder – departe înspre est.

— Poate a fost o coincidenţă, zise Madden.

— Nu, spuse Cohen hotărât. Mă aşteptau. Nici vorbă de coincidenţă. Chiar şi un paranoic poate avea duşmani, adăugă, strâmbându-se nemulţumit.

Madden oftă.

— Le-ai luat numărul? îl întrebă.

Cohen i-l spuse din memorie. Madden dădu din cap şi băgă mâna în buzunarul hainei. Cohen crezu că va scoate un carneţel, dar nu era decât alt trabuc. Madden desfăcu plasticul de pe pachet şi folosi un chibrit pentru a găuri capătul trabucului. Îşi trecu o unghie peste capătul chibritului, iar acesta luă foc.

După ce-şi aprinse trabucul, se uită la Cohen.

— Identifică-l pe proprietarul dubei, îi ceru Cohen. Madden pufăia din trabuc. Au încercat să mă omoare, zise Cohen liniştit. Vreau să ştiu de ce.

Madden scuipă un fir de tutun de pe limbă şi studie capătul trabucului. Suflă uşor înspre scrum, făcându-l să strălucească şi să se înroşească, apoi păru să ia o hotărâre. Ocoli din nou

Jaguarul, privi cu atenţie partea din spate a maşinii, apoi se uită din nou la Cohen.

— Care era numărul de înmatriculare? întrebă Madden, în timp ce se îndrepta spre propria maşină.

Cohen i-l spuse din nou, iar Madden luă microfonul instalat în interiorul portierei. În mai puţin de un minut, avură răspunsul. Duba era înregistrată pe numele unui bărbat de treizeci de ani din Torrance numit Barry Lineker.

— Are cazier? întrebă Madden în microfon. Vocea feminină plăcută de la celălalt capăt al firului îi ceru să aştepte o clipă, după care îi confirmă că respectivul era infractor de cincisprezece ani şi era învinuit mai ales de atacuri, comportament antisocial, vandalism şi furt. Mai trecu încă un minut, apoi îi spuse că Lineker stătuse în închisoare în total nouă ani din ultimii cincisprezece.

Cohen aştepta lângă maşină, privind pompierii din depărtare, ascultând raportul. Şase furtunuri cu apă stropeau pe o rază de aproape o sută de metri în jur.

— Poliţiştii din Torrance se vor ocupa de asta, zise Madden, închizând microfonul. Dacă află ceva, o să-mi spună. Dacă aflu eu ceva, mă gândesc dacă te anunţ.

— Treaba asta cu jurisdicţia, îl întrebă Cohen, înseamnă că nu poţi urma pista indiferent unde te duce?

— Înseamnă că lucrurile sunt mult mai complicate decât ţi-ar părea ţie, recunoscu Madden. Şi acum nu-mi pot permite să am complicaţii. Nu, domnule, şi nici tu. Eşti aici abia de două zile, şi au murit trei oameni. Superiorii sunt deja plictisiţi de ce a spus Goldie Stein despre tine. Când vor afla că eşti cât de cât implicat în asta, or să vrea să se răzbune. Nu le plac străinii care-şi bagă nasul.

— Au murit patru oameni. L-ai uitat pe Broder, zise Cohen calm.

— Ascultă aici, îi răspunse Madden. Ai noroc că n-am văzut ieri articolul lui Goldie Stein înainte să te văd pe tine. Dacă aşa s-ar fi întâmplat, cred că te-aş fi târât prin oraş.

Porni maşina, băgând-o în viteză. Din trabuc ieşea un fum albastru şi gros.

— Nu crezi că există o legătură? întrebă Cohen.

— Ce naiba vrei să spui? Între prietenul tău şi ăia trei? Ce legătură? Madden arătă cu degetul mare peste umăr spre duba distrusă. Trebuie că glumeşti.

Cohen nu glumea. Dar era obosit de discuţia în contradictoriu.

Efortul îl slăbise, şi mai avea încă multe de făcut.

— Mă *vei* anunţa ce-ai aflat de la poliţia din Torrance, zise Cohen.

— Nu eşti şeful meu! şuieră Madden.

— Te rog, spuse Cohen şi mai încet.

— Asta chiar te-a durut, nu-i aşa? întrebă Madden zâmbind sardonic.

— Nu mai mult decât, probabil, te doare pe tine faptul că mă crezi, îi răspunse Cohen necruţător.

— Spune-mi un lucru, îl întrebă Madden prin geamul deschis. Unde te duceai când te-au urmărit?

Cohen privi pe lângă fumul şi aburul care ieşeau din maşina care ardea şi din tufişurile din jur, departe înspre sud-est, unde cerul era aproape galben din cauza nisipului din deşert şi a gazelor din oraş. Privi cu atenţie înspre vest, unde vedea diferenţa de culoare dintre cerul de deasupra oceanului şi cel de deasupra uscatului, şi distingea la orizont cele două nuanţe de albastru: cel al apei şi cel al cerului.

Dar deasupra oraşului era multa ceaţa ca sa poată vedea amănuntele, şi când zări, în cele din urma, două porturi de ambarcaţiuni, nu ştiu care se afla la sud de digul pe care şi-l amintea din călătoria de după înmormântare.

— N-am văzut niciodată oceanul, îi spuse Cohen lui Madden.

Americanul dădu dispreţuitor din cap şi, pentru a doua oară în ziua aceea, ambala motorul, lăsându-l pe Cohen învăluit într-o trombă de praf.

Apusurile, o ştia, erau amprentele efemere ale fiecărei zile ce trecea pe pământul care se rotea în jurul unui soare aflat şi el într-o mişcare de rotaţie. Nu existau niciodată două la fel. În special pe fundalul unei mări aflate la vest. Primul apus pe mare pe care şi-l amintea era acela din prima noapte din călătoria de o săptămână pe Mediterană. Era unul dintre cei şapte sute doisprezece oameni aflaţi la bord, gata să lupte cu mâinile goale, dacă ar fi fost nevoie, împotriva marinei britanice care împiedica refugiaţii evrei să ajungă în Palestina.

Dar nu învăţase să contemple apusul decât peste mai bine de zece ani, când fusese trimis la Tel Aviv la începutul anilor 1960, chiar înainte de Războiul de Şase Zile.

Astfel, recunoscător pentru familiaritatea globului îndepărtat, care se înroşea la o distanţă de numai două degete de limita întunecată reprezentând marginea oceanului, urmase hărţile şi

instinctul înspre vest, ajungând la o promenadă aflată lângă plajă, la vreo doi kilometri la sud de dig. Se opri la un magazin de băuturi pentru o pintă de coniac cu care să umple flaconul, apoi începu să se plimbe pe faleză. La început nu se putu abţine să nu se holbeze. Musculoşi şi indieni, gândi, uitându-se în jur la mulţime.

Dar nu avu timp să observe detaliile, că auzi o fată ţipând. „Atenţie!” Păşise chiar în faţa ei, dar aceasta îl ocoli, aproape goală pe patinele-i cu rotile. El se retrase instinctiv. Ea mergea cu spatele, surâzând, cu limba scoasă. Înţelese că nu la el şi îşi întoarse capul. Un băiat pe o roată cu pedale, care o urmărea, încetini din cauza lui.

— Turist afurisit, înjură băiatul blond cu jumătate de glas pe când mergea uşor în zigzag în jurul lui Cohen, care se întoarse pentru a vedea cum fata scoate un ţipăt uşor şi chicoteşte, înainte de a se întoarce ca să-şi continue drumul.

Era sigur că cel care-i telefonase nu era unul dintre sutele de tineri care-şi arată trupurile bine făcute pe plajă. Trebuia să se apropie cineva de el, cineva care ştia despre Der Broder şi despre venirea lui Cohen, cineva care-l va recunoaşte, cineva de aceeaşi vârstă cu el. Aşa că merse încet, privind cu grijă în jur. La început fu foarte atent la casele aflate de-a lungul falezei. Dar până când ajunse la dig, începuse să-i cerceteze şi pe vagabonzi, ca şi pe toţi ceilalţi care arătau ca unii care se află tot timpul pe dig.

Localiză repede cabina telefonică de unde fusese dat telefonul. Se afla lângă o arcadă cu jocuri mecanice; maşinile făcuseră zgomotul acela ca de carnaval. Doi rastafarieni leneveau pe o bancă de pe chei, cu tobele de conga între coapse. Aşteptă un timp lângă cabină, dar apusul de la capătul digului avea ceva magnetic. O regată se îndrepta spre nord. Calculă depărtarea soarelui, de orizont. Trei degete. În câteva minute, gândi el, fiecare barcă va fi o siluetă conturată pe soare.

În nări îi pătrunse un miros neplăcut de transpiraţie şi de haine murdare. Se întoarse, iar aerul lui ameninţător se transformă într-unul de uimire când recunoscu ochii trişti, deprimaţi şi fruntea teşită a bărbatului de lângă el.

— Anarhistul, murmură Cohen ca pentru sine.

Vagabondul îi răspunse cu un surâs, fără să-i lase timp lui Cohen să-şi amintească.

— Aici mi se spune Jack, spuse vesel într-o engleză foarte accentuată.

Era îmbrăcat „în straturi”. În ciuda căldurii, purta o cămaşă care fusese odată albă, sub un pulover care fusese cândva albastru, aflat sub o geacă ce fusese bej, care la rândul ei era sub un trenci vechi şi complet decolorat Dar îşi purta hainele nespălate cu demnitate. Gulerele şi manşetele erau aranjate. Faţa şi mâinile îi erau bronzate, nu murdare. Deasupra obrajilor corect bărbieriţi, pe cap, avea o beretă veche, împinsă pe spate aproape cu un fel de cochetărie. Era cu un cap mai scund decât Cohen. Rosen, Jacques Rosen. Cohen îşi aminti numele.

— De ce eşti…?

— Nu ţi-a spus Der Bruder? îl întrerupse Rosen.

Dinţii îi erau la fel de cenuşii ca şi haina.

Cohen îl înjură pe Broder în gând.

— Nu mi-a spus nimic, zise indignat. Nimic. Mi-a spus să vin, şi am venit. Dar când am ajuns aici, era mort, adăugă el.

Rosen încuviinţă din cap, dar fără să pară surprins.

— Mi-a spus că o să vii, zise.

Cohen se apucă de balustradă. Broder nu-i pomenise niciodată de anarhist. Dar nici Cohen nu-l întrebase vreodată.

Rosen începu să caute ceva într-un cărucior pentru cumpărături. Era plin de pungi de plastic legate cu sfoară şi şnururi. Mai erau şi bucăţi de sârmă de cupru strânse în sculuri, sticle goale şi cel puţin una umplută cu apă, câteva cutii de conserve fără etichete, un aparat de radio mare cu baterii. Păreau să fi fost aranjate cu grijă, şi Cohen văzu comori similare ascunse sub ele.

— Ar trebui să începi cu începutul, îi ceru Cohen. De ce trăieşti aşa?

Rosen îşi ridică privirea. Ochii lui deznădăjduiţi nu-i putură ascunde exasperarea. Dar apoi privirea i se îmblânzi, de parcă anarhistul ar fi înţeles brusc că celălalt uitase că el era cel sărac care avea nevoie de înţelegere şi răbdare.

— Îţi aminteşti, Avram, nu-i aşa? îl întrebă Rosen.

În vocea lui se simţea o umbră de dezamăgire.

Cohen îşi scoase flaconul şi ţigările. Era un mod de a câştiga timp şi un gest prietenesc. Degetele lui Rosen tremurară uşor când acesta întinse mâna să ia o ţigară. Cohen i-o aprinse.

— Da, îmi amintesc, îi spuse anarhistului, care, după ce trase primul fum, se uită la flaconul din mâna lui Cohen.

Cohen îl destupă, deschise punga maro de hârtie cu pinta de coniac pe care o cumpărase şi umplu cu grijă flaconul până la refuz. Rosen privea tăcut. Când termină, Cohen îi întinse flaconul

plin.

Cohen se încorda ori de câte ori îşi amintea. Uitându-se la cerşetor în timp ce acesta bea, Cohen privea departe în propriul trecut.

Era greu de spus dacă Rosen fusese unul dintre puţinii norocoşi sau unul dintre cei mai nefericiţi. Nu fusese folosit în cadrul experimentelor hipotermice, când prizonierii erau băgaţi în apă rece apoi erau înfăşuraţi în cearşafuri ude în zăpadă, ca să vadă cât durează până îngheaţă. El nu fusese folosit în experienţele care aveau drept scop descoperirea celei mai bune metode pentru a încălzi un trup îngheţat. Nu fusese folosit în testele în care se verifica rezistenţa la durere sau viteza operaţiilor chirurgicale făcute fără anestezie. Dar fusese folosit la ceva.

Ales exact cum scrisese Broder şi visase Cohen, Rosen dispăruse. Nimeni nu mai aştepta să-l revadă. Dar reapăruse în mod miraculos câteva săptămâni mai târziu, fără să vrea sau fără să poată spune nimănui ce i se întâmplase. Toată isteţimea şi orice urmă de înflăcărare îi dispăruseră. În locul lor apăruse adâncitura ciudată din frunte.

— Nici măcar n-am ştiut că mai trăieşti, şopti Cohen în cele din urmă.

Rosen plescăi din buze şi îi înapoie flaconul de argint.

— Der Bruder m-a salvat. El m-a adus aici. M-a determinat să merg la tratament. A avut grijă de mine. Mi-a dat de lucru în filmele lui. Dar n-am făcut faţă. Îţi aminteşti, nu-i aşa, Avram?

— Bineînţeles că-mi amintesc, Jacques, zise Cohen, dar minţea din nou. Nu se mai gândise la Rosen până în noaptea precedentă, când adormise cu scenariul lui Broder pe piept. Nu-şi amintise. Bineînţeles că-mi amintesc.

— Nu mă simţeam liber, spuse Rosen, asta-i tot, nu mă simţeam liber…

— Dar aşa?

— De ce nu? îi răspunse Rosen, şi zâmbetul lăsă să se vadă dinţii lipsă. Vremea e prielnică; găsesc toate lucrurile de care am nevoie. Aici se aruncă mâncarea. Poţi să-ţi imaginezi aşa ceva? Să arunce mâncarea?

— Despăgubirea… ai fi putut obţine un fel de despăgubire, ca să duci o viaţă normală, spuse Cohen.

— Nu m-aş fi atins de banii ăia, zise Rosen cu amărăciune. Tu n-ai făcut-o, nu-i aşa? îi răspunse Rosen spre mirarea lui. Mi-a spus Der Bruder. Tu nu i-ai luat, aşa că eu de ce să-i iau?

— Ca să nu fii obligat să trăieşti în felul ăsta, murmură Cohen.

— Sunt liber, zise anarhistul.

— Aşa? Aşa eşti liber? vru să ştie Cohen.

Rosen ridică din umeri.

— Ce-am pierdut? Familia? Dispărută. Banii? Zâmbi. N-am vrut niciodată aşa ceva. Siguranţă? Ridică din nou din umeri. Oricum, voi muri în curând. Am şaizeci şi doi de ani. Mă mir c-am trăit şi atât.

— De ce mi-ai dat telefon?

— Der Broder. A venit săptămâna trecută. Mi-a spus: „Tânărul Avram vine”. Mi-a dat... chipul lui Rosen râmase împietrit când se întoarse spre cărucior. Trupul lui mic se contorsionă foarte ciudat. Căzu, cu mâna încleştată pe piept, ca şi cum s-ar fi sufocat, cu ochii deznădăjduiţi larg deschişi şi teribil de înfricoşaţi.

Şuieratul celui de-al doilea glonţ care ricoşă lovind fierul îl făcu pe Cohen să se culce la pământ. Se rostogoli într-o parte, apoi se ghemui, şi se auzi o împuşcătură. Încă un glonţ trecu şuierând pe lângă el. Un pescar culcat la pământ la câţiva metri mai departe ţipa:

— La pământ! La pământ!

Cohen îl apucă pe Rosen de gulerul trendului şi, încovoiat ca un semn de întrebare, îl trase pe vagabondul uşor ca un fulg în spatele unei bănci pentru a-l adăposti. Auzi zgomotele produse de o carabină pe când îl aşeza pe Rosen în spatele băncii din lemn şi ciment. Sângele care curgea din pieptul rănit începuse deja să păteze puloverul care fusese cândva albastru. Rosen scuipă sânge, încercând să spună ceva.

— Stai liniştit, îi spuse Cohen. Jacques, te rog, stai liniştit şi nu vorbi.

Îşi înălţă capul deasupra băncii, încercând să vadă de unde veneau împuşcăturile. Era clar că de undeva din nordul cheiului. Oamenii tremurau de frică şi fugeau care încotro, ţipând. Trase de cracul pantalonilor purpurii ai unei femei care stătea în picioare lângă bancă, paralizată de teamă şi şocată.

— La pământ, la pământ, ţipă el, trăgând-o în jos.

Se rostogoli din nou, ajungând la marginea digului, de unde scrută apa. Erau zeci de bărci. Unele se aflau mult prea departe, dar altele se aflau într-o zonă din care puteau identifica o ţintă. Se întreba deja dacă el fusese cel vizat sau Jacques Rosen, anarhistul.

Privi de la o barcă la alta, căutând să descopere un indiciu că

pe una dintre ele se afla trăgătorul. O barcă cu motor, cu puntea largă, tocmai lua un viraj brusc, îndepărtându-se de uscat, accelerând înspre nord-vest. Crezu că vede un bărbat platinat care ţinea într-o mână ceea ce ar fi putut fi o undiţă scurtă – sau o carabină mare – stând pe punte, în timp ce cu cealaltă mână conducea barca. Cohen încercă să citească numele de pe pupă, dar era prea departe, şi întunericul se lăsa prea repede, împuşcăturile încetaseră.

Erau trei grupuri de persoane adunate în jurul a trei răniţi. Cohen fugi înapoi la Rosen, împingându-i la o parte pe cei care-l înconjurau. Se ghemui alături de el, strigându-l pe nume în timp ce îi ridică uşor capul.

— Jacques, rezistă o clipă, vine ambulanţa.

— Avram? şopti Rosen.

— Ce-a vrut Der Bruder să-mi dea? şopti Cohen grăbit.

— Davey Bee. Davey Bee ştie…

— Cine? Ce ştie?

Dar Rosen nu mai era. Cohen îi aşeză capul cu grijă pe dig. Mulţimea nu-l lăsă să-l plângă.

— E înarmat! ţipă o femeie.

Cohen se întoarse, şi şocul pe care-l avu la moartea vechiului său prieten fu interpretat ca nebunie. Văzu acest lucru reflectat în ochii străinului care se holba la el. Ei credeau că el îl împuşcase. Ridică mâinile în sus, vrând să arate că e inofensiv, dar ochii lor rămăseseră aţintiţi la pistolul pe care încă îl ţinea în mâna dreaptă.

— Nu, nu, nu eu am fost. Împuşcătura a venit de pe o barcă, zise, arătând înspre apă.

Pe când încerca să-i facă să-şi amintească ce se întâmplase, în minte îi reveni altceva. Un bărbat platinat. La aeroport.

— Nu te mişca! strigă un bărbat cu barba neagră, cu un şorţ pătat, care ieşi de după o tejghea unde vindea crenvurşti, ţinând în mână o puşcă.

Cohen se mişcă instinctiv, îndreptându-şi pistolul spre bucătar şi retrăgându-se. Ţintea cu amândouă mâinile întinse, cu braţele doar uşor îndoite la coate, iar hotărârea care i se citea în ochi îl băgă în sperieţi pe cel care brava.

— Sună la poliţie, îi porunci Cohen. Spune-le că împuşcăturile au venit de pe o barcă, o barcă ce se îndrepta într-acolo.

Arătă cu mâna şi vorbi pe un ton normal. Bucătarul privi în direcţia respectivă. Cohen se întoarse şi fugi.

Până să ajungă la trotuarul de deasupra digului, îşi pusese din

nou pistolul în centură şi mergea la pas. Dar nu se simţea prea bine. Respiraţia îi era şuierătoare, iar inima îi bătea în capul pieptului. Se simţea epuizat, iar fruntea îi era plină de o transpiraţie rece. Luă o gură de băutură, ascultându-şi bătăile neregulate ale inimii. Băutura făcu să-i dispară durerea, în timp ce gândurile îi rătăceau din trecut în prezent şi înapoi. Pieptul îl durea, şi când luă încă o înghiţitură bună din flacon, se întreba dacă nu cumva îşi fracturase vreo coastă când se rostogolise pe dig. Nu voia să se gândească la alt posibil motiv al durerii.

Ştia că indiferent cine trimisese capetele rase pe urmele lui şi apoi îl omorâse pe Jacques Rosen va afla în curând că el nu se afla printre victimele de pe chei. Epuizarea şi foamea îi făceau corpul să-şi ceară drepturile, dar le neglijă pe amândouă până când hotăra care să fie următoarea mişcare. Trebuia să plece din castelul lui Max Broder.

Porni cu maşina într-acolo, cu hărţile pe locul de lângă el, hotărât să meargă pe ocolite, înaintând suficient de încet pentru ca şoferii din spatele lui să vrea să-l depăşească… şi a observa orice maşină care l-ar fi urmărit. Era de două ori mai atent la şoferii blonzi sau cu părul cărunt. Maşini cu sirenă treceau pe lângă el mergând în direcţie opusă, dar în oglinda retrovizoare nu văzu nimic, cu excepţia chipului lui Rosen.

Îşi făcu repede bagajele. Băgă totul în geanta de voiaj, înainte de a pleca, verifică robotul telefonic, dar nu era nici un mesaj. Avu o bănuială. Desfăcu telefonul. Dispozitivul se afla sub microfon. Merse la celălalt telefon pe care îl putu găsi, în living. Şi acesta era ascultat. Undeva nu prea departe, un receptor înregistrase conversaţiile. Dar nu avea timp de asta acum. Încă se întreba de când fuseseră instalate dispozitivele, când intră pe aleea hotelului în care stătea Goldie.

Recepţionerul o anunţase pe Goldie de sosirea lui, iar ea îl aştepta la uşa bungaloului ei. Fără să-i dea timp de glume, Cohen trecu repede pe lângă ea, îşi aruncă geanta pe sofaua din living şi căută din ochi un telefon.

Camera avea o consolă cu trei televizoare într-o parte, un colţar pluşat în alta, cu faţa la monitoare. Mai erau şi un fel de etajere pentru casete video şi zeci de imagini ale unor aşa-zise creaţii hollywoodiene, aliniate pe rafturile de deasupra televizoarelor. Un birou acoperit cu ziare, topuri de hârtie, şi un computer se aflau într-un colţ.

— *Ce-i* cu tine? îl întrebă ea. Se schimbase de hainele cu care

fusese la înmormântare, era îmbrăcată din nou în blugi strimţi şi o cămaşă şi mai strimtă. Era desculţă, şi el îşi dădu brusc seama cât de scundă era.

— Ai auzit despre nişte împuşcături pe plajă?

— Nu-u, spuse ea, mergând la servantă unde apăsă pe nişte butoane ale unei telecomenzi. Cele trei televizoare porniră. Ea stăm în faţa lor şi continuă să apese pe butoane până când pe unul apăru programul transmis de CNN. El se uită la ceas. Abia dacă trecuseră vreo două ore de la incident.

Chipul prezentatorului cu gura mare încerca să exprime o înţelegere prietenoasă. Goldie dădu sonorul mai tare, şi tocmai atunci apărură pe ecran cuvintele „împuşcături pe plajă”, iar imaginea se schimbă.

„Deci, după cum am susţinut, zise prezentatorul, sunt trei morţi în urma împuşcăturilor de pe plaja Santa Monica. Să privim acum uimitorul film realizat de un turist aflat la faţa locului.”

— Ce naiba e asta? întrebă Goldie.

— Ssst, îi porunci Cohen.

Camera de filmare a turistului înregistrase lungimea cheiului. Obiectivul îi prinsese pe Cohen şi pe Rosen stând lângă grilaj.

— Acela eşti tu! strigă Goldie.

Dar el îi făcu semn din nou să tacă, în timp ce pelicula se derula.

Obiectivul insistă asupra căruţului lui Rosen, apoi se ridică spre chipul colţuros al unui pescar, la câţiva metri mai încolo. Aparatul de filmat începea să se îndrepte în lungul grilajului, când căzu. Zgomotul fu foarte puternic, dar Cohen recunoscu pocnetul unei împuşcături.

Se auziră ţipete, şi microfonul înregistrase până şi respiraţia întretăiată al celui care filmase. Imaginea de pe ecran era aceea filmată dintr-un unghi incredibil al unui colţ al arcadei şi a unui petic de cer. Dar apoi turistul îşi recăpăta controlul asupra aparatului de filmat, filmând din nou de-a lungul cheiului. Oamenii cădeau la pământ, împietriţi de teamă, strângându-şi copiii la piept şi fugind. Cohen se văzu pe el însuşi fugind aplecat de la bancă înapoi spre gard. Deşi chipul nu i se văzu decât preţ de o secundă, era foarte uşor de recunoscut. Cohen se strâmbă. Imaginile luate de turist se întrerupseră brusc, apoi prezentatorul anunţă că incidentul era investigat şi de FBI, nu numai de poliţia din Santa Monica şi de Paza de Coastă.

Următorul material era un interviu cu un bărbat care deţinea o mică ambarcaţiune şi era îngrijorat de faptul că toţi proprietarii

de bărci vor fi consideraţi suspecţi până când va fi prins făptaşul.

„Acum vom reveni la Washington cu noi veşti despre starea preşedintelui”, zise prezentatorul când interviul luă sfârşit.

— Avram? îl întrebă Goldie, închizând sonorul. El rămăsese cu ochii aţintiţi la televizor, întrebându-se cât va mai dura până când îi va fi pomenit numele în legătură cu incidentul respectiv. Avram, repetă ea. Vrei, te rog, să-mi spui ce se întâmplă?

— Omul acela… cel cu care vorbeam, spuse el, a murit.

Cohen se lăsă să cadă pe sofa.

— Dumnezeule, eşti teribil de palid. Să-ţi aduc ceva? îl întrebă în timp ce se ducea la un birou unde se aflau două sticle englezeşti lângă şase pahare.

Se simţea epuizat, deşi stimulat de evenimente. Vocea îi era aspră, de parcă ar fi ţipat, iar respiraţia încordată. Zâmbi obosit îi aduse un pahar cu un lichid de culoarea chihlimbarului.

— Nu e coniac, dar e de o mie de ori mai bun decât un medicament. Glenfiddich. Un scotch nemaipomenit. Acum spune-mi: Vagabondul a murit? Cine era?

— Nici măcar nu ştiam că mai trăieşte, spuse Cohen în şoaptă, amintindu-şi ce-i spusese Ahuva despre refuzul lui de a privi spre trecut.

Pentru prima dată se întrebă dacă nu cumva totul fusese plănuit de Broder ca pedeapsă pentru a-i dovedi încăpăţânatului Cohen că *nekama,* răzbunarea, era încă motivul supravieţuirii.

— Trebuie să dau câteva telefoane, zise Cohen după prima înghiţitură şi după ce se strâmbă din cauza tăriei whiskyului.

— Sigur, sigur. Să-ţi chem un doctor. Arăţi într-adevăr rău. Eşti pământiu, ştii ce înseamnă asta?

— N-am nevoie de nici un doctor, o să-mi revin. Te rog, telefonul?

— Desigur, desigur, e aici.

Merse la birou şi scotoci pe suprafaţa acestuia, dând la iveală un aparat telefonic cu mai multe linii, care fusese sub un teanc de hârtii.

Începu cu Madden.

— Vagabondul mort pe chei, zise, fără măcar să se prezinte când îi răspunse Madden. Numele lui era Rosen, Jacques Rosen. Cohen îi spuse numele pe litere. Lucrurile lui din căruţ. Trebuie să ştiu ce era în el. Absolut tot.

Cohen îi transmitea dorinţele lui, de parcă sergentul ar fi lucrat de ani de zile în subordinea lui.

— Ce făceai acolo? vru să ştie Madden.

— El mi-a dat telefon. Era unul dintre supravieţuitori. Prietenul meu şi al lui Broder.

— Marele regizor avea prieteni vagabonzi? îl întrebă Madden cu cinism.

— Rosen nu era vagabond. Doar că nu suporta să stea închis într-o casă, zise Cohen încet. Au făcut experienţe pe el. Madden nu înţelese, dar Cohen n-avea timp să-i explice. Am plecat din casa lui Max, îi spuse sergentului. Capetele rase. Împuşcăturile de pe chei. Cineva încearcă să mă omoare.

— De unde ştiau că vei fi acolo? îl întrebă Madden.

— Telefoanele lui Broder erau ascultate.

— De către cine?

— Nu ştiu, recunoscu Cohen. Dar le-am lăsat unde erau. Du-te până acolo şi verifică.

— Te cred pe cuvânt. Dar tot nu ştiu cine ar fi avut vreun interes să-i asculte telefonul.

— N-ai putea să dai în urmărire pe cineva dispărut? îl întrebă Cohen brusc.

— Pe cine?

— Pe Sophie Levine.

— Cea care vedea şi de casă?

— Da.

— Am văzut-o la înmormântare, zise Madden pe un ton firesc, făcându-l pe Cohen să înjure printre dinţi. Deci, nu putem s-o declarăm dispărută, continuă Madden.

— N-a mai venit acasă din prima dimineaţă de după sosirea mea, insistă Cohen.

— De ce ar fi venit? Şeful ei a murit. N-are după cine să cureţe. Cu excepţia ta, desigur, adăugă Madden sarcastic. Uite ce-i, poate nu în tine voia să tragă individul ăla. Aici suntem în L.A. Vagabonzii şi criminalii sunt la ei acasă. Din maşini, din bărci, ce mai contează? Şi voi îi aveţi pe teroriştii arabi. Noi avem nebunii noştri.

— Cu microfoanele pe care le-am găsit în telefoane cum rămâne? întrebă Cohen, privind-o pe Goldie.

Ghemuită într-un colţ al sofalei, cu picioarele strânse sub ea, sprijinindu-şi capul cu mâna, îl privea cu curiozitate. Se întrebă dacă procedase corect venind la ea. Dar, în timp ce părăsea casa lui Broder, întrebându-se unde să se ducă, îşi dăduse seama că încă de la început ea nu-l minţise. Toţi ceilalţi îl minţiseră. Ea îi spusese întotdeauna ceea ce credea că e adevărat.

— De ce vrea să te omoare, oricine ar fi ei? îl întrebă Madden.

— Pentru că nu cred că s-a sinucis, se înfurie Cohen, şi îşi pierdu glasul, începând să tuşească, cramponându-se de orice dovadă cât de mică pe care o putea invoca. Şi încă ceva, spuse cu o voce încordată, încercând să dea impresia că-şi poate stăpâni emoţia. Când am sosit în Los Angeles, am fost urmărit. De către un bărbat cu părul platinat. L-am văzut la aeroport. Din barcă a tras tot un bărbat cu părul platinat, alb.

— Un bărbat cu părul alb, îl îngână Madden, batjocorindu-l.

— Da, alb. Nu cărunt. Nu blond. Alb. Albinos. De fapt, nu, nu aşa, se corectă el. Alb ca cel al actriţei… încercă să-şi amintească numele. Harlow, zise în cele din urmă, uşurat că-şi amintise.

De la celălalt capăt al firului nu se mai auzi nimic mult timp.

— Ştii, am mai văzut aşa ceva, spuse Madden în cele din urmă. Turiştii vin la Hollywood. Văd ce-i pe aici. Poate că unii sunt deja puţin atinşi când ajung. Poate li se întâmplă ceva aici. De obicei, din cauza drogurilor. Cred că toate minunăţiile astea sunt pentru ei. De parcă ei ar fi vedetele. Dar Hollywoodul e un loc ciudat. Nu-l poţi atinge. Înţelegi ce vreau să spun?

Era rândul lui Cohen să rămână tăcut. Ceea ce îi spunea Madden i se părea mult prea familiar. Nu numai o dată, Cohen întâlnise în Ierusalim turişti care căzuseră pradă aceluiaşi sindrom şi credeau că miturile şi legendele sunt adevărate. Pelerini care hotărâseră că sunt profeţi şi pot merge goi pe străzi, sau Mesia gata să pornească împotriva oricărei întrupări a răului, asupra căreia se opreau în cele din urmă, ajungeau de obicei într-unul dintre spitalele de stat şi rămâneau acolo până când îşi reveneau şi puteau fi trimişi acasă. Uneori se trezeau chiar după gratii.

— Cohen? îl strigă Madden.

Dar acesta şopti doar un rămas bun brusc. Era exagerat, ştia, dar nu era nebun. Îl auzi din nou pe Madden chemându-l pe nume, dar puse receptorul în furcă. Băutura oferită de Goldie stătea pe birou, şi o dădu pe gât înainte de a se întoarce spre ea.

— Nu spune nimănui ce-ai auzit, îi porunci.

— Glumeşti? E cea mai tare ştire pe care am avut-o vreodată, şi să tac? Era indignată. Rahat.

— Goldie, zise el obosit, când se va termina, poţi să scrii ce vrei, dar nu acum. Te rog. Pentru siguranţa ta.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Ai auzit ce i-am spus sergentului.

— Şi ce-are asta de-a face cu mine?

Cohen era supărat, dându-şi seama că făcuse o greşeală. Ar fi trebuit să se ducă la un motel. Într-un loc mic şi anost, unde nu-l cunoştea nimeni. Felul în care îşi ridică geanta de pe sofa exprimă ceea ce gândea.

— Nu pleci nicăieri, spuse ea hotărâtă. Nu înainte să te vadă un doctor.

Se ridică de pe sofa şi se duse la telefon.

— Nici un doctor, încercă să strige, dar vocea nu-l ajută, căci începu să tuşească sec, ceea ce-i provocă dureri ale muşchilor pieptului.

Jenat, se aşeză lipsit de vlagă.

— Vezi? ea luă receptorul. Îi telefonez Annei Dichter. E medic. O prietenă de-a mea.

— Te rog, nu. Te pun în pericol prin simpla mea prezenţă. Am greşit când am venit aici.

Ea ridică din sprânceană.

— I-auzi, recunoşti că *ai făcut* o greşeală.

Mâna i se opri pe butoanele telefonului.

El se strâmbă şi-şi potrivi o pernă sub cap.

— Doar să mă odihnesc puţin. Dar nu chema nici un doctor. E foarte periculos pentru tine să afle cineva că sunt aici.

— Periculos? chicoti, apoi îşi schimbă vocea, parodiind-o pe detectiva din filmul văzut în avion. Sunt obişnuită cu asta.

El nu râse, aşa că ea încetă să mai joace teatru, ridicând o sprânceană, disperată, de parcă ar fi vrut să recunoască faptul că nu e atât de curajoasă pe cât pare.

— Fără doctori. Îmi promiţi? o întrebă el.

Ea ezită, muşcându-şi buza de jos, gândindu-se. Trebui să-i zâmbească încă o dată, amabil, înainte ca ea să fie de acord. El dădu din cap în semn de mulţumire, apoi o privi din nou rugător.

— Ce doreşti? îl întrebă.

— Aş vrea să te rog să mă laşi puţin singur, căci mi-e greu să dorm într-o cameră în care se află un străin, îi explică fără urma de jenă.

Era doar parţial adevărat, deci putea să meargă.

— Dumnezeule n-ai nevoie de un doctor, ci de un psihiatra, zise ea. El o privi printre gene. Glumeam, spuse Goldie, luând două carnete de pe birou şi îndreptându-se spre uşa dormitorului. O oră e bine? îl întrebă ea nesigură.

— Da, zise el uşurat când femeia dispăru în spatele uşii.

În loc să se lase pe spate şi să închidă ochii, deschise sacoşa şi scoase scenariul, continuând lectura de unde rămăsese.

5

ÎN PIAŢA IMENSĂ din faţa gării se adună din ce în ce mai multe lucruri: îmbrăcăminte, încălţăminte, grămezi de ochelari care strălucesc şi şiruri de instrumente muzicale. Banii se adună pe o masă, aurul pe alta, bijuteriile pe o a treia. Comorile se revarsă din geamantane. Caporalii vigilenţi şi germanii lacomi privesc cum prizonierii adună aceste valori. Dar iată că unul dintre ei fură un diamant. Altul fură un săculeţ cu monede de aur. Levine şi Rosen aleargă de colo până colo printre grămezi, făcând parte dintr-o echipă care încarcă unul din vagoanele de marfă cu hainele luate de la prizonieri, ce vor fi trimise în spatele frontului.

În barăci e întuneric. Se discută planul de evadare. Rosen şi Levine se vor îmbarca într-unul dintre vagoanele mărfarului, alături de lucrurile prizonierilor. Levine este încă cel mai puternic; arătându-şi un muşchi, este gata să încerce singur, dar Broder spune nu. Asta-i treabă pentru doi oameni, le ordonă el. Avram se oferă voluntar. Broder îl refuză. Cohen lucrează în brutărie. Nu numai că este mai sigură decât alte meserii, dar Broder le aminteşte că Cohen este cel mai bun hoţ. De mâncare.

E din nou ziuă. Tifosul îi omoară pe prizonieri la fel de repede ca un criminal.

Cohen se trezi tremurând, cu sudoarea curgându-i pe spate. Goldie şedea pe podea, lângă sofa, ştergându-i fruntea cu o batistă.

Simţi împunsătura scenariului în coaste. Îi căzuse din mâini între tors şi spătarul sofalei. Se ridică, ascunzând scenariul de ea.

Îşi închipui că, dacă l-ar fi găsit, l-ar fi citit. Nu era sigur dacă voia să-i permită cuiva să-l vadă.

— Mă simt perfect, zise, ridicându-se, conştient de faptul că avea nevoie de un duş şi de nişte cafea.

— Ai dormit prost, spuse ea. Ai vorbit prin somn. Spune-mi, ce-i *nikuma?* Nu, nu aşa, murmură ea, încercând să pronunţe altfel. *Nakoma!*

— *Nekama,* zise el. Oftă. Înseamnă răzbunare.

Fu rândul ei să-şi îngusteze ochii.

— Deci, nu-l murmurai întâmplător.

El se ridică, jenat de cămaşa udă de transpiraţie, stânjenit de

slăbiciunea pe care o simţea. Ştia ce voia ea să spună. Inima îi bătea cu putere. Se uită la ceas. Era aproape miezul nopţii. Îl lăsase să doarmă aproape trei ore în loc de una, aşa cum ar fi vrut el.

— Trebuie să fac un duş, zise el. Nişte cafea. Mâncare. Ai cumva o aspirină?

— Nici o problema, spuse ea, sărind în picioare. Baia e acolo. Arătă în cealaltă parte a camerei, înspre uşa deschisă a dormitorului. Şi fie mă crezi, fie nu, o să fac un espresso mic.

— Ai bucătărie? o întrebă el.

— O chicinetă, îi explică Goldie, arătând cu degetul mare peste umăr.

— Minunat, îi răspunse el, privind-o mirat. De obicei, beau cafeaua după ce fac duş.

Îi aruncă un zâmbet scurt.

Ea îşi dădu ochii peste cap şi oftă teatral:

— Bărbaţii.

Apoi se îndreptă spre micul hol către care arătase când fusese vorba despre bucătărie.

Imediat ce plecă Goldie, el se aplecă în faţă şi înşfăcă scenariul. Ridicându-se repede, îndesă în geantă manuscrisul gros ca o revistă şi se repezi în hol.

Fără să ia în seamă la dezordinea din baie, eliberă o porţiune mică de podea, despacheta un schimb de haine curate, şi se dezbrăcă, pregătindu-se pentru duş.

Apa era extrem de fierbinte, şi, după ce se săpuni, stătu nemişcat un timp. Treptat durerea se transformă în plăcere, iar când începu să se simtă somnoros, începu să manevreze robinetul de apă fierbinte până ce apa deveni foarte rece, şi până ce simţi că-şi pierde respiraţia. Numai după aceea ieşi de sub duş şi se îmbrăcă repede în ultimul schimb de haine curate. Împachetând, dădu peste flacon, şi luă o înghiţitură înainte de a şi-o pune în buzunar. Ultimul lucru pe care-l făcu înainte de a ieşi din baie fu să-şi pună din nou pistolul la loc în curea şi să se îmbrace cu haina pentru a-l ascunde.

— Ai auzit vreodată numele de Davey Bee? întreba, ieşind din baie.

Ea era la masa din living şi ungea cu unt o baghetă. Chemase serviciul la cameră. Pâinea era aşezată într-un coş, brânzeturile şi gemurile, alături. Se opri din treabă şi îl privi.

— De ce mă întrebi?

— Goldie, zise el exasperat. Te rog. Ştii ceva despre o

persoană cu un astfel de nume?

— Depinde, spuse ea.

— De ce?

— Dacă-mi spui de ce vrei să-l vezi.

— Nici măcar nu ştiam că există o persoană care să poarte numele ăsta, zise el, traversând camera pentru a-şi lua mica ceaşcă de cafea aproape pierdută printre mâncarea abundentă. Te întreb dacă îl cunoşti. Cafeaua era mai mult fierbinte decât tare. Încercă să nu se încrunte. E clar că da. Cine e?

— Păi, zise ea plescăind din buze cu vădită plăcere, ai auzit de Bugsy Siegel?

— Bineînţeles.

— Ei bine, Davey Burns – acesta-i numele lui adevărat – scoate o avere pretinzând că este rudă îndepărtată cu Bugsy.

Lui Cohen îi veni să ridă, şi ea observă.

— Nu-i nimic de râs, spuse ea serios. Este unul dintre gangsterii cei mai puternici de pe Coasta de Vest.

— Trebuie să mă întâlnesc cu el, zise Cohen. Cum îl găsesc?

Ea chicoti.

— Depinde. De ce ai nevoie de el?

— Goldie, spuse el calm. Trebuie să-i vorbesc.

— E uşor să-l vezi, dar dacă vrei să-i vorbeşti, asta-i altceva.

Îi mai oferi espresso.

El dădu din cap, dorindu-şi o cafea simplă, turcească, cu zahăr şi cafea în părţi egale. Ceva care să-i dea energie.

— Totuşi, asta aş vrea să fac. Unde pot să-l întâlnesc?

— Este proprietarul unui bar de noapte. Dance Factory.

Numele acesta îl făcu să-şi amintească de ceva. Ceva ce văzuse în casă. Dar nu era sigur de ce anume.

Goldie merse la birou, împrăştiind hârtiile până găsi un dosar.

— Uite, zise, aruncându-l pe măsuţa de cafea.

Erau şase tăieturi din editorialele lui Goldie, în care se spunea că Broder şi David „Davey Bee” Burns au fost văzuţi împreună, în special la Dance Factory, care, scria Goldie, era una dintre „multele preocupări ale lui Burns”.

Nu îl numea niciodată hoţ sau infractor. Dar făcea aluzie la nişte prieteni italieni şi columbieni, pomenea de călătorii în America Centrală şi de o casă ca un palat în Las Vegas. Întoarse paginile alene.

O fotografie îl făcu pe Cohen să-şi ridice privirea de pe dosar.

— A fost la înmormântare, cel cu coadă. Mi s-a părut că am văzut-o pe Sophie vorbind cu el.

— La naiba, mârâi Goldie. Ticălosul. Îşi scutură capul. De când Max a început să-şi piardă timpul cu el, am ştiut că Davey va încerca să pună mâna pe ea.

— Când a început relaţia lor? o întrebă Cohen.

— A lui Sophie şi Davey?

— Nu, cea dintre Broder şi Burns, zise Cohen, căutând-o printre tăieturi pe cea mai veche. N-ai scris şi mai înainte despre ei? Asta e de acum doi ani.

— Atunci a apărut Max la localul lui Davey. Era cunoscut cam de cinci ani, dar Max a mers acolo doar cu vreo doi ani în urmă.

— Şi ce-i cu Burns şi Levine?

— I-ai spus Levine, zise Goldie surprinsă. Nu Sophie. Asta are o semnificaţie.

— I-ai spus să-l evite? o întrebă, refuzând să-i confirme suspiciunile.

— De ce i-ai spus Levine? insistă Goldie. O bănuieşte de ceva, nu-i aşa?

— Te rog, Goldie, răspunde-mi la întrebare. Ea îl privi cu un aer posomorit. Te rog, repetă el.

— Max a apărut la local cu Sophie. Ea era încă o inocenta aici, iar Davey poate fi cu adevărat seducător, mai ales dacă nu ştii cum îşi câştigă, de fapt, existenţa. Max probabil l-a făcut să pară un personaj romantic, ticălosul.

— Ce vrei să spui cu „era încă inocentă”?

Sophie Levine pe care-o întâlnise el n-avea nici urmă de inocenţă. Îşi aminti cum îşi şterse cu limba stropul de coniac de pe buze şi cum îi arătase corpul gol.

— Păi, se entuziasma de toate lucrurile. Credea că aici totul este minunat. Cele mai simple lucruri o făceau fericită, îi explică Goldie.

— Ca de exemplu?

— Diverse lucruri, insistă Goldie. Nu ştiu. Cărţile de credit. Aleile cu magazine. Maşina. Banii? adăugă, încercându-l, ajungând în final la esenţial. La naiba, toţi care vin de acolo cred că acesta este raiul.

Greşeala lui Cohen fu că gândi cu glas tare.

— O actriţă angajată într-un teatru de stat are un salariu bun şi primeşte o pensie frumoasă. Avea posibilitatea să călătorească.

Goldie izbucni în râs, incapabilă să se abţină.

— Un salariu bun? Acolo? În comparaţie cu ce este aici?

Flutură din mână înspre grădină şi întregul oraş aflat dincolo

de ea.

— Nu asta am vrut să spun, răspunse Cohen politicos.

Ea îl privi cu atenţie.

— Te referi la politică. Crezi că are vreo legătură cu politica, afirmă Goldie. N-ai aflat? adăugă cu sarcasm. KGB-ul ţine deja de trecut.

— Încerc să înţeleg de ce a dispărut, îi replică el. De ce mă evită. Se poartă ciudat, Goldie, şi încerc să înţeleg de ce. Când ea a venit la Max, KGB-ul…

Goldie îl întrerupse.

— Felul în care vorbeşti mă face să cred că o suspectezi că e un fel de spioană.

— Nu ştiu ce e, recunoscu Cohen supărat.

— Este fiica fostului tău prieten, ţipă Goldie. Cum poţi să te îndoieşti de ea?

Cohen se uită la capătul aprins al ţigării, înţelegând că şi el ridicase vocea. Nu credea că Sophie e spioană; nu ştia ce să creadă. Nu avea decât cuvântul acela, „Scuze”, mâzgălit pe un petic de hârtie. Şi codicilele.

— Unde e locul acesta? Dance Factory?

— Stai o clipă. Îmi ascunzi ceva. Ceva despre ea, zise Goldie. Nu pleci nicăieri până nu-mi spui ce se întâmplă.

— Te rog, Goldie, spune-mi unde este localul.

— Păi, dacă te duci, vin şi eu cu tine; nu trebuie să pierd asta. Tu şi Davey Burns. Dumnezeule, ce articol aş putea scrie despre voi!

— Mă duc singur, spuse Cohen. Unde este?

— Nu fi caraghios, răspunse ea. Vin cu tine. Vrei să-i fii prezentat lui Davey Bee. Pot face asta pentru tine. Aşteaptă-mă aici, până mă îmbrac cu ceva mai potrivit. Îi privi hainele şi oftă. Cât despre felul în care eşti îmbrăcat, putem spune că îţi este specific, zise peste umăr pe când mergea la dormitor.

Cohen se duse imediat la telefon, vrând să-l întrebe pe recepţioner cum să ajungă la barul de noapte. Dar Goldie îi ghicise intenţia şi strigă din dormitor:

— Nu glumeam când vorbeam despre cel care stă de pază la uşă. Îmbrăcat aşa, nu te va lăsa niciodată să intri. Dacă nu vin cu tine, adăugă veselă.

*

O matahală de om îmbrăcat în smoking, care ţinea strâns o planşetă cu clamă, ca un antrenor de liceu, îi întâmpină la uşă.

Se aflau pe Sunset Boulevard, în faţa imaginii unei maşini desenate pe un zid întreg. Siluetele dansatorilor treceau de-a lungul picturii; altele păreau să iasă din ţevile pe care artistul le desenase în chip de gură şi urechi pe creaţia lui cu chip aproape uman. Desenul de pe zid îl făcu să-şi amintească unde văzuse pentru prima dată numele de Dance Factory. Pe o cutie de chibrituri din camera lui Sophie.

— Domnişoară Stein? întrebă matahala când se apropiară.

Limba lui avu o ezitare, pe când în ochi i se citea neplăcerea pe care i-o cauzau bascheţii lui Cohen, ca şi pantalonii lui cenuşii şi cămaşa albă de bumbac sub haina gri.

— Michael! exclamă ea. Să nu-mi spui că nu ştii cine e domnul? Tu nu erai aşa, Michael. Deloc. Ar trebui să fii mai atent, Mikey.

Îl gâdilă sub bărbie cu un amestec de dezaprobare şi încurajare şi trecu pe lângă el.

Blondul se îmbujora.

— Îmi pare rău, domnişoară Stein, dar…

— Nici un dar, Michael. Dacă e vreo problemă, spune-i lui Davey că Avram Cohen vrea să-l cunoască. Spune-i asta din partea mea, zise Goldie, zâmbindu-i lui Cohen.

— Dacă aţi vrea să aşteptaţi aici, zise Michael în chip de scuză, voi…

— Îţi spun că Davey va fi neplăcut surprins când va auzi că nu l-ai recunoscut pe domnul comandant, insistă Goldie. Prietenul lui Max Broder, adăugă. Dar dacă insişti, cred că vom merge în altă parte.

Îl apucă pe Cohen de braţ şi începu să-l tragă de acolo.

— Nu, nu, vă rog, îmi pare rău. Bineînţeles că v-am recunoscut, domnule, din ziare. Îmi pare foarte rău pentru prietenul dumneavoastră. Agitat, încercă să nu se mai bâlbâie. Numai că nu m-aş fi aşteptat ca, ştiţi, după o înmormântare şi după tot…

— Este aici pentru afaceri, nu din plăcere, zise Goldie, luând-o înaintea lui Cohen cu răspunsul.

Îl ciupi pe uriaş de obraz şi îl conduse pe fostul poliţist spre uşa purpurie.

— Să nu mai faci asta, mormăi el.

— Ce anume? întrebă ea cu adevărat surprinsă.

— Să mă prezinţi în felul ăsta, spuse el, aplecându-se spre uşă şi deschizând-o.

Pentru o clipă ar fi putut să creadă că sunetele dinăuntru

creaseră cumva un vid care făcea uşa atât de greu de deschis. Folosise căşti când ascultase muzică acasă, aşa că putea s-o dea la fel de tare, de parcă s-ar fi aflat în mijlocul orchestrei. Fusese în culise la Sultan’s Pool, în afara zidurilor Vechiului Oraş, când concertele rock încercau, la fel ca Iosua, să facă să dispară toate zidurile.

Dar nu mai fusese niciodată într-o cameră în care muzica se auzea atât de tare, unde basul părea că-i sparge timpanele. Simţea cum ritmul muzicii îi răsună în piept, ştiind că asta trebuia să-i aţâţe simţurile.

Trei trepte mai jos era un ring de dans, iar la stânga se afla un bar atât de lung, încât dispărea în întuneric. Camera era plină de mirosuri: parfumuri şi fum, colonie şi transpiraţie. Goldie se opri la intrare, cântărind trecerea lor prin culoar.

Se simţea ţeapăn şi timid, conştient că lumea se uită la el cu insistenţă. Muzica atât de puternică împiedica orice fel de comunicare, cu excepţia ţipetelor. Capetele se întoarseră şi buzele se mişcară în timp ce ochii îl studiau. Erau tinere în rochiile cele mai decoltate şi scurte cu putinţă şi tineri cu diferite sacouri şi pantaloni. Alte femei purtau blugi rupţi şi sutiene de dantelă, iar tinerii cu piepturile goale se zvârcoleau transpiraţi în faţa lor. Musculoşii şi indienii de pe plajă se amestecau cu androginii şi transsexualii. Chiar şi în semiobscuritate erau unii care purtau ochelari de soare, şi Cohen înţelese de ce când un reflector trecu peste mulţime, orbindu-l cu lumina lui înainte de a-şi continua rotirea nebunească. Pentru o clipă nu mai văzu nimic, apoi lumina se schimbă, făcând toate lucrurile colorate în culorile deschise ale spectrului să strălucească, iar pe cele închise la culoare să dispară. Tocmai când ochii i se obişnuiseră cu întunericul, acestuia îi luă locul o orgă de lumini, iar râsul spart deveni spasmodic, ca şi mişcările oamenilor. Tocmai când se obişnuise cu străfulgerările, acestea încetară, fiind înlocuite de un glob care se rotea deasupra mulţimii, în timp ce fasciculele de lumină îl loveau din toate direcţiile, iar oglinzile lui mici reflectau culori deschise pe chipurile celor aflaţi înjurai său.

Făcuse doar câţiva paşi în întunericul clubului. O femeie îmbrăcată într-o bluză strâmtă de satin, cu un sân la vedere, stătea la câţiva metri mai încolo, fără să-l bage în seamă pe bărbatul care-i vorbea. Ea îl privea foarte atentă pe Cohen. Scoase limba şi şi-o trecu încet peste buzele roşii, apoi clipi înspre el. Cel care era cu ea se întoarse, se uită la Cohen şi o înşfăcă strâns de braţ.

Goldie veni în ajutorul lui Cohen, trăgându-l cu abilitate prin mulţimea agitată înspre bar. El comandă un coniac, ea ceru Scotch cu gheaţă. Cohen plăti cu una dintre bancnotele de o sută de dolari pe care le luase din seiful lui Broder, iar Goldie ridică o sprânceană. Cu băuturile în mână, se întoarseră cu spatele la bar şi priviră la dansatori. Cohen îşi îndesă restul în buzunarul de la pantaloni.

— Burns e aici? întrebă, ţipându-i în ureche, neştiind cât de tare trebuia să ridice glasul.

Ea dădu afirmativ din cap.

El făcu un gest cu mâna, pe care oricine din Ierusalim l-ar fi înţeles ca „unde?”, dar Goldie nu făcu decât să se uite la el cu curiozitate.

— Unde? strigă el.

Goldie spuse ceva ce nu putu să audă, iar el îşi înclină capul, astfel ca ea să repete la ureche.

— Ai răbdare, spuse ea. El ştie deja că eşti aici. Uite că vine Alvy Landy.

Goldie îi făcu semn cu mâna tânărului actor care ieşea de pe ringul de dans. Pam era alături de el. Alvy se aplecă în faţă ca să vorbească la urechea lui Cohen.

— Nu m-aş fi aşteptat să vă întâlnesc aici, zise suficient de tare pentru a adăuga ultimul strop de presiune asupra timpanului lui Cohen şi a transforma zgomotul în durere.

Cohen zâmbi slab. Alvy se aplecă din nou în faţă.

— Am atâtea lucruri de discutat cu dumneavoastră. Am vrut să vă cunosc când m-a ales Max pentru rol, dar el n-a fost de acord.

Cohen îi era recunoscător lui Broder cel puţin pentru asta. Se lăsă condus de Alvy şi se aplecă să vorbească la urechea actorului.

— Ai văzut-o pe Sophie?

— Pe undeva pe acolo, strigă Alvy, depărtându-se de Cohen pentru a arăta cu mâna înspre cealaltă parte a ringului de dans, spre restaurantul clubului. Vreţi să încerc s-o caut? adăugă el.

— Cum ai găsit-o la înmormântare? interveni Pam, surprinzându-l pe Cohen. Eu ştiu unde este, îi spuse frumoasa bronzată, apucându-l pe Alvy.

Acesta îşi trase braţul din strânsoarea ei.

— Promiteţi-mi că vom sta de vorbă, îl rugă pe Cohen.

Dar Cohen nu făcu decât un gest cu mâna, vrând să spună astfel că nu putea să-şi închipuie cum ar decurge o conversaţie

în camera plină de zgomot. Alvy făcu semn că a înţeles, apoi o apucă pe Pam de braţ. Cohen îi privi cum se pierd în mulţimea care dansa.

— Sophie e aici, strigă el în urechea lui Goldie. Mă duc s-o caut. Dacă o aduc ei aici, reţine-o. Mă întorc imediat.

Ea aprobă din cap, iar el începu să se îndepărteze de bar, dar simţi imediat o mână pe umăr. Se întoarse, gândindu-se la pistolul pe care-l avea la centură, fără să-l surprindă faptul că era excesiv de bănuitor.

Un negru, înalt ca un înaintaş la baschet, care purta un costum cenuşiu şi o cravată de mătase, îl privea dispreţuitor, făcându-i semn cu degetul. Fără să vorbească, îi indica să-l urmeze. Merseră de-a lungul barului şi pătrunseră în întunericul de la capătul celălalt al culoarului. Când ajunseră la o scenă, unde se aflau câteva instrumente, dar nu se vedea nici un muzician şi nici un tehnician, fură întâmpinaţi de un bărbat scund, dar musculos, cu părul dat pe spate şi cu o mustaţă subţire, care păzea o uşă.

Halterofilul se dădu într-o parte, cu un gest aproape oriental, bărbatul înalt invitându-l pe Cohen să intre. Se vedeau nişte scări abrupte care aveau o uşă în capăt. Cohen urcă o treaptă şi se întoarse. Cele două gărzi de corp o împiedicau pe Goldie să intre. Ea nu avu timp nici măcar să apeleze la el. Halterofilul închise uşa.

Singur în casa scărilor prost luminată, Cohen urcă încet. Muzica se auzea încă foarte tare în urma lui, dar când ajunse la uşa din vârful scărilor, zgomotul scăzuse. Când închise uşa după el, muzica nu se mai auzea deloc. Se afla în alt coridor întunecat mărginit de multe uşi. Numai la capătul culoarului văzu lumină, strecurată pe sub uşa închisă. Merse spre ea.

Un birou de marmură neagră stătea pe stâlpi de plexiglas. Era gol, dar pe el se afla un telefon. Un perete era acoperit cu douăsprezece monitoare. Un şir de monitoare arăta programe de sport, altul, scene din barai de noapte. Cu faţa la monitoare erau aşezate o sofa din piele neagră şi două fotolii la fel. Toate televizoarele aveau sonorul închis. În spatele biroului, un scrin se întindea de-a lungul întregii camere, iar deasupra suprafeţei negre şi strălucitoare nişte jaluzele veneţiene, mărunte şi strălucitoare acopereau ceea ce Cohen presupuse că era o fereastră care dădea spre barul de noapte. Muzica era la fel de discretă ca şi iluminarea, care venea din tavan şi lumina anumite porţiuni din cameră. Pereţii lăcuiţi în negru, nu erau împodobiţi cu nimic. În cealaltă parte a camerei se afla o uşă, prin care

venea lumina din baie.

Era mai scund decât se aşteptase Cohen. Părul îi era tras la spate într-o coadă. Părea că-i întinde pielea, astfel că pe chipul lui mare, cu fruntea înaltă, era veşnic întipărit un fel de surâs, iar nasul îi era ridicat, de parcă ar fi adulmecat aerul sau priveliştea asupra capetelor oamenilor din jurul lui. Era îmbrăcat în negru, avea cămaşă încheiată până sus şi nu purta cravată, iar haina îi stătea pe umeri ca o capă. Cohen îşi aminti că şi la înmormântare Burns fusese îmbrăcat în negru din cap până-n picioare.

Burns îşi ştergea fruntea pe un prosop şi numai după ce termină, aruncându-l înapoi în baie fără să se uite, îi întinse mina dreaptă.

— Mă întrebam când o să apari, întreba cu o voce care semăna cu scârţâitul schimbătorului de viteze.

Strângerea de mână fu superficială, iar asprimea palmei îl surprinse pe Cohen.

Când se aşeză în spatele biroului, Burns se uită la imaginile mişcătoare ale atleţilor, cailor şi motocicletelor. Împingându-se cu mâinile şi cu picioarele, dădu scaunul în spate şi într-o parte, rotindu-se până când ajunse la jumătatea scrinului. Deschise una dintre uşi, scotoci, apoi merse cu scaunul înapoi în spatele biroului.

— Uite, spuse, aruncându-i un plic gros care făcu zgomot când atinse biroul. Când îşi ridică privirea, Burns observă ceva pe monitoarele din spatele lui Cohen, care rămăsese în picioare. Yankei împuţiţi, murmură. Dar apoi i se adresă din nou lui Cohen. Max a spus că s-ar putea să vii după asta.

— De ce? Vocea lui Cohen se transformă aproape într-o şoaptă. De ce?

— Nu ţi-a spus? îl întrebă Burns.

Cohen dădu din cap în semn că nu.

— La naiba! Ticălosul ăla, mârâi gangsterul cu admiraţie. Tipul ăsta ar fi trebuit să lucreze pentru CIA – atât de bine ştia să păstreze un secret.

Se întoarse în scaun, răsucind o manetă care deschidea jaluzelele veneţiene, dezvăluind priveliştea clubului de dedesubt. Cohen privi pe fereastră. Nu zări barul, iar în luminile care erau mai mult nişte străfulgerări, mulţimea dansatorilor părea să fie un singur organism complex.

— Problema este, zise Burns gânditor, că nu ştiu cât de mult pot să-ţi spun. Max a spus că pot avea încredere în tine. Dar el

nu mai este.

Stătea încă cu spatele la Cohen.

— De ce nu m-ai abordat la înmormântare? îl întreba Cohen. Ai fi putut să mi-l aduci acolo, adăugă, întrebându-se dacă asta i-ar fi salvat viaţa lui Rosen.

— N-ai fost atent la ce ţi-am spus. Bărbatul scund vorbea cu un aer didactic, întorcându-se să-l privească pe Cohen. Am spus că trebuia să-ţi dau pachetul ăsta *dacă* ai fi apărut. Nu trebuia să te chem eu.

— Deci, iată-mă. Ce e? întrebă Cohen, păşind către birou şi întinzând mâna după plic.

— Cred că o carte, o casetă sau ceva de genul ăsta, zise Burns.

— Crezi? spuse Cohen sceptic, luând pachetul.

Verifică sigiliul. Îşi ridică privirea înspre Burns, dar încă nu surise.

— Acesta este plicul lui, nu al meu. Nu l-am deschis.

Discreţia lui Burns îl impresiona pe Cohen. Desfăcu plicul.

O etichetă cu scrisul lui Broder spunea că acea casetă conţinea filmul *Secretele supravieţuitorului (partea întâi).* O ridică pentru a i-o arăta lui Burns.

— Ar fi trebuit să-mi închipui, zise Burns, dând din cap. Nu mai suport tâmpenia asta. Destul. Când a murit tata, am spus că ajunge, nu mai vreau să am de-a face cu aşa ceva. De când aveam douăzeci şi trei de ani, am dat câte o sută de bătrâne pe an pentru Institutul Holocaustului. Până acum au primit de la mine mai mult de un milion. Dar nu-i primesc decât anonimi. Se încruntă. Ferească Dumnezeu să aibă de-a face cu numele meu, adăugă cu sarcasm. Dar eu tot o fac. În amintirea tatălui meu.

Cohen lovea uşor caseta pe care-o avea în mână, gândindu-se în timp ce-l asculta.

— Cum l-ai cunoscut? îl întreba.

Burns zâmbi, amintindu-şi.

— A fost ceva tipic pentru el. Apare într-o noapte. Nu ca un obişnuit al localului, dacă înţelegi ce vreau să spun. Bătrân caraghios, îmbrăcat mortal, costum la modă prin anii patruzeci. Costum. Asta-i tare. Întreabă de mine. Omul meu spune că nici gând. Burns surâse, dar chipul lui Cohen rămase împietrit. Idiotul, murmură Burns ca pentru sine înainte de a continua. Dar Max zâmbeşte, se ridică, şi ştii, era solid, aşa că arată, de parcă s-ar pregăti să lupte, se dezbracă de haină, dar cu eleganţă, şi i-o dă femeii, care mai târziu se dovedeşte a fi Sophie.

Burns chicoti încet, amintindu-şi altceva.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Cohen.

— Păi şi-a suflecat mânecile suficient de mult ca să se vadă numărul şi i-a spus gardianului: „Spune-i fiului lui Heschel că a venit cineva care vrea să-l vadă.” Burns râse din nou, încet, ca pentru sine. Aşa-l chema pe bătrânul meu, Heschel.

Cohen se încruntă.

— Heschel Bemstein. A venit în America şi l-a transformat în Harry Burns.

Chipul lui Cohen râmase impasibil în timp ce mintea îi rătăcea pe cele mai întunecate alei, încercând să asocieze un nume unui chip, un chip numelui. Nu reuşi. Încercă să nu pară îngrijorat când tăcerea se prelungi.

Burns îl uimi cu un hohot de râs.

— Nu te mai strădui. Nu l-ai fi putut cunoaşte. Max l-a întâlnit aici. De ce nu iei loc? îl întrebă, indicându-i unul din scaunele de piele aflate în faţa biroului. Când Cohen se duse la scaun, Burns bătu ritmic cu inelul în masă. Pun pariu că Goldie ţi-a spus că sunt rudă cu Bugsy Siegel, zise, tocmai când Cohen se aşeză în fotoliul de piele şi metal. Cohen ridică din umeri.

— Nu e adevărat, zise Burns. Cohen ridică o sprânceană. Nu neg niciodată chestia asta în public.

Cohen dădu afirmativ din cap. Burns zâmbi.

— Vrei să-ţi spun chestia cea mai tare?

Cohen aprobă din nou din cap.

— Omul meu vine aici şi îmi spune: „Şefule, n-am mai văzut aşa ceva… bătrânul are tatuat pe braţ un număr de telefon.”

Burns chicoti.

— Creştin *ticălos,* zise când râsul nu i se mai auzi. Nu mai lucrează pentru mine. Oricum, când am auzit de număr, i-am spus să-l trimită înăuntru. Vorbim. Mă rog, mai mult el vorbeşte. Despre tatăl meu. Burns oftă. Totdeauna m-am gândit la el ca la un prostănac, un haidamac ce aspiră să ajungă comis-voiajor.

Cohen se întreba ce înseamnă comis-voiajor, mulţumit de faptul că nu ştia nimic despre Heschel Bemstein.

— Ce voia? întrebă, punându-l la încercare pe Burns, care se hotărâse să-i spună mai mult. Ţi-a cerut ceva, nu-i aşa?

Burns studie chipul lui Cohen, chibzuind.

— Aici intrăm într-o zonă care nu e trecută pe hartă, zise gangsterul în cele din urmă. Max a spus că pot avea încredere în tine. La naiba, din câte ştiu, eşti un fel de Jimmy Stewart evreu sau ceva de genul ăsta. Dar acum Max a murit, iar eu trebuie să-

mi apăr interesele. Poate că nu voi face decât să-ţi dau banda, iar tu vei pleca, şi cu asta basta. Eu mi-am făcut datoria, şi tu ţi-ai făcut-o pe a ta.

Cohen se uită la caseta pe care-o ţinea în mână.

— Când ţi-a dat asta?

— Săptămâna trecută, spuse Burns. Mi-a dat telefon şi mi-a spus că vrea să-mi vorbească. Ce-a fost a fost. Prietenii sunt prieteni. Afacerile sunt afaceri. Două lucruri diferite. Avea nevoie de mine ca prieten.

Cohen simţi că-şi pierde răbdarea şi strânse caseta puţin mai tare ca să-şi păstreze cumpătul.

— L-ai trădat, şopti.

— Am făcut ceea ce trebuia să fac, protestă Burns. L-am ajutat cât de mult am putut Dar am primit o ofertă mai bună. Asta-i tot. I-am acordat un anumit timp, l-am avertizat Era tare. Nu era supărat pe mine. Asta, zise, arătând spre caseta din mâna lui Cohen, a fost ultimul serviciu pe care i l-am făcut. Încheiasem colaborarea. Asta – arătă din nou – a fost din prietenie.

— Ce colaborare? întrebă Cohen.

— La film, ce altceva?

— Tu nu faci lucruri de genul ăsta.

— Vei fi surprins dacă vei afla câte lucruri fac.

Cohen nu ridică vocea, încercând să-şi înfrâneze mânia.

— Ce afaceri ai făcut cu el? mormăi el.

Burns bătu cu inelul în sticlă, apoi se hotărî.

— Epica îi făcea probleme. Voia ca, la rândul meu, să le fac necazuri.

— Şi?

— Şi ce?

— Ai făcut chestia asta? Le-ai făcut probleme celor de la Epica?

Burns pufni în râs.

— Mda, le-am făcut. Am făcut chestia asta când am început eu să am probleme.

— Când s-au întâmplat toate acestea? întreba Cohen.

— Anul trecut. De când a apărut Andy Blakely.

— Când l-ai trădat?

— Când a început să se poarte nebuneşte, să fie periculos. Dacă chiar vrei să ştii, replică Burns, era paranoic. Complet. Ai fi crezut că pe el voiau să pună mâna poliţaii. Nu vorbea niciodată de la telefonul de acasă. Voia să ne întâlnim în aer liber, între patru ochi. L-am întrebat: „Max, ce-i tâmpenia asta? Întâlniri în

mijlocul deşertului, pe plajă?” Iar el n-a făcut altceva decât să zâmbească şi să spună: „Aşa e mai sigur.”

— Cum adică? întrebă Cohen.

— Asta voiam şi eu să ştiu, exclamă Burns. Începea să mă înnebunească şi pe mine, aşa că l-am întrebat: „Max, vrei să spui că te temi de naziştii în America?” Şi ştii ce mi-a răspuns?

— Nu, zise Cohen.

— A râs – ştii cum râdea el – a râs doar şi a zis: „Dacă ar fi doar asta, n-ar fi mare lucru. Eu vorbesc despre o stafie.” O nebunie, nu-i aşa? Atunci m-am gândit că ar fi cazul să-mi schimb atitudinea faţă de el. Adică, obsesia cu poliţia o puteam înţelege. Un tip plănuieşte toată viaţa lui ceva şi vrea să facă bine ce are de făcut. Perfect. Dar el voia să pornească un adevărat război.

— Împotriva cui? insistă Cohen. Blakely? A cui?

Burns ridică din umeri.

— A stafiilor? îl întrebă la rândul lui.

Ramaseră tăcuţi timp de un minut, iar Cohen se pregăti pentru următoarea întrebare.

— Sophie, zise Cohen, căci însuşi numele ei era o întrebare.

— Ce-i cu ea? întreba Burns, suspicios pentru primă oară de când intrase Cohen în cameră.

— Trebuie să vorbesc cu ea.

— Şi?

— M-a evitat la înmormântare. Am văzut-o acolo cu tine. Înţeleg că acum se află aici.

— Poate că ea nu vrea să vorbească cu tine, spuse Burns. Poate că-i aminteşti de Max.

În ideea că Sophie avea un motiv întemeiat să-l ocolească pe Cohen era o doză de sarcasm.

— E în interesul ei, spuse Cohen cu un surâs generos întipărit pe chip.

— Testamentul, înţelese Burns în cele din urmă, exact cum voia Cohen.

— Poţi s-o aduci aici? îl întrebă pe Burns.

— Poate că nu are nevoie de banii aceia, sugeră acesta. Poate că de-acum încolo voi avea eu grijă de ea.

— Nu crezi că ar cam fi timpul să-i dai voie să fie pe picioarele ei? întreba Cohen, testându-l.

Burns ridică o sprânceană, înghiţind în timp ce se gândea, înainte de a cădea în cursa întinsă de Cohen.

— Bineînţeles, de ce nu? Atinse interfonul de pe masă. Cheryl,

roag-o pe Sophie să vină până la mine, dacă eşti drăguţă.

— S-a cărat, spuse o voce de femeie.

— Da? A spus unde se duce?

Burns îl privi pe Cohen care se trase mai în faţă cu scaunul.

— Nu ştiu, mormăi ea. A plecat cu gaiţa aia, cum o cheamă? Pearl? Ruby?

— Goldie, Goldie Stein, spuse Cohen.

— Da, aşa, Goldie Stein, răspunse femeia. S-au cărat. Acum zece minute.

— La naiba! ţipă Burns, izbind cu palma în masă.

Cohen se ridică, ţinând în mână plicul şi caseta.

— Eşti sigură? mai întrebă Burns încă o dată.

— Da, da, se auzi vocea femeii. Le-am văzut când au plecat. Poate că sunt afară. Să ia puţin aer. Înţelegeţi ce vreau să spun?

Când venise cu ea, nu făcuseră decât un sfert de oră ca să ajungă la Dance Factory. Lui îi luă mai mult de o oră să se întoarcă la hotel, asigurându-se că nu-l urmărea nimeni. Dacă le întrerupea, gândea el, cu atât mai bine. Va reuşi, în sfârşit, să se întâlnească cu Sophie. Iar dacă nu vor fi acolo, va vedea filmul lui Broder.

Se furişă pe o potecă, prin parcare, ocolind recepţia hotelului. Bătu o dată în uşa bungaloului. Linişte. Bătu din nou, puţin mai tare, şi uşa se deschise încet. Se uită înăuntru, strigând-o încet pe nume. Din nou nu primi nici un răspuns. Scoase pistolul şi avansă cu precauţie în living. Unul dintre televizoare era deschis. Se vedea un vechi film muzical, dar sonorul era închis.

În frapiera plină de apă de pe măsuţa de cafea era o sticlă goală de şampanie roz întoarsă cu fundul în sus. În scrumieră erau câteva mucuri de ţigară răsucite cu mâna. Uitându-se fără să atingă nimic, ascultându-şi propria respiraţie şi o melodie electronică de la o petrecere îndepărtată din altă parte a complexului hotelier, se îndreptă spre dormitor.

Îi văzu mai întâi picioarele. Erau încrucişate la glezne, legate cu o panglică de catifea neagră. O strigă o dată pe nume, încet, şi făcu încă un pas înspre cadrul uşii, trăgând piedica pistolului pe care-l ţinea în mâna dreaptă. Porţiunea de piele nebronzată de pe fesele surprinzător de întinse părea un bikini văzut pe negativ. Îşi dădu seama cât de fierbinte îi era mâna pe mânerul rece al pistolului, simţindu-se puţin caraghios când se gândi că poate ea, pur şi simplu, dormea.

— Goldie? o strigă, suficient de tare pentru a fi auzit de cineva

treaz, când mai făcu un pas.

Ochii lui cercetară toate colţurile, căutând să vadă dacă nu-l pândea nimeni, dacă nu existau posibile ascunzători, înainte de a se uita iar la corpul ei, care stătea cu spatele în sus.

Părul ei castaniu era încurcat şi răsfirat pe pernele albe şi pe spatele lat şi bronzat. Îi rosti numele din nou, încet, şi încă o dată mai tare, apropiindu-se, iar când atinse punctul sensibil dintre gât şi umăr, îl pronunţă încă o dată, mai tare, sperând încă să o trezească. Dar înţelesese deja că nu mai avea nici o şansă.

Trupul ei era cald încă, dar nu suficient. Îi cerceta pulsul, apoi se aplecă deasupra ei, căutând să-i vadă chipul acoperit de păr şi de aşternuturi. Nu îndrăzni să mişte corpul, dar dădu părul la o parte. Avea faţa înfundată în perne.

Se uită la mâinile ei. Una avea pumnul strâns. Cealaltă avea palma deschisă, şi unghiile arătau ca cinci stropi de sânge pe cearşafurile imaculate.

Se cutremura, amintindu-şi cât de plină de viaţă era, singur în cameră, ascultându-şi bătăile inimii şi auzind instalaţia de aer condiţionat. Se învinovăţi pe sine, gândindu-se că dacă i-ar fi spus să dispară şi dacă n-ar fi băgat-o în seamă în avion, ar fi putut să fie încă în viaţă. Era conştient de faptul că o făcuse să se îndoiască de Sophie, genul de îndoieli pe care Goldie, cu siguranţă, le-ar fi ridicat faţă de femeia mai tânără. Dar ştia că din cauza afacerilor lui Broder, nu ale lui, murise Goldie. Aşa că merse la telefon, vrând încă să creadă că Sophie Levine era fiica lui Bernard, sperând încă să i se spulbere toate bănuielile, şi toate temerile să-i dispară.

— Ar fi mai bine să fie ceva important, mirii Madden după ce telefonul sună a patra oară, bâjbâind la telefon.

— Este, zise Cohen.

— Cohen? întrebă Madden.

— Goldie a murit.

Urmă o tăcere lungă. Cohen nu făcu nimic pentru a o întrerupe. În cele din urmă, Madden întrebă:

— Cum?

— Strangulată, zise Cohen.

— La naiba!

— O găseşti în pat la hotel.

— Eşti acolo? întrebă Madden. Cohen nu răspunse imediat. Cohen, începu Madden, cu voce ameninţătoare. Aşteaptă-mă acolo.

— Tehnicienii tăi vor găsi amprentele mele în cameră, spuse

Cohen. Dar refuz să fiu considerat suspect în afacerea asta, adăugă cu putere.

— Deci, cine a făcut-o? vru să ştie Madden.

Dacă era fiica lui Bernard Levine, îi datora şansa de a se explica. Dacă nu, trebuia să afle de ce se dăduse drept Sophie, şi îi datora asta lui Broder şi lui însuşi. Se îndoia că vreun american ar putea înţelege acest lucru şi nu avea deloc încredere în capacitatea lui Madden.

— Nu pot spune, îi răspunse în cele din urmă lui Madden.

— Vrei să spui că nu ştii sau nu vrei să-mi spui?

— Nu ştiu dacă pot avea încredere în tine, îi răspunse Cohen cu sinceritate.

Urmă o tăcere îndelungată, apoi Madden îi făcu o ofertă.

— Am aflat ceva despre Torrance. Cei care erau împreuna cu şoferul erau şi ei din Lineker. Fraţii lui.

Dar acum fu rândul lui Madden să ezite.

— Asta nu-i tot, nu-i aşa? întrebă Cohen.

— Când ne vom întâlni.

Cohen se întrebă dacă Madden încerca să-l facă să fie de acord cu ceva în timp ce stătea tăcut. Auzi o sirenă îndepărtată.

— Dacă ai de gând să mă arestezi, nu mă vei întâlni, spuse Cohen.

— Nu fi caraghios, zise Madden. Nu te arestează nimeni.

Cohen simţi că vocea celuilalt era mult prea mieroasă. Se temu ca nu cumva sirena să nu fie decât ecoul interior al propriei sale temeri. Madden îi făcea pe plac, şi acest lucru îl făcea să-i fie şi mai greu să aibă încredere în american.

— În cât timp ajungi aici? îl întrebă Cohen în cele din urmă.

Auzi cum Madden respiră uşurat înainte de a răspunde:

— Douăzeci de minute.

— Voi aştepta douăzeci de minute, nu mai mult. Dacă nu eşti aici până atunci, o să plec.

Închise telefonul în nasul americanului, care vorbea în grabă.

Întorcându-se în living, începu să caute, gândindu-se la Sophie. Căută în geanta de voiaj, vrând să găsească o pereche de mănuşi chirurgicale pe care le găsise la ea în baie. Băgă mâna sub haine, dădu de mănuşi şi încremeni. Scenariul. Întoarse geanta, răsturnând totul pe sofa. Manuscrisul lipsea.

Simţi că ameţeşte şi se aşează alături de talmeş-balmeşul pe care îl făcuse. Se uită deznădăjduit la grămada de haine, reviste, pachete de ţigări şi la cutia strălucitoare cu coniacul pentru care nu plătise vamă şi pe care voia să-l bea cu Broder. Nici ştreangul

nu mai era. Încercă să-şi înfrângă sentimentul de frustrare, în timp ce detaliile camerei i se estompau în faţa ochilor. Dar nu avea de ales. Trebuia să înceapă cu cele mai mici detalii, cu cele mai simple lucruri. Se întoarse în dormitorul lui Goldie, murmurând în timp ce-şi punea mănuşile, ştiind că ele erau o precauţie inutilă. Amprentele lui erau deja peste tot prin apartament, îşi încordă mintea, încercând să înţeleagă. Dacă era destul de inteligentă pentru a pretinde că e Sophie Levine, gândi el, atunci în mod sigur era destul de isteaţă ca să nu acţioneze aşa. Aşa că era, într-adevăr, Sophie. Dar dacă era chiar Sophie, atunci de ce îl ocolea?

Se gândi cu amărăciune la Max Broder când cercetă noptiera, plină de produse cosmetice şi de loţiuni. Sertarele mesei de toaletă erau pline de obiecte de dantelă. Dulapul ar fi putut aparţine unei familii: pe umeraşe atârnau atât haine bărbăteşti, cât şi femeieşti. Dar toate miroseau a parfumul lui Goldie. Baia era exact aşa cum îşi amintea că o lăsase.

Hotărî că era mai probabil ca livingul, cu rafturile, biroul şi măsuţa de cafea, pline de surprize, să ascundă ceva. Începu cu biroul. Talmeş-balmeşul de hârtii şi dischete, ziare şi reviste, părea aşa cum îl lăsase cu câteva ore înainte.

Avea două carnete cu numere de telefon. Le răsfoi, gândindu-se ce numere să aleagă. Se opri la numele lui Alvy Landy. Aşa-zisa familiaritate a băiatului cu Sophie îl intriga, şi, deşi trebuia încă să-şi îndeplinească promisiunile, tânărul actor se oferise de două ori să-l ajute. Mai mult, actorul îl implorase de două ori să discute cu el între patru ochi. Poate că avea ceva de învăţat de la tineri, la urma urmelor, gândi Cohen, copiindu-i numărul de telefon în carnetul lui galben.

Se duse apoi la măsuţa de cafea. Pe mucurile de ţigară se vedeau două rujuri de culori diferite. Luă cu grijă cele două pahare şi le privi pentru a observa eventualele amprente. Le lăsă jos şi se lăsă pe spate pe sofa, privind prin cameră.

Pe o bibliotecă văzu două sfeşnice de aramă. În zestrea tinerei sale soţii fusese o pereche similară. Le aprinsese în serile de sărbătoare şi de vineri în timpul singurului an în care fuseseră căsătoriţi. Ea nu era religioasă, dar îi plăceau obiceiurile, iar după moartea ei sfeşnicele rămăseseră nefolosite, chiar şi de către Ahuva.

Trebui să se întindă pentru a ajunge la plicul îngălbenit dintre sfeşnice, pe cel mai înalt raft. Îl luă de acolo şi scoase din el, cu grijă, o foiţă de hârtie. Scrisul era aproape de copil, de parcă cel

care scrisese n-ar fi fost obişnuit cu acest lucru. Nu erau decât câteva rânduri.

Te rog, Goldie, iartă-mi tăcerea. A fost arma pe care am folosit-o pentru a mă apăra pe mine şi a te proteja pe tine. Sufăr mai mult decât tine. Crede-mă, te rog.

Era semnat Papa.

Cohen îşi stăpâni mâhnirea pe care o simţea Era o părere de rău pentru propriile lui regrete şi pentru cele ale tatălui lui Goldie, şi acest lucru îl făcu să se gândească la Goldie cu şi mai multă milă. Scrisoarea îi căzu în poală pe când se întreba cum ar fi fost dacă soţia lui ar fi trăit, dacă copilul s-ar fi născut şi ar fi crescut suficient pentru a-l întreba despre lagărele de concentrare. Se întrebă dacă ar fi avut tăria de a-i spune sau, mai rău, puterea de a rămâne tăcut.

Scârţâitul pietrişului din faţa uşii principale care era deschisă făcu să înceteze reproşul tăcut al scrisorii. Instinctiv, vârî sfeşnicele şi scrisoarea în geantă dintr-o mişcare. Avea sentimentul că aceste lucruri reprezentau moştenirea lăsată lui de Goldie, un fel de compensaţie. Acestea vorbeau mai blând decât cererile din testamentul lui Broder. Dar luă hotărârea, dacă ar fi existat posibilitatea ca scrisoarea să ajute la rezolvarea cazului, să o folosească. Altfel, aceasta va rămâne secretul ei. Se ridică.

Americanul privi mănuşile chirurgicale ale lui Cohen.

— La naiba, zise el.

Cohen şi le scoase.

— Din obişnuinţă, spuse, ridicând din umeri fără jenă. Nu miau fost de nici un folos, adăugă. Am fost aici în după-amiaza asta şi probabil că amprentele mele sunt răspândite prin toată camera. Dar poate că mai sunt şi ale altora.

Voia foarte mult să fumeze, dar ştia că mai trebuie să aştepte.

Madden se uită prin living.

— Unde este?

Cohen îl conduse în dormitor, oprindu-se în pragul uşii. Madden intră primul, ducându-se direct la cadavru. Nu îl atinse. Cercetă cu atenţie trupul, se uită prin cameră, şi privirea i se opri asupra lui Cohen.

— În regulă, zise el. Ieşi de-aici. La două blocuri de Templul Mormonilor, pe Santa Monica, este un bar. Se numeşte Parrot. Crezi că-l poţi găsi?

— Da.

— Când ieşi de pe alee, ia-o la dreapta, intră pe Santa Monica, şi nu mai ai mult de mers, îi ordonă Madden.

Un sfert de oră mai târziu, Cohen stătea la bar. Nu mai erau acolo decât barmanul şi o femeie masivă de treizeci-patruzeci de ani, care avea o coafură înaltă şi şedea la o masă dintr-un colţ cu un bărbat îmbrăcat ca un bucătar.

Cohen ceru cafea, iar barmanul se încruntă la el.

— Minimum zece dolari, zise acesta.

— Zece dolari pentru o cafea mi se pare cam mult, aprecie Cohen.

— Remiză. Pentru spectacol, spuse barmanul.

Cohen se uită în jur. Bucătarul o ţinea pe femeie de mână, dar ea privea în gol, fără să-l bage în seamă.

— Ce spectacol?

— Hei, Katy, când intri pe scenă?

Femeia privi prin încăpere, se încrunta la el, apoi se uită cu tandreţe la bucătar.

— Va începe. Mai târziu. Remiza acum, insistă barmanul.

— Cât costă un coniac? întrebă Cohen.

— Trei dolari, zise barmanul.

— Unul mare. Şi o cafea, comandă Cohen. Când apăru Madden, coniacul dispăruse, iar în faţa lui Cohen se afla o a doua ceaşcă de cafea. Poliţistul îi salută pe barman şi pe Katy, spunându-le pe nume. Bucătarul se încruntă, iar dansatoarea nu păru prea fericită să-l vadă pe Madden. Dar barmanul umplu un pahar cu whisky, fără ca Madden să-l comande.

— Le-am spus că am primit o informaţie anonimă, îi spuse Madden încet lui Cohen când barmanul se duse la casa de marcat.

— Dar le-ai spus că e ceva legat de moartea lui Broder, nu? îl întrebă Cohen.

Madden îşi îngropă capul în palme.

— Ce faci aici? vru el să ştie.

— Ce vrei să spui? întrebă Cohen.

— Ascultă cu foarte mare atenţie, zise Madden. Singura piedica între tine şi un avion spre Israel sunt eu. Şi asta e cea mai bună ofertă. Există unii care ar fi vrut să te luăm după incidentul cu capetele rase. Şi cheiul? Mai bine să nu mai vorbim. Acum asta. Când vor afla că ai fost în camera lui Goldie, nici nu vreau să mă gândesc ce vor face. Vei da naştere unui incident diplomatic, dacă o ţii tot aşa. Deci, dacă vrei să te ajut, trebuie

ca şi tu să mă ajuţi pe mine. Ce naiba se petrece?

Cohen îşi scurse în gură o ultimă picătură de coniac. O stafie, zisese Burns că ar fi spus Broder. Nu un nazist: o stafie, îşi amintea şi de Blakely, şi nu putu să-şi scoată din minte răsuflarea fierbinte a lui Sophie, pe care o simţise pe obraz. Se uita îndurerat la poliţistul american. Stafiile îi bântuiau mintea. Avea nevoie de somn, dar voia şi să vadă filmul. Se simţea tentat să spună că pleacă acasă şi uită de tot. Nu putea să se hotărască să-i dea lui Madden numele lui Sophie Levine. Nu dacă nu era absolut necesar. Voia mai întâi s-o găsească.

— Jacques Rosen, zise. Cerşetorul mort pe chei, explică obosit, supărat că Madden nu cunoştea numele. Cred că pe el voiau să-l împuşte. Ştiu că avea să-mi dea ceva. Îmi spusese înainte de a muri. Cine a pus la cale chestia cu împuşcăturile are căruciorul lui. Cred că e vorba despre o casetă video pentru mine, spuse Cohen. Un mesaj pentru mine din partea lui Broder.

Madden îl privea uimit.

— Crezi? zise în cele din urmă neîncrezător. Ştii, adăugă gânditor şi caustic, dă-ţi şi tu seama că asta e tot ce-am auzit de la tine de când ai apărut. Crezi că prietenul tău nu s-ar fi putut sinucide. Crezi că acele capete încercau să te omoare. Îl crezi pe un vagabond întâlnit pe chei, Dumnezeule, spuse.

— Fă-mi rost de casetă. Ai spus că ai ceva despre indivizii aceia.

— Se învârtesc pe lângă sediul unui oficiu neonazist din Torrance, recunoscu Madden.

— Unde e Torrance ăsta? întrebă Cohen scoţându-şi carneţelul dintr-un buzunar.

— Nu te vei duce acolo, spuse Madden în grabă.

Cohen studie chipul poliţistului înainte de a-i răspunde.

— Au încercat să mă omoare.

— Bine. *Poate* că au încercat. Dar acum s-a terminat. Lasă-i pe poliţiştii din Torrance să-şi facă meseria. O să-l ridice pe Dugan. El e fuhrerul local. O să-l întrebe. Dacă află ceva, o să mă anunţe.

— Spune-le să întrebe de Max Broder, îi ordonă Cohen.

— Ştiu ei să-şi facă meseria, mârâi Madden.

Cohen se gândi să-l întrebe dacă poliţiştii din Torrance ştiau să-şi facă meseria la fel cum şi-o făcuse Madden pe a lui. Dar mai trebuia să-l roage ceva. Ştia că va fi pentru Madden lucrul cel mai periculos, aşa că-şi formulă brusc cererea, ca pe o ameninţare care plana asupra capului lui Madden.

— Andrew Blakely, spuse el.

— Să te ia naiba, şopti încet Madden. Dar apoi izbi cu mâna în tejgheaua de lemn masiv a barului, iar băutura i se clătină în pahar. Barmanul îşi ridică ochii, schimbă o privire cu dansatoarea, apoi îşi văzu mai departe de lustruit. Asta-i acum, şopti Madden. E şeful unui blestemat de studiou. Prietenul tău avea relaţii de afaceri cu el. Mergea prost. Ăsta totuşi nu-i un motiv întemeiat pentru a cerceta un preşedinte de studiou. Nu în oraşul ăsta. Pentru că îţi voi spune ceva ce nu-ţi va plăcea să auzi. Goldie a păţit-o pentru ca a mers puţin prea departe cu unul dintre jocurile ei. În oraşul asta era destul de cunoscuta. Poate că cine a aranjat-o n-avea nici o legătura cu Broder, dar nici una. Şi ştii ce? Prietenul tău vagabond. Un trecător nevinovat. Asta-i tot. Ticăloşii din Torrance. Ticăloşi, asta e. Aşa că nu-mi împuia capul cu tâmpenia asta cu Blakely, cu idioţenia asta de conspiraţie. Prietenul tău s-a sinucis. Goldie a păţit-o fiindcă aşa a fost să fie. Şi restul n-a fost decât o coincidenţă. Coincidenţă pură.

Chipul lui Cohen era impenetrabil în timp ce aştepta ca Madden să termine ce avea de spus.

— Dar nu crezi asta, îl întrebă în cele din urmă.

Era rândul lui să-l trateze cu condescendenţă.

Dar Madden nu făcu decât să surâdă afectat.

— Am crezut că eşti un fel de as, zise el cu cinism. Se presupune că sunteţi deştepţi. Dar ziarele au şi ele dreptate o dată. Exageraţi. Se pare că aţi avut atât de mult timp duşmani, că nici nu vă observaţi prietenii. Eu încerc să te ajut.

Cohen coborî de pe scaun. Era prea obosit ca să mai discute în contradictoriu.

— Spune-mi, întrebă, găsind în portofel o bancnotă de douăzeci de dolari şi punând-o pe tejghea. Cât mai ai? Simţi cum Madden se încordează, şi se simţi dintr-odată ca Goldie. Asta îl făcu să sufere, aşa că adăugă pe un ton părintesc. Nu te teme, Mike. Eşti unul dintre norocoşi. Trebuie să rezişti până atunci. Şi te înţeleg. Nu vrei să ai necazuri. Eu îţi creez neplăceri. Deci cât mai ai? O lună? Mai mult? Mai puţin? Pun pariu că mai puţin de o lună. Pun pariu că două săptămâni.

— Douăsprezece zile, mărturisi Madden aproape căindu-se.

— Păi, zise Cohen, sper să se termine totul până atunci. Se aplecă să-şi ridice bagajul. Ce faci peste treisprezece zile? îl întrebă pe un ton prietenos, ridicându-se.

— Mai întâi promite-mi că nu mergi la Torrance, spuse

Madden, încercând să-şi recâştige autoritatea.

— Ascultă-mă, Mike Madden. Cohen se aplecă spre el în aşa fel, încât nici unul dintre oamenii aflaţi în bar nu îl văzu vorbind. Există lucruri pe care eu le pot face, iar tu nu. Aici sunt un anonim. Dar tu? Tu eşti un poliţist care mai are puţin până la pensie. Nu-ţi poţi permite să faci lucrurile pe care eu le pot face. Şi să-ţi spun un lucru: Există lucruri pe care nu vrei să le ştii.

Zicând asta, ieşi din bar, îndreptându-şi spatele pe când clipea în lumina răsăritului, după ce se închisese uşa şi nu se mai auzea râsul lui Madden. Lăsând totul în urmă, se îndreptă înspre vest cu Jaguarul, ignorând hărţile automobilistice şi indicatoarele, ignorând totul, în afara de instinctul care-l îndemna să se îndrepte spre vest, unde oceanul răbdător aştepta fără să judece pe nimeni.

Neonul roşu de pe firma motelului licărea luminând trei litere X. Dar Cohen nu se gândea decât la ocean. Ascultă valurile în timp ce funcţionarul cu urme de vărsat de vânt şi cu o cămaşă înflorată, descheiată, care lăsa să i se vadă pieptul scobit, îi dădu două chei şi restul de la încă o bancnotă de o sută de dolari luată de la Broder. O cheie era de la cameră, iar cealaltă de la lacătul pus pe videoplayer.

— Nu doriţi să vă alegeţi una? îl întrebă funcţionarul, împingând un catalog în faţa lui Cohen.

— Mi-am adus, zise Cohen.

Funcţionarul ridică o sprânceană, se uită peste umărul lui Cohen ca să vadă celălalt pasager din Jaguar, şi, nevăzând nici unul, ridică din umeri.

Cohen trase maşina lângă camera de la capătul parcării, îşi aruncă geanta în cameră şi se duse la ocean. Zgomotul valurilor te făcea să crezi că bate vântul. Era în timpul refluxului, dar valurile erau uriaşe, mai mari decât cele ale Mediteranei de lângă linia de coastă a Israelului. Cea mai apropiata persoană se afla la mai mult de un kilometru la sud.

Cohen începu să se descheie la cămaşă când încă se afla pe nisip. Pe mal se dezbrăcă şi de celelalte haine, lăsându-le aşezate într-o grămadă pe nisipul uscat. Alergă înspre un val şi se aruncă în el, îndreptându-şi corpul către curentul submarin, apoi se ridică din răceala lui pentru a se întoarce pe spate, după ce ieşi la suprafaţă. Înotă repede pe spate zece metri, apoi se opri brusc, uitându-se în urma lui şi călcând apa pentru a privi peisajul. Strălucirea soarelui care răsărea îl împiedica să vadă

mai mult decât linia neclară a cerului. Spre sud, se zăreau curba coastei şi părţi din oraşul de dincolo de ea. Înotă craul şi bras până când amintirile deveniră la fel de vagi ca şi valurile, până când mirosurile pe care le ţinuse minte îi dispărură din nări. Înotă până când respiraţia îi deveni scurtă şi grea, apoi profita de un val care îl purtă spre ţărm, şi se trezi sprijinit pe mâini, târându-se prin apa adâncă până la genunchi, de unde un talaz îl împinse pe mal.

Folosi o cămaşă din sacoşă ca prosop şi se uscă repede. Când era în apă, câţiva surferi se adunaseră cam la două sute de metri la stânga lui. Un bărbat plimba doi câini la aceeaşi distanţă, dar la stânga. Cheiul se afla la un kilometru spre nord, înălţându-se mult deasupra apei. O clipă fu gol pe plajă, apoi îşi puse pantalonii.

Mersul prin nisip îl epuiză.

Pe o bancă, lângă o cabină telefonică de la capătul străzii comerciale paralele cu bulevardul, îşi scoase flaconul şi luă o duşcă bună, încercând să se hotărască dacă să mănânce mai întâi sau să se culce, dar ştiind ce trebuia să facă de fapt. Dezgustat de propria amânare, îşi ridică faţa înspre soarele cald, lăsându-se scăldat de lumină, gândindu-se, încercând să pună în ordine informaţiile şi să-şi planifice obiectivele în minte. Stătu aşa mult timp, până când fu gata.

Asta era meseria lui, gândi pe când punea caseta în aparat.

„Să fac distincţia între sentimente şi observaţii”, spuse pe cel mai didactic ton, stând pe marginea patului.

Dar când îşi aprinse ţigara, ascultând cum se derula caseta în aparat, înţelese că uneori şi sentimentele trebuia să fie observate.

Urmă declicul casetei care se opri, huruitul playerului, apoi, exact aşa cum citise în primele pagini ale scenariului, filmul începu cu epidemia de sinucidere prin spânzurare.

Broder avea toate replicile inteligente şi inspirate, şi era portretizat ca un conducător perfect. Tânărul Avram era deştept şi iute de picior, învăţând repede cum să-i linguşească pe caporali, ascultător faţă de germani, şi cum să fie de folos ori cui putea. Nu aşa era, pufni Cohen după cinci minute. Urmau câteva lucruri unde adevărul era şi mai denaturat. Levine era interpretat de un actor cu privirea sălbatică, iar socialismul lui democrat se transformase în stalinism. Într-o scenă care se petrecea în interiorul barăcii, actorul care îl interpreta pe Levine ţinea un

discurs, promiţând o lume mai bună sub seceră şi ciocan, care ar fi putut veni din est pentru a-i salva. Şi iată-l pe Alvy Landy, ascultând cu nesaţ cuvintele pompoase. Când fu prezentat Rosen ca cel mai deştept dintre ei toţi – primul din echipă care înţelesese regulile supravieţuirii – Cohen înţelese că toţi cei din film erau inumani.

Mannheim şi doctorii lui, desigur, măcelarii şi ajutoarele lor, apăreau cu maniile lor, la fel de lustruite cum le erau cizmele, cu perversiunile la fel de deformate ca ochii lor în spatele lentilelor de ochelari. Dar şi prizonierii erau prezentaţi ca fiind dincolo de umanitate, aproape ca nişte zei în pietatea lor religioasă sau în puritatea lor ideologică. Chiar şi criminalii, infractorii şi violatorii erau cumva ridicaţi la niveluri mitice ale existenţei, în care priceperea lor de a supravieţui nu numai că justifica crimele lor din trecut, dar îi şi purifica.

În povestea lui Broder nu exista nici o vinovăţie, nici un compromis fatal. Tuturor, cu excepţia conducătorilor, li se acorda un singur moment în care să plângă, fiecare era arătat ştergându-şi lacrimile, de parcă urma să nu mai plângă niciodată.

Cohen privi cu egală fascinaţie şi repulsie, fără să-i placă nici măcar o scenă. După părerea lui, aşa-zisa capodoperă a lui Broder era un dezastru.

Filmul continua, întrerupt pe alocuri de note care anunţau un număr de cod al filmului ce urma să fie inserat. Cohen bâjbâia după butonul de oprire de fiecare dată, notându-şi, în caz că va fi nevoit să se întoarcă în camera de montaj să caute fragmentul lipsă. Era meseria lui, nu înceta să-şi spună, încercând să se concentreze asupra filmului şi nu asupra propriilor lui amintiri.

Întotdeauna lucrând sistematic, Broder îl ajuta, de fapt. O dată personajele prezentate, regizorul revenise la rutina muncii şi la supravieţuirea fiecăruia. Cohen privea scenele în care corpurile erau aruncate cu lopata în crematorii şi cele în care era scoasă cenuşa. În supă se vedeau insecte şi omizi, pâinea era plină de viermi, şi exista o scenă în care se isca o luptă pe viaţă şi pe moarte pentru un cartof. Erau inspecţii şi execuţii. Toţi fugeau mereu cu capul în jos, cu chipurile ferite, de teamă ca nu cumva o rană sau o cicatrice să facă să fie aleşi pentru a fi ucişi. Cohen privea ca printr-o ceaţă, Împotrivindu-se amintirilor mai rele decât tot ce putea arăta Broder. Când Broder era gata să spună povestea planului de evadare, Cohen îşi stăpânea deja emoţiile. Ştia sfârşitul.

Dar Max Broder era un profesionist, trebui să recunoască Cohen, pe măsură ce scenele efortului secret se succedară până la dezamăgirea teribilă a eşecului. Urmau câteva anecdote. Medicii prizonieri luptau împotriva tifosului, în timp ce doctorii germani îşi făceau experimentele lor nebuneşti în legătură cu hipertermia. Întoarcerea miraculoasă a lui Rosen, în trup dacă nu în spirit, era explicată cu o tăcere melodramatică în care groaza era evocată de ochii lui goi. Urmă hotărârea lui Der Bruder de a se răscula. Dar revolta nu se petrecu niciodată.

Americanii apărură primii. Se văzu lagărul într-o stare de haos complet, care părea, la început, să fie filmat cu încetinitorul. Două tancuri americane erau parcate în dreptul porţii principale. Dar camera urmărea scheletul care mergea, în timp ce americanii rămăseseră paralizaţi de priveliştea din jur. Urma un prim-plan al clădirii administrative principale, o clădire din cărămizi roşii care servise drept fundal spânzurătorilor din mijlocul poligonului ce fusese mai înainte locul controalelor inopinate executate în faţa trupurilor spânzuraţilor. Fumul ieşea pe o fereastră de la etajul al doilea, iar dedesubt, în prim-plan, un american încerca fără tragere de inimă să împiedice patru sau cinci prizonieri să bată fără putere un caporal.

Camera de luat vederi trecu prin arcada principala a clădirii administrative, peste poligon, până când ajunse la chipurile lui Max şi Bernard, care mergeau încet spre Avram. Alvy Landy stătea în faţa unei barăci, privind un medic american ce plângea.

Cohen trase de cearşafurile de pe pat, învelindu-se bine pentru a se feri de răcoarea aerului condiţionat din camera de motel, imitându-l fără să vrea pe Alvy Landy, care avea pătura unui soldat american aruncată pe umeri ca pe un şal. Cohen îl privi pe tânărul actor ce se uita cum se apropiau Levine şi Broder şi, tocmai când voia să vorbească, Cohen vorbi în locul lui, ca Goldie în avion.

„Mannheim?” întrebă cu voce tare în camera singuratică de motel, privindu-l pe Alvy cum spunea acelaşi lucru pe ecranul televizorului.

Bernard dădu negativ din cap.

„Nu mai e”, zise Broder, apoi pe ecran apărură cei trei bărbaţi scheletici care se priveau pătrunzător.

Cohen crezu că s-a terminat filmul şi se ridică. Dar ecranul străluci dintr-odată. Pentru o secundă ilumină chiar şi cel mai îndepărtat colţ din camera mohorâtă de motel, făcându-l să clipească din cauza luminii neaşteptate.

Aparatul de filmat se mută de la soarele strălucitor la Broder şi Cohen, singuri la poarta lagărului. Apropiindu-se de ei, obiectivul prinse un soldat american cu un aparat de fotografiat, apoi se depărtă până când rămase nemişcat asupra lui Broder, care îşi ţinea braţul pe umărul lui Cohen, arătându-i ceva în depărtare. Ecranul se întunecă, şi pe el apărură repede cu alb cuvintele Sfârşitul primei părţi, apoi nu se mai văzură decât nişte purici, care umplură camera cu o lumină bolnavă.

6

UN COPIL SE JOACĂ cu mingea în curtea din faţă a unei case de ţară. În spatele clădirii se află o pajişte acoperită de zăpadă, un stejar gros creşte din mijlocul acesteia. Copilul se opreşte din bătut mingea când o maşină de culoare închisă se opreşte în faţa casei. Coboară trei bărbaţi cu feţele acoperite. Sunt îmbrăcaţi ca nişte oameni de afaceri, cu paltoane de lână şi pălării trase pe frunte. Dar nu de soare îşi feresc ei ochii. E frig, şi cerul cenuşiu anunţă şi mai multă zăpadă. Unul dintre bărbaţi se apleacă după minge şi, aruncând-o uşor în sus şi prinzând-o în timp ce vorbeşte, îl întreabă pe băiat unde este tatăl lui.

Mingea se opreşte sub o fereastră de la parter. La fereastră apare chipul copilului, care priveşte înăuntru. Toţi cei trei bărbaţi se află în camera din faţă. Un al patrulea, tatăl băiatului, este în genunchi. Poartă ochelari cu lentile groase, care dau ochilor lui o expresie înnebunită. Unul dintre musafiri îl observă pe copilul care se uită pe geam. Merge şi trage draperia.

— Acum spune-ne. Unde e? îl întreabă bărbatul când se întoarce la nazistul îngenuncheat.

Dar bărbatul îngenuncheat îl sfidează. Acum se aude vocea lui Cohen care întreabă:

— Unde e?

Un copil îşi strigă tatăl. Toţi cei patru îl privesc pe copil, care stă în pragul uşii salonului.

Broder merge la băiat. Nazistul neagă din cap.

— Te rog, nu-i face rău copilului. Te rog. El este nevinovat.

Aerul este sfâşiat de râsul lui Broder. Băiatul începe să plângă, apoi totul devine un scrâşnet de cauciucuri.

Cei trei bărbaţi se află în maşină. Bărbaţii din faţă sunt veseli şi râd.

Cohen deschise ochii, conştient de faptul că se trezea pentru a evita ceea ce urma. Privise prin geamul din spate al maşinii, iar imaginea tatălui şi fiului, spânzuraţi de copacul de pe pajişte, îi rămăsese pentru totdeauna în minte.

Se afla într-un pat mare, în camera de oaspeţi din casa de pe plajă a lui Alvy Landy. La capătul camerei se afla o uşă glisantă, deschisa înspre cer. Inima lui Cohen îşi mai potoli bătăile

accelerate. Se lăsă pe spate, amintindu-şi. Se oprise la un telefon cu fise, pentru a încerca numerele Barbarei Damaby. Unul dintre roboţi îi răspunsese cu vocea ei. Cea de-a doua voce era a unei secretare, care spunea că poate lăsa un mesaj. Alvy Landy, se gândise, Alvy Landy ar putea avea o copie a filmului. Alvy Landy l-ar fi ajutat s-o găsească pe Sophie, se hotărî, sperând că nu încearcă degeaba.

Mai târziu se târâse în pat, sperând că Landy o va găsi pe Sophie în timp ce el dormea, ştiind că va trebui să se bizuie pe Madden pentru caseta de la Rosen sau pe Damaby pentru cea de la studiou, ca să vadă cea de-a doua jumătate a filmului. Alvy nu avea nici o copie.

Se uită la ceas. Era abia trecut de prânz. Trecuseră patru ore de când văzuse partea întâi. Era în oraş de mai puţin de o sută de ore. Ştia că visul său trebuia să fie în partea a doua, unde Broder probabil că dezvăluise secretele pe care toţi trei juraseră să nu le dea la iveală niciodată.

Deşi înainte de a se culca mâncase un sandviş în bucătăria lui Alvy, stomacul îi chiorăia de foame. Se ridică, şocat de ameţeala pe care o simţea, şi merse clătinându-se până în baie, în timp ce tuşea puternică se transforma în gâfâieli din cauza cărora îl dureau coastele. Un duş fierbinte îi făcu bine. Printr-o fereastră ca un hublou privi spre plajă în timp ce se spăla, fiind atent la jucătorii de volei şi la patinatori. O persoană fără adăpost – era imposibil să-ţi dai seama dacă este bărbat sau femeie – mergea încet pe Ştrand, împingând un cărucior. Îşi aminti de Rosen, în timp ce simţea cum apa duşului îi înţeapă spatele. Când simţi că a căpătat destulă putere, întoarse încet robinetul de apă rece, deschizându-l până când respiraţia îi deveni întretăiata, iar sângele îi fu pus în circulaţie.

Îmbujorat, se şterse şi îşi puse prosopul în jurul taliei, mergând prin dormitor şi apoi coborând scările la parter, unde îşi amintea că Alvy îi aruncase hainele într-o maşină de spălat aflată într-unul dintre dulapurile din bucătărie.

Livingul era plin de mobilă de bambus şi de perne puse pe podea. Uşile glisante dădeau spre o grădină în miniatură cu gard de lemn. O mică masă era pusă pentru trei persoane. Intră în bucătărie şi tocmai voia să deschidă maşina de spălat când îl făcu să tresară vocea unei femei în spatele lui.

— V-aţi trezit în sfârşit, spuse ea.

El se întoarse, cu teamă în ochi. Se gândi la pistol, pe care îl pusese în sacoşa de sus din dormitorul în care îl găzduise Alvy.

Când o privi se simţi caraghios şi bătrân.

Ea purta bikini şi o bluză descheiată. Trebui să facă apel la toată voinţa lui pentru a-şi lua privirea de la sânii ei. Ea îi zâmbi şi îşi înnodă bluza.

— N-am vrut să vă sperii, spuse ea. Sunt Pam, prietena lui Alvy, poate vă mai amintiţi de mine, îl întrebă nesigură.

— Bineînţeles. Hainele mele, adăugă jenat. Alvy le-a pus la spălat.

— Şi tot el v-a călcat cămăşile, zise veselă, arătând spre un scaun din colţ, în timp ce intra în bucătărie.

Pantalonii erau împăturiţi cu grijă, iar cămăşile se aflau deasupra.

Cohen îşi ridică prosopul şi se duse la haine, păşind pe coridor acolo unde ea nu-l mai putea vedea, pentru a-şi pune o pereche de pantaloni şi o cămaşă.

— Pentru mine n-ar face niciodată asta, îi strigă ea. Crede cu adevărat că sunteţi o persoană deosebită. Este un fel de admirator al dumneavoastră.

— Unde e? întrebă Cohen, întorcându-se în încăperea principală.

— E plecat pentru aprovizionare, zise ea, privindu-l absentă.

— Poftim?

— Mă întrebam, spuse ea visătoare, dacă Alvy va arăta ca dumneavoastră când va avea vârsta pe care o aveţi acum. Bineînţeles, adevărata întrebare este dacă vom mai fi împreună până atunci. Făcu dintr-odată o piruetă în întregul living, terminând mişcarea cu o uşoară ridicare şi coborâre a piciorului stâng. Se întoarse cu faţa spre el şi, văzându-i chipul, adăugă veselă: Nu vreau să spun că sunteţi decrepit sau ceva de genul ăsta. Scuzele ei erau sincere. De fapt – ridică din nou piciorul şi îl privi bătând aerai de trei ori – Alvy şi cu mine am văzut banda aceea a turistului de foarte multe ori. Aţi fost uimitor.

Cohen nu ştia dacă ea se juca cu ea însăşi sau cu el. Dar îi plăcea jocul ei.

— Crede că sunteţi grozav, spunea ea, lăsându-se în mâini pentru a merge aşa prin cameră până la el. Dar uite, zise sărind în picioare, că numai eu vorbesc. Dumneavoastră sunteţi cel cu întrebările.

— Nu-i nimic, spuse el.

Dar înainte să o poată întreba despre Sophie, se auzi trântindu-se uşa din faţă.

— Avram! strigă Alvy Landy când intră. Trezeşte-te!

— Suntem aici, ţipă Pam.

Dar nu-şi luă privirea ironică de la Cohen.

Alvy intră ducând două pungi mari din hârtie maro. Pe chipul lui nu era nici urmă de veselie. Lăsă sacoşele pe bufet şi îl privi speriat.

— Ai aflat? îl întrebă. A murit Goldie Stein.

— Ce spui? îl întrebă Pam. Doar ne-am întâlnit cu ea seara trecută.

— E adevărat, zise Alvy. Se repezi la televizor. Am aflat ascultând la radioul maşinii, chiar acum. Spun că este vorba despre o crimă.

Apăsă grăbit pe telecomandă, căutând un post care să transmită ştiri, oprindu-se când văzu primul crainic. Dădu sonorul mai tare. Prezentatoarea vorbea despre Wall Street. Înjură.

— Dă-mi-o mie, spuse Pam, întinzând mâna după telecomandă.

Alvy i-o dădu fără să protesteze – de parcă pentru asta s-ar fi aflat ea acolo – şi se duse la un scaun împletit în timp ce ea începu să caute canalele.

Cohen privea ceafa lui Alvy şi se uita şi la televizor, întrebându-se dacă actorul era suficient de inteligent pentru a fi reuşit să completeze povestea lui Cohen cu amănuntele pe care acesta nu i le dezvăluise la sosire.

Nu avu mult de aşteptat. Alvy se întoarse încet în scaun.

— Ştiai, îi spuse lui Cohen. Ştiai în dimineaţa asta când m-ai sunat, zise şi se ridică.

Pam îşi întoarse privirea de la ecran.

Cohen aprobă, dând din cap.

— Ai găsit-o pe Sophie? îl întrebă pe Alvy.

— Tu ai găsit-o? şopti actorul.

Cohen făcu semn ca nu.

— Eu am descoperit cadavrul.

Alvy cântări afirmaţia lui, în timp ce Pam nu făcea altceva decât să se holbeze la Cohen.

— Cum? întrebă în cele din urmă Alvy. La radio spuneau că a fost ucisă.

Cohen se gândi la cearşafurile de pe patul lui Goldie, care fuseseră încă ude de sudoare, şi pentru un moment confundă mirosul sărat al oceanului cu amintirea mirosului de mosc din dormitorul vilei.

— Cum a făcut-o ticălosul? întrebă Alvy. Nu observă că fostul poliţist tresări auzind presupunerea lui Alvy conform căreia

Goldie fusese ucisă de un bărbat. Cu pistolul? A strangulat-o? Cum? Cu o frânghie? Cu un cordon? În ochii lui Alvy apăru o licărire. Cu mâinile?

— Alvy! suspină Pam, îngropându-şi faţa în pernele sofalei.

Cohen îi zâmbi compătimitor lui Alvy.

— Cu o pernă, spuse, înţelegând foarte bine curiozitatea băiatului, înspăimântat de faptul că se recunoştea pe sine însuşi.

— O pernă, zise Alvy pentru sine, cântărind ideea. Sufocată?

Cohen aprobă din cap.

— Ai găsit-o pe Sophie? întrebă Cohen.

— Mda. Întocmai cum ai bănuit tu. E cu Davey Burns. Cel puţin, era cu vreo două ore în urmă. Alvy se prăbuşi pe un fotoliu din faţa lui Cohen, privindu-l cu atenţie pe detectiv. Crezi că toate acestea au legătură cu moartea lui Max? îl întrebă în cele din urmă.

— Tu vezi vreo legătură? întrebă Cohen.

Îl întrerupse Pam.

— Sophie a plecat de la club cu Goldie, spuse aproape ca pentru sine. Îţi aminteşti? îl întrebă mai tare pe Alvy. Tu ai găsit-o şi ai dus-o acolo unde se afla Goldie, pe urmă am vrut să dansez şi…

— Pam, vrei să taci un minut? o repezi Alvy. Dar îi continuă gândul. Au plecat, aşa este, spuse el incapabil să-şi ascundă emoţia. *De-asta* o cauţi, înţelese el. Crezi că *ea* a omorât-o pe Goldie. Dar de ce? Erau oarecum prietene. De ce ar fi vrut Sophie s-o ucidă?

— Aş fi preferat să mă fi trezit când ai găsit-o, oftă Cohen, mergând spre un scaun de lângă barul din bucătărie.

Alvy se uită unt la Pam.

— Am încercat să te trezesc, mărturisi ea. Dar n-am reuşit.

Făcea eforturi pentru a arunca o parte de vină asupra lui Cohen. Dar pe el îl îngrijora altceva.

— Am vorbit? întrebă Cohen.

— Eu am crezut că este germană, zise Pam. Dar Alvy a spus că este limba evreilor.

— Ebraica, o repezi din nou Alvy, apoi, uitându-se la Cohen, adăugă: şi nu evreiască, idiş.

Cohen nu minţise când spusese că nu putea să doarmă într-o cameră în care se afla un străin. Ştia că uneori vorbea în somn. Uneori îl trezea propria voce. Dar nimeni altcineva nu mai ştia acest lucru. Până în această săptămână. Cu excepţia Ahuvei, fireşte. Dar ea nu-l întreba niciodată. Uneori şi ea se trezea dintr-

un coşmar.

Cohen îşi puse mâna cu grijă pe bufet, încercând să se concentreze din nou.

— Sophie ştie că sunt cu voi? întrebă.

— Nu, desigur că nu. Ai zis să nu-i spun. N-am făcut decât să-l sun pe Davey. I-am spus că m-am distrat bine noaptea trecută şi că am vrut să-mi încerc maşina pe o alee dinspre nord, tocmai cum mi-ai sugerat tu, şi că poate voi trece pe la el mai târziu. Atunci l-am întrebat dacă Sophie este acolo. A vrut să ştie de ce mă interesează.

— Şi tu ce i-ai spus? îl iscodi Cohen pe actor.

Alvy zâmbi.

— Că, dacă Sophie ar fi fost acolo, aş fi luat-o şi pe Pam cu mine. Lui Davey nu-i place dacă vii însoţit, fără ca el să aibă o parteneră. Înţelegi ce vreau să spun?

— Este un porc, îl întrerupse Pam. Iar ea este un monstru, adaugă cu amărăciune, făcându-l pe Cohen să se uite la ea.

— N-o băga în seamă, zise Alvy. N-a plăcut-o niciodată pe Sophie. Oricum, vor fi acolo toată ziua. Davey spunea că ea vrea să meargă la surfing în după-amiaza asta. Este uimitoare când practică acest sport.

— Înţelegi ce vreau să spun? se plânse Pam. Tipul ăsta moare, şi se pare că el a salvat-o, nu-i aşa? Aşa stau lucrurile, nu? Dar ea parcă ar sărbători dispariţia lui sau ceva de genul ăsta. Petreceri, surfing. Înţelegi ce vreau să spun?

Încercă să-l facă pe Cohen să priceapă.

— Ştiu exact ce vrei să spui, zise Cohen liniştit.

— Eu cred că se descurcă destul de bine, interveni Alvy, întotdeauna gata să urmeze altă idee. Ca şi cum ar vrea să arate că viaţa merge înainte – adevărata *nekama,* adăugă, zâmbindu-i mândru lui Cohen, cea despre care ai încercat să le vorbeşti fraţilor.

— Atunci era vorba despre altceva, zise Pam. Avram a reuşit să facă trecerea la alt nivel. Ea nu face deloc lucrul ăsta. Dacă vrei să ştii părerea mea, este prea ostentativă.

Erau ca doi copii care se întrec pentru a primi laudele profesorului în ceea ce priveşte felul în care au înţeles lecţia. Dar, spre deosebire de un profesor, Cohen nu avea nici un răspuns.

— Davey a spus ceva despre Goldie? întrebă el.

Alvy făcu semn că nu.

— Ţi-am spus că n-am aflat decât adineauri de la radio.

— N-a pomenit nimic despre faptul că Sophie a plecat cu Goldie noaptea trecută? vru să ştie Cohen.

Alvy privi chipul lui Cohen timp de o secundă, încercând să-i înţeleagă întrebarea.

— Aaa, înţeleg ce vrei să spui, zise în cele din urmă. Nu, el nu se amestecă. Dacă cineva vrea să-şi facă în felul ăsta de cap, asta îl priveşte personal. Nu-i aşa, Pam? Nici măcar n-a pomenit de lucrul ăsta.

Cohen îşi aminti o cu totul altă expresie care se putuse citi pe chipul lui Davey în noaptea trecută. Îşi frecă fruntea gânditor.

— Deci, sunt acolo? Eşti sigur?

— Îhî, zise Alvy, ridicându-se de pe scaun şi mergând la bufet, întinse mâna după cheile de la maşină. Eşti gata?

— Alvy, eşti sigur că trebuie să te amesteci şi tu în asta? îl întrebă Pam. Vreau să spun că e vorba de Davey Bee. Dacă lui i se pare că-i stai în cale, ştii ce e în stare să facă. Şi ştii că e nebun după ea. Dacă crede că ea e în pericol, va încerca să o protejeze.

Alvy se uită la Cohen, iar expresia chipului i se schimbă dintr-una de mascul neînfricat în una a cuiva care aşteaptă să fie încurajat. Dar Cohen îl dezamăgi pe actor.

— Nu este nevoie să te amesteci şi tu, îi spuse lui Alvy.

— Nu vrei decât să vorbeşti cu ea, nu-i aşa? întrebă Alvy. Cu ce ar putea să-l supere asta?

— E vorba despre Davey Bee, protestă din nou Pam.

— Ştii, spuse Alvy, ignorând-o pe faţă, e vorba de rolul acesta grozav de detectiv începător. Se spune că Redford va fi cel care mă va învăţa câteva şmecherii. Dar eu am găsit pe cineva mai potrivit să facă acest lucru, îi spuse lui Pam, care le întorsese spatele amândurora şi bătea nervoasă dintr-un picior. Pe tine, adăugă el, arătând înspre Cohen.

Cohen negociase cu politicieni şi rabini, cu manifestanţi mânioşi şi cu escroci calmi. Dar nu avusese niciodată de-a face cu un candidat la Oscar în vârstă de douăzeci de ani.

— Te duc eu cu maşina, sugeră Alvy.

— Nu trebuie decât să-mi spui care este drumul, insistă Cohen.

— Dacă nu merg şi eu, nu-ţi dau adresa, îi răspunse Alvy. În plus, n-o să nimereşti niciodată. Cei care locuiesc pe strada respectiva au îndepărtat indicatoarele de mult, pentru a-i împiedica pe oameni să facă ceea ce vrei tu să faci... să vină neanunţaţi. Dacă vrei, te duc acolo. Dacă nu, tu ai hotărât aşa, şi

spunând acest lucru, Alvy porni spre uşa care dădea în curte.

Nu conta dacă juca teatru sau nu, înţelese Cohen.

— Bine, mă duci cu maşina, spuse, dar nu intri.

— Intru.

— Dar taci din gură. Nu spui nici un cuvânt.

— S-a făcut, zise Alvy, întinzându-i mâna.

— Dacă merge el, merg şi eu, exclamă Pam, făcându-l pe Alvy să rămână nemişcat şi pe Cohen să se întoarcă spre ea.

Înfruntă privirea lui Cohen, de parcă ar fi ştiut că el ar fi preferat-o pe ea ca ghid, dacă ar fi avut de ales. Şi Alvy era nerăbdător să audă hotărârea lui Cohen.

— Discutam despre asta la cină, zise Cohen în cele din urmă.

Alvy conducea încet în susul străzii.

— Asta-i casa, spuse, arătând spre un zid înalt de stuc. Cohen văzu strălucirea cioburilor de sticlă fixate pe partea superioară. Maşina trecu pe lângă o uşă masivă de lemn aflată în zid. Iar asta e maşina lui Sophie. Alvy îi indică, dând din cap, un Mustang galben parcat în faţa casei. Deci, cum facem? Escaladăm zidul? Putem intra de pe plajă, dacă ştii să opreşti sistemul de alarmă.

Pam râse zgomotos.

— Putem, pur şi simplu, să sunăm la uşă, zise din scaunul din spate.

Cohen zâmbi. Le deschise jucătorul de baschet de la barul de noapte. Purta un costum alcătuit din trei piese. Cohen observă tocul unui pistol ascuns în haină. Garda de corp clipi, se uită rapid la Alvy şi la Pam, apoi îl privi, plin de curiozitate, pe Cohen.

— Ne-a invitat Davey, îi spuse Alvy gigantului, şi păşi înainte.

Dar bărbatul nu se clinti din pragul uşii.

— E-n regulă, spuse Alvy, zâmbindu-i jenat lui Cohen. Davey ne-a invitat.

În cele din urmă, gardianul ridică un deget, indicându-le astfel să aştepte. Retrăgându-se cu spatele, încercă să le închidă uşa în nas.

— Aşteptam înăuntru, zise Cohen, făcând un pas, iar Alvy şi Pam făcură acelaşi lucru.

Uriaşul îi privi impasibil, fără să închidă uşa cu forţa, dar şi fără să cedeze. Cohen oftă, dar nu se dădu bătut. Pusese piciorul în prag. Avea pistolul la centură. Ochii îi erau foarte obosiţi.

Cu colţul ochiului, văzu în spatele gărzii de corp, o scară de lemn, care ducea la acoperişul plat al clădirii cu două etaje. Davey Burns se afla pe acoperiş, privind în josul scării. Purta un

fel de halat gri, desfăcut, care îi venea până la mijlocul coapselor. Cohen avea sentimentul că Davey era gol sub toga scurtă.

— Davey, sunt prea bătrân ca să mă mai joc, mormăi Cohen, fără să-şi ia ochii de la garda de corp.

— Asta nu-i joc, spuse Davey, dar îşi legă cordonul.

— Ştiu, zise Cohen, ducându-şi încet mâna la spate.

Gardianul se încordă.

— Te scutesc de efort, spuse Cohen, scoţând încet pistolul, bălăbănindu-l pe degetul arătător. Se uită la Alvy, care nu reuşea să-şi ascundă dezamăgirea. Pam ridică o sprânceană, dar Cohen îi spuse prin spatele paznicului: Nu te teme.

— Lasă-i să urce, Henry, spuse Burns de pe acoperiş, şi dispăru.

Henry întinse mâna, zâmbindu-i cu toată gura lui Cohen, care puse pistolul în mâna mare a paznicului.

— Să nu-l pierzi, mormăi Cohen când trecu pe lângă Henry. O să ţi-l cer la plecare.

Alvy râse zgomotos în spatele lui când Cohen începu să urce scările.

Burns stătea pe un şezlong, cu spatele la ei. Lucra la un calculator pe care îl ţinea pe genunchi, cu un telefon celular sprijinit între umăr şi ureche, spunând numere de câte patru cifre.

— Patruzeci şi şapte douăzeci şi trei, nouăzeci şi doi optzeci şi şase, nouăsprezece douăzeci şi nouă, zise el, scriind rapid fiecare număr pe calculator. Asta a fost? În regulă. Mulţam. Lăsă telefonul să-i alunece în poală, dar, în loc să se întoarcă spre ei, continuă să atingă tastatura computerului, spunându-le: Luaţi loc, băieţi. Termin imediat.

Nu-şi luă ochii de pe ecranul calculatorului, dar le indică şezlongurile din spatele lui.

Alvy se aşeză pe unul din ele, Pam, pe celălalt. De pe acoperiş, dincolo de fâşia îngusta de nisip, Cohen văzu, în valurile puţin adânci, o femeie cu părul negru ca pana corbului, într-un costum de baie alb, aflându-se cu spatele spre casă, cu un surf în mână. Fostul poliţist merse lângă balustradă, trecând pe lângă Davey. Femeia se aruncă pe surf şi începu să înoate spre valurile care se spărgeau.

— A stat acolo toată ziua, spuse Davey spre spatele lui Cohen. Ştii, dacă ar fi crescut aici, în loc să stea în mizeria aia, ar fi putut deveni o mare sportivă. O campioană. Fata are un corp uimitor.

O adevărată atletă.

Cohen se întoarse să se uite la el. Davey se întinsese în şezlong.

— Ceva de băut? îi oferi el, arătând spre o sticlă de tequila. Nu, stai, mi s-a spus că preferi struguri. Vrei coniac?

Zâmbetul lui Davey era batjocoritor.

Cohen dădu negativ din cap, preocupat să o privească pe Sophie cum înoată până dincolo de punctul în care valurile îi legănau surful. Stătea pe scândură, privind peste umăr către ocean. După părerea lui, ea nu-l văzuse încă. Un val o ridică, apoi Sophie dispăru un timp din raza lui vizuală înainte de a se ridica pe valul următor.

Dintr-odată se aşeză pe surf şi începu să vâslească cu mâinile pentru a ajunge pe plajă. Un val, pe care Cohen nu-l observase, veni din spate, ridicând-o în aceeaşi secunda în care ea se ridică în picioare. Valul era de trei ori mai înalt decât ea, şi fata se avântă pe coama lui, luând-o peste zidul abrupt de apă ca peruzeaua, încununat de spumă. Ea dispăru în culoarul făcut de val, prăbuşindu-se.

Cohen se prinse de balustradă.

— Înţelegi ce vreau să spun? îl întrebă Davey. Se aşezase în spatele lui Cohen. N-a învăţat cum să facă asta decât în această vară. Un adevărat talent, adăugă.

Surful lui Sophie zbură prin aer, şi Cohen se încordă.

— Nu-ţi face griji, insistă Burns. Ştie ea ce face. Vezi? Îi arătă cu degetul.

Fata stătea în picioare în spuma ce-i ajungea până la talie. Alergă prin apă până la scândură, o înşfăca şi începu imediat să vâslească înapoi spre larg.

Pare posedată, gândi Cohen.

— Ce a făcut? S-a întors din nou la club după ce a fost la Goldie? întrebă Cohen. Te-a făcut alibiul ei?

— Cine a spus că a fost la Goldie? îi răspunse tăios Davey. Ce naiba te face să fii atât de sigur?

— Noaptea trecuta au plecat împreună de la club, zise Cohen.

— Şi ce dovedeşte asta? Sunt prietene.

— Goldie a murit, spuse Cohen. Sophie a fost ultima persoană văzută cu ea.

— Asta nu înseamnă nimic, protestă Davey supărat. Dar înainte ca fostul poliţist să-i poată răspunde, gangsterul îşi schimbă tonul. Ascultă, înţeleg. Prietenul tău îşi ia zilele. Ştim toţi de ce, da? Şi tu nu eşti aici decât un străin. Puţin încurcat. Uite,

ea nu se ascunde. Aşază-te; putem vorbi despre asta. Haide, zise cu o voce cât se poate de prietenoasă. Îşi puse mâna pe umărul lui Cohen care se smulse din atingerea lui. Liniştește-te, zise Burns. Liniştește-te.

Se îndepărtă de balustradă şi se înapoie la şezlong.

Cohen oftă din toate puterile. Sophie stătea în picioare în apă, uitându-se spre casă. El îşi dădu seama că, dacă o putea recunoaşte de la o asemenea distanţă, şi ea putea să-l recunoască pe el. Burns avea dreptate, ştia asta. Ea nu avea cum să se ascundă de el pe plajă. Cu toate acestea, se retrase în central verandei, acolo unde ea nu-l mai putea vedea, gândindu-se că este vorba de o măsură de prevedere, ca şi mănuşile pe care le purtase în apartamentul lui Goldie, atunci când îl cercetase. Burns stătea pe şezlong. Henry se afla în fundal. Alvy şi Pam rămaseră tăcuţi, uitându-se amândoi la Cohen.

— Trebuie să vorbesc cu ea despre Broder, zise el încet.

— Vrei s-o învinuieşti că a ucis-o pe Goldie, asta vrei, îl acuză Burns supărat. Apoi zâmbi. Deoarece acum tu eşti primul pe lista suspecţilor. Nu te uita aşa la mine. Am şi eu sursele mele. Poliţiştii vor să te interogheze în legătură cu Goldie. Aş putea să-i sun chiar acum să le spun că eşti aici. Dacă te predau pe tine, ei renunţă la o chestie cu care m-au sâcâit.

— Greşeşti, Davey. Nu vreau să ştiu decât adevărul, spuse Cohen.

— Adevărul? Ce naiba contează adevărul într-un caz ca ăsta? Cineva a făcut-o pe Goldie să dea ortul popii. O mulţime de oameni ar fi putut să vrea să facă asta. Sophie a fost văzută cu ea noaptea trecută, aşa că toată lumea spune că ea e vinovată. Ei bine, nu-i aşa. Ai înţeles? Nu ea e vinovată, repetă, de parcă ar fi încercat să se convingă pe el însuşi şi să-l convingă şi pe Cohen. Nu Sophie a mea.

— Poate, zise Cohen liniştit. Păşi înapoi spre balustradă, căutând-o cu privirea. La orizont, soarele plutea pe apă. Ea vâslea ieşind din alt val, atât de departe, încât o recunoscu numai după părul lung şi negru şi după costumul de baie alb pe care îl purta. Dar dacă este Sophie a ta? îi sugeră Cohen.

Burns părea încurcat.

— Bineînţeles că este a mea.

— Dar dacă nu este cine pretinde a fi?

— Ce naiba vrei să spui? zise Burns, ridicându-se de pe şezlong şi aplecându-se în faţă.

— Adică, nu este cu adevărat fiica lui Bernard Levine? întrebă

Pam uimită.

— Max nu era sigur de asta, spuse Cohen.

— Mie nu mi-a spus niciodată nimic, zise Alvy.

— Nu era sigur, repetă Cohen.

— Pentru numele lui Dumnezeu, el mi-a prezentat-o, se plânse Burns. El a spus că este fiica unui vechi prieten de-al lui. Unul dintre vechii *voştri* prieteni, de fapt. Ce naiba vorbeşti, nu e Sophie?

— Nu prea l-a plâns, îi atrase atenţia Cohen.

Pam dădu viguros din cap.

— Ce ţi-am spus eu? îi zise lui Alvy, care îi făcu semn să tacă.

— Se credea că îl adoră, continua Cohen. Baruri de noapte, surfing? Ăsta nu e doliu.

Nu mai putea să-şi ascundă dezgustul.

— Este printre prieteni, protestă Burns. Când moare o persoană iubită, vrei să fii cu alţi oameni pe care îi iubeşti.

— Testamentul lui Max te face să te îndoieşti de identitatea ei, zise Cohen.

— Ceea ce te face să te întrebi pe cine iubeşte ea cu adevărat, spuse Pam, uitându-se triumfătoare la Alvy.

El îi făcu din nou semn să tacă şi nu-şi luă ochii de la Davey Bee.

Burns se holba la Cohen.

— Nu fac altceva decât să încerc să aflu adevărul, zise Cohen.

— Asta-i o nebunie, zise Burns în cele din urmă, zâmbind de parcă totul nu era decât o glumă. Dacă poţi crede asta, eşti la fel de nebun ca şi Max. Poţi crede asta? îl întrebă, zâmbind spre Henry, garda lui personală. Henry îi zâmbi supus. Urmează să o învinuieşti şi de moartea lui Max, zise Burns sardonic, şi asta e o prostie.

— Trebuie doar să stau de vorbă cu ea, spuse Cohen, fără să fie încă pregătit să admită că există posibilitatea ca ea să fie considerată suspectă în cazul morţii lui Broder.

— Dacă este atât de nevinovată pe cât o faci tu să pară, îl întrebă Pam pe gangster, de ce fuge de Cohen?

— Da, Davey, cum vine asta? întrebă şi Alvy, căci curiozitatea îi învinsese timiditatea.

— Ce naiba caută *ei* aici? îl întreba Burns, supărat, pe Cohen, arătându-i pe actor şi pe prietena lui.

— Îşi manifestă prietenia, asta-i tot, ştii, mă ajută, adăugă, în felul în care am crezut că mă vei ajuta tu, spuse, asigurându-se că Burns îi simţise dezamăgirea din voce.

— Eu ţi-am spus ce ştiu, insistă Burns. Tipul înnebunea. Ea avea nevoie şi de altcineva. De cineva în care să poată avea încredere. A venit la mine. Are încredere în mine.

Cohen îşi aminti cum ea îi spusese cu respiraţia tăiată: „Să nu te încrezi în nimeni.” Nu ştia dacă să râdă sau să plângă. Privi spre valuri. Soarele dispăruse pe jumătate, fiind un semicerc roşu la orizont. Silueta ei aşa cum stătea pe scândură dincolo de talazuri, aşteptând un val potrivit, părea desenată pe suprafaţa lui, care se întuneca.

— Nu e prea întuneric ca să mai stea acolo? întreba Cohen, uitându-se în sus la cerul purpuriu.

La est apăruse o bucată de lună, deasupra dealurilor abrupte.

— Mai vezi şi alţi sportivi? întreba Burns din şezlong.

Pam se ridică pentru a se uita spre ocean. Alvy o trase la loc pe şezlong.

Cohen se uită în stânga şi în dreapta. Mai erau şi alţi practicanţi ai acestui sport pe plajă, deşi mult mai puţini decât cu câteva minute mai înainte. Dincolo de valurile mari pluteau câteva ambarcaţiuni de agrement.

— Da.

— Atunci e bine, zise Burns satisfăcut.

— Încă nu i-ai răspuns la întrebare, îi atrase atenţia Pam. Ce are de ascuns?

— Alvy, fă-o pe târfă să tacă, mârâi Burns supărat.

— Pam? scânci încet Alvy.

— Avram? îl strigă ea, cerându-i ajutorul.

Dar el o privea pe Sophie cum vâslea spre un val mare care se ridica repede. Când ajunse la el, se întoarse astfel ca valul s-o ridice împreună cu scândura cu mult deasupra liniei orizontului. O clipă, trapul i se contură pe soare, apoi fata începu să coboare pe zidul de apă. El se apucă de balustradă. Era un val imens, mai mare decât oricare altul pe care-l văzuse până atunci, pe puţin de patru sau cinci ori mai înalt decât ea.

— Avram? repetă Pam, de data asta încercând doar să-i atragă atenţia.

Cohen era captivat de val şi de dansul lui Sophie pe scândura care o ridica pe culmea talazului.

Când ea începu să coboare, el îşi ţinu respiraţia, căci fata dispăru din nou în tunelul format de val. Îşi plimbă privirea de^a lungul traiectoriei ei invizibile, căutând din ochi săritura scândurii care îi va purta corpul prelung pe spuma valului ce se va sparge. Probabil că Burns îi sesizase încordarea, căci i se alătură din nou

lui Cohen lângă balustradă, urmat de Alvy şi Pam.

— Unde e? întrebă Alvy.

— Ar fi trebuit să iasă cam pe acolo, zise Cohen, arătând înspre sud-vest.

— N-o văd, spuse Burns.

— Nici eu, zise Pam.

Soarele aproape dispăruse. Cerul îşi schimba rapid culoarea din albastra în purpuriu. Resacul valului în care dispăruse ea se terminase de mult. Veneau mereu alte şi alte valuri. Din spuma albă a apei nu apărea, în mod miraculos, nici o nimfă cu părul negru.

— Henry? strigă Burns.

Negrul înalt veni şi el lângă balustradă, dându-i un binoclu lui Burns.

Cohen răsuflă zgomotos.

— Mă duc acolo, spuse.

Ceilalţi îl urmară când fugi neîndemânatic peste întinderea de nisip. Făcură un fel de cordon la marginea apei.

Burns fu primul care începu să strige.

— Sophie? Sophie? ţipă din stânga lui Cohen.

La dreapta lui Cohen, Alvy şi Pam repetară chemarea.

Henry interveni brusc.

— Scândura ei de surf, ţipă, având grijă să nu-şi ude pantofii în timp ce ţopăia acolo unde apa atingea nisipul.

Scândura de un galben deschis plutea pe spuma albă a valului. Cohen alergă în apă, de parcă aceasta ar fi putut să-l spele de vina de a fi provocat atâtea morţi în Los Angeles.

Jeepuri luminau apa cu reflectoare, iar un elicopter zbura cu zgomot deasupra, cu farurile măturând plaja. Siluete se repezeau de colo până colo prin fasciculele puternice de lumină, apoi dispăreau în întuneric.

Davey tuna şi fulgera, alergând dinspre casă spre plajă şi invers, cerând mai mulţi oameni care să caute, ţipând că e o crimă când agenţii FBI care îi ţineau casa sub supraveghere se folosiră de prilej pentru a o cerceta.

Apărură avocatul şi impresarul lui Alvy ca să-i ia pe actor şi pe prietena lui. Îi zâmbi vag lui Cohen pe când ei îl conduceau afară. Pentru a suta oară de când găsiseră scândura de surf, Pam îi ceru scuze lui Cohen pentru că o numise pe nemţoaică „monstru”.

Cohen apelă la Madden, aşteptând o jumătate de oră pe

acoperiş, sub supravegherea unui reprezentant plictisit al şerifului, până la apariţia detectivului din Beverly Hills.

Numai când se aflau pe stradă şi stăteau lângă Mustangul lui Sophie, Cohen începu să vorbească.

Madden ascultă răbdător, de parcă i s-ar fi supus. Dar când Cohen ajunse la expunerea motivelor sale de a se îndoi de identitatea lui Sophie, Madden îşi pierdu cumpătul.

— Ce naiba vrei să spui cu asta? vru el să ştie.

Stăteau lângă maşina lui Sophie. Aerul fierbinte al nopţii şi faptul că se aflau sub felinare făcea ca faţa transpirată a lui Madden să strălucească, de parcă ar fi fost unsă cu ulei. Pantalonii lui Cohen erau încă uzi şi plini de nisip.

— Ce ştii despre ea? întrebă Cohen.

— Cum îi zice? Fine? Avocata? Ea a spus că fata este fiica unui prieten de-al lui Broder, dispărut de mult.

— Şi de-al meu, adăugă Cohen.

— Aşa, se corectă Madden. Şi?

— Testamentul te face să te îndoieşti de identitatea ei, zise Cohen. Fine a verificat-o şi n-a găsit nimic, dar Broder a pus totuşi un codicil la testament.

— De ce nu mi-a spus şi mie?

— Pentru că Broder i-a zis că este o glumă.

— Straşnică glumă, mormăi Madden. Nu mi-ar plăcea să aflu poanta.

— Poanta?

Cohen nu cunoştea termenul.

— Da, rostul ei.

— Voia ca eu să înţeleg că mai avea încă influenţa asupra mea, zise încet Cohen. Voia ca eu să fac ceva pentru el.

— Halal prieten, aprecie Madden. Ce voia să faci?

— Să dovedesc identitatea fetei, îi mărturisi Cohen.

— Dumnezeule, murmură din nou Madden. De ce nu mi-ai spus asta înainte?

— Nu eram sigur. N-am vrut să fac afirmaţii pe care nu le puteam dovedi.

— Acum poţi?

— Nu ştiu. Poate. Am nevoie de ajutorul tău.

— La naiba!

— Interpolul, spuse Cohen. Ei ar trebui să-i contacteze pe germani, să se uite în dosarele Stasi şi să afle ce scrie acolo despre Bernard şi familia lui.

— De ce n-a făcut asta Phyllis Fine când a verificat-o?

Cohen se încruntă.

— Din cauza istoriei, zise el.

— Ce naiba vrei să spui cu asta?

— Zidul.

— Poftim? întrebă Madden, încă fără să înţeleagă.

— Fata a venit când încă mai erau două Germanii. Avocata n-a avut nimic din Germania de Est. Nu avea acces la astfel de dosare. Dar acum ele pot fi consultate.

— Ai ceva de la care să porneşti? Un paşaport?

Cohen aprobă din cap.

— În casa lui Broder n-am găsit nimic, dar, cât am aşteptat sosirea poliţiei, Davey mi-a arătat lucrurile ei. Printre ele se află un vechi paşaport din Germania de Est.

Îi spuse lui Madden numărul actului din memorie.

— Încă nu mi-ai spus ce căutai aici, zise Madden, ridicându-şi privirea din carnet, unde scrisese numărul spus de Cohen.

— Broder a fost prieten cu Davey. Lui Davey îi plăcea Sophie. Trebuia să vorbesc cu el, în special după cele întâmplate noaptea trecută. Inspiră înainte de a continua. Sophie a fost ultima persoană care a fost văzută cu Goldie în noaptea trecută.

— La naiba, la naiba, la naiba, la naiba. Madden dădu cu pumnul în capotă. Ştiai asta. Noaptea trecută ştiai asta, înţelese el. Nu mi-ai spus.

— N-ai părut foarte interesat de nimic din ce ţi-am spus, se enervă Cohen, dar apoi îşi ceru scuze. N-am vrut să fac nici o afirmaţie până când n-aş fi fost sigur.

— Şi ce te face acum să fii sigur?

— Cred că Goldie ştia care sunt bănuielile mele, îi mărturisi Cohen. A fost greşeala mea. Am lăsat să-mi scape asta, adăugă.

Madden suflă un nor gros de fum peste capul lui Cohen.

— Dacă încerca să ascundă ceva, ultima persoană care ar fi vrut să ştie de asta ar fi fost Goldie, fu de acord Madden.

— Exact, spuse Cohen, uşurat că Madden începuse să înţeleagă.

— Şi mai e o problemă, zise Madden. Prietenul tău de pe chei… cum îl chema?

— Rosen. Jacques Rosen.

— Mda. Rosen. Trebuie să-ţi dau o veste proastă. Mai trase o dată din trabuc. Nu era nici o casetă video. Nimic de genul ăsta. Cel puţin, ei n-au găsit-o.

Vestea îl ului pe Cohen.

— A luat-o cineva, murmură. Cineva de pe chei, sunt sigur.

— Bineînţeles. Cum s-a întâmplat şi cu milionul de dolari pe care-l mai ascundea, zise Madden sarcastic.

— Vreau să văd ce avea în cărucior, insistă Cohen. Când a fost împuşcat, tocmai se apleca să-mi dea ceva. Trebuie să fie ceva.

— Vezi tu, mi-am închipuit că o să spui asta. Scoase din buzunarul interior al hainei o bucată de hârtie împăturită şi i-o dădu lui Cohen. Era scrisă de mână, şi în lumina slabă a felinarelor îi era greu s-o citească. Dă-mi-o mie, zise Madden, luându-i înapoi lista. Am copiat totul.

Citi cu glas tare, monoton. Erau două cămăşi, o pereche de pantaloni, trei bucăţi de ţeava de cupru de mărimi diferite, un aparat de radio cu baterii, două sticle de plastic de apă minerală, şase cutii de conserve de tipar, trei folii de plastic de forme neregulate, două pături, şase creioane şi vreo douăzeci de sticle returnabile.

Cohen dădu neîncrezător din cap. Se aşteptase să fi fost şi o casetă video. Dar, dacă nu era o casetă, s-ar fi aşteptat să se găsească altceva. O scrisoare. Un document. Ceva ce Broder voia să ascundă, ştiind că numai Cohen va căuta lucrul respectiv şi numai el îi va înţelege sensul. Nu exista altă explicaţie.

Madden îi citi gândurile pe chip.

— Cred că, într-adevăr, te aşteptai să găseşti ceva. Îmi pare rău.

Cohen îi răspunse cu un zâmbet lipsit de veselie. Se uită la ceas.

— În curând, în Germania va fi dimineaţa. Interpolul ar putea să întrebe acum, şi am avea răspunsul mâine seară.

Madden îşi ridică privirea de la vârful trabucului numai după ce Cohen spuse „Te rog”, căci până atunci suflase uşor asupra lui pentru a-l face să ardă.

— Mulţumesc, spuse Madden.

— Îmi pare rău, adăugă Cohen.

Era puţin nefiresc, dar sincer, şi lucrul acesta îl făcu pe Madden să zâmbească uşor cu buzele lui subţiri, ceea ce voia să spună că scuza era acceptată, deşi era neaşteptată.

*

Se întâmplă când era sub duş la hotel, şi Cohen ştia că putea să se considere norocos din această pricină. Tocmai începuse să închidă robinetul de apă caldă, iar apa îi lovea faţa, transformându-se din fierbinte în călduţă, când începu să simtă apăsarea.

Se înfigea ca o gheară în piept. Plămânii refuzară să i se umple cu aer. Se concentra, forţându-se din toate puterile să nu intre în panică. Văzu cum slăbeşte strânsoarea mâinii stângi care se afla pe mâner. Apăsarea se egaliză, devenind un fel de greutate constanta. O durere ascuţită, ca şi cum ar fi fost provocată de o sârmă încărcată cu electricitate îi cuprinse braţul drept când încercă să se ţină mai bine de robinetul de apă caldă. Durerea iradie şi în umăr, pierzându-se în apăsarea pe care o simţea pe piept.

Se concentra asupra apei care-i cădea în creştet şi, în timp ce privea secundarul ceasului cum trece încet de la şase la doisprezece, se ţinu să nu cadă. Apăsarea începu să scadă. Ţâfnos, încercă să închidă pumnul. Nu mai simţea durerea. Inspiră scurt, ştiind că ce-a fost mai rău a trecut.

Se întoarse încet, trase la o parte perdeaua de plastic, şi ieşi de sub duş. Nici măcar nu încercă să se şteargă. Se duse în pat. Zgomotele maşinilor de pe stradă pătrundeau odată cu arşiţa prin fereastra deschisă. Dar el simţea că îngheaţă.

Se aşeză, trăgând uşor cuvertura până când aceasta îi acoperi torsul, apoi închise ochii, iar somnul îl cuprinse ca un val care cade pe nisipul uscat. Ultimele sale gânduri fură îndreptate spre Ahuva, dar se aştepta să-i viseze pe doctorii de la spitalul Hadassah, dând din cap când era vorba despre faptul că fuma, în timp ce constatau cum i se însănătoşeşte rana de la burtă.

În loc să se întâmple aşa, se trezi într-o revărsare de lumină solară care umpluse camera. Pentru o clipă îi fu frică să se mişte, ca nu cumva să descopere că simte încă apăsarea pe piept, durerea de plămâni şi sârma fierbinte plină de curent electric în braţ. Îşi dădu seama că avusese un somn fără vise, fără coşmaruri care să-l trezească.

Era încă înfăşurat ca o mumie în cuvertură, cu mâinile pe piept. Inspiră mai profund, verificând capacitatea plămânilor până când fu cuprins de tuşea bronhică familiară, pe care o avea de obicei dimineaţa şi pe care o ştia atât de bine după nopţi lungi în care fumase prea multe ţigări. Se rostogoli pentru a se elibera de cuvertură şi se ridică, uitându-se cât e ceasul. Dormise aproape douăsprezece ore. Aşternutul mirosea a transpiraţie; sudoarea i se uscase la subsuoară şi îi dădea o senzaţie de mâncărime. Ştia ce ar spune doctorii şi Ahuva. Dar era viaţa lui. Şi încă mai trăia.

O jumătate de oră mai târziu, îşi sorbea cu înghiţituri mici cafeaua adusă în cameră, în care pusese un strop de coniac din

sticlă, pe un balcon de pe care se deschidea o privelişte ce se întindea mult dincolo de palmierii din curtea hotelului. Dedesubt se vedea un înotător singuratic. Dar privirea lui trecu peste complex şi se fixă asupra întinderii oraşului. Ţiglele roşii de pe unele acoperişuri îi erau ciudat de familiare, dar, în loc de piatră de var acoperită de funingine sau de un alb strălucitor, aici clădirile erau din lemn sau stuc, sau din oţel şi ciment. Observă că şi aici creşteau aceleaşi plante ca şi în Tel Aviv: jacaranda, ficuşi şi cactuşi cultivaţi. Nu simţea mirosul oceanului, dar îi intuia prezenţa, mai vastă decât orice altceva ce simţise vreodată, şi acest lucru îl făcea să se simtă şi mai singur.

Camera era plină de ziare împrăştiate, iar televizorul era pe CNN. Încă ştia mult mai multe decât mass-media despre ce se întâmplase.

— Noi suntem oameni aparte, spusese în maşină după o tăcere îndelungată în timp ce Madden conducea spre casa lui Alvy, înapoi spre nord.

— Cine? Evreii? întrebase Madden, uimit de aprecierea lui.

— Poliţiştii, răspunsese Cohen, gândindu-se la Sasson şi Halil, echipa numărul şaptezeci şi doi alcătuită dintr-un evreu şi un arab. De-asta m-am gândit la tine când mi-au dat voie să telefonez de la Davey.

— Ai avut un noroc porcesc. Ai noroc că tipii ăia nu apelează la Hollywood. Dacă ar fi fost aşa, te-ar fi recunoscut. Şi mai află un lucru: Ştii de ce nu te-au urmărit cei din poliţia federală la Dance Factory? Au avut un accident de maşină. Să mai vorbeşti de noroc, meditä Madden. Un tip apare cu o jumătate de oră mai târziu din cauza unuia care conducea fiind beat. Bam, ai fost acolo şi ai plecat. Să mai vorbeşti de noroc.

— Nu vreau să ai necazuri, Mike, încercase să-l convingă Cohen. Îţi mulţumesc pentru ajutor.

— La naiba cu aprecierile! Încearcă să nu mai cauţi necazurile cu lumânarea, spusese Madden.

Dar dacă putea să prevadă ceva, Cohen întrezărea numai probleme în viitor. Ştia că Madden considera că are „norocul prostului”. Îl auzise murmurând asta ca pentru sine în timp ce conducea, iar Cohen moţăia şi se trezea cât durase plimbarea pe autostradă.

Când ajunseseră la Alvy, Pam îi dăduse, de la uşă, lui Cohen geanta de voiaj, fără să scoată un cuvânt. Din hol, din spatele ei, îl privea posac unul dintre avocaţii lui Alvy. Actorul suferise un şoc pe plaja de lângă casa lui Burns, şi Cohen speră că cei care

aveau grijă de el îl ajutau. Hotărâse că Pam se putea descurca şi singura.

Îi spusese lui Madden că se va întoarce la casa lui Broder. Dar fusese o minciună, spusă pentru a-i menaja pe toţi. Venise în California, aşteptându-se să fie condus de Broder, dar avusese drept ghid doar un carneţel galben, numele, frazele şi numerele din el, nişte abstracţii condensate cu grijă ale anecdotelor care se adăugau unei poezii foarte personale pe care numai el putea s-o înţeleagă. Încerca să rezolve o problemă personală, nu nişte delicte. Madden credea că e nebun. Cohen ştia că nu e aşa. Se uită prin carneţel, căutând un fir, ceva care să descâlcească toate iţele.

Când ajunse la cartea de vizită a Barbarei Damaby, întinse mâna după telefon. O secretară trufaşă îi dădu imediat legătura.

— Mă bucur foarte mult că aţi primit mesajul meu, începu Damaby.

— Ce mesaj? întrebă el.

Ea oftă.

— De două zile vă las mesaje pe robotul lui Max. Mă tem că a ieşit o încurcătură teribila. În legătură cu vizionarea filmului.

— Am văzut deja prima parte, spuse el, ştiind că ea va fi surprinsă. Şi partea a doua? întrebă înainte ca ea să poată să-i pună la rândul ei o întrebare. Aş vrea s-o văd şi, vă rog, spuneţi-mi, există cumva şi o a treia parte?

Urmă o tăcere prelungita.

— Domnişoară Damaby? întrebă, crezând că era o problemă pe fir.

— El a făcut o copie, spuse ea pentru sine, adăugind: ticălosul ăla neobrăzat, tot în şoaptă. Apoi, de parcă şi-ar fi amintit că vorbea cu Cohen, îl întrebă: De unde aţi avut caseta?

— Nu contează. Aş avea câteva întrebări şi…

— Bineînţeles că contează, se plânse ea insinuant. Filmul este proprietatea studiourilor Epica. Vă rog să încercaţi să înţelegeţi, îl implora ea, iar el se încruntă la receptorul pe care-l ţinea în mână, deoarece încă o persoană din Hollywood îi vorbea de parcă ar fi fost idiot. Dacă este o copie-pirat a filmului, acest lucru ar putea constitui o încălcare serioasă a contractului lui cu Epica. Am putea să vă reclamăm şi să vă dăm în judecată.

Cohen aproape că izbucni în râs. Simţea cum îi sporeşte furia, ca unul dintre valurile pe care urcase Sophie, şi făcu eforturi pentru a şi-o ascunde.

— Da, contractele sunt importante, murmură în cele din urmă.

Dar şi vieţile. Oamenii mor. Eu vreau să ştiu de ce. Cred că există o legătură cu acest film.

— Ei bine, ultimul lucru pe care vreţi să-l faceţi este să le spuneţi oamenilor lucrul ăsta, exclamă ea. Adică, dacă vreţi ca filmul să ruleze, adăugă de parcă ideea i-ar fi venit ulterior. În plus, ce legătură ar putea fi între moartea lui Goldie Stein şi film? Din câte am auzit, era cam indiscreta.

Cohen nu putu decât să intuiască ce voia ea să spună, dar încă mai voia să-i pună şi alte întrebări înainte să se înfurie şi să nu mai poată scoate nimic de la ea.

— Am înţeles că există o listă cu cei care au văzut filmul, spuse el cu grijă.

— Da, îi răspunse ea ezitant.

— Trebuie s-o văd.

— Iar eu trebuie să obţin aprobarea. Serios, existenţa unei copii clandestine va complica lucrurile.

Urmă o tăcere, timp în care ea aştepta ca el să-i răspundă. El o surprinse cu următoarea întrebare.

— Vorbiţi-mi despre Sophie Levine.

— Sophie? Ce legătură are Sophie cu asta?

În tonul ei era ceva care-l făcu pe Cohen bănuitor şi el îi sugeră:

— N-o plăceaţi. De fapt, nici una dintre femeile pe care le-am întâlnit nu păreau s-o placă foarte mult.

— Nici nu mă miră, era prea… prea… nu ştiu cum să spun… facilă. Îndatoritoare. Da, asta este, îndatoritoare. Nu se plângea niciodată. Ea făcea totul pentru el. Orice voia el. Nu ştiu dacă ştiţi, domnule comandant, dar prietenul dumneavoastră avea ceva monstruos. Se opri. În special când era vorba de femei. Acum ea voia să audă replica lui. Tăcerea lui Cohen o făcu să continue. Era încântător şi spiritual, şi poate că era chiar un geniu. Şi a jucat rolul de cavaler care a salvat-o pe Sophie a lui. Dar a făcut-o să plătească pentru asta.

— Credeam…

— Ştiu, ştiu. Aţi crezut că trăiam cu el. Ştiu că toată lumea spune asta, dar nu e adevărat. Am lucrat pentru el, asta-i tot. El mă dorea. Voia să aibă orice femeie care apărea în viaţa lui. Le-a şi avut pe multe. Dar nu şi pe mine. Niciodată. Mai ales după ce am văzut ce i-a făcut ei. Şi ea a fost de acord. Când a venit la el, ar fi trebuit să se poarte cu ea ca şi cu o fiică sau cu o nepoată. Ea era fiica lui Bernard Levine. Şi ştim amândoi ce însemna asta pentru Max.

— De ce v-aţi dus la Blakely? Max trebuie să se fi simţit trădat.

— Asta nu-i adevărat, dar deloc, protestă ea. Ştiu că aşa spunea Goldie, dar nu-i adevărat.

— Vă rog, trebuie să-mi explicaţi asta.

— E foarte simplu. Am lucrat pentru Max. În mod oficial, am fost producător asociat. De fapt, m-am ocupat de întreaga administraţie a producţiei. Acum fac acelaşi lucru pentru Andy Blakely, dar, în loc să supraveghez un singur film, acum am grijă de douăsprezece. Andy mi-a oferit doar o afacere mai bună.

— În săptămâna dinaintea morţii lui Max Broder?

— *Max* a hotărât că *Secretele supravieţuitorului* este ultimul său film. Nu mai avea ce să-mi dea de lucru, chiar dacă filmul urma să fie distribuit. Am străbătut cale lungă ca să lucrez în domeniul ăsta. Colaborarea mea cu Max se încheiase. Asta-i tot. Nu a avut nici o legătură cu filmul sau cu faptul că Max era obsedat sau nu. Ea continuă, înainte ca el să-i poată pune întrebarea. Ştiu ce se spune, ştiu că lumea crede că l-am părăsit pe Max şi am mers să lucrez pentru Andy, de parcă asta ar fi avut vreo legătură cu disputa lor. Nu avea. M-am înţeles cu Max înainte de a pleca. Nu se bucura că plec, dar a acceptat. Chiar şi *el* ştia că pentru mine era mai bine aşa, spuse ea, adăugind: Sunt sigură că vei găsi ceva despre asta pe computer.

Cohen ascultă cu atenţie atât tonul ei, cât şi ceea ce spunea. Era convingătoare, se pricepea cum să te ia. Cu mult timp înainte de film, Der Broder fusese obsedat de loialitate. Cohen era gata să creadă ce-i spusese ea despre transferul la Blakely. Nu era însă pregătit să o ierte că îl abandonase pe Broder într-un moment de criză.

— Trebuie să văd cea de-a doua parte a filmului, zise Cohen.

— Prietenul acesta nu avea partea a doua? întrebă ea, cu o curiozitate amestecată cu îngrijorare.

— Nu, recunoscu el.

— Nu pot promite nimic. Dar să văd ce pot face. Înţeleg de ce este atât de important pentru dumneavoastră. Voi lua legătura cu consilierii. Poate îi voi putea convinge că nu e nici o problemă. O vizionare personală. Dar se vor supăra foarte tare când vor auzi de copia aceea.

— Vă rog, vorbiţi cu Andrew Blakely despre asta.

— Vă asigur, domnule comandant, că îl ţin la curent. Dar trebuie să vă spun că întreaga poveste cu filmul lui Max îl interesează foarte puţin. El se ocupă de întregul studio.

— Înţeleg, zise Cohen.

Instinctul îi spunea că Blakely avea pentru film mai mult decât un interes trecător.

— Sunaţi-mă în seara asta, îi spuse ea. Promit că o să vă dau un răspuns în legătură cu vizionarea celei de-a doua jumătăţi. Acum chiar…

— O ultimă întrebare, spuse el repede în telefon. Când a venit Sophie la Los Angeles?

— Când a venit? Sau când a întâlnit-o Max? întrebă Damaby.

— *Dumneavoastră* când aţi întâlnit-o prima oară?

— Vă pot spune cu exactitate. Eram în Neapole şi filmam scenele în care dumneavoastră – vreau să spun cele în care tânărul Avram părăseşte *nokmim-ul,* zise ea folosind cuvântul din ebraică.

Dar pe când ea continua să povestească cum sosise Broder cu misterioasa nemţoaică la hotelul din Neapole, el se învinovăţi de faptul că nu se ostenise să citească întregul scenariu când îl avusese în mână, de parcă s-ar fi aflat în biroul lui, singur în noapte, citind un dosar care cuprindea investigaţii realizate timp de trei ani. Şi cu autodisciplina lui Broder ce s-a întâmplat? se întrebă el, pe când se acuza pe sine că şi-o pierduse pe a lui.

— Nu există nici o îndoială. Era deosebită, spuse Damaby despre Sophie. Dacă Max cerea ceva, ea apărea imediat cu lucrul respectiv sau afla suficient de repede cine ar putea face rost de el. Şi nu i-a stat niciodată în cale, trebuie să vă mărturisesc asta. Ştiţi cum i-a spus cineva? „Refugiata lui de comandă”, şi avea dreptate. Era una dintre tinerele nemţoaice din Germania Democrată, bine educată. Recunoştea un lucru bun când îl vedea. Iat-o, fiica lui Bernard Levine, şi Max intră în viaţa ei. La festivalul acela.

— Mi s-a spus că juca rolul unei atlete dintr-un film.

— A renunţat la tot pentru el, zise Damaby. El ar fi putut să-i deschidă toate uşile, dar ea a preferat să aibă grijă de el.

— Când aţi fost la Neapole?

— În o mie nouă sute optzeci şi nouă.

— Când – oftă – în optzeci şi nouă?

— Toamna, zise Damaby. Acum chiar că trebuie să închid.

— Data exactă, domnişoară Damaby, dacă sunteţi atât de amabilă.

— Dacă chiar vreţi să ştiţi, era întâi octombrie. Este atât de important, domnule comandant?

Dar Cohen privea în depărtare, încercând să înţeleagă. Când Barbara Damaby începuse să i-o descrie pe Sophie, încă se mai

gândise la înţelesul cu care folosise Broder cuvântul *nokmim.* Dar acum era disperat din cu totul altă cauză.

La o săptămână după ce Broder începuse să facă filmul despre *nokmim*, Gorbaciov mersese în Berlinul de Est, pentru a-i spune lui Erich Honecker că totul se terminase. La o lună după ce Sophie apărase în viaţa lui Broder, adolescenţii dansau pe zidul acoperit cu graffitti. Dacă ar fi fost religios, se gândi, i-ar fi mulţumit lui Dumnezeu că îl rugase pe Madden să le ceară celor de la Interpol dosarele Stasi. Pentru moment, trebuia să aibă răbdare, se hotărî, privind din balcon spre marginea oceanului, pe lângă un panou mare care făcea reclamă unei excursii în Hawaii.

Întinderea vastă îl făcu să-şi dea seama că, în timp ce trebuia să fie mai atent decât oricând, mai trebuia şi să înceapă să ţească o plasă a lui. Dacă ceea ce bănuia era adevărat, avea nevoie de dovezi. Pentru asta avea nevoie de informaţii. Se uită în carnet.

Mă găseşti întotdeauna pe cheiul Santa Monica. Aştept cu nerăbdare să te revăd, scria cu caligrafia lui îngrijită. Bătu uşor cu degetul pe cuvântul *întotdeauna* şi se hotărî că n-are nimic de pierdut.

Patru oameni îi ignorară chiar şi existenţa, un al cincilea mormăi ceva supărat. Cel de-al şaselea interpretă eforturile lui Cohen ca pe o ocazie de a-i povesti cum îşi pierduse slujba şi familia, dar nu-l cunoscuse pe Jacques Rosen.

Toate acestea îl epuizară pe Cohen. Erau ca nişte refugiaţi în propria lor ţară, fără adăpost şi flămânzi în mijlocul luxului care îl asaltase pe Cohen cu tentaţiile lui încă de la sosirea în America. Se întrebă ce-ar fi mai dificil – să rătăcească cum făcuse, cu inima arsă, într-o ţară unde toată lumea fusese distrusă sau să „facă curat” printre oameni atât de bogaţi, aflaţi dincolo de geamurile de sticlă, imposibil de atins.

Căută un loc pe o bancă din parc, tânjind după simplitate şi adevăr, în loc de reprezentaţiile artificiale pe care le văzu în magazinele aflate de-a lungul străzii unde parcase. Patinatori pe patine cu rotile încercau să-i ia vederea, bătăuşii să-i dea pumni în cap; toţi cei din jurul lui păreau extrem de bogaţi, cu excepţia cerşetorilor, bineînţeles – şi totuşi, toţi păreau reci, fiecare zâmbet nu era mai mult decât o prefăcătorie.

Înţelese brusc că puţinele sale zâmbete de la sosire exprimau mult mai multă căldură. Politeţea era totul. Îşi aminti cu amărăciune dojana lui Goldie cu privire la manierele lui, apoi luă

o duşcă din flacon şi-şi ridică chipul către soare.

Pierdu trei ore preţioase cu plimbarea pe plajă, încercând să găsească pe cineva care ar fi putut fi o cunoştinţă de-a lui Rosen, uitându-se mereu în spate ca să vadă dacă nu e urmărit.

Află că în locul acela oamenii se temeau de străini. Ei credeau că e nevoie de curaj ca să te implici. Nimeni nu ştia nimic despre Jacques Rosen, deşi pe „Jack, cel care a murit când cu împuşcăturile", îl cunoştea un picolo de la un magazin de îngheţată. „Îi plăcea cea de cireşe şi vanilie", spusese băiatul cu aspect de marocan. Dar altceva nu mai ştia despre „tipul fără adăpost care o cumpăra", în timp ce transmitea întrebarea lui Cohen unui tip care bea sifon, ce tocmai negase şi el din cap la zâmbetul plin de speranţă al lui Cohen.

— *M-am gândit* că tu ai fost, spuse o voce de femeie în faţa lui.

Uimit, Cohen deschise ochii. Se uita în ochii roşii şi înlăcrimaţi ai unei femei fără vârstă, cu faţa prelungă. Purta o bonetă de lână care-i acoperea tot părul, cu excepţia câtorva şuviţe rebele, vârstate cu cenuşiu. Singura concesie pe care o făcea căldurii era paltonul ei descheiat de culoarea noroiului care, atunci când ea se aplecă deasupra lui, lăsă să se vadă alte straturi de culori pastel decolorate.

— Poftim? spuse el, ferindu-se de respiraţia ei urât mirositoare.

— Eşti prietenul lui Jack, zise femeia, ridicându-şi capul ca o pasăre şi privindu-i chipul. Ştii, Jack Evreul.

Era adusă de spate, aproape cocoşată, dar era greu de spus dacă din cauza hainelor sau a greutăţii suferinţelor stătea aplecată, cu capul susţinut de un gât fusiform care o făcea să semene cu o pasăre ce se hrăneşte cu stârvuri.

— Şi tu eşti evreu? îl întrebă femeia, dar nu aşteptă să-i răspundă şi continuă: Numele meu e Lucy. Nu sunt evreică. Dar eram prieteni, Jack şi cu mine. Nu te teme, zise ea, văzându-i expresia de pe chip. Am fost pe chei. Când i s-a întâmplat lui Jack. Te-am văzut. În seara aia am fost în Wilshire, acolo e magazinul ăla de televizoare unde au o mulţime de aparate în vitrină şi mă uit uneori la televizor, şi te-am văzut pe tine şi pe Jack. Eraţi chiar acolo. Pe mine nu m-a filmat, zise uşor dezamăgită. Eram în cealaltă parte. Vorbea pe un ton firesc. Poţi să-mi dai şi mie o duşcă din chestia aia?

Cohen îşi dădu seama că ţinea încă flaconul în mână. I-l întinse. Ea îl luă cu amândouă mâinile, de parcă ar fi vrut să se

asigure că păstrează comoara, şi îl ridică încet spre gură. Capacul era pus. Zâmbi, scuzându-se parcă de propria ei prostie, apoi încercă să-l deşurubeze.

— Lasă-mă pe mine, te rog, se oferi Cohen, luându-i flaconul din mâini. Aşază-te, adăugă, deşurubând capacul şi dându-i flaconul înapoi.

— Mulţam, spuse ea, încântată de felul cum o trata. Îl mirosi, se uită la Cohen, apoi îşi turnă un strop în gură, fără să atingă sticla cu buzele. N-am vrut să te temi că vei lua vreun microb, zise când i-o dădu înapoi. Remy?

— Martell.

— Ei bine?

— Ce anume?

— Nu-i o coincidenţă, zise ea. Să ne întâlnim în felul ăsta, adăugă. Sărmanul Jack. Îşi scoase o batistă împăturită din buzunarul paltonului şi-şi suflă nasul. Sigur că acum ne priveşte de sus şi râde. Dar ce să-i faci? întrebă cu fatalism, întristându-se. Coincidenţe cosmice.

Cohen ştia că nu e o coincidenţă. Le zâmbise tuturor, încercase să atragă cât mai multe priviri. Nu putea să meargă cu patine cu rotile sau să cânte rap, dar ştia cum să atragă atenţia, tot aşa cum ştia să se ascundă în mulţime. Mersese pe jos, sperând tocmai acest lucru. Se întreba dacă ea avea caseta.

— Deci, ai văzut tot ce s-a întâmplat, spuse el.

Ea dădu din cap şi-i spuse, cu mândrie, propria versiune.

— Un maniac dintr-o barcă, presupuse ea în final. Jack a scăpat din toate mizeriile care i s-au întâmplat în Europa, ca să moară de mâna unui ticălos bogat care se juca într-o barcă. Asta da coincidenţă cosmică.

Se şterse pe faţă cu dosul mâinii.

Cohen se întrebă dacă ea plânsese şi o întrebă dacă vorbise cu poliţiştii. Ea îl privi cu suspiciune.

— În legătură cu lucrurile lui Jack? dori el să ştie. Avea ceva să-mi dea. Poate ţi-a spus.

Ea zâmbi cu înţeles.

— Mi-a spus că este ceva deosebit, zise satisfăcută.

— Desigur, spuse Cohen, băgând mâna în buzunar, căutând o bancnotă. Era una de cincizeci de dolari. Poftim, zise, oferindu-i banii. Vrei să fie a ta?

— Bineînţeles că nu mi-a spus despre ce este vorba. Adică, ce-i în pachet.

Cohen scoase încă o bancnotă din buzunar. Era una de

douăzeci. I-o dădu şi pe aceasta. Pe faţa ei se citi dezamăgirea. El căută din nou şi de data asta scoase una de o sută. Dar o ţinu în mână ca pe o momeală.

— Unde este? întrebă, ţinând-o în aşa fel, ca ea să nu o poată ajunge.

Ea îşi încrucişă braţele pe piept şi privi spre stradă.

— Lucy, te rog.

— Mi-a spus că este ceva important. Şi că nu trebuie să ajungă în mâinile cui nu trebuie, spuse, mai încet, dar subliniind cuvintele. Dacă înţelegi ce vreau să spun.

— Am fost prietenul lui, tu ai spus asta.

— Şi eu am fost.

Întinse mâna după flacon.

El deşurubă capacul şi i-l întinse.

— Ai dreptate, zise el când ea bău.

Cohen îi dădu bancnota de o sută de dolari şi primi flaconul.

Ochii ei se umplură de lacrimi.

— N-am fost întotdeauna aşa, ştii?

— Nici unul dintre noi n-a fost, zise el amabil.

Ea îşi şterse lacrimile cu dosul palmei.

— Ştii, n-am mâncat de ieri, de ce nu ne-am duce să mâncăm ceva?

Cohen se ridică repede, simţindu-se mai bine.

— Vino, zise, trăgând-o de braţ şi arătând cu capul restaurantul de pe chei.

Ea scutură din cap.

— Noi nu suntem tocmai obişnuiţii localului de acolo, adică, cei ca mine. În plus, mă gândeam la ceva gen îngheţată.

Ea arătă cu capul înspre o tonetă de îngheţată, puţin mai departe de restaurant. Nu era aceeaşi la care fusese cu o oră în urmă. Cohen îi zâmbi.

— Fac cinste, spuse ea cu un zâmbet galant, ridicând banii pe care i-i dăduse el.

— Mulţumesc, zise el, ridicându-se şi pornind spre stand.

— Aşteaptă, o auzi din spate.

Se întoarse. Ea îşi aranjă părul, asigurându-se că era băgat sub boneta de lână, apoi umezi pe limbă o batistă cenuşie pentru a-şi şterge faţa.

— Cum arăt? întrebă ea.

— Bine. Îţi place îngheţata de cireşe şi de vanilie?

— Preferinţa lui Jack, zise zâmbind şi ridicându-se cu sacoşa ei mare de plastic. Părea plină cu alte pungi. Cohen întinse mâna

ca s-o ducă el, dar ea îl privi suspicioasă. Mie îmi place mai mult cea de migdale combinată cu piersici.

El zâmbi, întinzând braţul pentru a o sprijini.

Ea mergea încet. Avea picioarele umflate în pantofii de sport, şi el se întrebă când îi schimbase ultima oară. Un patinator îi înjură când trecu pe lângă ei, şi Cohen făcu acelaşi lucru în ebraică, un reflex natural care-i făcu plăcere, deşi se simţi jenat când ea îl privi şi îi zâmbi ironic. Când ea începuse cel de-al treilea cornet de îngheţată de migdale şi piersici, iar el hotărâse că tot cea de ciocolată şi vanilie îi plăcea mai mult, o sunase pe Phyllis Fine.

Ţinând caseta în mână, îi spuse avocatei să trimită o maşină pentru Lucy.

— Spal-o şi ascunde-o, îi ordonă Cohen.

— Poftim? întrebă Fine mirată.

— Şi vreau să ştii că de acum încolo, adăugă el, eşti avocatul meu în caz că se întâmplă ceva. O să-ţi explic mai târziu. Biroul vostru poate înregistra averea lui Broder. Dar, domnişoară Fine…

— Phyllis, îl corectă ea. Da, ce este?

— De acum încolo, tot ce discutăm este secret. Ca între avocat şi clientul lui. Nu trebuie să spui nimănui despre asta.

— Îmi cunosc responsabilităţile, replică ea ofensată. Una dintre ele presupune ca eu să-ţi spun că ai început cercetările în legătură cu Sophie Levine. Sergentul acela. Madden? Tocmai am vorbit cu el la telefon. A zis că i-ai spus despre cercetările mele şi voia să obţină fotocopii ale tuturor informaţiilor pe care le avem în dosar.

— Sper că i le-ai dat, spuse Cohen.

— În mod normal are nevoie de un mandat când cere aşa ceva, îl avertiză ea pe Cohen.

— Sună-l şi dă-i dosarul.

— Eşti sigur?

— Da.

— Pot să te întreb dacă ai mai aflat ceva despre Sophie?

— Nu pot să-ţi spun decât că acum a dispărut, spuse Cohen brusc îngrijorat. Îţi promit că, imediat ce aflu ceva sigur, te voi anunţa personal.

Unele lucruri nu pot fi spuse la telefon, gândi când puse receptorul în furcă.

Fusese ideea lui Broder să otrăvească rezervele de apă ale Munchenului. Levine acceptase imediat ideea. Cohen spuse că

nu ştia. Dar asta venise mai târziu.

Partea a doua din *Secretele supravieţuitorului* începea într-un restaurant din Munchen. Broder şi Cohen se aflau în oraş pentru a întâlni un grup de evrei care veneau din lagărele eliberate din Polonia. Levine era cu ei, în drum spre Berlin, visând la un stat de muncitori. Din întâmplare, în seara aceea, în acelaşi restaurant, un neamţ între două vârste se certase cu un chelner. Vocile ridicate din spatele lui îl enervară pe Levine, şi se opri din discuţie pentru a vedea de ce e atâta gălăgie.

Palid, îi privi pe Broder şi Cohen.

— Ăsta-i Witten, spuse el. Henryk Witten. Din cel de-al treilea *Lager.* Ştii, insistă Levine, locotenentul.

Cohen se uită discret. Ochii începură să i se mărească şi îşi lăsă repede capul în jos, în semn de aprobare.

Broder nu se uita. Nu făcu decât să surâdă ca pentru sine şi să întrebe:

— E singur?

Se aud cauciucuri care scârţâie pe asfalt. Levine conduce, Broder râde. Cohen ascunde pistoalele în genţi să fie la îndemână. O bandă în misiune.

Cohen şedea pe marginea patului, uitându-se la film. Prima parte nu-i plăcuse din cauza eroismului ei retoric. Cea de-a doua îi transformase viaţa într-un thriller ieftin, plin de urmăriri de maşini, împuşcături şi atacuri asupra victimelor care nu bănuiau nimic.

După prima crimă, totul devenise uşor. Contacte în brigada de evrei a armatei britanice, alcătuită din voluntari din Palestina, le înlesneau accesul la genul de documente pe care le puteau folosi pentru a călători prin Germania aflată sub ocupaţie, căutându-i pe naziştii care nu fuseseră capturaţi încă de către aliaţi.

Mijloacele de transport, uniformele, totul era simplu odată ce se obişnuiseră. Pe unii îi strangulau, pe alţii îi împuşcau. Adesea făceau să pară că este vorba despre sinucidere. Asta se întâmpla când voiau să-şi ascundă urmele, pentru a nu-i scăpa în felul acesta pe ceilalţi nazişti din zonă.

Cohen amâna mereu planurile de a se îmbarca pe un cargobot care transporta imigranţi ilegali în Palestina ocupată de britanici. Levine îi îndemna uneori să se îndrepte spre răsărit, dar şi el era tulburat de actul răzbunării. Iar Broder fusese întotdeauna un conducător bun, îndrumându-i cu îndemânare în timp ce inventa

modalităţi de acţiune şi stabilea sarcinile.

Aşa că Avram văzu filmul care-i stârni numai amintiri neplăcute, ştiind că aştepta ceea ce-l urmărea în coşmaruri. Ziua în care îl uciseseră pe copil odată cu tatăl său. Pentru Cohen, era începutul sfârşitului *nokmim*-ului.

Începu exact aşa cum îşi amintise întotdeauna în vise.

Doctorul şi copilul lui stau unul lângă altul, cu câte o frânghie în jurul gâtului. Broderii chestionează:

— Asta-i ultima ta şansă. Unde e?

Doctorul le studiază chipurile.

— A fugit. Travestit în evreu. Avea un număr pe braţ.

Levine îl loveşte pe doctor peste faţă. Un strop de sânge cade pe zăpada albă. Copilul priveşte tăcut.

— Mincinosule, ţipă Levine.

— Nu, nu, e adevărat, trebuie să mă credeţi. Pe viaţa copilului meu, vă spun că e adevărat... A fugit.

Nu a fost aşa, gândi Cohen, apucându-se de marginea patului. Mannheim evadase înainte de sosirea americanilor. A fost prins câteva zile mai târziu. Dar în filmul lui Broder, Mannheim supravieţuise. Acesta era mesajul pe care i-l lăsase regizoral lui Cohen.

Şocat, Cohen văzu cum filmul continua cu istoria răzbunării realizate prin toate mijloacele posibile, până la sfârşit, la despărţirea de pe docul din Neapole. Cohen terminase cu *nokmim-ul.* În Palestina începuse lupta. Terminase cu răzbunarea.

Se uită, amintindu-şi bine noaptea ceţoasă. Sute de refugiaţi erau mânaţi pe un cargobot ruginit şi găurit care urma să încerce să scape de blocada britanică. Broder venise în port pentru a-l căuta pe Cohen şi a face un ultim efort ca să prevină destrămarea *nokmim*-ului.

Cohen privi ecranul televizorului, de parcă şi-ar fi privit propriile vise.

— Arabii te-au făcut sclav? îl întrebase Broder cu sarcasm. Sau nemţii? adăugase cinic, arătând spre cargobotul vechi şi ruginit. Din santină curgea o apă întunecată. Mai întâi, va trebui să treceţi pe lângă englezi. Veţi ajunge într-unul din lagărele *lor.* În Cipru. Sau în Africa. La ce bun?

— Şi toate astea la ce bun? La ce bun să otrăveşti un milion de nemţi? şuieră Cohen.

— Asta îi va face să simtă ce simţim noi. Să ştie ce ştim noi.

— Va aduce pe cineva înapoi? Va salva pe cineva? De ce să nu omorâm şase milioane, zece? Vom fi ca ei. Zece dintre ei pentru unul de-al nostru.

Cohen privi cum ochii lui Alvy se îngustau.

— Răzbunarea nu va salva pe nimeni, şopti tânărul actor.

— Pe noi, şopti Broder la rândul lui. Pe noi, Avram, ne va salva pe noi.

— Trebuie să plec, spuse Alvy în film. Îmi pare rău, frate, dar trebuie să plec. Te implor. Te rog. Opriţi-vă. Începeţi să vă gândiţi la viaţă, nu la moarte.

Acestea fiind spuse, Alvy traversă docul, lăsându-l pe Der Broder şi *nokmim-ul* în urmă.

Dar Der Broder mai avea ceva de spus, ceva ce nu i-ar fi putut spune niciodată în docul din Neapole.

În timp ce Alvy se urca pe platforma rabatabilă, spre puntea supraîncărcată, vorbi actorul care-l interpreta pe Broder, o siluetă conturată pe prova mătăhăloasă a ambarcaţiunii. Vocea lui era o şoaptă aspră şi ameninţătoare.

— Crezi că pleci la o viaţă nouă, lăsând totul în urmă. Dar îţi promit, Avram, că nu vei fi în stare să uiţi. Se întoarce cu faţa la aparatul de filmat, şi continuă: Dacă vreodată, peste zece ani, douăzeci sau chiar cincizeci de ani, te întâlneşti cu Karl Mannheim, să nu-mi spui că nu vei face ce i-am făcut în prima noapte primului călău pe care l-am prins. Pentru că fie că e cerşetor, fie că e baron, va rămâne tot măcelar, Avram, şi să nu-mi spui că nu vei vrea să-l ucizi. Să nu-mi spui asta, Avram, că n-o să te cred.

Ecranul păli, şi apăru un anunţ care spunea „Inseraţi epilogul aici”. Cohen rămase nemişcat pe marginea patului de la motel, mişcându-se doar când ecranul deveni alb. Căutase mesajul, pe care i-l lăsase Broder în loc de scrisoarea sinucigaşului, şi-l găsise în film.

Frunzări repede carneţelul, aproape rupând paginile în timp ce căuta numărul de telefon al rabinului Gould.

— Domnule comandant, îi răspunse Gould cu efuziune. Mă bucur atât de mult că mi-ai telefonat. Ţi-am lăsat mesaje acasă la Max. Am vrut să-ţi amintesc de beneficiu. Şi să te anunţ că…

— Institutul Holocaustului investighează unde se află naziştii? izbucni Cohen.

— Asta e specialitatea noastră, zise Gould cu mândrie. Am ajutat la prinderea lui Demianiuk. Acum ne ocupăm de cazul unui croat, un fost comandant de poliţie. În ultimii treizeci de ani a locuit în Phoenix. L-am găsit pe ticălos. Îi plăcea să se folosească de câini. Ne ocupam de cazul Waldheim şi de al celui care era adjunct când a avut loc transportul spre Salonic. Măcelarul ăla a trimis trei sute de mii de evrei la Auschwitz în mai puţin de trei luni. L-am găsit în…

— Aţi auzit vreodată de un ofiţer numit Karl Mannheim? îl întrerupse Cohen. De la Dachau?

— Desigur. Max era foarte interesat de acest caz, zise Gould.

— Şi?

— Păi, cred că pot să mă uit în dosare. Dar, dacă-mi amintesc bine, ticălosul a scăpat. L-au prins americanii, dar a scăpat.

— Cum?

— Se zice că avea un număr tatuat pe braţ. A fugit pretinzând că e evreu. De atunci nu s-a mai auzit nimic de el.

— Când v-a pomenit Max pentru prima oară de asta?

— Să mă gândesc, poate acum doi ani, doi ani şi jumătate.

Cohen îşi frecă fruntea, neştiind dacă trebuie să se simtă uşurat sau îngrozit când înţelese că încă o piesa de puzzle fusese adăugată acolo unde trebuia. Mai existau lucruri neclare în imaginea care i se contura în minte. Dar ea prindea contur, iar întrebările puteau deveni mai precise.

— Domnule comandant, spuse Gould, întrerupându-i şirul gândurilor. În timp ce vorbeam la telefon, m-am gândit că ar trebui să-ţi spun că am primit un telefon de la biroul lui Andrew Blakely. Până la urmă, vom primi filmul. Cel puţin prima jumătate. Au spus că montajul celei de a doua nu e încă gata.

— Deci, îl veţi proiecta?

— Desigur, e perfect pentru seară. Avem chiar permisiunea să-l solicităm pentru a obţine fonduri. Vorbesc despre casetă, nu despre drepturile de difuzare, fireşte. Având în vedere împrejurările, moartea lui Max şi restul, valoarea simbolică a casetei este enormă. Am hotărât să urmăm procedurile pentru a înfiinţa o Catedră care să poarte numele lui Max, pentru studierea Holocaustului reflectat în film.

— Foarte frumos, spuse Cohen politicos.

Era mai puţin interesat de obţinerea de fonduri de cât de schimbarea politicii studiourilor Epica faţă de film.

Ar fi vrut să fi fost chimist, să poată pune totul într-o sticlă şi s-o clatine, s-o încălzească sau s-o amestece în aşa fel, încât totul

să se transforme într-un singur lichid limpede prin care să poată vedea.

— Oricum, spunea Gould, poţi să-ţi imaginezi, faptul că nu te-ai prezentat la *shiva,* în special după încurcătura cu Kaddish-ul. Leo este foarte îngrijorat din cauză că…

— Vrei să ştii dacă intenţionez să fac asta? întrebă Cohen, ghicind cu uşurinţă temerea lui Hirsh.

— Păi da, spuse Gould ezitant. Şi vei sta în capul mesei? Dacă ai nevoie de un smoching, sunt sigur că putem aranja ceva. Va fi atât de bine să te avem printre noi pentru obţinerea de fonduri.

Dar Cohen se gândea la stafii. Promise să meargă la banchet şi puse receptorul în furcă, întrebându-se dacă exista vreo legătură între apariţia lui Sophie Levine în viaţa lui Broder şi descoperirea regizorului că Mannheim supravieţuise. Tinerii cu capetele rase deveniră dintr-odată o ameninţare mult mai serioasă. Oftă, ridicând din nou receptorul.

— Mike, spuse el când Madden răspunse în cele din urmă la telefon. Am un film pe care vreau să-l vezi.

— Nu pot să înţeleg de ce nu ţi-a zis, pur şi simplu. Te-ar fi putut suna să-ţi spună: „Ascultă, amice, cred că l-am găsit pe Mannheim.”

Madden umbla de colo-colo prin camera de hotel a lui Cohen, prea stârnit de ce tocmai văzuse pentru a mai putea sta aşezat.

— Ştia el de ce, murmură Cohen ca pentru sine.

— Ce înseamnă asta? întrebă Madden, oprindu-se în mijlocul camerei.

— Am spus că el ştia de ce nu putea să-mi spună.

— De ce?

— I-aş fi răspuns că nu mă interesează.

— Poftim? întrebă Madden, punând jos paharul de coniac pe care i-l umpluse Cohen la terminarea filmului. Ce vrei să spui cu asta?

— Aş fi repetat ce i-am spus şi atunci. Destul. I-aş fi spus că lumea l-a schimbat. Războiul s-a terminat.

— Da, adevărat, spuse Madden neîncrezător. La naiba!

— Asta i-aş fi spus, zise Cohen calm, ridicându-se din fotoliul de unde văzuse filmul pentru a doua oară şi ducându-se la noptieră, unde aştepta o sticlă desfăcută de Martell. Ăsta-i adevărul. Acum mă preocupă ce s-a întâmplat săptămâna asta, nu acum jumătate de secol. Trecutul nu mă ajută decât să găsesc indicii.

Umplu jumătate de pahar cu coniac şi luă o duşcă bună înainte de a se întoarce la scaun.

Madden tăcu, îşi privi trabucul, apoi trase puternic din el, după care bău cu nesaţ.

— Dar până la urmă tot te-a prins, nu-i aşa? Te-a convins să-l cauţi pe ticălosul ăsta de Mannheim. Un gând îl făcu să zâmbească superior. Tot aşa cum a câştigat în disputa cu Blakely. Până la urmă, filmul va apărea. Trebuie să i-l înmânezi tipului, zise poliţistul american cu admiraţie pentru Broder. A primit ce a vrut.

Cohen dădu trist din cap.

— Aşa se întâmpla de obicei.

— În regulă. Deci, unde e acum?

Cohen dădu negativ din cap.

— Nu ştiu. Nu încă.

— Ce plan ai? Cum îl găsim?

— Mă vei ajuta? Acum mă crezi?

— Depinde.

— De ce?

— Ce-ai de gând să faci când îl găseşti?

— *Dacă* îl găsesc. *Dacă* trăieşte cu adevărat.

— Bine, dacă îl găseşti.

— Nu ştiu, recunoscu Cohen.

— Şi cu knock-emma cum rămâne? întrebă Madden pronunţând greşit *nekama,* cuvântul pe care îl pronunţase Broder tot timpul în film.

Cohen negă din cap.

— S-a terminat.

Dar ştia că nu e sigur de asta, şi nu putea fi până când nu privea trecutul în faţă, confruntare pe care mai întâi moartea lui Broder, apoi mesajul îl obligau s-o suporte.

Îl ţinuse la distanţă, ca un miop, examinându-l în vise, de teamă ca nu cumva să-i influenţeze viaţa. Vizionarea filmului îl făcuse să înţeleagă că nu numai slăbiciunea lui îi permisese lui Broder să-l ademenească la Los Angeles. Voise să creadă că stabilise nişte limite, că terminase cu compromisurile fatale. Asta însemna pentru el ieşirea din *nokmim.* Gata cu victimele nevinovate… dacă putea evita acest lucru. Dar chiar în timp ce-i explica lui Madden că Broder „Voia răzbunare, nu dreptate”, ştia că propria lui supravieţuire se datora într-un fel promisiunii lui Broder că se va răzbuna în totalitate.

— Deci, ce vrei? îl întrebă Madden.

Cohen se gândi puţin înainte de a răspunde.

— Să aflu dacă Max Broder s-a sinucis, zise, ridicând un deget şi numărând. Să-l găsesc pe ucigaşul lui Jacques Rosen. Mai adăugă un deget. Să aflu cine este de fapt Sophie Levine, spuse cu cel de-al treilea deget ridicat. Dar tu ce-ai de gând, Mike? Poate e prea riscant pentru tine să te amesteci prea mult în povestea asta acum.

— Glumeşti? exclamă Madden. Douăzeci de ani am fost un fel de doică pentru nişte dobitoci bogaţi care cred că, datorită faptului că joacă în filme, viaţa lor este exact ca un film. Timp de douăzeci de ani am urmărit toate lepădăturile, ajutându-i pe ticăloşi. În sfârşit, am ocazia să urmăresc un tip cu adevărat periculos, şi îmi spui că e prea riscant? râse zgomotos, uimit că fostul poliţist putea să se îndoiască de el. Vă priveam, pe voi cei din knock-mim, şi nu puteam să mă gândesc decât că Iisuse, aşa trebuie procedat.

— Nu, Mike, nu.

— Nu vreau să mă înţelegi greşit. Sunt american. Cred în procese. Dar uneori, când ştii ce-a făcut nemernicul şi nu te poţi atinge de el… Din cauză că e protejat? Trebuie să recunosc, te-am invidiat.

Cohen dădu din cap cu tristeţe. El nu reuşise să-l convingă pe Madden, dar filmul da. Poate chiar prea mult. Se temu ca nu cumva entuziasmul lui Madden pentru urmărire să-i pună pe amândoi în pericol.

— Şi să-ţi mai spun ceva, adăugă Madden brusc. Nu ştiu de ce chestia asta îl deranjează atât de mult pe Blakely. Cred că e un film grozav, iar faptul că l-am văzut cu tine a fost nemaipomenit. O să-mi amintesc întotdeauna. Îţi spun că nu există nici un motiv care să împiedice succesul filmului. În special partea a doua, cea despre knock-mim.

— Ţine minte că noi facem parte din *nokmim,* zise Cohen.

*

Madden ocoli de două ori blocul murdar cu sedanul închiriat al lui Cohen, înainte ca acesta din urmă să fie mulţumit de locul de observaţie, câteva uşi mai jos de sediul asociaţiei Douglas Davis Brigade, locul preferat al „populaţiei ariene şi al multor altor lepădături”, cum spuse Madden.

Din câte ştia Madden, Davis era un tip din oraş care „fusese apreciat de membrii brigăzii”. Fusese ucis pe când lupta pentru Ian Smith ca mercenar plătit cu opt mii de dolari pe lună în

Rhodesia, cu douăzeci de ani în urmă.

— Uite-l pe fuhrerul local, zise Madden batjocoritor, arătând cu capul înspre un bărbat roşcat cu un început de chelie, îmbrăcat într-o uniformă brună, care conducea trei discipoli pe trotuar. Dugan.

Uniforma se remarca prin cartuşierele groase încrucişate cu banduliere de piele. Cohen aprecie că avea cam patruzeci şi cinci de ani. Ceilalţi trei erau mult mai tineri. Dugan avea chelie. Lanţurile de pe uşa oblonită zăngăniră şi două capete rase ieşiră pe o uşă aflată câteva magazine mai încolo de biroul „Naţiunii Ariene", apropiindu-se de cămăşile brune.

— De ce nu poartă uniforme? întrebă Cohen. Naziştilor le plac uniformele.

— Sunt punkişti, zise Madden cu cinism. Se aliază. Albii împotriva negrilor. Capetele rase reprezintă „muşchii", îi sperie pe oameni. În comparaţie cu ei, cămăşile brune sunt intelectuali. Dugan este farmacist, adăugă Madden, vrând ca celălalt să-şi formeze o părere cât mai corectă.

— SS-ul i-ar fi arestat pe toţi, zise Cohen batjocoritor, privindu-i pe cei care soseau. Nu te poţi mândri cu înfăţişarea lor.

— Dă-mi o gogoaşă, zise Madden.

Cohen îi întinse americanului una şi se aşezară comod pe scaune, cu cafea în pahare de hârtie pentru aşteptarea unui moment prielnic.

La întâlnire luau parte cu totul paisprezece persoane. Ieşiră o oră mai târziu. Madden se foi pe scaun când în pragul uşii apărură capetele rase.

— Nu, zise Cohen, îl aşteptăm pe Dugan, şi-i explică ce voia să facă.

Dugan plecă ultimul, însoţit de cei trei discipoli în cămăşi brune. Cât timp Dugan încuie uşa, cei trei îl aşteptară sub un felinar de la capătul străzii.

— Parcă ne-ar ajuta, spuse Cohen. Eşti gata?

— Eşti sigur că te descurci cu el?

Acesta îi zâmbi lui Madden.

— Cum se spune în filme? Motor! exclamă, cu ochii arzători.

Madden porni maşina şi luă curba cu măiestrie în aşa fel, încât Cohen coborî exact lângă Dugan, înşfăcându-l de la spate.

— Poliţai, ţipă unul dintre cei îmbrăcaţi în cămăşi brune de la colţ.

— Nu, spuse Cohen, îndreptând pistolul spre ei. Evrei.

Zâmbi ameninţător, şi primul o luă la fugă. Ceilalţi îl urmară

repede când Cohen ridică arma pentru a ţinti. Dugan era paralizat de groază, astfel că fostul poliţist îl îmbrânci cu uşurinţă pe locul din spate. Dugan vorbi numai când Madden porni maşina, îndepărtându-se.

— Ce aveţi de gând să faceţi? urlă Dugan.

— Gura! îi ordonă Cohen o singură dată, înghiontindu-l în burtă cu pistolul, cu o mişcare scurtă şi brutală, reducându-l la tăcere.

Madden ieşi din district, urcând deluşorul peninsulei Paloş Verdes, apoi merse de-a lungul coastei până când ajunseră la un drum neasfaltat care ducea la un vârf de stâncă, de unde aveai o vedere panoramică asupra oceanului. Madden stinse farurile maşinii, iar Cohen înţelese ce loc izolat găsise americanul.

Singura lumină era aceea a lunii, dar norii care treceau pe deasupra oceanului se jucau de-a v-aţi ascunselea cu slaba lumină argintie venită din cer. Foarte departe, la orizont, sclipeau vag luminile de pe insula Cătălină.

— E foarte simplu, spuse Cohen deschizând uşa. Tu îmi spui de ce m-au urmărit capetele rase… cum le zicea? Fraţii Lineker? Ce încercau să facă, iar eu te las în viaţă.

Îl trase pe Dugan din maşină.

Dar Dugan îl sfida tăcut, holbându-se la Cohen în timp ce acesta îl scotea din maşină.

— Asta nu-i o idee bună, zise Cohen, dând din cap. Ar fi mult mai bine să-mi spui ce ştii. În glasul lui se simţea o dezamăgire reală. Nu-mi pasă de tine sau de grupul tău. Nu mă înspăimântaţi; nu-mi faceţi nici măcar scârbă. Dar dacă nu cooperezi, asta schimbă lucrurile. S-ar putea să mă supăr. Ştii, am văzut naziști adevăraţi, nu tipi ca voi, în acţiune. Am învăţat o mulţime de lucruri de la ei.

Dugan se uită rapid înspre maşină. Madden cobora de la volan cu un pistol în mână.

— Chiar foarte multe, de fapt, spuse Cohen.

Vorbea aproape în şoaptă, dar, în locul acela izolat, nu se mai auzea decât zgomotul valurilor îndepărtate.

— Pot să-ţi arăt câteva şmecherii, continuă Cohen. Te interesează cumva?

Mişcă pistolul, determinându-l pe Dugan să facă trei paşi spre marginea stâncii abrupte.

— Hei tu! îi strigă Dugan lui Madden, încercând să pară stăpân pe sine. Ce vrea să spună?

— El e expertul, îi răspunse Madden. Întreabă-l pe el. Eu cred

că nu glumeşte. Şi ştiu sigur că vorbeşte în cunoştinţă de cauză.

Cohen îl înghionti din nou pe Dugan cu pistolul în burtă.

— Înapoi, ordonă.

— Glumeşti, nu-i aşa? întrebă Dugan.

Pe frunte îi strălucea sudoarea.

— Nu, deloc, spuse Cohen calm. Îşi auzea vocea şi i se părea că este a unui străin. Avea senzaţia că se priveşte făcând toate aceste lucruri şi nu se poate opri. Acum, porunci.

Dugan se supuse.

— Întoarce-te, comandă Cohen.

Dugan nu se mişcă.

— Întoarce-te, repetă Cohen, şi pentru prima dată trase cocoşul pistolului.

Dugan inspiră brusc şi se întoarse, suspinând. Era la o jumătate de pas de marginea falezei.

— Îngenunchează, ordonă Cohen, punându-şi mâna pe braţul lui Dugan şi apăsând, de parcă ar fi învăţat un câine să se aşeze. Simţea cum celălalt tremură. Va fi mult mai bine pentru noi toţi, zise Cohen încet, dacă faci cum spun eu. Observă că procedez exact cum făceau eroii voştri. Ca să nu existe confuzii. Acum mă înţelegi? Puse pistolul foarte uşor la tâmpla lui Dugan. Dugan căzu în genunchi, tremurând. După cum spuneam, continuă Cohen cu aceeaşi voce calmă, este foarte simplu. Tu îmi spui de ce m-au urmărit, iar eu te las să mergi acasă. Dacă nu-mi spui, atunci... Cohen se aplecă în faţă, uitându-se peste Dugan la valurile înspumate, apoi se trase înapoi, ţinând pistolul pe gâtul lui Dugan.

Dar nu el trase. Cohen sări în lături instinctiv, în întunericul de dincolo de lumina farurilor îndreptate spre bărbatul îngenuncheat pe marginea falezei.

— Avram! strigă Madden când Dugan căzu, o grămadă neînsufleţită.

Încă o împuşcătură trecu pe lângă capul lui Cohen, şi el se târî la adăpost după maşină.

În faţa farurilor maşinii, câteva gloanţe împroşcară pământul. Cohen nu auzea decât propria respiraţie şi zgomotul produs de o mitralieră. Se rostogoli în afara luminii galbene a farurilor şi în locul sigur de după maşină. Ploua cu gloanţe care pătrundeau în metal. Treptat începu să audă şi alte sunete. Zgomotul valurilor, îl văzu pe Madden, care se adăpostise după roata din spate. Americanul ţipa la el.

— Taci, Mike, îi ordonă Cohen.

— Eşti teafăr, întrebă Madden, sau eşti rănit?

— Nu, rosti gâfâind Cohen, aplecându-se peste roata din faţă.

Nu se mai auzeau împuşcături.

Se uitară unul la celălalt, de parcă ar fi lucrat împreună de ani întregi, îşi făcură semn cu capul şi zâmbiră. Pentru o clipă, Cohen îşi aminti de filmul văzut în avion, de echipa de asasini intrând tăcută pentru a ucide.

— Unu, doi, trei, *acum*, şopti, apoi se sprijini de roata din faţă şi ochi, scrutând împrejurimile.

Dugan părea mort. Dincolo de farurile maşinii era o grămadă mare şi întunecată de lemne. Cohen îşi încordă ochii, căutând o fiinţă umană în întuneric. Zări o strălucire albă şi un chip.

Câteva gloanţe trecură pe lângă capul lui Cohen. Trase o dată, înainte de a se rostogoli din nou înapoia maşinii.

O rafală se auzi din celălalt capăt al maşinii. Apoi urmă o tăcere îngrozitoare, iar zgomotul unui val care se spărgea de ţărm se auzi puternic şi împroşcă cu apă până în faţa farurilor maşinii de la marginea stâncii.

Zgomotele produse de o lamă de cartuşe care era scoasă dintr-o mitralieră îi făcu din nou să se uite unul la celălalt. Cohen se întrebă dacă nu cumva îşi va pierde respiraţia.

Ieşi brusc din ascunzătoare şi se rostogoli, strângând pistolul în mână, zărindu-l pe bărbatul cu părul platinat la marginea luminişului.

— Stai! ţipă Cohen.

— Poliţia, strigă Madden.

Dar bărbatul se retrase în întuneric. Cohen trase. Din nou, zgomotele oceanului le acoperiră pe toate celelalte până ce gloanţele asasinului şuierară pe lângă maşină, lovind, întâi, roţile din faţă, apoi pe cele din spate. Maşina se lăsă pe osii, devenind o ascunzătoare mai bună pentru Cohen şi Madden.

— Cine e?

— Bărbatul cu părul alb, suspină Cohen. Ţi-am spus. Cel care a tras pe chei.

— Nu ne-a urmărit nimeni, insistă Madden.

— Nu pe noi ne urmărea, înţelese Cohen, ci pe Dugan. Misiunea lui era să-l reducă la tăcere pe Dugan. Apoi pe mine. Nu era decât o presupunere, Cohen ştia asta, dar era singura explicaţie pe care o putea găsi. Era bun pentru asta, adăugă, dar nu foarte bun.

— Asta înseamnă că nu e bun? întrebă Madden, nevenindu-i să creadă.

Cohen scutură din cap ca un profesor dezamăgit.

— Dacă ar fi fost bun, noi n-am mai trăi şi n-am mai putea trage în el. Ascultă. Trebuie să-l prindem viu. El are răspunsurile.

Încă o rafală de gloanţe lovi maşina.

— Întâi să ne asigurăm *noi* că ieşim vii de-aici, murmură Madden.

Se auziră paşi dincolo de locul unde stătea Cohen. Cohen ridică pistolul pe deasupra capului lui Madden, stând în picioare şi sprijinind arma de maşină. Ucigaşul se afla în faţa maşinii, cu mitraliera îndreptată spre Madden.

Instinctul îl făcu pe Cohen să tragă repede trei focuri de armă. Primul lovi mitraliera ridicată la ochi, cel de-al doilea nimeri în umăr, iar cel de-al treilea în piept. Cohen se înjura în gând chiar înainte de a auzi zgomotul surd şi zăngănitul armei, îşi auzi propria respiraţie şi auzi oceanul, apoi fu linişte. Se lăsă să cadă în praf, brusc epuizat, închizând ochii din cauza strălucirii farurilor maşinii, conştient de liniştea care părea inexplicabilă după împuşcături.

Madden întrerupse tăcerea, dar la început Cohen nici măcar nu-l auzi.

— Avram, ai păţit ceva? întrebă. Cohen deschise ochii. Madden stătea deasupra lui, cu mitraliera ucigaşului într-o mână şi cu cealaltă mână întinsă pentru a-l ajuta pe Cohen să se ridice. Eşti teafăr? repetă Madden.

Cohen clipi. Inima îi bătea încă puternic. Se ridică, sprijinindu-se de maşină.

— Este...?

— Eşti un trăgător bun, zise Madden, dând din cap. Mulţumesc.

Cohen închise din nou ochii.

— Eşti rănit? se îngrijoră Madden.

— Nu, dar lasă-mă, te rog, un minut să mă odihnesc.

Cohen era în egală măsură jenat şi înspăimântat, încântat şi îngrozit de ce făcuse. Întotdeauna păţea aşa când omora un om, chiar când era vorba despre un *nokame.*

— În regulă. Mă duc să cercetez împrejurimile. Mă întorc imediat, zise Madden, dispărând din vedere.

Cadavrul lui Dugan era puţin mai departe, în lumina farurilor. Cohen se întoarse spre stânga. Vedea striaţiunile de pe tălpile tenişilor celui mort. Se ridică cu greutate în picioare şi se duse la bărbatul care zăcea în praful luminişului. Gâfâind din cauza efortului, întoarse cadavrul cu faţa în sus. Ochii îi erau deschişi.

Erau de un albastru îngheţat. Ca cei ai lui Sophie. Ca cei ai lui Levine. Ca cei ai lui Mannheim, îşi aminti brusc.

Madden îi întrerupse gândurile, venind din spate.

— Maşina lui e acolo, zise poliţistul, arătând în întuneric spre drumul neasfaltat care ducea la faleza ce se ridica deasupra golfului. Se numea Roland Berger. Avea permis de conducere eliberat în California. Dar actele maşinii spun că este proprietatea studiourilor Epica.

— Blakely, zise Cohen gânditor.

— Da, Blakely, confirmă Madden.

Tăcură amândoi, gândindu-se la implicaţiile descoperirii.

— Dacă-i vorba de Blakely, asta-i altă mâncare de peşte, spuse Madden în cele din urmă.

— Ştiu, răspunse Cohen, deşi auzea expresia pentru prima dată.

— Nu poţi încerca să faci acelaşi lucru cu Blakely, adăugă Madden, pentru a se asigura că celălalt a înţeles.

Cohen dădu din cap, gândindu-se la o soluţie a problemei.

— Dar aş putea fi un hoţ de sunet, sugeră.

— Hoţ de sunet?

— Îl voi face să vorbească. Voi purta un microfon. Un reportofon.

— Fără violenţă? Fără ameninţări?

Cohen ignoră întrebarea, de parcă nu-i era adresată lui.

— Poţi face rost de un microfon minuscul? De un emiţător? Vei putea înregistra totul. Eu voi fi înăuntru şi voi vorbi cu el. Tu vei sta afară şi vei asculta.

— Nu ne va fi de folos la tribunal, zise Madden.

Cohen oftă. Madden încă nu înţelesese.

— Nu fac asta pentru tribunal. O fac pentru mine. Dar am nevoie de tine ca martor.

— La naiba, mârâi Madden frustrat. Să nu crezi că nu ştiu asta. Dar, dacă nu eşti atent, nu va fi nici o acuzare. Tu ai putea fi cel acuzat. Nu pot să te protejez la nesfârşit. Ridicase vocea ca în primele zile ale lui Cohen în Los Angeles. Dar păru să-şi dea seama brusc şi îşi schimbă tonul. Uite ce-i, sunt de acord cu tine.

— Ai crezut că sunt nebun.

— Bine, bine, am crezut că eşti nebun, recunoscu Madden.

— Te-a convins un film, zise Cohen, de parcă asta ar fi fost o nebunie.

— Tu m-ai convins.

— Cu un film, murmură Cohen.

— Încerci să scapi de mine?

— Nu, zise Cohen cu asprime. Dar înainte de a continua trebuie să ştiu de ce ai fost de acord.

— Ţi-am spus, ca să-l prindem pe tipul ăla, pe Mannheim. O, la naiba, exclamă. Tocmai mi-a venit o idee.

— Ce?

— Dacă Blakely este Mannheim?

— Nu este, spuse Cohen convins.

— Cum poţi fi aşa de sigur?

— Din cauza afirmaţiei lui Broder. Îl voi recunoaşte când îl voi vedea.

— Vezi, şi pe tine te-a convins filmul.

Cohen se uită din nou la asasinul mort. Madden avea dreptate.

— Dar dacă Blakely nu e Mannheim, de ce o maşină de la Epica?

— Asta vreau să-l întreb pe domnul Blakely.

— Va trebui să-i sunăm pe cei care se ocupă de zona asta, zise Madden, adăugind cu cinism: o să le placă *la nebunie.*

— Mike, spuse Cohen cu voce rugătoare. Pentru prima dată le-am luat-o înainte.

— Cui? Asta aş vrea să ştiu.

— Nu pot să-i las să se amestece pe unii care nu ştiu nimic despre asta, insistă Cohen.

— Iar trebuie să te acopăr, nu-i aşa? întrebă Madden plictisit.

Cohen dădu afirmativ din cap.

Americanul se scărpină în cap, îşi scoase un trabuc, aprinzându-l absent în timp ce se uita la cele două cadavre.

— Pun pariu că nu vrei să apară nimic în ziare.

— Cel puţin o zi, confirmă Cohen.

— Încep să-mi doresc să nu-mi fi arătat niciodată filmul.

Cohen îngheţă.

— Glumeam, zâmbi Madden. Haide, folosim maşina lui. Asta-i o rablă, spuse, dând cu piciorul în maşina de închiriat ciuruită de gloanţe. O să dau câteva telefoane.

Cohen moţăia şi se trezea când Madden conducea pe banda din mijloc, luând virajele ca un cunoscător, cu mult mai repede decât celelalte maşini.

Trecură pe lângă un automobil decapotabil lung. Printre pleoape, Cohen îi privi pe tinerii care ocupau locurile din faţă. Părul fetei flutura în vânt, băiatul o ţinea pe după umeri. Timp de trei secunde, până când maşina dispăru în spate, îşi aminti de

unul dintre primele filme ale lui Max. Era un western, considerase întotdeauna Cohen, chiar dacă în loc de cai erau maşini şi motociclete. Şi acolo apăruse un cuplu de tineri care mergea exact la fel.

— Le dau oamenilor ce vor, ca şi ei să-mi dea mie ce vreau, spusese odată Broder, explicându-se.

El credea în finaluri fericite, se gândi Cohen. Dar asta n-avea nimic de-a face cu altruismul şi nici nu proceda aşa pentru a face filme comerciale. Asta era metoda lui Broder.

— Şi ce se întâmplă când există un conflict? întrebase Cohen. Între ceea ce vrei tu şi ceea ce vor ei?

Broder nu făcuse decât să zâmbească.

— Nu înţelegi, întotdeauna există un conflict, răspunsese el.

Drumul care se întindea în faţa lor era larg şi bine luminat, iar de o parte şi de cealaltă luminile oraşului se răspândeau în întuneric. Tânjea după un turn din care să privească în jos, după un punct de referinţă din care să înceapă. Sosise neajutorat în oraş, fără să cunoască locurile sau oamenii, străin de toate. Se aşteptase să găsească sprijinul lui Der Bruder, nu secretele lui.

Se uită la Madden, fiindu-i recunoscător pentru companie, întrebându-se cât de mult înţelegea, de fapt, vor mai exista lucruri pe care americanul nu le-ar putea pricepe, fără să fie vina lui, pentru că nu le-ar fi putut niciodată pătrunde sensul.

— Mulţumesc, îi spuse încet lui Madden, apoi închise din nou ochii, lăsându-se cuprins de somnul fără vise.

Numai când opri în faţa clădirii West Hollywood, Madden îl trezi pe Cohen din somnul lui profund.

— Am ajuns, îl anunţă el.

— La casa lui Berger? întrebă Cohen, întinzându-se şi simţind alte dureri în corp.

— Cam aşa ceva, zise Madden, arătând spre casa cu un singur etaj.

Cohen căută mânerul portierei.

— Ascultă, spuse Madden. În legătură cu ce s-a întâmplat acolo. Trebuie să te întreb ceva.

— Ce?

— Ai fi făcut-o? întrebă Madden, apoi, jenat şi stânjenit de întrebare şi de tăcerea lui Cohen, adăugă: Vreau să spun că eu nu te-aş condamna, presupun. Un evreu, un supravieţuitor, şi aşa mai departe, şi să aibă de înfruntat un asemenea individ. Dar nu era Mannheim. Înţelegi ce vreau să spun? Nu este acelaşi lucru cum ar fi fost dacă ar fi făcut ceea ce ticălosul ăla…

— Tu ai fi făcut ceea ce erai pe cale să faci? îl întrerupse Cohen.

— Ce anume?

— Să mă împuşti pentru a mă împiedica să-l împuşc pe Dugan?

— Probabil, zise Madden vesel. Dar n-am crezut că o vei face.

— Dugan a crezut, spuse Cohen cu voce scăzută. Ştii, odată i-am împuşcat pe doi dintre băieţii mei, pentru că au făcut acelaşi lucru cu doi violatori. Căută o ţigară, dar apoi se hotărî să-şi mai cruţe plămânii. Poate din cauză că totul mi-e atât de străin aici, recunoscu el, nefericit să constate acel lucru. Locul ăsta mi-e străin. M-a făcut să nu mă mai recunosc. Se mişcă pentru a băga mâna în buzunar, ca să scoată flaconul, oferindu-i-l lui Madden. Nu-i o senzaţie prea plăcută, adăugă când acesta îl luă.

— Adevărul e că eu mă distram, zise Madden. Îşi turnă nişte coniac în gură. Mulţumesc că m-ai făcut evreu onorific. Mi-a plăcut.

Râse.

Dar Cohen nu râse. Se chinuia să scape de mâhnirea pentru el însuşi şi pentru toate victimele secretelor lui Broder, dorindu-şi să nu-i fi arătat niciodată filmul lui Madden şi să nu-l fi văzut nici el. Deschise uşa şi păşi pe trotuar, întinzându-şi muşchii care îl dureau, apoi merse pe cărarea pavată până la uşa din faţă.

Singurul lucru mai important pe care îl găsiră fu un paşaport austriac. Fotografia era alb-negru, făcând ochii de un albastru de gheaţă pe care şi-i amintea Cohen să pară aproape albi şi cu pupilele întunecate. Cohen îl găsi în singurul geamantan vârât sub pat, în casa cu puţine mobile. I-l aduse lui Madden, care era în camera din faţă şi dădea telefoane.

— Cel puţin, este acelaşi nume ca şi cel de pe permisul de conducere, mârâi Madden, dându-i-l înapoi lui Cohen. Cred că nu mai suportam încă o identitate falsă. Un nazist care se travesteşte în evreu. Încă nu-mi vine să cred.

— Interpolul? Douăzeci şi patru de ore? întrebă Cohen.

— Au trimis deja faxul, spuse Madden. Caz de extremă urgenţă. Aşa le-am spus.

— Sună-i din nou, îi zise Cohen, dându-i paşaportul. Trebuie să-i întrebăm şi de ăsta.

— Îţi aminteşti de vremea când telexurile aveau clopoţel? întrebă Madden, formând numărul, zâmbindu-i lui Cohen. Pe atunci am fi spus: „Trimite-o cu surle şi trâmbiţe.”

— Nu eşti chiar aşa de bătrân, îl luă Cohen peste picior.

— Cine vorbeşte. Nu, nu tu dragă, spuse Madden în receptor. Da, iar eu. Nu, nu în legătură cu Sophie Levine. E vorba despre altcineva. Din Austria. Da, da, ştiu că ai nevoie de hârtii pentru asta. Dar este acelaşi caz. Adaugă-l. Îţi trimit mâine un memoriu. Promit. Acum îţi voi spune numele, şi am şi un număr de paşaport. Da. Austriac. Gata? Îi zâmbi lui Cohen, căruia îi venise o idee, şi care îi făcu semn lui Madden. Stai o clipă, spuse Madden în telefon, punând mâna pe microfon.

— Roag-o să trimită şi în Germania *şi* în Austria, zise Cohen.

Se gândea la ochii de un albastru îngheţat ai lui Berger şi se întoarse cu gândul până la băieţelul spânzurat alături de tatăl lui, de ramurile copacului. Pentru o clipă, în mintea lui Cohen se strecură o teorie nebunească conform căreia Berger era fiul lui Mannheim, care încerca să-şi protejeze tatăl. Dar nu-i spuse nimic lui Madden, care promitea să sune din nou peste câteva ore, pentru a afla dacă găsiseră ceva.

— Arăţi epuizat, zise Madden, punând receptorul în furcă.

Cohen se uită la ceas. Timpul scurs de la miezul nopţii era egal cu cel care mai rămăsese până în zori.

— Sunt puţin, recunoscu Cohen. Mi-ar prinde bine o cafea bună. Sau un pui de somn. Dar nu putea să doarmă. Nu încă. Tot felul de gânduri i se învălmăşeau în minte. Trebuia s-o ia mai încet un timp, dacă nu voia să ajungă din nou pe mâinile doctorului. Se frecă gânditor pe cicatricea de pe burtă. Aleg somnul, zise.

Când Madden porni maşina, Cohen se hotărî să-i telefoneze lui Phyllis Fine, ca să-i spună să fie gata – pentru orice eventualitate – să se ocupe de orice problemă pe care ar putea-o avea Madden cu birocraţia, ca urmare a faptului că-l ajuta pe Cohen în investigaţii. Ca şi prietena lui Jacques Rosen, Lucy, Madden era o potenţială victimă a ideilor lui Broder.

— Ascultă, Mike, zise în timp ce maşina începu să înainteze, îmi pare rău dacă uneori te tratez ca pe un şofer.

— Las-o baltă. Spune-i amabilitate profesională.

Dar Cohen se hotărâse deja să considere că este vorba despre prietenie.

7

LA UNSPREZECE FĂRĂ UN SFERT, Cohen se afla într-un fel de electrocar condus de Barbara Damaby, trecând pe întinsele terenuri ale studiourilor Epica.

— Ce ştii despre Epica? întrebă ea pe când pătrundeau într-o piaţă mare mărginită de hangare înalte.

Uşi de înălţimea unor case mici şi late cât camioanele dădeau înspre piaţă.

— Nimic, recunoscu el. Ştiu doar că la conducere este Andy Blakely, iar unii par să creadă că el nu respectă tradiţia studioului, oricare ar fi ea.

— Nu există nici o tradiţie, dacă nu există un studiou, zise Damaby. Andy nu face altceva decât să încerce să-l salveze.

— Dacă pierde bani, de ce l-a cumpărat Oceanic? întrebă Cohen.

— De asta, spuse ea, arătând spre o clădire joasă încadrată de o pajişte de smarald. Pentru arhive. Acolo se află peste o mie de filme care au câştigat Oscarul, mai mult de şapte mii de filme în total. În timp, valorează o mulţime de bani. Ai înţeles? „Oceanic creează filme durabile.” Sloganul lor. Ştii, reclamele.

— Aaa, exclamă Cohen. În Israel nu prea am văzut reclamele lor.

— Asta-i nostim, spuse ea. Eu credeam că Laszlo Katz este foarte mediatizat acolo.

— Există două feluri de evrei bogaţi, oftă Cohen. Adică, evrei cărora le pasă de Israel. Aceia care dau şi aceia care investesc. El este unul dintre cei care dau.

— Vorbeşti, de parcă ai prefera investiţiile carităţii, zise ea.

El dădu afirmativ din cap, dar se gândea la altă întrebare.

— Max deţinea acţiuni ale studioului Epica, începu el.

— Da, ştiu.

— A fost forţat să le vândă?

— Ce vrei să spui cu asta? întrebă ea suspicioasă.

— Spune-mi tu, o invită Cohen.

Ea îşi strânse buzele, gândindu-se.

— Adevărul este că el a încercat să exercite presiuni asupra lui Andy. S-a oferit să-şi vândă acţiunile, ca Epica să renunţe la drepturile asupra filmului. Dar Andy n-a putut face asta. Turnarea

filmului a costat paisprezece milioane şi jumătate. Acţiunile lui Max nu valorau decât jumătate.

Ea se opri la o intersecţie în formă de T. La stânga erau alte hangare. La dreapta era un campus alcătuit din clădiri din lemn şi cărămidă, în stil colonial. Patru bărbaţi în costume de extratereştri mergeau legănat pe lângă el, cu un fel de căşti sub braţ. Cohen pufni:

— În filme arată mai real.

— Asta-i şi ideea, spuse ea încântată. Acolo, adăugă, arătând un hangar îndepărtat, facem…

— Ai spus că mi-ai făcut rost de listă, o întrerupse el.

— Mă gândeam că vom merge la noile studiouri de animaţie, zise ea, oprind electrocarul, cu o expresie dezamăgită pe chip. Este cu adevărat uimitor ce…

— Domnişoară Damaby, vă rog.

— Barbara, spuse ea iritată.

— Bine, Barbara. În momentul ăsta lista este mai importantă pentru mine. Vreau să-ţi pun câteva întrebări. În legătură cu oamenii. Şi mi-ar plăcea să fi făcut asta înainte de a mă întâlni cu domnul Blakely.

— Ce fel de întrebări? întrebă ea suspicioasă.

Dar electrocarul se smuci în faţă, şi ea făcu scurt la stânga şi apoi la dreapta, prin jumătate dintr-un sat englezesc, după care pătrunse pe o stradă mărginită de case din lemn, ce le imitau pe cele din New York făcute din piatră.

Pătrunseră într-o piaţă mică înconjurată de clădiri din cărămidă roşie. Se strecură într-un loc de parcare alături de alte patru maşini.

El aşteptă ca ea să oprească, înainte de a-i răspunde.

— Ce vârste au, de exemplu.

— Interesant, recunoscu ea. Ce te aştepţi să descoperi?

— O stafie, domnişoară Damaby.

Îi zâmbi la fel de politicos.

Biroul ei din clădirea în stil renascentist cu un singur etaj îi amintea de cel al lui Broder. Era mobilat cu un pupitru mare şi vechi de lemn şi cu scaune de piele. Dar un perete era alcătuit dintr-un fel de grătar din dreptunghiuri cât palma. Uitându-se cu mai multă atenţie, văzu că legenda explica culorile care reprezentau filmele ce se produceau, fiecare dreptunghi fiind altă etapă. Existau cel puţin douăsprezece culori diferite.

— Lista, spuse ea, bătând cu palma într-o mapă albastră de pe birou. În linii mari, este o listă a producătorilor, explică. Max le-a

permis tuturor să participe la filmări, dar nu toţi au văzut fiecare etapă, fireşte. Aşa că am însemnat numele celor care trebuia să fie prezenţi zilnic şi ale celor care aveau propriile lor copii ale scenariului, în locul subordonaţilor lor, şi, desigur, pe cei de la montaj. Cei de la laboratoare, montorii, redactorii. Vei găsi o cheie în interiorul mapei. Cu totul, am însemnat optzeci şi şapte de oameni care au văzut filmul în întregime, chiar dacă era vorba despre o variantă. Unii nu l-au văzut decât participând la filmări, ceea ce înseamnă că nu l-au văzut neapărat în ordinea firească a cadrelor. I-am împărţit în două categorii: cei care au participat la ambele filmări – în Oregon pentru episoadele din lagăr şi în Europa pentru răzbunători – şi cei care au luat parte doar la una din ele.

Era limpede că-i plăcea ceea ce făcea. Ridică mapa şi i-o întinse, de parcă i-ar fi făcut un cadou. Dar el nu o luă.

— Mai întâi, spuse el, trebuie să ştiu care dintre ei are peste şaizeci de ani. Şi care este originar din Europa. Ea ridică o sprânceană, evident uimită de pretenţia lui, dar, înainte ca ea să poată spune ceva, el adăugă: Şi cine are ochii albaştri.

Adăugă această condiţie dintr-un impuls de moment, şi mai ciudată decât celelalte, dar nu putea scăpa de amintirea orbitelor lipsite de viaţă ale lui Roland Berger şi de cea a ochilor sfredelitori ai lui Karl Mannheim. Era genul de detaliu pe care fostul lui ajutor din Ierusalim, Nissim Levy, l-ar fi formulat într-o întrebare mai complexă. Acum, în Los Angeles, împins de teamă, Cohen considera coincidenţa privitoare la ochi mai mare decât i-ar fi părut acasă, în Ierusalim. Dar trebuia să încerce totul. Ochii căprui ai lui Barbara Damaby îi studiau faţa cu seriozitate.

— Domnişoară Damaby, spuse el. Înţeleg că nu prea îl plăceaţi pe Max. Pot pricepe de ce. Nu vă consider vinovată. Uneori este foarte greu să explici de ce eşti prieten cu cineva. Dar aţi lucrat pentru el cu multă grijă la acest film. Chiar dumneavoastră aţi spus că v-a învăţat foarte multe lucruri. Privi în jurul lui în cameră. Văd influenţa lui, adăugă. Aşa că, dacă aţi putea să vă gândiţi la el ca la un fost profesor, de care vă amintiţi poate nu cu afecţiune, dar cu admiraţie pentru ceea ce v-a învăţat, ar putea să vă vină măi uşor. Vom începe cu numărul optzeci şi şapte. Vă rog.

— Poate că dacă mi-aţi spune de ce aveţi nevoie de această informaţie…

— Domnişoară Damaby, începu el.

— Barbara, insistă ea. Îmi spuneţi numele, de parcă aş fi

oarecum suspectă, adăugă cu nervozitate.

El se scuză şi începu din nou.

— Este posibil ca cineva demult…

— Nu sunt copil, îl întrerupse ea. Vă rog.

— Caut un ucigaş, îi răspunse el obosit şi supărat. Metodele mele pot diferi de ceea ce vedeţi în filmele dumneavoastră de la Hollywood. Dar acestea sunt singurele pe care le cunosc. Îmi pare rău dacă vă simţiţi jignită. V-am spus, vă sunt cu adevărat recunoscător pentru ajutorul pe care mi-l daţi.

— În cercetările pe care le faceţi, zise ea cu sarcasm.

— Da. Putem începe?

Pentru o clipă, crezu că ea e pe cale să-l roage să plece. Faţa ei se îmbujoră în timp ce bătea în masă cu guma de la capătul unui creion. Dar apoi femeia oftă, deschise mapa la prima pagină şi spuse că numele erau aranjate în ordine alfabetică.

— Stephen Aronson, inginer de sunet, citi. Are cam douăzeci şi cinci de ani.

Îl privi pentru a-i vedea reacţia.

— Următorul, spuse Cohen.

Ea se uită în mapă, apoi din nou la el. Se înroşi mai tare.

— Te rog, continuă.

— Andrew Blakely, şopti.

El aşteptă.

— Are şaizeci şi patru de ani, zise ea exasperată.

— Am crezut că e mai bătrân, spuse Cohen pe un ton firesc.

Ea zâmbi, ezitând.

— Să nu-i spuneţi asta. El crede că nu arată mai mult de cincizeci şi cinci.

Cohen nu zâmbi.

— E american?

— Da, zise ea încet.

— Sunteţi sigură?

— Am un *Who's Wlio* chiar acolo pe raft, spuse, arătând spre bibliotecă. Primul Andy Blakely se ocupa de calea ferată. El a făcut avere. Cel de-al doilea a fost diplomat. A crezut că datorează ceva ţării pentru toţi banii furaţi de tatăl lui. Andy pare să semene cu bunicul lui. Da, toţi au fost americani.

— Următorul.

— Toni Carroll. Alex Corn. Donna Danforth. Henry DiMaggio. El este european, spuse ea plină de speranţă, dar apoi îşi plimbă degetul pe pagină şi adăugă dezamăgită: Are treizeci şi trei de ani.

— Prea tânăr, spuse Cohen, apăsând pe butonul walkmanului pe care-l avea în buzunarul hainei. Tăiase o gaură în interiorul acesteia, trecând prin ea firul microfonului minuscul şi ascunzându-l sub cămaşă.

Străbătu gânditor camera în timp ce ea continua să murmure. Dar încă nu puse microfonul în funcţiune. Îl aştepta pe Blakely.

Poate că lista lui Damaby era la fel de lipsită de importanţă ca şi înregistrarea conversaţiei pe care urma s-o poarte cu Blakely. Sau poate că ambele se vor dovedi importante. N-avea cum să ştie până când nu încerca. Petrecuse atâţia ani, gândi el în timp ce ea continua să citească, întorcând pietre care nu ascundeau nimic, căutând-o pe cea sub care dormea scorpionul. Poate că, până va termina cu Blakely, vor primi veşti de la Interpol despre Sophie sau Berger. Trebuia să apară ceva. Orice.

— Nu l-ai amintit pe Roland Berger, spuse el când ea ajunse la ultimul nume.

Erau oameni destul de bătrâni, dar care nu proveneau din Europa. Alţii erau europeni, dar nu erau suficient de bătrâni pentru a fi Mannheim. Dacă Mannheim, într-adevăr, mai trăia.

— N-aţi pomenit niciodată de paznici. Aţi spus că vreţi să-i ştiţi pe cei care lucrau la film.

— De când lucrează aici?

— De şase, şapte luni.

— De ce a fost angajat?

— Va trebui să-l întrebaţi pe Andy, spuse ea. De fapt, adăugă, uitându-se la ceas, ar fi mai bine să plecăm. Andy ne aşteaptă. Şi nu e bine deloc să-l faci să aştepte.

El se aştepta ca ea să-l conducă pe coridorul unde văzuse două secretare – una cu părul grizonat şi aspect de matroană, cealaltă arătând ca un manechin care face reclamă la taioare pentru femei – păzind uşa unde Damaby îi spusese că se află biroul lui Blakely.

În schimb, se întoarseră la vehiculul electric, pentru a merge două clădiri mai încolo, pe o stradă cu case mai mici, dar perfect asemănătoare cu cea din care tocmai ieşiseră.

— O, Doamne, murmură ea când intrară într-o mică parcare. Cohen se uită în jur cu nervozitate, dar nu văzu decât faţada îndepărtată a unui oraş şi o reclamă pe care era pictat un cer albastru şi doi nori cumulus.

— Ce este? întrebă el agitat.

— Deja au luat plăcuţa cu numele lui Max de pe locul lui de parcare.

Îi urmări privirea.

— Şi în locul lui l-au pus pe al dumneavoastră? întreba el arătând cu degetul.

— Asta încă de săptămâna trecuta, recunoscu ea încet, dar îşi ascunse jena, mergând cu paşi mari spre uşa din faţă. Andy este înăuntru, spuse ea, aşteptându-l lângă uşa din sticlă fumurie.

O deschise şi pătrunseră într-o sufragerie răcoroasă, la fel de bine decorată ca cel mai bun restaurant franţuzesc pe care îl ştia în Ierusalim. Mesele rotunde erau acoperite cu feţe de masă groase, roşii şi albe. Cristalurile şi argintăria străluceau. Nu erau mai mult de douăsprezece mese. Blakely şedea singur la masa din colţ, în celălalt capăt al camerei. Citea un document cu ochelarii pe vârful nasului.

Cohen trecu pe lângă masa la care mânca Leo Hirsh împreună cu alţi doi bărbaţi în costume cu vestă. Hirsh aproape că se înecă cu spaghetele când fostul poliţist îi spuse încet „Bună, Leo”, dar nu se opri să stea de vorbă cu el. Pe când se apropia de Blakely, Cohen îşi dădu seama că uşoarele murmure se transformau în tăcere în spatele lui.

Blakely îşi ridică privirea de la document, uitându-se la Cohen peste ochelarii fără rame. Zâmbetul lui îngheţat, care urmă după mustrarea tăcută a bărbaţilor mai tineri ce semănau cu şeful corporaţiei, îl făcu pe Cohen, în cele din urmă, să apese pe butonul reportofonului din buzunarul hainei înainte de a lua mâna întinsă a lui Blakely.

— Trebuie să vă mărturisesc, începu Blakely, că am fost intrigat când Barbara mi-a spus că vreţi să vorbim.

Le făcu un semn ospătarilor, iar şoaptele de la celelalte mese reîncepură.

— V-am spus încă de la înmormântare că vreau să vă pun câteva întrebări, îi aminti Cohen.

— Sunt convins, spuse Blakely.

Luă un şervet alb de bumbac şi-l scutură pentru a-l desface. Surâsul lui vorbea despre onorarii plătite dentiştilor mai mari decât pensia lui Cohen pe un an întreg. Blakely se uită întrebător la Cohen, dar, înainte ca acesta să poată începe, veniră trei chelneri aducând, pe trei farfurii mari câteva porţii mici. Cohen aşteptă ca aceştia să se retragă înainte de a vorbi.

— Numele de Karl Mannheim vă spune ceva?

Ochii de culoare verde închis ai directorului se aspriră când acesta auzi întrebarea. Cel puţin, Cohen ştia sigur că Blakely nu era Mannheim.

— Înţeleg, spuse Blakely. Poate că m-am înşelat. Poate că asta *este* o problemă în care ar trebui consultaţi avocaţii.

— Asta înseamnă că îl cunoaşteţi?

— Înseamnă că mai bine m-aţi întreba dacă filmul lui Max înseamnă ceva pentru mine. Blakely observă cu uşurinţă şocul care se citea pe chipul lui Cohen. Vă rog, nu există nici un motiv să vă simţiţi jignit. Vedeţi asta? îl întrebă, arătând spre dosarul gros şi galben care conţinea documentul pe care îl citise. Este un buget de şaptezeci de milioane de dolari pentru un proiect. Sincer să fiu, problemele lui Max cu filmul lui reprezentau o parte foarte mică din preocupările mele.

— Vă întreb din nou: Karl Mannheim?

— Ştiu, ştiu, spuse Blakely obosit. Era nazist. Un om îngrozitor. Cum le spunea Max? Măcelari. Şi a fugit. Am văzut filmul, domnule Cohen. Ştiu povestea.

— Au murit oameni, îl mustră Cohen cu blândeţe.

— Nu sunt un om lipsit de inimă, domnule Cohen, protestă Blakely. Dar nu pot permite ca sentimentele legate de trecutul personal al cuiva să-mi afecteze deciziile de afaceri.

— Nu vorbesc despre trecut, şuieră Cohen. Vorbesc despre ce s-a întâmplat săptămâna asta.

— A, da, Goldie, zise Blakely cu aroganţă.

— Da, Goldie. Şi Jaques Rosen. Chiar şi Dugan şi banda lui de capete rase.

— Despre ce *vorbiţii* întrebă Blakely, deranjat de mânia lui Cohen.

— Roland Berger, răspunse Cohen.

Îşi dădu seama brusc că s-ar fi putut ca Blakely să nu fi aflat de moartea lui Berger.

Furculiţa lui Blakely rămase nemişcată un moment.

— Ce-i cu el?

— Când a venit să lucreze pentru dumneavoastră?

— Cu şase luni în urmă. Voi fi cinstit cu dumneavoastră. Când a început afacerea aceasta neplăcută cu Max, el… Max… S-a folosit de nişte – să le spunem relaţii de-ale lui – ca să exercite presiuni asupra mea. N-am vrut să fiu victima unei astfel de tactici, aşa că am răspuns cu aceeaşi monedă.

— Davey Burns mi-a vorbit despre asta, îi spuse Cohen. „La foc răspunzi cu foc”, a zis Davey.

— Da, s-ar putea spune şi aşa, zise Blakely pentru a-l provoca.

— Până când aţi reuşit să stingeţi flacăra lui Max, îl acuză Cohen.

— E ridicol, rosti repede Blakely.

— Pot înţelege de ce aţi pus microfoane în casa lui Max, zise Cohen încet. Dar de ce a trebuit să moară anarhistul?

Furculiţa lui Blakely se opri la jumătatea drumului spre gură.

— Poftim? Microfoane? Anarhistul?

— Jacques Rosen. Un prieten de-al meu. Şi de-al lui Max. De ce l-a ucis Berger?

Blakely puse furculiţa jos.

— Vă asigur, domnule, că habar n-am despre ce vorbiţi. L-am rugat pe Roland să-l supravegheze pe Max. De fapt, copia aceea ilegală arată de ce aveam nevoie de Roland. L-am angajat tocmai pentru a mă asigura că nu se va întâmpla un asemenea lucru. Deja am vorbit cu el despre asta. Şi când gangsterul acela a început să ne facă probleme, Roland a angajat paznici. Este expert în securitate… destul de eficient. Dar habar n-am la ce vă referiţi când vorbiţi despre anarhişti. Îi zâmbi lui Damaby. Am crezut că anarhiştii au dispărut în anii şaizeci.

— Nu e o glumă, spuse Cohen blând, dar cu o voce ca de tunet.

— Era persoana fără adăpost de pe chei, îl informă Damaby. Crima de pe plajă. Una dintre victime. Şi un personaj din film.

— Taci, îi porunci Cohen, şocând-o. Se întoarse spre Blakely. A fost un prieten de-al meu. Şi al lui Broder. Iar Berger, omul dumneavoastră, l-a împuşcat.

— Am auzit despre eroismul de care aţi dat dovadă pe chei, domnule comandant, zise Blakely obosit.

— Berger? întrebă Cohen, holbându-se la Blakely. L-aţi angajat?

— V-am spus că da.

— A murit.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Cineva i-a răspuns cu focuri de armă, spuse Cohen. Fără să ţină cont de şocul suferit de Blakely, continuă: Unde l-aţi găsit?

Deşi vorbea cu hotărâre, vocea lui era atât de slabă, încât putea fi auzită doar de Blakely şi Damaby. Cu toate acestea, în timp ce aştepta răspunsul lui Blakely, era conştient de ochii celorlalţi care erau aţintiţi asupra lor. Cei de la masa lui Leo Hirsh se uitau tăcuţi.

— Nu ştiu nimic despre asta, protestă Blakely. Absolut nimic. Barbara?

Ea scutură din cap.

— În ziare n-a apărut nimic. Cei de la poliţie n-au sunat.

Blakely îl privi suspicios pe Cohen.

— Mi s-a părut că *dumneavoastră* aţi fost unul dintre suspecţi în tragedia care i s-a întâmplat lui Goldie. Sper că n-aţi scăpat de acuzaţie, oferindu-vă să mă faceţi pe *mine* suspect.

— Unde l-aţi găsit? insistă Cohen. Are paşaport austriac. În Europa? Aici?

— Dacă chiar vreţi să ştiţi, a venit de la SOSA; un fel de societate de credit.

— SOSA? întrebă Cohen.

— Da. Sistemul Oceanic de Securitate şi Apărare. Este o filială.

— A companiei Oceanic, întrebă Cohen, vrând să fie sigur.

— Da, da Oceanic, zise Blakely exasperat.

Cohen nu-şi luă privirea întrebătoare de la chipul lui Blakely.

Directorul oftă, dându-şi jos ochelarii.

— Trebuia să raportez comisiei despre reduceri. A fost pomenit filmul lui Max; a fost menţionat numele lui Davey Burns. Se sugera să mă folosesc de resursele interne ale companiei. Voila! Roland Berger.

— Cine a propus acest lucru?

— Cine v-a dat copia? îl întrebă Blakely la rândul lui.

Cohen gândi rapid.

— Poate că nu sunteţi vinovat de ce a făcut Berger, spuse încet. La urma urmei, nu era omul dumneavoastră.

Era ca un fel de flacără pusă peste privirea de gheaţă a lui Blakely.

Dar Barbara vorbi în locul lui.

— Ce vreţi să spuneţi? întrebă.

Era rândul lui Blakely să-i poruncească să tacă. Ea se foi pe scaun, apoi turnă nişte apă extrem de limpede într-un pahar de vin. Blakely se întoarse spre ea.

— Îmi pare rău, draga mea. Se uită la ceas, apoi luă dosarul galben de şaptezeci de milioane de dolari. Poţi să-mi faci un serviciu? Acestea trebuie corectate de greşelile de tipar. Eu am observat trei. Trebuie să ajungă la Tokio în după-amiaza asta.

Nu spuse „te rog”.

— Dacă doreşti, Andy, zise ea cu blândeţe.

În spatele ei, Cohen văzu ochii lui Hirsh plini de curiozitate. Cohen se uită din nou la Blakely, observându-i zâmbetul formal adresat femeii.

Ea se ridică, golindu-şi paharul de apă.

— Pe mâine, domnule comandant, spuse, luându-şi rămas-bun.

— Mâine?

— La vizionarea în beneficiul Institutului, desigur. Va avea loc mâine seară. Chiar dacă nu mai lucrez pentru Max, susţin cauza.

Cohen încuviinţă, întrebându-se la ce cauză se referea. La cea a lui Gould? A lui Der Bruder? Cea a politicienilor care voiau să-i ţină pe oameni sub teroare? Cea a victimelor? A supravieţuitorilor? A cui? Cohen se întreba astfel în timp ce promitea că şi el va merge la vizionare, acasă la Laszlo Katz.

— Ce ştiţi despre Laszlo Katz? îl întrebă în cele din urmă Blakely, după ce femeia ieşise pe uşa de sticlă fumurie.

Cohen ridică din umeri.

— Ceea ce ştie toată lumea, presupun. Un mare om de afaceri. Filantrop. Domnul Europa.

— Da, este un vizionar. El a fost cel care a vorbit primul despre Statele Unite ale Europei. În anii cincizeci făcea afaceri în Japonia. Dar nu l-aţi cunoscut, desigur.

Cohen dădu negativ din cap.

— Nu. Dar a făcut multe acte filantropice în Israel. Spitale. Institute de cercetare.

— El este unul dintre supravieţuitori, ştiţi asta.

— Da, admise Cohen.

— Ştiţi, nu m-am gândit prea mult la asta, vreau să spun că am înţeles viziunea lui Laszlo. Dar nu am înţeles niciodată cu adevărat în ce măsură era o consecinţă a experienţei personale. A Holocaustului. Până când l-am întâlnit pe Max. Laszlo şi Broder, la început au părut să aibă foarte puţine lucruri în comun. Laszlo cu viziunea lui globală a unei lumi noi, Broder cu hedonismul lui şi cu obsesiile legate de trecut. Dar apoi am înţeles că aveau în comun ceva foarte profund. Acum văd acelaşi lucru şi la dumneavoastră.

Vorbele lui îl uimiră pe Cohen, ceea ce Blakely observă.

— Vă rog să nu mă înţelegeţi greşit, spuse directorul. Cu siguranţă, nu sunt antisemit, indiferent de ce v-ar fi spus Max Broder.

— Nu mi-a spus nimic.

— Dacă spuneţi dumneavoastră, zâmbi Blakely neîncrezător, în orice caz, în metodele dumneavoastră există ceva obsesiv. Am observat acest lucru. În legătură cu Broder, cu Laszlo şi chiar cu dumneavoastră. Modul în care n-aţi vrut să acceptaţi sinuciderea ca motiv al morţii lui Max, înfruntându-i singur pe toţi. Asta este o adevărată forţă. Obsesia. Vă rog să mă credeţi. Se uită de jur împrejurai camerei, la ceilalţi directori. Îi invidiez pe cei obsedaţi,

spuse el melancolic, dacă sunt obsedaţi de lucrul potrivit.

— Ce încercaţi să-mi spuneţi? întrebă Cohen încet.

— V-am spus că Laszlo mi-a dat mână liberă. Asta este foarte adevărat. El gândeşte la scară globală. Cu adevărat. Şi probabil cel mai bun lucru este că transmite încredere. Când îţi dă o împuternicire, îţi conferă autoritate deplină. Dar l-am văzut devenind obsedat. Înainte de a mă aduce la Epica, am lucrat împreună la alt proiect. Ştiţi că a fost unul dintre primii care a profitat de *glasnost.* Ne-a făcut să mergem prin zăpadă, m-a făcut practic să străbat pe jos întreaga Siberie. Dar a avut dreptate, adăugă, schimbându-şi tonul care exprima grijă într-unul admirativ. Oceanic a obţinut privilegii. El m-a prezentat lui Gorbaciov, încheie mândru.

— Goldie mi-a spus că Laszlo Katz a fost un susţinător puternic al filmului lui Broder. Toată lumea spune acelaşi lucru, zise Cohen confuz.

— Asta voiam să spun şi eu, interveni Blakely cu sinceritate. El voia ca totul să fie perfect. De fapt, n-aş fi surprins să aflu că din acest motiv a vrut ca Roland să aibă deosebit de multă grijă. Dar l-aţi văzut… cel puţin, prima jumătate. Vă rog să-mi spuneţi sincer: Cine va fi interesat să-l vadă? Cei din generaţia noastră nu merg la film, domnule Cohen. Trăim în alte timpuri. Şi gusturile s-au schimbat, chiar şi interesele. Oamenii vor ca totul să fie limpede. Iar un proiect de a ucide un milion de germani! Cum credeţi că va fi primit în cinematografele nemţeşti? Ce răsunet credeţi că va avea *aici.* Eu sunt angajat ca să fim siguri că Epica nu mai face filme la care nu merge nimeni să le vadă.

— Intriga a fost un eşec, obiectă Cohen.

— Aveţi dreptate, râse Blakely. Asta îngreunează lucrurile pentru noi. Nici un punct culminant. Îmi pare rău, comandante, filmul n-a fost un succes. Cel puţin, nu aşa cum am crezut noi. Cred că Laszlo a fost mai dezamăgit decât oricine. Fireşte, aşa cum v-am spus la înmormântare, e posibil să fie montat din nou şi scos în variantă redusă. Publicitatea ne-a fost utilă…

— Katz l-a văzut? întrebă Cohen uimit.

— Desigur.

— Barbara mi-a dat o listă. Numele lui nu se afla pe ea.

— Aşa speram şi eu, spuse Blakely. Trebuie să-l consideraţi mai presus de orice bănuială. Nu. Înţeleg ce s-a întâmplat… dacă Roland este, într-adevăr, implicat în crimele pe care le-aţi amintit. Era un om foarte conştiincios. Foarte conştiincios. Foarte activ. Mi-a mărturisit o dată că a început să facă afaceri pe cont

propriu, pentru că armata austriacă nu-i dădea nici o ocazie să acţioneze. Ştiţi, adăugă gânditor, de parcă ar fi înţeles asta pentru prima dată, Roland dădea dovadă de acelaşi fel de perseverenţă despre care vorbeam mai înainte. Aşa că este clar, spuse satisfăcut de propria teorie, că Berger a fost cuprins de entuziasm. Am crezut întotdeauna că este puţin prea orbit de faptul că lucrează la Hollywood. A transformat o simplă sarcină într-un dezastru. Laszlo va fi foarte supărat din această cauză. Şi eu sunt. Dar sincer să fiu, domnule Cohen, mă priveşte mult prea puţin. În timp, dacă înţelegeţi ce vreau să spun.

— Asta este o declaraţie incompletă.

Cohen se îndepărtă de masă şi se ridică.

— Nu v-aţi atins de mâncare, se plânse Blakely surprins.

— Nu mi-e foame, spuse Cohen. Era o minciună. Dar îşi dădu seama că mai avea de făcut unele lucruri. Spera că venise mesajul Interpolului din Germania. Mulţumesc, domnule Blakely, zise, începând să se întoarcă.

Dar se opri pentru a-i pune încă o întrebare.

— Da? întrebă Blakely.

— De ce v-aţi răzgândit în legătură cu vizionarea filmului în scopuri de binefacere?

— De unde ştiţi? întrebă Blakely surprins.

— Rabinul. Gould. El mi-a spus.

— De fapt, a fost ideea lui Laszlo.

— Să proiectaţi doar prima parte?

— Păi, este un film foarte lung, iar partea a doua nu este încă definitivată. Sfârşitul ne mai da încă de furcă.

Cohen pufni. Se întreba dacă Blakely ştia exact cât de problematic era sfârşitul.

— Mulţumesc, spuse şi dădu să iasă din sufragerie.

— Cohen? îl întreba Blakely, şi zgomotele de voci care începuseră să se audă după plecarea lui Damaby încetară. Cohen se întoarse. Sper că în viitor veţi fi mai atent cu acuzaţiile pe care le faceţi. Reputaţia unui om este la fel de bună ca şi numele lui. Pot înţelege faptul că vă obsedează trecutul, dar nu trebuie ca acest lucru să vă întunece judecata. Ce-am citit acum câteva săptămâni? Că poate tipul acela… ucraineanul? Cel care a fost judecat la voi?… Se spune că poate nu era, într-adevăr, Ivan cel Groaznic.

Blakely zâmbi fals.

— Vă urez să aveţi o zi plăcută, zise Cohen, refuzând momeala.

Îi zâmbi fără veselie directorului şi se întoarse, părăsind camera repede, abia observând că Hirsh se ridică în picioare odată cu plecarea lui.

Afară, căldura soarelui îl făcu să transpire. Stabilea în minte ce trebuie să facă mai întâi, îndepărtându-se supărat de sufragerie, când îl auzi pe Hirsh strigându-l. Se opri ca bărbatul gras să-l ajungă din urmă.

— Despre ce naiba vorbea? Ivan cel Groaznic? Dumnezeule! ţipă Hirsh. Ce-a vrut să spună cu asta?

Cohen era dezgustat. De el însuşi şi de Broder, de Hirsh şi Blakely. Se uită spre soare, apoi spre vest, spre cerul de deasupra oceanului.

— A vrut să dea de înţeles cum că se mai pot face şi greşeli, zise Cohen.

— Ce i-ai spus? întrebă Hirsh îngrijorat.

— L-ai cunoscut cumva pe Laszlo Katz? întrebă Cohen.

Întrebarea îl surprinse pe Hirsh complet nepregătit. Scutură din cap şi zâmbi jenat.

— Chiar dacă sunt în consiliul studioului Epica, asta nu implică neapărat să fiu unul dintre cei aleşi, după criteriile lui Laszlo Katz.

— Max l-a întâlnit vreodată?

— Chiar nu ştiu, îi mărturisi din nou Hirsh. Poate. Îmi amintesc de perioada de după cumpărarea studioului de către Oceanic. Max era încântat. A spus că sub conducerea lui Katz, filmul putea să iasă cu adevărat. N-a durat mult până să-şi dea seama că greşise.

— Când a cumpărat Oceanic studioul?

— Luna viitoare se vor împlini trei ani.

Cohen zâmbi. Încă o piesă a dominoului care se potrivea. Sincronizarea, se gândi pe când părăsea studioul. Ăsta e secretul.

8

EL SE AFLĂ PE LOCUL DE LÂNGĂ ŞOFER, într-o maşină din Ierusalim. Se uită la şofer, aşteptându-se să-l vadă pe Nessim Levy, daria volanul maşinii de poliţie se află tânărul actor care interpretase rolul lui Max Broder în film.

Se uită în altă parte, la cei care fac cumpărături pe şoseaua Jaffa. Dar apoi îşi dă seama că ceva nu merge cum trebuie.

— Tu nu trebuie să fii... începe să spună, întorcându-se.

Acum este însuşi Max Broder, râzând în timp ce vorbeşte şi conduce.

— A trebuit să faci întotdeauna ceea ce se cuvine, zice Broder. Ai vrut să arestezi un bătrân pentru uciderea cerşetorului ăluia, a câinelui de caporal pe care l-a găsit aici.

Cohen se uită în altă parte, prin parbriz. Coboară dealul spire piaţa Zion. Este ziua bombei din frigider. Îşi vede tânăra soţie în mulţime, îi recunoaşte mersul, legănarea uşoară şi pasul uşor săltat. Der Bruder, alături de el, îl strigă, dar el ţipă numele ei. Vede frigiderul în faţă. Ţipă din nou numele ei, iar ea se întoarce cu faţa la el. Este Mannheim. Ochii lui aţintiţi spre Cohen arată ca vârfurile unor ţurţuri rupţi.

Se trezi pentru a evita explozia, înfăşurând lenjeria de pat în jurul lui ca un soldat care-şi sapă un adăpost în caz de bombardament. Dar treptat îşi dădu seama că se află în camera de oaspeţi din casa lui Broder, nu pe o stradă din Ierusalim.

Coborî încet din pat şi merse la baie, după care stătu îndelung sub duş, de parcă ar fi putut scăpa de amintiri odată cu sudoarea. Îmbrăcat, îşi pregăti o ceaşcă de cafea, apoi umblă prin toată casa, scoţând toate microfoanele care mai rămăseseră cuplate la telefoane. Ajunse în cele din urmă în dormitorul lui Broder.

Numai atunci încercă din nou la Ahuva. La Ierusalim era duminică seara. Poate că era în vizită la prieteni, se gândi, punând receptorul în furcă după ce sunase de şase ori.

Privi discul cu numere al telefonului, gândindu-se. Putea să-l sune pe Benny Lassman, un reporter pe care îl cunoştea şi în care avea încredere. Încercă să-şi amintească numărul lui, jurând că nu va mai pleca de acasă fără agenda de telefon din

Ierusalim, încercă trei combinaţii ale numărului înainte de a-l prinde pe reporter tocmai când acesta se pregătea să iasă din birou.

O oră mai târziu îl sună Lassman pentru a-i răspunde la una dintre întrebările pe care i le pusese. Numele lui Laszlo apărea peste tot în Israel, dar în arhiva ziarului nu se pomenea nimic despre locul unde se afla judecătorul Ahuva Meyerson.

Madden sună câteva minute mai târziu.

— Veşti proaste, începu.

— Ce?

— Cineva a ajuns înaintea noastră. Interpolul nu ne poate ajuta în legătură cu Bernard Levine sau cu familia lui.

— De ce?

— În fax se spune că toate cercetările legate de Bernard Levine trebuie să fie îndrumate spre ceva numit BND. Ce-i asta?

— Bundesnachtrichtdendienst, zise Cohen.

— Dacă spui tu. Ce-i asta?

— Serviciul lor federal de securitate.

— La naiba!

— Da, zise Cohen, frecându-şi fruntea. Ce ştii despre Berger?

— Cu el a fost uşor. Deţine un rol important în armata austriacă. L-au trimis în Namibia, într-un detaşament pentru menţinerea păcii. Dar la sfârşit şi-a dat demisia. A stat în Africa în calitate de mercenar. Este suspectat că a fost dublu spion în timpul războiului civil.

— Ceva de când a început să lucreze la SOSA?

— Nimic, spuse Madden. Deci, la noapte mergem după Katz?

Cohen se întrebase cum să-i spună lui Madden. Se hotărî să procedeze diplomatic.

— Câte zile mai ai până la pensie? O săptămână? O greşeală acum, şi…

— Nu mergi singur acolo, mormăi Madden.

— Mike, te rog. Înţelege-mă. Asta mă priveşte numai pe mine. Este între mine şi Katz.

— Şi Mannheim, zise Madden. Nu uita de ticălosul ăla.

— N-am uitat.

— Îmi pare rău, scuze, nu asta am vrut să spun. Uite ce-i, dacă vrei să te răfuieşti cu el între patru ochi, trebuie să înţelegi că acolo îşi are gărzile lui de corp. Nu veţi fi doar voi doi. Veţi fi tu, el şi toţi oamenii lui. Vei avea nevoie de un prieten acolo.

— Poate, spuse Cohen. Lasă-mă să mă gândesc la asta.

— Bine, bine. Dar să nu uiţi. Mulţi au fost ucişi în felul acesta.

— N-am uitat.

— Nici eu n-am crezut asta, zise Madden cu blândeţe, închizând.

Cohen îşi luă privirea de la telefon.

„N-a fost vina mea, le spuse dansatoarelor din schiţele de pe perete. Fetele rămaseră nemişcate în graţia lor tăcută. N-a fost vina mea, zise mai tare. Vocea i se auzi până la cel de-al doilea etaj al casei. N-a fost vina mea! De dala asta ţipă, cu ochii închişi, cu capul dat pe spate pentru a-şi manifesta durerea. Ticălosule! ţipă, gândindu-se la Broder. N-a fost vina mea.”

Tânărul Avram şi Max se ascund lângă o linie de cale ferată. Se vede o linie scurtă, o sută de metri de ţinut părăsit, lângă versantul perpendicular al unui munte. La dreapta lor este trecerea peste graniţa germană, la stânga este cea elveţiană. La graniţă este oprit un tren. Privesc poliţia şi soldaţii germani coborând unul câte unul, apoi trenul porneşte, destul de încet ca ei să se poată apuca de o bară, de o scară, de orice ar fi putut să-i ducă spre libertate. Totul merge aşa cum trebuie. Broder sare primul, prinzându-se de o bară, agăţându-şi braţul de ea şi întorcându-se spre Avram. Dar iată o piatră. Cohen o observă prea târziu. Se împiedică, strigând numele lui Max.

Cohen se trezi exact înainte ca Broder să sară din tren pentru a alerga înspre el, înainte să înceapă să sune sirenele de la punctul de trecere a frontierei germane, înainte de a-şi ridica braţele în semn că se predau, înainte ca ofiţerul german care îi admira pentru curajul lor să le salveze vieţile, deoarece, în loc să-i împuşte imediat, se hotărî să-i trimită înapoi la cartierul general. De acolo nu mai era de mers decât o zi până în lagăr, cu un tren foarte diferit.

Era după-amiaza târziu. Încercă s-o sune încă o dată pe Ahuva, dar telefonul sună până când soneria se transformă automat într-un semnal mai tare de ocupat. Făcu un duş, se bărbieri şi se îmbrăcă, sunându-l pe Hirsh pentru a-l întreba dacă era neapărat nevoie de frac.

— O, Dumnezeule, mormăi Hirsh, implorându-l pe Cohen să nu strice seara. Şi să fii gata într-o oră. Ai de mers o oră şi jumătate, dacă şoseaua nu e aglomerată. Diseară? Cine ştie?

— Vin aşa de mulţi oameni? întrebă Cohen.

Brusc, se simţi la fel ca în prima noapte când i se păruse că îşi pierduse simţul realităţii, neştiind ce întrebări să pună din lipsă

de informaţii şi nefiind sigur dacă el era nebun sau lumea. Dar acum cel puţin ştia că este el însuşi, fără un sistem de protecţie, incapabil să deosebească adevărul de iluzie, realitatea de imaginea proiectată de Hollywood. Acum, ştiind de ce era slab, se simţea puternic.

— N-ai aflat? întrebă Hirsh cu adevărat îngrijorat. Au spus că se va stârni o furtună teribilă. În anul acesta am avut parte de o vreme cu adevărat ciudată. Întâi, valul de căldură. Acum, furtuna asta. O vreme ciudată.

Cohen începu să se îmbrace cu fracul pe care-l cumpărase după ce plecase de la studiou. Vânzătoare fusese tulburat când, după ce Cohen alesese unul negru, simplu, acesta ceruse altul mai mare cu un număr. „Ar trebui, într-adevăr, să fie comod”, spusese femeia.

La ora opt în aceeaşi seară, la jumătate de oră după începutul oficial al recepţiei, şoferul cu părul prins în coadă îl duse pe Cohen pe domeniul lui Laszlo Katz, pe o peninsulă particulară lângă Autostrada 101, la sud de Santa Barbara.

Gould era organizatorul recepţiei. Se achită de prima funcţie pe care o avea în planul lui Cohen exact aşa cum se aşteptase Cohen, întâmpinându-l extravagant. Vocea lui de bas anunţă numele lui Avram Cohen în hol. Apoi fostul poliţist puse în aplicare a doua parte a planului său întrebându-l pe Gould cum va fi proiectat filmul.

— Vor pune un ecran mare în sala de bal, îi mărturisi confidenţial Gould. Nu mă întreba. Totul a fost pregătit pentru grădină, dar am hotărât să nu ne jucăm cu vremea. Uite-l pe Jeremy.

Îi făcu semn cu mâna.

Dar Cohen nu se uită. El voia să întâlnească pe altcineva.

— Gazda noastră? Domnul Katz?

— Laszlo? zise Gould surprins. Este sus, desigur.

— O să coboare?

— Nu. De fapt, niciodată nu participă. Sănătatea, ştii.

— Tu *l-ai* cunoscut? întrebă Cohen.

— Da, da, desigur, zise Gould nerăbdător.

— Cum e?

— E un bărbat foarte spiritual, spuse rabinul, dar se uita deja la cei care soseau după Cohen. De ce nu-ţi iei ceva de băut, Avram?

Gould îi arătă cu capul intrarea în sala de bal în timp ce făcea

semn cu mâna unui grup de doamne îmbrăcate în rochii de seară.

Cohen înaintă, căutându-l pe Madden. Înainte de sosirea limuzinei încercase încă o dată să-i explice acestuia că nu se gândea la propria pensie. Vorbise chiar despre crearea unui fond din banii lui Broder, din care Madden putea să aibă o parte pentru tot restul vieţii, dacă evenimentele din seara aceea vor avea efecte dezastruoase pentru american. Dar Madden insistase că avea dreptul să meargă acolo.

— În acest caz, acceptase Cohen în cele din urmă, ar fi mai bine să sosesc acolo singur. Cred c-ar fi nimerit şi să nu fim văzuţi împreună. Vei spune că ai venit în interesul investigaţiilor legate de moartea lui Roland Berger. Dar, te rog, lasă-mi-l mie pe Katz. Pentru binele tău.

Doi tehnicieni se ocupau de instalarea aparatelor de proiecţie, în timp ce în jurul lor mulţimea care sporea din ce în ce mai mult se învârtea, salutându-se. Exact ca la înmormântare, gândi Cohen, pe când mergea evitând mulţimea, îndreptându-se spre caseta care se afla pe playerul pus pe o masă din colţul ce fusese repartizat pentru echipamentul tehnic.

Ascunsese caseta despre *nokmim* sub haina de la costum, între bicepsul drept şi piept. Încercând să pară că era unul dintre cei care răspundeau de echipamentul audiovizual, privi în jur pentru a vedea dacă se uită cineva la el şi, cu o mişcare rapidă, schimbă casetele. Apoi se îndepărtă repede de aparatură, ocolind mulţimea înainte de a se îndrepta spre mijlocul sălii de bal.

Era mai mare decât o sală în care se oficiază nunta la Ierusalim. Cohen presupuse că în cameră se aflau o sută de mese, fiecare pregătită pentru zece persoane. Intră pe teritoriul străin plin de zâmbete perfecte şi strălucitoare de pe chipuri cu pielea întinsă prin chirurgie plastică, de toalete extravagante care îi trădau pe parveniţi, de voci piţigăiate ce exprimau urări nesincere, şi de priviri de ochi îngustaţi schimbate între cei care tranzacţionau afaceri tainice său altele îndreptate spre coafurile lor sau spre eventualele defecte.

Leo Hirsh se ducea spre Cohen, strângând mâinile oamenilor în drumul său.

— Avram! exclamă plin de efuziune pe când se apropia. Văd că ţi-ai pus frac, spuse, privindu-l din cap până-n picioare. N-aş fi crezut. Tu, în frac. Zâmbi, apoi se uită în jur. Deci, pe cine vrei să întâlneşti prima dată? Îşi lovi palmele, privind mulţimea ca un

cunoscător care e pe cale să recomande o alegere. Uite-o pe Vicki. Nu ştiu ce naiba i-ai spus, dar vreau să-ţi mulţumesc din nou. Faptul că ai convins-o să participe la înmormântarea lui Max... ştiu că pare o nebunie, dar parcă lucrul acesta i-a dat noi speranţe. Înţelegi ce vreau să spun?

Cohen se simţi ciudat de entuziasmat, aproape plin de euforie, şi-l surprinse pe Hirsh, flatându-le.

— Am crezut că tu ai făcut asta, Leo.

Hirsh zâmbi.

— E adevărat că gazda noastră nu participă niciodată la întruniri? întrebă Cohen.

— Păi, e aici. Asta-i sigur. Probabil că în clipa aceasta se află sus. Dar ai dreptate. Nu apare niciodată în mulţime. Omul vorbeşte cu preşedinţii, dar nu poate să-şi înfrângă slăbiciunea. Nu e prea băgăcios, dacă înţelegi ce vreau să spun. Nodul cravatei purpurii a producătorului se mişca la fiecare cuvânt. Se aplecă uşor în faţă, pentru a-i spune ceva mai confidenţial. Se zice că uneori se uită. Dindărătul uneia dintre aceste oglinzi.

Făcu semn cu capul înspre reflecţia strălucitoare a sălii, care se afla în faţa unei oglinzi de pe cealaltă parte, multiplicându-se una pe cealaltă la infinit. Este un zvon, desigur, adăugă Hirsh. Dar cine ştie?

Vicki Strong se apropie, zâmbindu-i ciudat lui Cohen.

— Ai fost ocupat, spuse cu vocea ei şoptită şi aspră. Treaba aceea de pe Santa Monica. De pe chei. Extraordinar.

Arăta mult mai bine decât cu câteva zile înainte, iar el se întrebă dacă boala, ca şi cancerul pe care-l văzuse la prietenii aflaţi pe moarte, se atenuase, lucru care le dădea atât de mult de lucru sfinţilor şi farsorilor. Dar în timp ce îi privea chipul, îşi dădu seama că era vorba de machiaj, nu de un miracol.

— Cred că dumneavoastră sunteţi remarcabilă, îi spuse Cohen cu sinceritate, făcând-o să roşească la rândul ei.

— Vai! exclamă Hirsh spre ei, radiind de fericire, ca un adolescent.

— Doamnelor şi domnilor. Vocea lui Gould, amplificată de staţie, se auzi prin murmurul conversaţiei. După cum ştim cu toţii, un mare prieten al institutului nu se mai află printre noi. Max Broder.

Se auziră câteva aplauze răzleţe, iar Gould îi încuraja cu palmele deschise şi ridicate, până când aplauzele ajunseră la un crescendo, apoi îşi lăsă palmele în jos pentru a cere linişte.

— Dar ne-a lăsat ceva care va trăi mai mult decât noi toţi,

ceva ce în această seară suntem mândri să putem împărţi cu dumneavoastră. Gould se opri pentru a realiza un accent dramatic. Aşa că, dacă sunteţi amabili să vă aşezaţi pe locurile dumneavoastră, putem începe.

Când Cohen nu se conformă cererii lui Gould, Vicki Strong procedă la fel.

— Am propria mea înregistrare a filmului realizat de turistul acela, cu scena de pe chei, îi şopti ea. Am privit-o iar şi iar. Cum ai fugit pe chei. A fost atât de palpitant, zise, şi ochii îi străluceau, pentru că nu era un film artistic. Era viaţa reală, şi tu nu simulai, chiar făceai ce se vedea. Chiar că trebuie să-mi povesteşti despre asta.

Îi luă braţul.

— Aş fi vrut să fie un film, îi spuse el surâzând, aşa cum aş vrea ca şi ceea ce vom vedea acum să fi fost doar un film.

Comentariul o reduse la tăcere pe actriţă, dar ea nu-şi slăbi strânsoarea.

— Nu te aşezi? întrebă Vicki.

— L-am văzut deja, răspunse Cohen.

— Şi eu, zise Hirsh, dar…

— Eu vreau să văd ce reacţii va produce publicului, adăugă repede Cohen. Mi-ar plăcea să privesc dintr-o parte.

— Pot privi în profunzime, zise Hirsh.

Actriţa făcu pe interpretul.

— Vrea să spună că înţelege. Sper că vei fi atent la reacţiile *mele,* îi spuse în glumă înainte de a se pierde în mulţime.

— Leo, rosti Cohen înainte ca şi Hirsh să plece.

— Da?

— Blakely? E aici?

— Este unul dintre cei aleşi, zise Hirsh cu sarcasm, ridicând din sprincene şi uitându-se în sus.

— Cohen trecu în cealaltă parte a sălii ca să stea la câţiva paşi de Madden, care era în faţa barului lung, îmbrăcat în alb, folosindu-se de un briceag pentru a tăia în felii un măr pe care îl luase dintr-un aranjament realizat din flori şi fructe.

— Am făcut schimbarea, îi şopti Cohen discret. Aştept până începe filmul, apoi urc.

— În regulă, zise Madden. Te voi acoperi.

— Doar atât, îl avertiză Cohen, apoi plecă de lângă Madden, ducându-se în fundul sălii.

Publicul se aşeza, iar Gould urcă din nou pe podium, cu spatele la ecranul uriaş. Vorbi puţin, prezentând filmul şi

anunţând că după aceea vor asculta câteva discursuri.

— Apoi începe licitaţia, încheie Gould. Caseta video, pentru uz particular... fără drepturi de difuzare, spuse, va fi licitată pentru cel mai mare preţ, ca simbol al respectului nostru pentru valorile pe care le reprezenta Max Broder.

Cohen se întrebă câţi dintre cei din încăpere credeau în valorile lui Broder. Încerca să se hotărască dacă aproape toţi sau poate nici unul, când luminile păliră. Apoi Blakely intră dinspre uşa care dădea în foaier, îndreptându-se spre un loc aflat la marginea mesei principale. Chiar în semiîntuneric, Cohen văzu că Blakely nu părea prea fericit.

Servitorii începură să închidă uşile, obligându-i pe cei răzleţiţi în foaier să intre. Cohen se strecură afară din sala de bal imediat după ce ultimul dintre oaspeţi intră. Îl întrebă pe un valet cu mănuşi albe unde se află toaleta. Servitorul arătă spre partea stângă a scărilor care duceau la foaierul de deasupra.

Cohen auzi primele note ale temei muzicale a celei de-a doua părţi a filmului. Broder folosise câteva măsuri ale melodiei tradiţionale Kaddish aranjate orchestral ca temă muzicală a filmului, şi aceasta se auzea în foaier ca bocetul dintr-un cimitir, făcându-l încă o dată pe Cohen să se înfioare.

Un servitor trecu în grabă pe lângă el, şi din nou Cohen se folosi de pretextul că este în căutarea unei toalete, pe când se strecura spre scări. Zgomotul paşilor servitorului dispăru, iar Cohen urcă treptele de marmură acoperite de covoare, câte trei o dată, până ajunse în coridorul vast de la etajul al doilea.

De fiecare parte a coridorului se aflau o duzină de uşi. Între ele erau mese semiovale cu flori. Cineva alesese iluziile optice ale lui Escher – peştele care se transformă în păsări şi scări care nu duc nicăieri – pentru pereţi. Cohen se uită cu mai multă atenţie la unul dintre desenele acoperite cu sticlă. Erau originale.

Începu să caute, fixându-şi în minte poziţia casei. Sala de bal de dedesubt se afla în dreapta. Inspiră profund înainte de a încerca clanţa primei uşi. Aceasta dădea spre un dormitor aparent nefolosit. Cea de-a doua şi a treia erau, de asemenea, camere de oaspeţi nefolosite.

Dar cea de-a patra încăpere era diferită. Când ochii i se obişnuiră cu întunericul, îşi dădu seama că se afla în bibliotecă, la fel de mare ca trei dormitoare puse unul lângă altul. O uşă deschisă din celălalt capăt lăsa să se vadă primele semne de viaţă la cel de-al doilea etaj. Văzu o parte dintr-un monitor de televiziune foarte mare. Merse fără zgomot spre imaginile

mişcătoare. Când se apropie, îşi dădu seama că se vedea acelaşi film care era proiectat şi jos. Era scena din restaurant în care cei trei *nokmim* îl recunosc pe Witten.

Încremeni, devenind conştient de o prezenţă în spatele lui, apoi se răsuci, cu pistolul în mână, cu degetele fierbinţi pe oţelul rece.

— Ce cauţi aici? şopti.

— Te supraveghez, răspunse Madden.

— Eu intru. Cohen făcu un gest spre monitor. Tu stai aici.

Cohen inspiră, finind pistolul, cu coatele ridicate. Expiră, apoi pătrunse în cameră dintr-o singură mişcare iscusită.

În semiîntuneric străluceau şase monitoare de computer. Dar bătrânul de la birou se uita la ecranul mare al televizorului pe care se vedea cea de-a doua parte a filmului*, „Secretele supravieţuitorului*".

Cohen nu-şi luă ochii de la bărbat, auzind sunetul produs de cauciucurile maşinii.

Levine conduce, Broder râde, Cohen pune pistoalele în genţi să le fie le îndemână.

— A meritat, Avram Cohen? Să pui întrebări? spuse bătrânul, fără măcar să se uite la Cohen. Spune-mi adevărul, dacă vrei să-ţi răspund la vreo întrebare.

Dacă era Mannheim, se schimbase. Vocea îi era încă subţire, cu ciudata şi obişnuita piţigăiată. Dar acum era mai blândă, iar sarcasmului îi luase locul tristeţea.

Şi ochii lui. Îi amintiră lui Cohen de cei ai lui Dayan. Unul se înroşise din cauza anilor de încordare şi lacrimi. Celălalt era o cicatrice, o gaură întunecată în piele.

Cohen strânse şi mai tare pistolul, dezarmat de întrebarea bătrânului, uimit de faptul că era aproape orb.

— Trebuia să ştiu adevărul, spuse Cohen. N-aveam de ales.

Celălalt îşi frecă ochiul cu care încă vedea până când se umplu de lacrimi, apoi îşi trecu mâna peste birou, pipăind în căutarea unei perechi de ochelari. Pe masă se aflau trei perechi diferite, lângă o apărătoare pentru ochi, de mult uitată, pusă pe coperta neagră cu auriu a scenariului *Secretele supravieţuitorului* furat din geanta de voiaj a lui Cohen, de la Goldie. Lângă el era o altă bucată mototolită de pânză. Cohen înţelese cu greu că era o yarmulke de mătase neagră. Se afla pe punga de plastic cu

ştreangul lui Broder în ea.

Bătrânul îşi puse, cu grijă, o pereche de ochelari fără rame. Clipi şi ochiul sănătos se concentra, uitându-se cu curiozitate la Cohen, în timp ce gura i se schimonosea într-un surâs viclean.

— Văd că vrei să mă întrebi ceva, spuse. Dar nu aşteptă ca celălalt să-i răspundă. Ştii, zise, după ce am aflat din filmul lui Broder că vă spuneaţi unul altuia frate, mi-a venit o idee. În locul acela toţi eram fraţi. În special aceia dintre noi care au supravieţuit.

— Eşti nebun, şopti Cohen.

— Poftim? Un scaun? Îmi pare foarte rău. Desigur. Te rog, în spatele tău.

Îşi împreună mâinile ca un magistrat care aşteaptă ca inculpatul să se calmeze.

Cohen aruncă o privire în spatele lui. Un balansoar tapiţat, cu spătar înalt, îl invita, de parcă ar fi fost dintotdeauna acolo, aşteptându-l. Dar uşorul zgomot produs de un motor electric îl făcu să se întoarcă, speriat, cu arma îndreptată spre locul de unde se auzise zgomotul.

Un scaun cu rotile îl purta pe bătrân. O pătură atârna ca o cortină de lână în carouri peste picioarele lui tăiate deasupra genunchilor.

Cohen se dădu un pas înapoi din cauza şocului, căzând pe un scaun chiar în clipa în care observă pistolul bătrânului. Îl ţinea în mâna stângă, în timp ce cu dreapta conducea scaunul.

— Îţi voi spune ceva ce n-am mai spus nimănui, zise bătrânul, aplecându-se în faţă, dar, mai întâi, ţi-aş fi recunoscător dacă mi-ai turna ceva de băut.

Făcu un gest spre masa de lângă Cohen.

Pe ea se aflau o carafă de sticlă şi două pahare prelungi de cristal cu picior subţire.

— Pune-ţi şi ţie unul, este băutura ta preferată.

Cohen nu lăsă pistolul din mână şi nu-şi luă ochii de la bătrân, dar se întoarse pentru a turna băutura. I-o dădu, apoi se aşeză din nou, aşteptând.

— Tu de ce nu-ţi pui? întrebă bătrânul.

— Mai întâi, spune-mi secretul tău, zise Cohen. Lucrul pe care nu l-ai spus nimănui mai înainte, adăugă, fără să încerce să-şi ascundă sarcasmul.

— Ar fi trebuit să-i spun lui Broder, recunoscu infirmul, luând paharul lui Cohen. Dar când m-am gândit, era deja prea târziu. Murise deja.

— Cum? întrebă Cohen. Cum a murit?

— Vezi tu, zise bătrânul, fără să ia în seamă întrebarea lui Cohen. Dintre toate tăieturile, dintre toate rănile pe care le-a primit corpul meu, cea pe care o preţuiesc cel mai mult, cea care m-a învăţat cele mai multe lucruri este circumciziunea. A fost primul meu pas adevărat spre supravieţuire. Numărul nu era destul, am aflat. A trebuit să devin cu adevărat evreu.

Cohen îşi auzea bătăile inimii. Intuiţia îi reveni. Voia să-i spună din nou „Eşti nebun”, dar îşi dădu seama că încă nu era sigur că bătrânul era Mannheim.

În conformaţia feţei exista o oarecare asemănare, dar chipul i se schimonosise din cauza ochiului lipsă. Surâsul nu făcea decât să accentueze impresia de faţă de mort, cu pielea ca un pergament subţire, strălucitoare şi delicat întinsă pe oase. Cohen observă o venă care se ridica pe frunte de deasupra nasului. Se luptă din răsputeri să înfrângă temerile care ieşeau din locurile întunecate, unde le închisese cu mult timp în urmă.

Cohen trăgea de timp, turnându-şi un pahar de coniac, ţinând pistolul cu o mână în timp ce-l umplea cu cealaltă. Broder spusese că-l va recunoaşte pe Mannheim. Fie el cerşetor sau baron, se spunea în film. Infirmul din faţa lui Cohen avea înfăţişarea unui cerşetor din Ierusalim.

— Contează cumva, zise bărbatul, de parcă i-ar fi ghicit gândurile, dacă sunt Laszlo Katz? Apoi, cu un zâmbet strâmb şi cu un tic sub ochiul lipsă, care schimba poziţia ridurilor de sub el, vocea i se schimbă încet într-o şoaptă. Sau dacă sunt Karl Mannheim?

Parcă ar fi avut două înfăţişări diferite, două voci diferite. Teama lui Cohen spori până când acesta ştiu ce să spună, înfrângându-şi-o intuitiv.

— Sau dacă eşti nebun, zise în cele din urmă, iar vocea i se frânse în prăpastia dintre teamă şi hotărârea de a rezolva totul o dată şi pentru totdeauna.

— Dacă atunci când spui nebun, vrei să spui că există doi oameni diferiţi într-unul singur, atunci da, sunt nebun cu siguranţă, zise bătrânul calm. Timp de patruzeci de ani Laszlo a deţinut controlul asupra lui Mannheim. L-a ascuns. Vorbea despre el ca de o a treia persoană, nici despre Katz, nici despre Mannheim. Cred că am vrut să continue aşa la nesfârşit. Chiar şi după căderea Zidului Berlinului, am crezut că mai poate merge.

— S-a sinucis? tună Cohen, şi fiecare cuvânt îi era dictat dinăuntrul lui, până când se aplecă în faţă, cu pistolul îndreptat

spre ochiul sănătos al bătrânului.

— L-au folosit cum m-au folosit şi pe mine, spuse blând bătrânul. Acum ştiu asta.

Din nou, Cohen avu senzaţia că omul cu trupul infirm avea ceva aproape de magistru.

Cohen se împotrivi senzaţiei că este hipnotizat, prins într-o vrajă ţesută de extraordinara voinţă a invalidului.

Mărturisirea nebunească continuă.

— Nu trebuia să se întâmple aşa, recunoscu bătrânul. Căderea Zidului. Asta a fost prima surpriză. Chiar şi pentru mine. Şi cine ar fi trebuit să ştie mai bine decât mine ce se întâmpla de ambele părţi ale Zidului? Dar aceasta era o întrebare retorică. În orice caz, continuă bătrânul, ai înţeles, desigur, până acum că, dacă n-ai fi făcut investigaţii legate de moartea fratelui tău, câţiva oameni ar fi acum încă în viaţă.

Încurcat de prima parte a răspunsului, Cohen fu şocat de cea de-a doua.

— De când ştia de tine? Cum a aflat? întrebă încet, lăsându-se pe speteaza scaunului în timp se străduia să reziste impulsului de a se duce să-l stranguleze, în tăcere, pe bătrân.

— Înţeleg, zise acesta, dând din cap. Vrei să ştii dacă n-ai fi putut să eviţi asta. Să eviţi ce? Turnarea filmului? Revelaţia? Moartea? Lasă-mă să te scap de remuşcări, Avram. Când te-a rugat Max Broder pentru prima dată să ieşi din poliţie şi să-l ajuţi să facă filmul, nu ştia.

— Sophie, murmură Cohen pentru sine, adăugind încă o piesă a jocului de puzzle.

— El n-ar fi aflat niciodată dacă nu cădea Zidul, spuse cu amărăciune bătrânul. Cât timp au existat două Germanii, n-ar fi aflat. Niciodată. Ai ghicit, nu-i aşa?

— Da, recunoscu Cohen.

— Unii cred că Stasi a fost mai rău decât SS-ul, spuse infirmul, gânditor. Ce puţin ştiau, adăugă plin de durere, de parcă neînţelegerea l-ar fi rănit. Dar din proprie experienţă pot să-ţi spun un lucru. Nici ei n-au fost mai puţin nebuni.

— Ei au trimis-o pe Sophie împotriva *ta,* nu împotriva lui Broder, deduse Cohen.

— Împotriva amândurora, zise bătrânul, corectându-l pe Cohen. Dar înainte ca fostul poliţist să-l mai poată întreba ceva, celălalt adăugă: Dar ea a făcut o greşeală foarte mare.

— Ucigând-o pe Goldie?

În loc să-i răspundă lui Cohen, bătrânul îl întrebă:

— Tu ce crezi că fac eu?

— Afaceri. Cumperi ieftin şi vinzi scump. Afaceri.

— Da, dar ce vând? Ce cumpăr?

— Lucruri, spuse Cohen, întrebându-se dacă era o întrebare capcană. Studiouri de film. Oameni.

Dar răspunsul lui îl dezamăgi pe bătrân. Expresia de pe chip începu să i se schimbe din nou, din cauza unui tic nervos. Cohen simţi că faptul că înţelegea îl făcea să-şi învingă teama. Se uită prin cameră după un indiciu. Monitoarele televizorului îi arătau pe cei trei *nokmim* într-o întâlnire cu un ofiţer evreu de securitate. Cohen continuă să cerceteze camera. Terminalele de computer. Telefoanele. Faxurile.

— Informaţii, spuse Cohen, străduindu-se să-şi păstreze vocea neatinsă de panica ce-l făcuse să dea acel răspuns.

— Mulţumesc, spuse Katz, părând uşurat de răspunsul lui Cohen. Ca şi dispozitivele lui Roland Berger din casa lui Max Broder, Goldie era folosită pentru obţinerea informaţiilor. Printre altele, şi despre tine.

— De ce a ucis-o Sophie?

— Cred că ştii, zise bătrânul.

Surâsul lui viclean îl acuza pe Cohen, nu îl liniştea.

În ciuda instalaţiei de aer condiţionat, Cohen transpira. Trase inutil de cravată, încercând să-şi pună ordine în gânduri. Dar întrebările îl năpădeau.

— Roland Berger? De ce l-ai lăsat să se folosească de capetele rase?

Bătrânul zâmbi vag.

— N-a fost singura greşeală pe care a făcut-o, zise.

— N-ar fi trebuit să-l laşi pe Berger să folosească sfoara, spuse Cohen.

— M-am dus să-l implor să mă ierte, nu să-l omor. Să-l implor să mă ierte şi să ne salveze pe amândoi. Dar Roland…

— Pe tine şi pe Der Bruder sau pe Katz şi pe Mannheim? întrebă Cohen cu amărăciune.

Bătrânii zâmbi iar, şi din nou, în loc să răspundă la întrebare, puse alta.

— Max Broder a insistat să-şi facă filmul. Acum fii sincer, Avram. Vrei să fie văzut?

Cohen îşi învinse încă o dată tristeţea, neţinând cont de sentimentele proprii, pentru a ajunge la adevăr.

— Este văzut. Jos. Chiar acum. Întreaga lume va afla de el. Nu contează ce vreau eu.

Dar ştia că protestase prea vehement.

Bărbatul din scaun râse, un fel de hârâit pe care era la fel de greu să-l auzi ca şi să-l vezi.

— Eşti atât de inocent, Avram Cohen. Filmul nu va fi proiectat. Nici în marile cinematografe, nici la televiziune. Poate prezentat ca specific evreiesc. Poate. Dar în întreaga lume? Crezi ce se scrie despre locul ăsta? Hollywood? America? Lumea e mare. Cine crede ce se face la Hollywood? Închipuiri. Ăsta-i Hollywoodul. Vise.

— Ce s-a întâmplat acasă la Broder? întrebă din nou Cohen.

— Am stat mult de vorbă. Cum vorbim noi acum. Trebuia să-i dau o ultimă şansă ca să scoată mesajul despre mine. Să termine cu nebunia. Dar n-a vrut să mă asculte. Veneai tu. Asta i-a dat speranţe.

Era mărturisirea pe care o aşteptase, dar întrebările continuau să-i vină în minte ca împuşcăturile din filmul care se vedea pe monitoare.

— Cum a aflat? întrebă. Dar, înainte ca celălalt să-i poată răspunde, Cohen ghici. Cineva din Germania Democrată, zise, începând, în sfârşit, să înţeleagă. Te şantajau. De-asta au trimis-o pe Sophie.

Bătrânul încuviinţă din cap cu un zâmbet trist.

— Cine a fost? întrebă Cohen.

— Nu contează. E prea târziu. E mort.

— Cine a fost? insistă Cohen.

— Nu ţi-ar plăcea să ştii, îl avertiză infirmul.

— Cine?

— Ar fi trebuit să-i spun lui Broder, zise bătrânul aproape visător, pe acelaşi ton cu care spusese că ar fi trebuit să-i spună lui Broder despre circumcizie, de parcă ar fi fost încă o ocazie pierdută. Era adevărat atunci şi e adevărat şi acum. Vezi care-i ironia? Îşi răspunse tot el, hotărât să tragă de timp. Cel care m-a şantajat a iniţiat totul, dar n-a trăit să vadă roadele acţiunii sale. Să te ajut. I-ai subestimat întotdeauna dăruirea faţă de cauză. Max Broder n-a făcut-o.

Cohen înghiţi, cu gura uscată de groază. Bernard Levine supravieţuise. Nu murise în închisoare. Fusese unul dintre cei care-şi servise statul de proletari, şi-l servise bine. Îl folosise pe Max Broder – nu ca să-l dea în vileag pe măcelar, ci să-l şantajeze pe Katz.

Cohen nu putea decât să se întrebe ce nevoie birocratică obscură din interiorul serviciului secret est-german ceruse iniţial

ca Levine să fie declarat mort şi dacă, încă de atunci, Bernard se aştepta ca într-o zi să abuzeze de loialitatea lui Broder în numele unui stat pe cale de dispariţie, pentru o evadare.

— Fata? întrebă în cele din urmă.

— Este cu adevărat fiica lui? întrebă bătrânul în locul lui Cohen. Nu vom şti niciodată, nu-i aşa?

— Nu i-a fost găsit cadavrul, zise Cohen. Ar putea să fie încă în viaţă.

— O, a ieşit vie din apă. Dar Berger a fost mai bun decât ai crezut tu.

Tonul firesc spori şocul lui Cohen.

— De ce? De ce au fost necesare toate crimele?

Bătrânul zâmbi strâmb.

— Fata primise o singură instrucţiune, zise. Dacă Levine nu reuşea să fugă, trebuia să-i spună lui Broder despre Katz şi Mannheim. Ea nu ştia că Levine murise. Râse. De moarte bună. Un atac de cord în noaptea în care au început să danseze pe zid. Aşa că n-a mai ieşit, iar ea a pus totul în mişcare.

— Dar tu ai fi putut să o opreşti, îl acuză Cohen.

Bătrânul scutură doar din cap.

— Nu înţelegi. Eu nu puteam face nimic. Era la latitudinea lui Laszlo. El îl îngropase pe Karl Mannheim. Îl îngropase adânc în acest trup. Dar Broder începuse deja să lucreze la film. Când ea i-a spus despre Katz şi Mannheim, nazistul a fost obligat să se apere. Când ăsta, zise, arătând spre ochiul sănătos, a văzut filmul, Mannheim a înţeles mesajul pe care ţi l-a lăsat Broder. A ieşit din mormântul pe care i-l săpase Katz. Şi acum s-au dus amândoi. A trebuit să intervin eu pentru a-i înmormânta pe amândoi.

— Cine eşti tu? întrebă Cohen îngrozit.

Era adevărat. Bătrânul din faţa lui nu era nici Katz, nici Mannheim, ci o a treia persoană care putea vorbi despre ceilalţi doi atât cu familiaritate, cât şi cu obiectivitate.

— Cine vrei tu, Avram Cohen. Tu m-ai creat. M-ai adus la viaţă, ca să zic aşa. M-ai forţat să acţionez, astfel încât toate lucrurile bune începute de Laszlo Katz. Să poată supravieţui. Cohen clătină din cap, încercând să-şi limpezească mintea. Dar bătrânul crezu că gestul lui exprimă dezaprobare. Ce-ai de gând să faci? Să mă omori? Să te răzbuni? Răzbunarea va plăti bursele pentru Institutul Holocaustului? Va învia pe cineva?

Îi pusese prea multe întrebări lui Cohen.

— Nu e răzbunare, zise Cohen încet. Ai fost complicele lui

Berger la omor. Katz, Mannheim sau cine eşti, nu contează. Ai ucis. Pe Max, Jacques şi pe toţi ceilalţi. Acum. Săptămâna asta. Şi pentru ce? Îl acuză Cohen. Cine ar fi putut să facă asocierea dintre Katz şi Mannheim, cu excepţia mea? Ai văzut filmul. Ce se spune acolo c-am făcut? M-am oprit. N-am mai comis crime.

— Nici eu, zise bătrânul înflăcărat, susţinându-şi nevinovăţia Nu înţelegi? A fost Mannheim. Nu Katz. Tu şi cu Broder, voi doi l-aţi făcut să vină înapoi, cu întrebările voastre.

— Ai încercat să-ţi răscumperi păcatele. Chiar te-ai rugat pentru sufletele celor ucişi. Poate n-ai mai comis crime. Dar tu, Mannheim sau Katz, sau cine oi fi, tu ai început din nou să ucizi. Ai crezut că o să te caut din cauza filmului lui Broder. Dar eu îl căutam pe cel care l-a ucis. Nu pe dispărutul Mannheim. Îl căutam pe ucigaşul lui Max Broder, pe cel al lui Jacques Rosen şi Goldie Stein. Pe ucigaşul care i-a trimis pe huliganii aceia. De asta te-am căutat. Se ridică. Nu pentru trecut. Pentru prezent.

— Ce ai de gând să faci?

Pentru prima oară, vocea îi tremura. Cohen se uită în jos, la el, văzând ca prin ceaţă din cauza lacrimilor care-i izvorau din ochi.

— Nu e vorba de ce am eu de gând să fac, zise în cele din urmă. Se uită la pistolul care atârna din mâna bătrânului, aşezat pe pătură, apoi la ochiul înroşit pe care ochelarii îl făceau să pară mai mare.

Bătrânul îşi privi pistolul.

— Ce ai tu de gând să faci, adăugă Cohen, întorcându-i spatele, nesigur dacă simţea privirea lui Katz, a lui Mannheim sau a acelui observator cu un singur ochi al propriei sale tragedii.

Nu-i mai rămăseseră decât instinctele, şi ţinu seamă de ele. Trecea pe lângă Madden, care se holba fără să înţeleagă, când împuşcătura reverberă la etajul al doilea.

— Ambulanţa! ţipă Madden.

Dar Cohen nu se duse la telefon. Împuşcătura sfârşise suferinţa bătrânului, lăsând în urmă doar întrebarea la care era imposibil de răspuns: cine omorâse pe cine? Era vorba de Katz, de Mannheim sau de magistratul acela misterios care se ascundea în trupul acela infirm.

Continuă să meargă încet prin bibliotecă, până la coridorul ce dădea spre scările largi. În foaierul de dedesubt se adunase o adevărată mulţime, ieşind din sala de bal unde filmul se termina, umplând aerul de ţipetele şi de interjecţiile unei gloate intrate în panică.

Servitorii şi paznicii trecură în grabă pe lângă el pe când

cobora scările. Mulţimea de jos îi făcu loc. Chipuri curioase îl priveau.

Cele ale lui Blakely, Barbara, Hirsh. O clipă se gândi la Madden, singur în haosul de sus. Dar apoi zâmbi vag pentru sine când opri reportofonul pe care-l ascundea sub frac. Avea un martor.

Ieşi pe palierul din capătul scărilor. Şoferul cu părul prins în coadă, care aştepta împreună cu ceilalţi şoferi în uniformă, aruncă ţigara şi îl întâmpină cu salutul său slugarnic.

Cohen privi spre orizont, acolo unde o slabă lumină electrică încerca să învingă întunericul. O clipă mai târziu se auzi tunetul, aducând un vânt care mirosea a ploaie. Se întoarse din nou spre casă. Doi servitori închideau uşile înalte şi albe în faţa vântului ce se stârnea, închizând înăuntru pe toţi martorii celebri.

Martorii participă întotdeauna, se gândi el, chiar dacă nu contribuie la acţiune decât cu amintirile lor. Ei văzuseră filmul. Acum erau o parte din el. În ceea ce-l privea pe el, gândi, vacanţa la Hollywood luase sfârşit. Putea să se întoarcă acasă.

EPILOG

AHUVA LUASE AVIONUL spre Los Angeles, îngrijorată din cauza articolelor care apăruseră în presă, în legătură cu Cohen. Fusese în sala de bal, însoţită de consulul general. Dar ajunseseră târziu şi nu-l văzuseră pe Cohen înainte de film, apoi, prinşi în mulţimea intrată în panică, nu reuşiseră sa vorbească cu el când acesta plecă.

Dar Hirsh îl găsi pe Cohen în casa lui Broder, unde îşi spăla rufele după ce rezervase un loc la un avion care se întorcea în Israel în ziua următoare. Când ea sosi cu limuzina lui Hirsh, Cohen pregătise masa pentru amândoi.

Discutară toată noaptea. Cohen îi povesti totul de la început, fără să treacă nimic sub tăcere. Ea ascultă cu atenţie, păstrându-şi observaţiile pentru sfârşit.

Când se iveau zorile duminicii ploioase, el îşi sfârşi istorisirea. Erau deja în pat, aproape adormiţi. Dar înainte de a închide ochii, îi transmise hotărârea ei. Cohen îl trezi pe Madden. Americanul aranjă restul.

În după-amiaza aceea, după ce făcuseră dragoste şi după un somn îndelungat, merseră prin ploaie în susul potecii şerpuite spre mormântul unde aştepta dricul cu trupul lui Jacques Rosen, lângă mormântul lui Broder.

Cohen ţinu umbrela, iar Ahuva aduse un *siddur,* cartea de rugăciuni pe care o găsise în biblioteca lui Broder. Madden aştepta pe culme.

— Am crezut că voi, evreii, aveţi nevoie de rabini ca să vă rugaţi, spuse, stând sub umbrelă. Sau de cel puţin zece oameni.

Cohen clătină din cap în semn de negaţie, apoi făcu semn spre cioclii din capelă. Pe când purtau coşciugul de la maşină la năsălia hidraulică, Ahuva îi dădu lui Cohen cartea deschisă.

Dar el nu avu nevoie să se uite la pagina respectivă pentru a-şi aminti cuvintele pe care le auzise la sute de înmormântări de-a lungul anilor.

— *Yitgadal veyitkadash, shmeh rabah,* începu el.

Ploaia trecu peste câmp, aproape înecând cuvintele Kaddishului. Dar suflarea ei rece pe chipul lui făcu mai suportabile lacrimile pe care aşteptase aproape cincizeci de ani să le verse.

CUPRINS

MULŢUMIRI....4
1....5
2....26
3....55
4....86
5....127
6....154
7....200
8....213
EPILOG....230
CUPRINS....231

CAMERA DE MONTAJ

Avram Cohen şi Max Broder, prieteni ca fraţii, ambii supravieţuitori ai lagărului nazist de la Dachau, pornesc în viaţă pe drumuri diferite.

Cohen, întors în patrie, vrea să uite trecutul cu atrocităţile sale şi să fie util în prezent, ca detectiv-şef în Ierusalim.

Max Broder, ajuns mare regizor de film la Hollywood, intenţionează să facă un film despre Dachau şi holocaust, dar stafiile trecutului se trezesc la viaţă şi cîţiva oameni, printre care şi Max Broder, sînt ucişi.

Avram Cohen se confruntă cu următoarea dilemă: să răzbune crimele trecutului sau pe cele ale prezentului?

RAO
International
Publishing
Company

ISBN 973-576-141-6

9 789735 761417